

საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის

ქართული უნივერსიტეტი

თამარ პატაშური

**სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ასპექტები
ინგლისური, ჩინური და ქართული ტექსტების მიხედვით**

სადოქტორო პროგრამა: ფილოლოგია

სადოქტორო ნაშრომი შესრულებულია

ფილოლოგიის დოქტორის

აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

სამეცნიერო ხელმძღვანელები: ლელა აბდუშელიშვილი,

განათლებისა მეცნიერების დოქტორი,

ასოცირებული პროფესორი

ლიუ კუანგხუა,

ლანჭოუს უნივერსიტეტის სამართლის დოქტორი,

პროფესორი, მოწვეული კონსულტანტი

თბილისი 2019

სარჩევი

ანოტაცია..... 6

Summary 9

 სადისერტაციო ნაშრომის აქტუალურობა..... 13

 კვლევის ძირითადი მიზანი და ამოცანები..... 14

 ნაშრომის მეცნიერული სიახლე და ძირითადი დებულებები 14

 საკვლევი მასალა 16

 კვლევის თეორიული და მეთოდოლოგიური საფუძვლები 16

 ნაშრომის თეორიული ღირებულება..... 17

თავი I18

მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების და საქართველოს სამართლის მომიხილვა18

 § 1.1. სამართლის წარმოშობა საქართველოში 18

 §1.2. საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორიის მეცნიერება 18

 § 1.3. სამართლის ძეგლებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების ტერმინები და მათი შინაარსი 20

 § 1.4. ანგლოამერიკული სამართალი 26

 § 1.5. განსხვავება კონტინენტური ევროპისა და..... 28

 ანგლოამერიკული სამართლის სისტემებს შორის..... 28

 § 1.6. ჩინური სამართლის წარმოშობის ისტორია და განვითარება..... 29

 § 1.7. კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი..... 32

 § 1.8. კონფუციანიზმი..... 32

 § 1.9. ლეგალიზმი 32

 § 1.10. კონფუციანიზმის და ლეგალიზმის შედარება..... 33

 § 1.11. ჩინეთის სამართლის მოდერნიზება 34

 § 1.12. ჩინეთის სახელმწიფო რესპუბლიკის სამართალი..... 36

 § 1.13. სამართლებრივი უფლებები 39

 § 1.14. კანონის უზენაესობა..... 39

 დასკვნა..... 40

თავი II41

 თარგმნის სირთულე და მასთან დაკავშირებული პრობლემები..... 41

 § 2.1. სწორი თარგმანის განხორციელება..... 41

§ 2.2. კონტექსტი	42
დასკვნა.....	50
თავი III.....	51
თეორიული ცნებები	51
§ 3.1. სამართალმცოდნეობის ცნება.....	51
§ 3.2. იურიდიული ტერმინის ცნება.....	52
§ 3.3. ტერმინოლოგია.....	52
§ 3.4. ტერმინი.....	52
§ 3.5. ცნება.....	53
დასკვნა.....	53
თავი IV.....	54
იურიდიული ენისა და იურიდიული ტერმინოლოგიის თარგმნის თავისებურებები	54
§ 4.1. იურიდიული ენა	54
§ 4.2. პოლისემია	55
§ 4.3. ეკვივალენტები	57
§4.4. ფუნქციური ეკვივალენტობა	57
§ 4.5. ფორმალური ეკვივალენტობა.....	59
§ 4.6. ტრანსკრიფცია.....	60
§ 4.7. აღწერითი თარგმანი	61
დასკვნა.....	62
თავი V	63
ქართული, ინგლისური და ჩინური ენის სინტაქსის შედარებითი ანალიზი	63
§ 5.1. ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის ენობრივი თავისებურებები.....	63
§ 5.2. ქართული, ინგლისური და ჩინური დოკუმენტაციის სინტაქსური თავისებურებები	64
§ 5.2.1. ქართული ენის სინტაქსი.....	64
§ 5.3. ინგლისური ენის სინტაქსი	67
§ 5.3.9. განსაზღვრება	74
§ 5.3.10. გარემოება	74
§ 5.4. ჩინური ენის სინტაქსი	75
§ 5.4.2. დამატება.....	77
§ 5.4.5. კითხვითი წინადადებები ნაწილაკი 吗 Ma	79

§ 5.4.6. კუთვნილების გამომხატველი განსაზღვრება.....	81
§ 5.4.7. განსაზღვრება და დამხმარე ნაწილაკი 的 De.....	84
§ 5.5 ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის სინტაქსური თავისებურებები.....	85
დასკვნა.....	123
თავი VI.....	124
მოდალობა- ქართული, ინგლისური და ჩინური სამართლებრივი.....	124
დოკუმენტების თარგმნისას.....	124
§ 6.1. მოდალობა ინგლისურ, ქართულ და ჩინურ ენებში და მისი გამოხატვის საშუალებები	124
§ 6.1.1. ზოგადი შესავალი.....	124
§ 6.2. მოდალური ზმნები	124
§ 6.3. მოდალური სიტყვები	125
§ 6.4. კილო.....	126
§ 6.5.1. კავშირებითი კილო.....	127
§ 6.5.2. ბრძანებითი კილო.....	127
§ 6.6. მოდალური ზმნები და ნაწილაკები	127
§ 6.7. ინფინიტივის შემცვლელი კონსტრუქცია.....	128
§ 6.8. მოდალური ზმნა CAN ინგლისურ ენაში და ქართულ ენაში მისი გრამატიკულ- სემანტიკური შესატყვისები.....	128
§ 6.8.1 II თურმეობითი.....	131
§ 6.8.2. წარსული წყვეტილი.....	131
§ 6.8.3. ნამყო უწყვეტელი.....	132
§ 6.8.4. ხოლმეობითი.....	132
§ 6.8.5. II კავშირებითი.....	132
§ 6.9. ინგლისური მოდალური ზმნა may და ქართულ ენაში მისი გრამატიკულ-სემანტიკური შესატყვისები.....	133
§ 6.10. ინგლისურსა და ქართულ ენაში ვალდებულება/აუცილებლობის გამოხატვის გრამატიკულ-სემანტიკური საშუალებები	135
§ 6.11. ჩინური მოდალური ზმნების თარგმნა	138
§ 6.12. მოდალობის სისტემის კვლევა ჩინური, ინგლისური და ქართულ ენების იურიდიულ თარგმანში სისტემურ-ფუნქციური გრამატიკის (SFG) პერსპექტივიდან.....	141
§ 6.13. ჩინური იურიდიული ენის თარგმნის კვლევის მიმოხილვა.....	143
§ 6.14. მოდალობის სისტემის თეორია.....	144

§ 6.15. ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის გამომხატველი საშუალებების ინგლისური და ქართული თარგმანი: მახასიათებლები და პრობლემები.....	146
§ 6.15.1. ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალური ოპერატორების ინგლისური თარგმნის ზოგადი მახასიათებლები	146
§ 6.15.2. პრობლემური საკითხები მოდალობის გამომხატველი საშუალებების თარგმანში ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში	148
6.16. დასკვნა.....	158
დასკვნა.....	160
გამოყენებული ლიტერატურა და ჟურნალები:	169
გამოყენებული ლექსიკონები და ენციკლოპედიები:	173
ელექტრონული რესურსები:.....	174

ანოტაცია

სადისერტაციო ნაშრომში გამოკვლეულია სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ასპექტები ინგლისური, ჩინური და ქართული ტექსტების მიხედვით. საგულისხმოა, რომ თანამედროვე საქართველოში იურიდიული განათლების ევროპულ და აზიურ (ჩინეთის) საგანმანათლებლო სისტემასთან დაახლოება მოითხოვს არა მხოლოდ სამართლებრივი დოკუმენტების და ტერმინების შემუშავებასა და დახვეწას, არამედ კლასიკური სამართლებრივი განათლებისათვის იურიდიული ტერმინებისა და გამოთქმების დაუფლებასაც. შესაბამისად, ეს ლინგვისტური მიდგომა საშუალებას მოგვცემს გავანალიზოთ მოცემულ ენებში სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის თავისებურებები, ლექსიკურ, გრამატიკულ და სინტაქსურ დონეზე.

თემის **აქტუალურობა** განპირობებულია საქართველოს, უცხოეთის ქვეყნებსა და ჩინეთს შორის საბაზრო ურთიერთობების გაფართოებით, მჭიდრო კომუნიკაციების დახმარებით და „ერთი სარტყელი, ერთი გზა“ – საქართველოსა და ჩინეთს შორის თანამშრომლობის გეგმებით. 2017 წლის მაისში ორმა ქვეყანამ ოფიციალურად მოაწერა ხელი მნიშვნელოვან დოკუმენტს „ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმებას“. ამას შედეგად მოყვა ინვესტიციების გამოყოფა, ბიზნეს კავშირები და აქტიურად ხელშეწყობა. ჩინეთი საქართველოს მესამე უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორია. საქართველოს, უცხოეთის ქვეყნებსა და ჩინეთს შორის ფორმდება ხელშეკრულებები და კომპანიებს და ორგანიზაციებს შორის ურთიერთობების გაღრმავება. ეს კი საჭიროებს ორენოვანი დოკუმენტების წარმოებას.

სადისერტაციო ნაშრომის **მიზანია**, სამართლებრივი დოკუმენტების ქართულ, ინგლისურ და ჩინურ ენებზე თარგმნის თავისებურებების გამოვლენა, ტენდენციების ანალიზი და საუკეთესო მოდელების ვარიანტების მიგნება. ხოლო, მეორე მხრივ, დოკუმენტების ქართულ ენაზე თარგმნისთვის მნიშვნელოვნად მთავარი ტენდენციების გარკვევას, პრობლემათა გადაჭრას და ანალიზს მოიცავს.

სადისერტაციო თემის **სამეცნიერო სიახლე** აღნიშნულ სამ ენაზე სამართლებრივი და საქმიანი დოკუმენტების თარგმნის შეპირისპირებით ანალიზში მდგომარეობს, რაც

ქართულ სამენოვან საქმიან გარემოში მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია. წარმოდგენილი თარგმანი და ჩვენს მიერ შეთავაზებული მათი დამღვევის გზები პირველადაა წარმოდგენილი ამ დარგის სამენოვანი სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ასპექტებში.

საკვლევი მასალა ემყარება სხვადასხვა სამართლებრივ წყაროებს: ოფიციალურ ტექსტებს, პრემიერ-მინისტრის, პრეზიდენტის, თუ სხვა ოფიციალური პირის გამოსასვლელ სიტყვას, მთავრობის ანგარიშს, კანონებს, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებებს, პარლამენტის დადგენილებებს, მთავრობის ანგარიშებს, პრეზიდენტის წერილებს, სხვადასხვა სახის ხელშეკრულებებს და ა.შ.

დასახული მიზნების, ამოცანების და პრობლემის მოსაგვარებლად სადისერტაციო ნაშრომში გამოყენებულია **კომპლექსური მეთოდი**, კომპლექსური მეთოდი მოიცავს ლინგვისტური მასალის ანალიზს, სამენოვანი დოკუმენტების ვარიანტებს. შეპირისპირების და კონტექსტის გათვალისწინებით შესაბამისი არჩევანის გაკეთებას.

ნაშრომის **თეორიული ღირებულება** მის პრაქტიკულობაში მდგომარეობს. მიღებული შედეგები გამოადგებათ მთარგმნელებს, მკვლევარებს, საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტებს და ჩინურ-ქართულ-ინგლისური ენების პრობლემებით დაინტერესებულ ადამიანებს.

ნაშრომის პრაქტიკული ღირებულება მდგომარეობს აღნიშნული ენების მცოდნე დიპლომატების, ლინგვისტების, საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტების, სტუდენტებისათვის და სხვა დაინტერესებული მხარისათვის სასარგებლო, რეალური და მნიშვნელოვანი რჩევების მიცემაში.

სადისერტაციო ნაშრომი მოიცავს შესავლს, ექვს თავს, დასკვნას და გამოყენებულ ლიტერატურულ სიას.

ნაშრომის **პირველ თავში** განიხილება სამართლის წარმოშობა საქართველოში, საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორიის მეცნიერება, სამართლის ძეგლებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების ტერმინები და მათი შინაარსი, ანგლოამერიკული სამართლის წარმოშობა, ანგლოამერიკული სამართლის ქვეყნები, ინგლისი, აშშ, ჩინური სამართლის წარმოშობის ისტორია და განვითარება.

მეორე თავში წარმოდგენილია თარგმნის სირთულე და მასთან დაკავშირებული პრობლემები, სწორი თარგმანის განხორციელება და კონტექსტი.

მესამე თავში განხილულია თეორიული ცნებები, სამართალმცოდნეობის ცნება, იურიდიული ტერმინის ცნება, ტერმინოლოგია, ტერმინი.

მეოთხე თავი ეხება იურიდიული ენისა და იურიდიული ტერმინოლოგიის თარგმნის თავისებურებებს: პოლისემიას, ეკვივალენტებს-ფუნქციურს და ფორმალურს. ტრანსკრიფციას და აღწერით თარგმანს.

მეხუთე თავი ეხება ქართული, ინგლისური და ჩინური ენების სინტაქსის შედარებით ანალიზს, ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის ლინგვისტურ თავისებურებებს თარგმანში, ქართული, ინგლისური და ჩინური დოკუმენტაციის სინტაქსურ თავისებურებებს, ოფიციალური ენის სინტაქსს და მის გათვალისწინებას თარგმანში.

მეექვსე თავი ეხება მოდალობას და თარგმანს ინგლისურ, ქართულ და ჩინურ ენებში და მისი გამოხატვის საშუალებებს. მოდალობის თარგმანის ლინგვისტურ და ინტერკულტურულ ასპექტებს და მასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს.

სადისერტაციო თემის **დასკვნაში** მოცემულია სამართლებრივი და საქმიანი დოკუმენტების ბაზაზე დაყრდნობით მოცემული შედეგები.

Summary

The thesis considers aspects of translating of legal documents based on English, Chinese and Georgian texts. It is worth mentioning that approximation of legal education in modern Georgia to European and Asian (Chinese) educational systems requires not only development and improvement of legal documents and terms, but also acquiring of legal terms and explanations for classical legal education. Correspondingly, this linguistic approach will enable us to analyze peculiarities of translation of legal documents into the given languages on the level of vocabulary, grammar and syntax.

Actuality of the topic is preconditioned by the expansion of market relations between Georgia, foreign countries and China, owing to close communication and by plans for cooperation between Georgia and China by the name of “one belt one road”. In May of 2017 two countries officially signed a very important document “Free Trade Agreement between the government Georgia and the government of the People's Republic of China”. This resulted in allocation of investments, business relations and active facilitation. China is Georgia’s third major trade partner. Agreements are concluded between Georgia, foreign countries and China, also, relations between companies and organizations expand. This requires execution of bilingual documents.

Aim of the thesis is to reveal peculiarities of translation of legal documents into Georgian, English and Chinese languages, analyze tendencies and find better models and options. And from another side to reveal main tendencies, required for translation of documents into Georgian language and analyze existing problems.

Scientific novelty of the present thesis consists of comparative analysis of translation of legal and business documentation into the above-mentioned three languages, which is a significant breakthrough in Georgian three-language business environment. Presented translation and suggested ways of its execution is presented for the first time in this field of aspects of translation of legal documents into three languages.

Research material is based on different legal sources: official texts, speeches of Prime Minister, president or other officials, governmental report, laws, orders by the president of Georgia, resolutions of the parliament, presidential letters, different types of agreements, etc.

For dealing with the objective, the work deals with **complex method**, consisting of analysis of linguistic materials, three language versions of documents. Making corresponding choices considering comparison and context.

Academic value of thesis consists of its practicality. Results of the work will be useful for translators, researchers, specialists of foreign relations, and people, who are interested in problems of Chinese-Georgian-English languages.

Practical value of the work consists of counseling diplomats, proficient in those languages, linguists, specialists of foreign relations, students and other interested parties and giving helpful, real and important advices.

Thesis consists of introduction, five chapters, conclusion and reference list.

The first chapter of the work considers origin of law in Georgia, Georgian state and science of history of law, terms and contexts of monuments of law and other legislative acts, countries of Anglo American law, England, USA, history of origin and development of Chinese law.

The second chapter considers difficulties of translation and relevant problems, correct translation and its context.

The third chapter considers theoretical concepts, concept of law, legal terms concept, terminology, term.

The fourth chapter concerns legal language and peculiarities of translation of legal terminology: polysemy, equivalents – functional and formal. Transcription and polysemy and descriptive translation.

The fifth chapter concerns comparative analysis of Georgian, English and Chinese language syntax, linguistic peculiarities of translation of official business documentation, syntax peculiarities of documentation in Georgian, English and Chinese languages, syntax of official language and its consideration in translation.

The sixth chapter considers modality and translation in English, Georgian and Chinese languages and ways of expression. Linguistic and intercultural aspects of modality translation and other related issues.

Conclusion generalizes results of scientific research work.

შესავალი

შედარებით ენათმეცნიერებაში სამართლებრივი დოკუმენტაციისთვის თარგმანი, სამართლებრივი და საქმიანი დოკუმენტაციის თარგმნა, თარგმნის პრობლემა და ენათშორისი შეპირისპირება ყოველთვის განსაკუთრებულ ადგილს იკავებდა. სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმანი იმდენად აქტუალურია, რომ მისი პოპულარობა საგრძნობლად გაიზარდა. ასევე იზრდება თარჯიმნების დაინტრესება ამ სფეროს მიმართ, რაც მათ მნიშვნელოვან მოთხოვნებს უყენებს.

ცნობილია, რომ თეორიის გარეშეც ხდება თარგმნა, უნდა აღინიშნოს, რომ თარგმნა ეყრდნობა პრაქტიკულ გამოცდილებას, რომელსაც ისტორია ქმნის, ეს უკვე თეორიაა. თეორიით შეიძლება ბევრი ნიმუშის გაცნობა, ის მის დადებით და უარყოფით მხარეებს გამოყოფს და უჩვენებს გზას. ამ გზას დადებითი შედეგის მოცემა შეუძლია. თეორიით უნდა დადგინდეს, თუ რომელ ასპექტში ხდება თარგმნის საკითხის გარკვევა: ენათმეცნიერებაში თუ ლიტერატურათმცოდნეობაში. დღესდღეობით, არსებობს მრავალი მეცნიერის მოსაზრება, რომ თარგმნის თეორია სამეცნიერო დისციპლინაა, რადგან სხვადასხვა მასალების თარგმანი ეს იქნება: საქმიანი, საინფორმაციო, სამართლებრივი, სამეცნიერო, პოლიტიკური, მხატვრული, ისტორიული, ემყარება რამდენიმე ენის (ჩვენს შემთხვევაში სამი ენის) ურთიერთობას.

თარგმნის პროცესი მოითხოვს ენების კანონზომიერების კარგად ცოდნასა და მათ ღრმად შეცნობას. ენის ცოდნის გარეშე ნათელია, რომ ვერ მოხერხდება, ან ვერ შესრულდება თარგმანი. ენა ისეთივე მასალას წარმოადგენს მთარგმნელისთვის, როგორსაც „ქვა მოქანდაკისთვის“. თარგმნის პროცესში სიტყვები არ არის ხშირად დედნის შესატყვისი, სიტყვები იდეის გამოთქმის საშუალებად გვევლინება, თარგმნის დროს სიტყვები დედნის ზუსტი შესატყვისი არც თავისი ადგილით კონტექსტის ტექსტშია და არც პირდაპირი მნიშვნელობით. თარგმანის დროს, დიდი ბედნიერებაა, თუ თარგმანი სრულყოფილია და დედნის შესატყვისი.

ასევე, ენა თავისი ფუნქციური სტილების ყველა ასპექტში, მუდმივად განიცდის მცირე ცვლილებებს, ენის მუდმივი, უწყვეტი შემოქმედებითი არსებობა მიმდინარეობს. უპირველეს ყოვლისა, უდავოა, რომ ეს პროცესი ჩადებულია ენის გამოყენების ფუნქციურ

მექანიზმებში და მისი აგებულების თავად სტრუქტურის დასაბამში. ენაზე დიდი გავლენა მოახდინა, ჩვენი ქვეყნის განვითარების დიდმა ტემპმა. ენაზე და მათ შორის, თანამედროვე ცხოვრების ყველა საკითხსა და სფეროზე დემოკრატიზაციისა და გლობალიზაციის განვითარებამ დიდი გავლენა იქონია. ენას დიდ ქვეყანაში მოქმედი პოლიტიკური, თუ სოციალური მდგომარეობა სხვა ახალ საკითხებს და ამოცანებს უყენებს. XIX საუკუნეში გვხვდება სამართლებრივი დოკუმენტაციის ენა, ასევე, სამართლებრივი დოკუმენტაციის სტილი. უნდა აღინიშნოს, რომ ლიტერატურის, თეოლოგიისა და ფილოსოფიის სფეროში ქართული ენის გამოყენებას დიდი ისტორია აქვს. ზუსტად, ამ პერიოდში ყალიბდება ენათმეცნიერული სტილისტიკაც. ეს პერიოდი, ისტორიულად მაინც მხატვრული ენის ფუნქციონირების სტადიად მოიაზრებოდა, რადგან სხვა სფეროები ჯერ კიდევ არ იყო გამოკვეთილი. XIX საუკუნიდან სალიტერატურო ენათა ფუნქციონირების სრულიად ახალი ასპარეზი და მნიშვნელობები გაჩნდა საქმის წარმოების, განათლების, საინფორმაციო ურთიერთობების და მეცნიერების სფეროში. ასევე, ადრეულ პერიოდში გვხვდება საქმიანი წერის თუ მიმოწერის დეტალები. ეს მიმოწერა ქვეყნის განვითარებისა და პოლიტიკური მდგომარეობის სხვადასხვა საფეხურზე განსხვავებული იყო.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, ყველაფერი სწრაფად შეიცვალა. საბჭოთა კავშირის ყოფილმა ქვეყნებმა, მათ შორის საქართველომ დასავლეთისკენ აიღო მიმართულება. ახლებურად გაანალიზდა შეხედულებები და გადაფასდა ღირებულებები.

ამჟამად, საქართველოსთვის ძალიან მნიშვნელოვანია საბაზრო და ეკონომიკური კომუნიკაციის ეტაპობრივი განვითარება. ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის საგარეო განვითარება, საგარეო ვაჭრობა, ქართული ბაზრის დემოკრატიული შეცვლა, გარდაქმა სრულყოფილ ბაზრად, საერთაშორისო სავაჭრო ინსტიტუტებთან კოოპერაცია, ეკონომიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობის წინსვლისთვის მთავარ მოვლენას სწორედ ამ სფეროთა ენობრივი მახასიტებლებით შესწავლა წარმოადგენს. ასე, რომ საქართველოს, დასავლეთსა და აზიას (ჩინეთს) შორის კავშირის გაღრმავება მხოლოდ ეფექტური კომუნიკაციის მეშვეობით მოხერხდება, რაც პირდაპირ კავშირშია ლინგვისტურ კომუნიკაციასთან. შესაბამისად, სამართლებრივი, თუ საქმიანი დოკუმენტები ენის მცოდნეების დიდი ყურადღებისა და ინტერესის მიზანი ხდება.

სადისერტაციო ნაშრომის აქტუალობა

თემის აქტუალობას განაპირობებს საქართველოს უცხოეთის ქვეყნებსა და ჩინეთს შორის საბაზრო კომუნიკაციების გაფართოებით, მზარდი კომუნიკაციებით სხვადასხვა სფეროში, მათ შორის სამართლებრივში. მთარგმნელებს, სამართლებრივ სფეროში, სამართლებრივი და საქმიანი დოკუმენტების თარგმნის პრობლემა შეექმნათ. ახალბედა თარგმნელებს არ აქვთ გამოცდილება თარგმნონ სამართლებრივი დოკუმენტები. მთარგმნელებს შეექმნათ პრობლემა, თუ საიდან შეიძლება ისწავლონ და დახელოვდნენ ამ დარგში, რადგან არ არსებობს არანაირი ნათარგმნი, რომელსაც ისინი სწავლის პროცესში გამოიყენებენ.

გამოცდილ ჩინური ენის სპეციალისტებს ჯერ არ დაუწყიათ ამ საკითხზე მუშაობა. სამი ენის სამართლებრივი დოკუმენტების გაანალიზება მოითხოვს, მთარგმნელის მხრიდან სამივე ენის გრამატიკის სრულყოფილად ფლობას.

ქართულ ენაზე სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის სფერომ ბოლო რამდენიმე წელია დაიწყო განვითარება. ეს განაპირობა ორ ქვეყანას შორის ჩინეთ-საქართველოს სავაჭრო ურთიერთობის გაღრმავებამ. ასევე, საქართველო უცხოელი ინვესტორებისთვის მიმზიდველი სატრანზიტო ქვეყანაა. სწორედ აქ წარმოიქმნება სამართლებრივი დოკუმენტების წარმოებისა და მათი სწორად თარგმნის საჭიროება. მთარგმნელთა მოსაზრებით და მათ თარგმნისას რა სირთულეებიც შეხვდრიათ ორი პრობლემური ჯგუფი გამოყვეს: 1)ამდენად საჭიროა სამართლებრივი დოკუმენტების მართებულად თარგმნა; 2) ტერმინოლოგიური შესიტყვებების გამართვა მათი შემდგომი წარმატებული გამოყენებისათვის.

კვლევის ძირითადი მიზანი და ამოცანები

სადისერტაციო ნაშრომის მიზანია, სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ასპექტების სტანდარტიზირება, და თარგმანის ქართულ ენაზე გადმოცემისთვის მთავარი თარგმნელობითი რთული მოვლენების გამოაშკარავება და სირთულეების დაძლევა. მისი ამოცანებია, ინგლისური, ჩინური და ქართული სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნილი ტექსტების შეპირისპირება შინაარსობრივი, ფორმალურ-სემანტიკური, ასევე, სტრუქტურულ-სემანტიკური კუთხით კვლევა. ინგლისურ და ჩინურ ენაზე სიტყვების თარგმნა, რომელთა ქართულ ენაზე თარგმნა გარკვეულ სირთულეებს იწვევს.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე და ძირითადი დებულებები

სადისერტაციო ნაშრომის მეცნიერული სიახლე, შერჩეული ნათარგმნი დოკუმენტებიდან გამომდინარეობს. სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნა ინგლისური, ჩინური და ქართული ტექსტების მიხედვით ქართულ სამეცნიერო სივრცეში მნიშვნელოვანი სიახლეა. წარმოდგენილი პირველადაა სამართლებრივი დოკუმენტების სამენოვანი ანალიზი, დოკუმენტების ქართულიდან, ჩინურიდან და ინგლისურ ენებზე თარგმნის სირთულეები და სპეციფიკა. ასევე, შემოთავაზებულია რჩევები მთარგმნელობით მეთოდებთან მიმართებაში.

დისერტაციაში განხილულია შემდგომი ძირითადი დებულებები:

სამართლის წარმოშობა და განვითარება საქართველოსა და მსოფლიოში. უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პროფესიონალ იურისტთაგან ქართული სამართლის პირველ მკვლევრად გვევლინება ნიკო ხიზანიშვილი (ურბნელი), რომელმაც რამდენიმე გამოკვლევა გამოაქვეყნა ამ დარგში. ასევე, მიმოხილულია სამართლის ძეგლებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების ტერმინები და მათი შინაარსი, ანგლოამერიკული სამართლის წარმოშობა, ანგლოამერიკული სამართლის ქვეყნები (ინგლისი, აშშ, ავსტრალია). ჩინური სამართლის წარმოშობის ისტორია და განვითარება, კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი.

გაანალიზებულია თარგმნის სირთულეები და მასთან დაკავშირებულ პრობლემები. თარგმნისას გრამატიკულ ჩანაცვლებას ისე ხშირად მივმართავთ, როგორც ლექსიკურს.

გრამატიკული ჩანაცვლება აუცილებელია ა) იმ კატეგორიების გამოსახატავად, რომლებიც არ არსებობს დედანში; ბ) თარგმანში ისეთი კატეგორიების გამოსახატავად, რომლებიც არ არსებობს დედანში; გ) ორ ენაში, თუ განსხვავდება ერთი და იმავე კატეგორიების ფორმები სხვადასხვა სტილისტური ნორმის გამოყენების მიხედვით.

1) იურიდიული ენისა და იურიდიული ტერმინოლოგიის თარგმნის თავისებურება. იურიდიული ენა მეცნიერულ ენათა რიგს განეკუთვნება, ის არსებობს როგორც სპეციალიზებული ენა. იურიდიული ენა წარმოადგენს და გამოხატავს სამართლებრივ სისტემასთან დაკავშირებულ მრავალ ფუნქციასთან ერთად და ხაზს უსვამს მის გამაერთიანებელ ხასიათს ინგლისურ ჩინურ და ქართულ სამართალში მულტიდისციპლინული გარე სამყაროს პირდაპირ, როგორც სპეციფიკური დისკურსის ინსტრუმენტი. იურიდიული ენა მიიჩნევა ერთ-ერთ რთულ ენად სპეციალობის ენებს შორის. მისი შემადგენელი ელემენტებია: მნიშვნელობა, სინტაქსი, ლექსიკა და სტილი.

2) ქართული, ინგლისური და ჩინური ენის სინტაქსის შედარებითი ანალიზის დროს გამოვყავით სამართლებრივი დოკუმენტაციის ენობრივი მახასიათებლები. სამართლებრივი დოკუმენტების ენა საერთო ენობრივ პრონციპებს ემყარება, სამართლებრივი ან ოფიციალური დოკუმენტების სტილის მახასიათებელიდან და შინაარსიდან გამომდინარეობს ტექსტის აგების სტრუქტურა.

3) ინგლისურ, ჩინურ და ქართულ ენებში მოდალობა და მოდალობის გამოხატვის საშუალებები. მოდალობის სისტემის კვლევა ჩინური, ინგლისური და ქართული ენების იურიდიულ თარგმანში სისტემურ-ფუნქციური გრამატიკის (SFG) პერსპექტივიდან. მოდალობის მიხედვით განვიხილავთ წინადადების ტიპებს, რადგან მოდალობაში გადმოცემული აზრის მოტივი განსხვავებულია. სამართლებრივ ან ოფიციალურ დოკუმენტებში, ძირითადად გადმოცემულია ოფიციალური ინფორმაცია, ეს ინფორმაცია შეიძლება იყოს დავალება, ან რაიმეს საჭიროება შესასრულებლად.

4) ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალური ოპერატორების ინგლისური და ქართული თარგმანი: მახასიათებლები და პრობლემები. ჩინური მოდალური ოპერატორების თარგმნის ტენდენციების დეტალურად განსახილველად მოცემულ კვლევაში, უპირველეს ყოვლისა, შერჩეულია წარმოშობის მაღალი სიხშირის მქონე

პოზიტიური და ნეგატიური ჩინური მოდალური ოპერატორები და შემდეგ წარმოდგენილია ინგლისური შესაბამისობა PLLCD-ში. მოცემულ კვლევაში წარმოდგენილია PLLCD-დან მიღებული სხვადასხვა მნიშვნელობის მქონე ჩინური, ინგლისური და ქართული მოდალური ოპერატორები. მიღებულ იქნა კლებადი თანმიმდევრობით წარმოდგენილი მონაცემები (იხილეთ ცხრილი 1).

საკვლევი მასალა

საკვლევი მასალა შეადგენს სხვადასხვა სამართლებრივი დოკუმენტებიდან ამოღებულ ნიმუშებს, რომლებიც შევადგინეთ ორი წლის განმავლობაში ერთ-ერთ ჩინურ კომპანიაში მთარგმნელად მუშაობის დროს მასალები დანართის სახითაა წარმოდგენილი.

კვლევის თეორიული და მეთოდოლოგიური საფუძვლები

დასახული მიზნების და თარგმნისას შექმნილი პრობლემების გადასაჭრელად ნაშრომში გამოყენებულია, იურიდიული დისკურსის სპეციფიკური ჟანრი, რომელიც მოიცავს გამოთქმების უჩვეულო ფორმების გამოყენებას, სიტყვების შერჩევასა და წინადადებების შედგენას. სისტემურ-ფუნქციურ გრამატიკაში (SFG) მოდალობის სისტემის და სამართლებრივი ლინგვისტიკის, სამართლებრივი ენის თეორიის საფუძველზე. მოცემული კვლევა დაიგეგმა ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურად და ქართულად თარგმნაში მოდალობის სისტემის შეფასებისა და თარგმანთან დაკავშირებული პრობლემების განხილვის მიზნით. ჩინური იურიდიული დოკუმენტების ანალიზის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ანალიზის მეშვეობით. გამოყენებით ჩინური იურიდიული დოკუმენტების დახმარებით დადგინდა, რომ ჩინური სამართლებრივი დისკურსების მოდალობის სისტემის ინგლისურ და ქართულ თარგმანში სამი აშკარად განსხვავებული თვისება არსებობს. ამ თვისებებით ვლინდება, რომ ჩინური იურიდიული დისკურსების თარგმნაში გამოიყენება ენის მრავალფეროვნება, კანონმდებლობის სიზუსტისა და უფლებამოსილების ხარჯზე. ასევე წარმოდგენილია თარგმნის რამდენიმე მეთოდის ტექნიკა და შემოთავაზების განხილვა, ჩინური იურიდიული დისკურსების

მოდალობის სისტემის ჩინურიდან ინგლისურსა და ქართულ ენაზე თარგმანთან დაკავშირებით.

ნაშრომის თეორიული ღირებულება

ნაშრომის მთავარი არსი იმაშია, რომ სამართლებრივ დოკუმენტებზე თარგმნის დროს დაკვირვება გვეხმარება გამოვყოთ ინგლისურ-ჩინური სამართლებრივი დოკუმენტების ქართულ ენაზე თარგმნის მახასიათებლები და კანონზომიერებები ეს, გვეხმარება სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის პრობლემების მოგვარებასა და ტერმინთა სისტემების ჰარმონიზაციაში.

თავი I

მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების და საქართველოს სამართლის მომიხილვა

§ 1.1. სამართლის წარმოშობა საქართველოში

სავარაუდოდ, პირველყოფილ წინასახელმწიფოებრივ საზოგადოებაში არსებობდა ერთიანი მონონორმები და წეს-ჩვეულებები, სადაც ერთ ნაკადად უნდა ყოფილიყო წარმოდგენილი რელიგიური, სოციალურ-ეკონომიკური და სხვა ხასიათის ქცევის წესები. თუ რელიგიის ცნების ქვეშ ვიგულისხმებთ ამა თუ იმ საზოგადოებაში გაბატონებულ შეხედულებას ღმერთის თუ ღმერთების შესახებ და მათ დამოკიდებულებას ადამიანებთან, უნდა ვიფიქროთ, რომ მათი მნიშვნელობა დიდი იყო საზოგადოებრივ ურთიერთობათა სისტემაში. ოთხთავის უძველეს ქართულ თარგმანებში სიტყვა „სარწმუნო“ რიგ შემთხვევებში დღევანდელი მნიშვნელობით იხმარება. მისი მნიშვნელობა აგრეთვე ერთგული, საიმედო, ნამდვილი, შეურეველი. შესაბამისად, სარწმუნოება ითვლებოდა, საიმედო, ნამდვილ მოძღვრებად, რომლითაც ხელმძღვანელობდნენ ყოველდღიურ ცხოვრებაში (მეტრეველი 2013:10-11).

§1.2. საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორიის მეცნიერება

საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის მეცნიერებას დიდი ხნის ისტორია აქვს. თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ ქართული სახელმწიფოებრიობა და სამართალი ყალიბდებოდა ჩვ. წელთაღრიცხვამდე პირველ ათასწლეულში, ბუნებრივია, შედარებით დაგვიანებულად წარმოგვიდგება ის ფაქტი, რომ ქართული სახელმწიფოსა და სამართლის კვლევა XVIII საუკუნეში დაიწყო (მეტრეველი 2013:10-11).

ქართული სამართლის შესწავლის მოთავედ უნდა მივიჩნიოთ ქართლის მეფე ვახტანგ VI, რომელმაც XVIII საუკუნის დასაწყისში ფართო საკანონმდებლო საქმიანობა გააჩაღა. ვახტანგ VI-მ სწავლულ კაცთა კომისია შექმნა, ხელმძღვანელობდა მას და თვითონაც მონაწილეობდა საკანონმდებლო საქმიანობაში. ვახტანგ VI-ს დამსახურება ის არის, რომ

„იგულა და იგულისმოდგინა და შემოკრიბნა ყოველნი წიგნი სამართლისანი, რომელნი ჟამთა ვითარებითა თვითოეულად მიმოდაბნეულ იყო“. ამ გზით ვახტანგ VI-მ სჯულმდებლობის დიდი კრებული შეადგინა და ამით საქართველოს პირველი მისტორიის სახელი დაიმკვიდრა. ვახტანგ VI-მ შეკრიბა ქართული სამართლის ისეთი ძეგლები, როგორცაა: ბექასა და აღბუღას სამართალი, გიორგი ბრწყინვალეს სამართალი, კათალიკოზთა სამართალი და ისინი სამართლის წიგნთა კრებულში შეიტანა. მან საკუთარი სამართლის წიგნიც შეადგინა და დაურთო კრებულს. ამავე კრებულში მოათავსა მან უცხოურიდან ნათარგმნი წიგნები, როგორცაა: ებრაული სამართლის ქართული ვერსია და სომხურის ქართული ვერსია (მეტრეველი 2013:10-13).

ვახტანგ VI-მ სჯულმდებლობის დიდი კრებული შეადგინა და ამით საქართველოს ისტორიაში ქართული სამართლის პირველი მკვლევრის, სამართლის პირველი ისტორიკოსის სახელი დაიმკვიდრა.

ქართული სამართლის შესწავლის საქმეში დიდი წვლილი შეიტანეს ქართველმა ბატონიშვილებმა (ვახუშტი, იოანე, დავითი), მ. ბროსემ, პ. იოსელიანმა, დ. ბაქრაძემ, დ. ფურცელაძემ, ალ. ხახანაშვილმა, თ. ჟორდანიამ, ე. თაყაიშვილმა და სხვა.

უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პროფესიონალ იურისტთაგან ქართული სამართლის პირველ მკვლევრად გვევლინება ნიკო ხიზანიშვილი (ურბნელი), რომელმაც რამდენიმე გამოკვლევა გამოაქვეყნა ამ დარგში (ნ.ურბნელი, ძგლისდება მეფე გიორგი ბრწყინვალესი, თბ.,1890; ნ.ურბნელი ათაბაგნი ბექა და აღბუღა და მათი სამართალი, რჩეული იურიდიული ნაწერები (ხიზანიშვილი1892:45).

„ქართული სამართლის ისტორია“ ივ. ჯავახიშვილის ხანგრძლივი სამეცნიერო მუშაობის ნაყოფია. 1907 წელს ივ. ჯავახიშვილს უკვე დაწერილი ჰქონდა „ქართული სამართლის ისტორია უძველესი დროიდან მოყოლებული XII საუკუნის დამდეგამდის“, რომლის ბეჭდვა დაიწყო 1909 წელს აღმანახ „ერში“, მაგრამ ცენზურის მიერ აღმანახის გამოცემის შეჩერების გამო პუბლიკაციაც შეწყდა. 1919 წელს ქუთაისში გამოქვეყნდა „ქართული სამართლის ისტორიის“ პირველი წიგნი (მეტრეველი 2013:13-14).

თუ წარმოვიდგენთ, რომ რელიგიური შეხედულებებით გაჟღენთილი ტრადიციები, ეს ეხება ასევე ქცევის წესებს, რომლებიც საუკუნეების მანძილზე მოქმედებდნენ, ენაში ამ

ქვეყნის წესებს, თუ ჩვეულებებს თავისი ნიშანი უნდა დაეტოვებინათ. ოთხთავის უძველეს ქართულ თარგმანებში სამართალი” იხმარებოდა როგორც ზედსართაული, ასევე არსებითი სახელის მნიშვნელობით. მაშასადამე „სამართალი“ ნიშნავდა სამართლიანს, სწორს და სამართალსაც დღევანდელი გაგებით („სამართალი წარმართა მათ მიუთხრას“(მ.12,18) „სამართალი“ სიტყვა დღევანდელი მნიშვნელობით უფრო გვიანდელი ჩანს. უფრო ძველი უნდა იყოს სტადიალურად, ისტორიული სიმაღლის თვალსაზრისით „წესი“, „რიგი“, „ჩვეულება“, „ჯერი“.

§ 1.3. სამართლის ძეგლებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების ტერმინები და მათი შინაარსი

ქართული იურიდიული ტერმინოლოგიის გადმოცემა სამართლის აღმნიშვნელი ტერმინების განხილვით უნდა დავიწყოთ.

ივ. ჯავახიშვილის მითითებით სამართლის აღსანიშნავად ძველ ქართულ მწერლობაშიც და ამჟამადაც იხმარებოდა და იხმარება „კანონი“. კანონს კი ზოგადი მნიშვნელობა ჰქონდა და სამართალს უდრიდა. კანონი გულისხმობდა ასევე სამართლის მუხლსაც, იქნებოდა იგი საერო თუ საეკლესიო სამართლის ძეგლი. ტერმინ „კანონს“ სასჯელის მნიშვნელობაც მიეცა. აქედან გამომდინარე, „განკანონება“ დასჯას ნიშნავდა (ჯავახიშვილი 1982:24).

ივ. ჯავახიშვილის დაკვირვებით კანონი მხოლოდ სამართლის წიგნის მუხლს როდი ნიშნავდა, არამედ მთლიანად კანონების კრებულს, სამართლის წიგნს, რომელშიც შედიოდა ცალკეული კანონები.

ივ. ჯავახიშვილი იკვლევს, რომ ტერმინი „კანონი“ ქართული არ არის, იგი ბერძნულიდან შემოვიდა ქართულში და თვით ბერძნულში ერთ-ერთი სემიტური ენიდანაა შესული, რომელშიც კანონი ლერწამს ნიშნავდა (ჯავახიშვილი 1982:24).

საბერძნეთში „კანონს“ ხუროს ხის იარაღს უწოდებდნენ, რომელიც სისწორის დასაცავად, შესამოწმებლად გამოიყენებოდა. შემდეგ საბერძნეთშიც სამართლის წიგნებს „კანონს“ ეძახდნენ იმიტომ, რომ იგი სათნოებისა და ბოროტმოქმედების საზომად მიიჩნეოდა ... მსოფლიო კრებების შემოღების შემდგომ „კანონს“ მსოფლიო და

ადგილობრივი კრებების გადაწყვეტილებას ემახდნენ, რომლებშიც განსაზღვრული იყო „მართალი სარწმუნოება“, საეკლესიო წესწყობილება და ის სასჯელი, რომელიც უნდა გადაეხადა სამღვდლოებასა და მრევლს, სხვადასხვა დანაშაულებებისათვის, სარწმუნოების წესიერების და სინდისის წინაშე (ჯავახიშვილი 1982:24).

ივ. ჯავახიშვილი არკვევს ტერმინ „სამართლის“ ეტიმოლოგიასა და შინაარსს. მისი დაკვირვებით სამართალი „სამართლისაგან“ წარმოდგება, რაც თავდაპირველად „სწორს“ ნიშნავდა. ჩვენი აზრით, უფრო ზუსტი იქნებოდა გვეთქვა, რომ სამართალი წარმოდგა „მართისაგან“ ანუ ვერტიკალისაგან, ანუ სწორისაგან და ამის შემდეგ მიიღო მან სამართლის მნიშვნელობა. ივ. ჯავახიშვილი განმარტავს, რომ სამართალი ნიშნავს „იმას, რაც თითოეულ ერს კაცთა საზოგადო ყოფაცხოვრებისა და მოქმედება- დამოკიდებულებათა უზენაეს და ჭეშმარიტ განსაზღვრულ მცნებად მიაჩნია...“ (ჯავახიშვილი 1982:28) სამართლის ასეთი ცნება ძვირფასია, იშვიათია. ჩვენს სამართალმცოდნეებს ვურჩევდით გამოეყენებინათ იგი ამ პრობლემის კვლევისას.

სამართლის სინონიმად ძველ ქართულში სჯულიც იხმარებოდა. ეს ტერმინი ზმნა „სჯისგან“ უნდა იყოს ნაწარმოები და „თავდაპირველად ნაბჭობის, გადაწყვეტილის მნიშვნელობა უნდა ჰქონოდა.“ ძველ ქართულ სამართალში „სჯულს“, „შჯულს“ მაინც სარწმუნოებრივი, საეკლესიო სამართლის მნიშვნელობის ელფერი ედო და ამით იგი ტერმინისაგან „სამართალი“ განსხვავდებოდა (ჯავახიშვილი 1982:29).

ივ. ჯავახიშვილის მიხედვით სამართალს ზოგჯერ „გაჩენილი“ სამართალი ერქვა, რადგან მას აჩენდა ანუ ადგენდა სხვადასხვა წოდების კრება, მეფე ან სახელმწიფო დარბაზი. თვით სამართლის „გაჩენის“ ანუ ჩამოყალიბების მოქმედებას, პროცესს „განჩინებაი“ ეწოდებოდა, რაც განაჩენსაც უდრიდა (ჯავახიშვილი 1982:29).

საკანონმდებლო კრების მიერ ბჭობისა და შრომის შედეგად მიღებულ სასამართლო წიგნს „ძეგლი“ ეწოდებოდა, რომელსაც მიიღებდა ანუ დადებდა კრება (ჯავახიშვილი 1982:29).

რაც შეეხება კოდიკოს ან კოდექსს – ლათინური წარმოშობისაა და ქართულშიც გამოიყენებოდა. კოდექსი შეკვრას, წიგნს ნიშნავდა, კოდიკო კი – უფრო ვრცელ კრებულს,

ამასთან, ისინი შინაარსით ერთიანსა და მთლიანს ნიშნავს, იგი კანონების უბრალო, მექანიკური გროვა არ არის (ჯავახიშვილი 1982:29)..

ქართულ საკანონმდებლო ძეგლებსა და სხვა წყაროებში ვხვდებით ტერმინ „ჩვეულება-საც“. ჩვეულება არ ნიშნავს ერთი, ცალკე აღებული ადამიანის ქცევის წესს. ჩვეულებაში მთელი საზოგადოების ან საზოგადოების ნაწილის (ჯგუფის, წოდების, კლასის) ზნე და ქცევის წესი იგულისხმება (ჯავახიშვილი 1982:29).

„წესდება“ წესის დადებიდან მოდის. წესი კი სამოქმედო სახელმძღვანელო იყო როგორც ეკლესია-მონასტრების, ისე სახელმწიფო დაწესებულებებისა და თანამდებობის პირებისათვის.

„განგება“ იმავე წესს ნიშნავდა. „განგება“ საზოგადოდ გამართვას, მოწყობას ნიშნავდა“. დღევანდელი ტერმინოლოგიით თუ ვიტყვით, „განგება“ მართვას უფრო ნიშნავდა.

ფეოდალურ საქართველოში საკანონმდებლო აქტების სხვა სახეებსაც ვხვდებით. მათ შორის: წიგნი, სიგელი, გუჯარი, დაწერილი, ბრძანება, ხელი, ოქმი.

„წიგნი“ ყოველგვარი ოფიციალური თუ არაოფიციალური (კერძო) საბუთის აღმნიშვნელი ზოგადი ტერმინი იყო.

„სიგელი და გუჯარი“ მეფის მიერ ნაბოძებ საბუთს ეწოდებოდა.

„ბრძანება და ოქმი“ მეფეთა განკარგულებები.

„ხელი“ ქვაზე ამოკვეთილი მეფის ბრძანება იყო.

სიგელის მნიშვნელობის გამოსახატავად ზოგჯერ ბრძანება და პეტიცია გამოიყენებოდა.

„დაწერილი“ იმ საბუთს ეწოდებოდა, რომელიც მეფის მიერ არ იყო გამოცემული. მაგრამ ზოგჯერ საკანონმდებლო აქტსაც შეიცავდა. ეს წყარო XV საუკუნემდე ჩანს. ამის შემდეგ კი ქრება.

„პიტაკი“ იგივე სიგელია.

მაგალითად: სიგელი – წყალობის სიგელი ბაგრატ და კონსტანტინე მეფეებისა-ჯავახიშვილებისადმი, 1468 წ.

გუჯარი – საკანონო გუჯარი თეიმურაზ პირველისა ალავერდისადმი, 1612 წ.

ბრძანება – გიორგი ბატონიშვილისა და ბოქაულთუხუცესის ზურაბისადმი ლარგვისის მონასტრის შეუვალობის შესახებ, 1778 წ. იგივე შეიძლება ითქვას ოქმზეც, რადგან ოქმი მეფეთა განკარგულებასაც აღნიშნავდა. მაგალითად:

ოქმი – გიორგი მეფისა დავით გარეჯის წინამძღვრის არზაზე მონასტრის ყმების ჯარიდან განთავისუფლების შესახებ, 1779 წ.

ხელი – ხელი რუსულიდან მეფისა კავთის მამულის შეუვალობის შესახებ (ჯავახიშვილი 1982:35).

წარმართული ხანის რელიგიური წარმოდგენებით- ქცევის წესს- „რიგს“ ღმერთი აძლევდა ხალხს აქედან იღებს სათავეს გამოთქმა „მორიგე ღმერთი“, ე. ი. ისეთი ღმერთი, რომელიც ქვეყანას, მასში მცხოვრებ ხალხს, ქცევის გარკვეულ წესს (რიგს) უწყალობებს და ადამიანთა შორის ურთიერთობას აწესრიგებს. „რიგი-ს“ მომცემ ღმერთს ეძღვნებოდა კვირაში ერთი დღეც – მორიგისა.

„რიგი“ ტერმინი მოგვიანებით, ქრისტიანულ ხანაში მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ქართულ სამართალში. მოვიგონოთ ქართული სახელმწიფო სამართლის მნიშვნელოვანი ძეგლი „გარიგება ხელმწიფის კარისა“. ცხადია, „რიგი“ დროთა ვითარებაში მნიშვნელობას იცვლიდა. მოგვიანებით, ფეოდალური მონარქიის ხანაში, როდესაც მეფე ღვთის სწორად წარმოდგინებოდა „რიგისა“ და „გარიგების“ მიცემა მეფის, ხელმწიფის საქმე გახდა.

„მორიგე ღმერთი“ ძველი ქართული წარმართული მითოლოგიის მიხედვით უზენაესი ღვთაება იყო და სწორედ უზენაესს უნდა დაედგინა, დაეწესებინა ქცევის წესი.

„რიგის“ ერთ-ერთი უძველესი ქართული სოციალური მნიშვნელობის სიტყვა-ტერმინია. იგი ქართულიდან უნდა იყოს სომხურში შესული, როგორც ამას ჰრ. აჭარიანიც აღიარებდა (მეტრეველი 2013:23).

პროფ. ილია აბულაძის მიერ შეკრებილი ძველი ქართული ენის მასალების მიხედვით „წესი“ ნიშნავდა კანონს, სჯულს, განაწესს, ბუნებას და ა.შ. სჯულში უძველეს ხანაში რელიგიაც იგულისხმებოდა და სამართალიც. გამოთქმაში წესრიგი, სწორედ იმ გარემოების გამოძახილია, რომ „წესი“ და „რიგი“ ერთმანეთის ანალოგიური შინაარსის მატარებლები იყვნენ და ბუნებრივად გაჩნდა გამოთქმა „მოწესრიგება“, „მოაწესრიგა“ და ა.შ.

შუა საუკუნეებში ჯურ კიდევ ასხვავებენ წესსა და სამართალს. XIV საუკუნის საკანონმდებლო ძეგლებში, მაგ., ბექა მანდარტურხუცესის სამართლის წიგნში (49-ე მუხლი), ერთმანეთისაგან გამიჯნულია „წესი“ და „სამართალი“. იქნების ალაგისა და გვარის წესი, რომე უმცროსსა მამულოვნებით გაიყვენენ, თუ ცოლსა შეირთავს, იგი წესია – სამართალი – არა“. (მეტრეველი 2013:24).

„..... წესი რამე დადებული ძნელად მოიშლების, შუანი არა ემართლებინ.....“

ჩვენი აზრით „ალაგის“ წესში უნდა იგულისხმებოდეს ტერიტორიული თემისთვის დამახასიათებელი წეს-ჩვეულება, რაღაც მსგავსია იმისა, რასაც ძველი რომაელები იუს გენციუმი-მა მხოლოდ მოგვიანებით მიიღო საერთაშორისო სამართლის მნიშვნელობა, ხალხთაშორისი სამართლის მნიშვნელობა.

XIV საუკუნის ქართველი კანონმდებლისათვის „სამართალი“ უფრო ფართო და მნიშვნელოვანი ცნებაა ვიდრე „წესი“. ქართულად თარგმნილი ოთხთავის ერთ-ერთ უძველეს ხელნაწერში (ადიშის ოთხთავი 897 წ.) გვხვდება „წეს“- არს“ (მ.22,17) მნიშვნელობით საჭიროა, უნდა, ჯერ-არს (მეტრეველი 2013:26).

სამართალი დიდხანს ინარჩუნებდა რელიგიურ ელფერს და, აქედან გამომდინარე, სავარაუდოა, რომ განვითარების შედარებით ადრეულ საფეხურზე ფიცს, რელიგიურ მტკიცებულებას დიდ მნიშვნელობა ენიჭებოდა. ზოგან ფიცი უნივერსალური მტკიცებულებაც კი უნდა ყოფილიყო. ქართული სამართლის მასალების მიხედვით ფიცი მთელი შუა საუკუნეების განმავლობაში საკმაოდ მნიშვნელოვანი მტკიცებულება იყო.

ქართული ყოფისათვის დამახასიათებელია ის გარემოება, რომ ქართული სამართლის მასალების მიხედვით წესის და რიგის სინონიმური მნიშვნელობით იხმარებოდა „ჯერი“, რომელიც გვიან შუა საუკუნეებში ფიცს, უპირატესად კი განსაწმენდელ ფიცს ნიშნავდა.

ქცევის სავალდებულო წესს სხვადასხვა ქართველურ ტომში, მათ სატომო ენებში (დიალექტებში), ყოველთვის ერთი და იმავე სიტყვით არ გამოხატავდნენ. ამიტომაც შეიძლება „წესი“ „რიგი“ და „ჯერი“ სხვადასხვა დიალექტიდან მომდინარეობს.

ჯერ კიდევ XIX საუკუნეში აღიარეს ისტორიკოსებმა წინარე სახელმწიფოებრივი დონის სამართლის, წინარე სამართლის არსებობა, ლ. ს. იავიჩს შესაძლებლად მიაჩნია ე. წ. არაიურიდიული, არასამართლებრივი სამართლის არსებობა. ასეთი სამართალი არსებობდა

სახელმწიფოსა და სამართლის არსებობამდე, მათ საკანონმდებლო გაფორმებამდე. ის არსებობდა საზოგადოებრივ ცნობიერებაში, მორალურ წესებში, ფაქტობრივად ჩამოყალიბებულ ნორმებში (ფელდბურგი 1992: 34).

თუ როგორ, რა გზით შექმონდათ ქცევის წესებში ცვლილებები, ამის წარმოსადგენად უნდა მოვიშველიოთ სათანადო ეთნოგრაფიული მასალები. აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში ქცევის წესებში ცვლილებების შეტანაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა ქადაგი.

სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ ქადაგის ფუნქციათა შორის უმთავრეს წარმოადგენდა ა) შუამავლობა ხალხსა და „ღვთისშვილებს“ შორის, ბ) მომავლის წინასწარმეტყველება, გ) სახატო საქმეების მოწესრიგება, ხატის უძრავი ქონების გაზრდა და ეს საზოგადოებრივი ცხოვრების მნიშვნელოვანი საკითხების გადაწყვეტა მოწესრიგება... რჯულის წესების ჩამოყალიბებასა დადგენაში მონაწილეობა...

ტომის ყველაზე ავტორიტეტული სალოცავის საშუალებით შედიოდა ცვლილება ქცევის წესებსა და ნორმებში.

სპარტაში ქრისტეს შობამდე მეორე ათასწლეულის დასასრულს ყოფილან სპეციალური მოხელეები – ეფორები, რომელთაც ევალებოდათ, ღვთაების ნაკარნახევი ქცევის წესები და ნორმები ეუწყებინათ ხალხისათვის.

ოთხთავის ქართული თარგმანის უძველესი ხელნაწერების მიხედვით „სასჯელი“, „საშჯელი“, „სარჩელი“, ნიშნავდა სასამართლოს, სამართალს, გასამართლებას, განაჩენს, მსჯავრის დადებას. ეს გარემოება გვაგულისხმებს, რომ სიტყვა-ტერმინი „სამართალი“ ყალიბდებოდა დიდი ხნის განმავლობაში სასამართლო პრაქტიკის წიაღში, სატომო ტერიტორიული ერთეულების დონეზე და მხოლოდ მოგვიანებით, სახელმწიფოს ჩამოყალიბების შემდეგ, ჩნდება ტერმინი „სასამართლო“ ჯერ ზედსართავი სახელის სახით – მართლის, სამართლიანის და სწორის მნიშვნელობით და მხოლოდ გვიან არსებითი სახელის სახით, მაგ., „სამართალი წარმართთა მან მიუთხრას ან კიდევ „თანა-წარჰვალთ“ სამართალსა და სიყვარულსა ღმრთისასა (მეტრეველი:28-30).

სამართლისა და რელიგიის ერთმანეთისგან გამიჯვნა დიდი ხნის განმავლობაში გრძელდებოდა. ქრისტიანობის გამარჯვების შემდეგ ქრისტიანული მოძღვრება გადაიქცა

სამართლის თეორიულ საფუძვლად. თანაც საერო სამართალს გაემინჯა საეკლესიო სამართალი ქრისტიანული სულიერი ფასეულობებისა, ქრისტიანული კულტურისა და მორალისა.

საინტერსოა ქართული ენისათვის დამახასიათებელი უძველესი იურიდიული ტერმინოლოგია. ძველი ქართული ენის დონეზე პროფ. ილია აბულაძემ დააფიქსირა „დალ-დება“, „ხელმწიფება“ და „ფლობა“. მაშასადამე, „დალ-დების“ სინონიმი იყო „ხელმწიფება“. ერთ დროს „ძალა“ და „ხელი“ ერთსა და იმავეს ნიშნავდა, მაგრამ შეინიშნებოდა სხვა ტენდენციაც. „ხელი“ ნიშნავდა წესს და სავარაუდოდ, სამართალსაც. ძალაუფლება და ხელისუფლება დღეს იდენტურ ცნებებად გვეჩვენება. შორეულ წარსულში ეს ასე არ უნდა ყოფილიყო. რუსთაველთან ვკითხულობთ „გაჭრა“ ხელია მიჯნურთა. „გაჭრა“ აქ ველად გავარდნას ნიშნავს, ხოლო, „ხელი“ წესს, მოვალეობას, საქმეს. არ შევცდებით, თუ ვიტყვით, რომ ხელი ამ შემთხვევაში ქცევის წესს ანუ დაახლოებით სამართალს ნიშნავს.

§ 1.4. ანგლოამერიკული სამართალი

ანგლოამერიკული სამართალს განეკუთვნება ინგლისის სამართალი, დიდი ბრიტანეთის დომინიონი ქვეყნებისა და ბრიტანეთის იმპერიის ყოფილი კოლონიების სამართალი, ასევე აშშს სამართალი (გ.ხუბუა 2004: 216).

დიდ ბრიტანეთში დღემდე მოქმედებს ფიქცია, რომლის თანახმადაც უზენაეს მართლმსაჯულებას ახორციელებს პარლამენტის ზედა პალატა. თუმცა, სინამდვილეში საქმე ეხება პარლამენტისაგან განცალკევებულ, დამოუკიდებელ სასამართლოს (ჭანტურია 200:90).

სამოსამართლო პრეცედენტული სამართლის უმნიშვნელოვანეს წყაროს წარმოადენს ლონდონის ცენტრალური სასამართლოების გადაწყვეტილებები. ამავე დროს, სამოქალაქო სამართალწარმოებაში რეალურად იზრდება ადგილობრივი სასამართლოების - Country Court მნიშვნელობა სასამართლოს, სულ უფრო ძლიერდება პოზიტიური კანონმდებლობის (სტატუტების) როლიც. ინგლისის Law Commission 1965 წლიდან მოყოლებული აქტიურად განიხილავს საკანონმდებლო რეფორმის საკითხებს. XIX საუკუნის ინგლისის კონსერვატორი მოსამართლეების უმრავლესობა საკმაოდ თავშეკავებულად ხვდებოდა

საკანონმდებლო რეფორმებს. დროთა განმავლობაში საკანონმდებლო რეფორმების მიმართ დამოკიდებულება რადიკალურად შეიცვალა. შეიძლება ითქვას, რომ თანამედროვე ინგლისელ მოსამართლეთა შეხედულებები ნაკლებად განსხვავდება კონტინენტური ევროპის მოსამართლეთა შეხედულებებისაგან (ხუბუა 2004: 216).

კაზუსტიკა – Case Law- ანგლოამერიკული სამართლის სისტემისთვის არის დამახასიტიბელი. ზემდგომი სასამართლოს გადაწყვეტილებებზეა ორიენტირებული კაზუსტიკა (ხუბუა 2004: 217).

ბრიტანული სამართლის სისტემისაგან რამდენადმე განსხვავდება ამერიკული სამართალი. ამავე დროს, ამერიკული სამართლის მეთოდოლოგია ბრიტანულის მსგავსია. ამერიკულ და ინგლისურ სამართალს შორის განსხვავება, ძირითადად, ეფუძნება პოლიტიკურ და სოციალურ ფაქტორებს. ინგლისი უნიტარული სახელმწიფოა, ხოლო ამერიკა-ფედერაციული, რომელიც მოიცავს 50 მართლწესრიგს პლუს ფედერალური მართლწესრიგი. აშშ-ში კერძო სამართალი, ძირითადად შტატების განმგებლობას განეკითვნება. თითოეულ შტატს აქვს საკუთარი საკანონმდებლო კრება და საკუთარი, მეტწილ შემთხვევაში, სამსაფეხურიანი სასამართლო სისტემა, რომელიც ფუნქციონირებს, ასევე, სამსაფეხურიანი ფედერალური სასამართლო სისტემის პარალელურად (ხუბუა 2004: 217).

ამერიკის შტატებს აქვთ ფართო კანონშემოქმედებითი უფლებამოსილებები. კანონშემოქმედებითი საქმიანობის დეცენტრალიზაციის მიუხედავად, ამერიკული სამართალი აყალიბებს ერთიან სისტემას. „ამერიკული სამართალი“, როგორც დამოუკიდებელი დისციპლინა სამართლის სკოლებში ისწავლება. ამერიკული სამართლის ერთიანობაზე ზრუნავს სამართლის მეცნიერება, მთელი რიგი ნაციონალური ორგანიზაციები (ამერიკის ადვოკატთა ასოციაცია, სამართლის სკოლების ასოციაცია და სხვ.) (ხუბუა 2004: 217).

§ 1.5. განსხვავება კონტინენტური ევროპისა და ანგლოამერიკული სამართლის სისტემებს შორის

კონტინენტური ევროპისა და ანგლოამერიკულ სამართლის ოჯახის ქვეყნებს შორის არსებული განსხვავება უკავშირდება პოზიტიურ კანონმდებლობას, როგორც სამართლის წყაროს. კონტინენტური ევროპის ქვეყნებში პოზიტიური კანონმდებლობა სამართლის ძირითადი წყაროა. ანგლოამერიკული სამართლის ქვეყნებში სამართლის უმთავრესი წყაროა სასამართლო პრეცედენტი. კონტინენტური ევროპის ქვეყნებში პრეიუდიციებს არა აქვთ მბოჭავი ძალა, მაშინ როდესაც ანგლოამერიკული სამართლის ქვეყნებში პრეიუდიციებს ასეთი მბოჭავი ძალა აქვთ. საქართველოს კონსტიტუციის 84-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, „მოსამართლე თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და ემორჩილება მხოლოდ კონსტიტუციას და კანონს.“ საქართველოში მოსამართლე, ისევე როგორც კონსტიტუციური სამართლის ოჯახის სხვა ქვეყნებში, სამოსამართლო სამართლით შებოჭილი არ არის. (ხუბუა 2004: 217).

კონტინენტური ევროპისა და ანგლოამერიკული სამართლის ოჯახებს ახასიათებთ გარკვეული მსგავსებაც. უნდა აღინიშნოს, რომ ანგლოამერიკული სამართალი უკვე არ არის „წმინდა“ პრეცედენტული სამართლის სისტემა, რამდენადაც სოციალური ურთიერთობების ბევრი სფერო მოწესრიგებულია პოზიტიური (დაწერილი) სამართლით (statutory law). ამერიკელი იურისტისათვის კანონის შინაარსი არის ის, რასაც ამ კანონის შესახებ ამბობს უზენაესი სასამართლო. თავის მხრივ, კონტინენტური ევროპის მოსამართლეები ხშირად იყენებენ პრეიუდიციებს, ხოლო ანგლოამერიკული სამართლის ოჯახის მოსამართლეები პრეცედენტების დიფერენცირების (distinguishing) გზით ცდილობენ „უსიამოვნო“ პრეცედენტისაგან განთავისუფლებას (ჭანტურია 2000:91).

შედარებით უმნიშვნელოა კონტინენტურ ევროპასა და ანგლოამერიკულ ოჯახს შორის არსებული მატერიალურ-სამათლებრივი განსხვავებაც. ეს განსაკუთრებით ეხება ადამიანის უფლებათა დაცვის გარანტიებს (ხუბუა 2004:217).

კონტინენტური ევროპისა და ანგლოამერიკული სამართლის ოჯახს შორის განსხვავება, უმთავრესად, ეფუძნება იურიდიული აზროვნების წესსა და მეთოდებს. ევროპის ქვეყნებში სამართლის სისტემის ერთიანობის მიღწევის ერთადერთი საშუალება იყო კოდიფიკაცია.

კონტინენტური ევროპის იურიდიულ აზროვნებას ახასიათებს მეცნიერული სტილი. ინგლისში, კონტინენტური ევროპისაგან განსხვავებით, ბატონობდა აზროვნების სამოსამართლო სტილი. ბრიტანელი მოსამართლე კონცენტრირებული იყო კონკრეტულ შემთხვევაზე, მაშინ როდესაც კონტინენტურ ევროპაში სამართლის პროფესურა დაკავებული იყო ზოგადი საკითხების და არა კონკრეტული შემთხვევის ანალიზით.

კონტინენტური ევროპის იურიდიული აზროვნების წესი დედუქციურია- მიმართულია ზოგადიდან კონკრეტულისაკენ. კონკრეტული ევროპის იურისტი სამართლის ზოგადი ნორმის საფუძველზე წყვეტს კონკრეტულ შემთხვევას. ანგლოსაქსონური იურისტის აზროვნება ინდუქციურია- მიმართულია კონკრეტულიდან ზოგადისაკენ. ანგლოსაქსონური სამართლის ოჯახის იურისტი კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე აყალიბებს ზოგად პრინციპს.

სამართლის კონტინენტურ და ანგლოამერიკულ სისტემებს შორის არსებული განსხვავება ნელ-ნელა ქრება (ხუბუა 2004:217).

§ 1.6. ჩინური სამართლის წარმოშობის ისტორია და განვითარება

ჩინური სამართალი მსოფლიოში ერთ-ერთი უძველესია. ჩინეთის თანამედროვე სამართალი გერმანიკულ სამოქალაქო სამართალსა და ჩინეთის ტრადიციებს ემყარება (ლიანგ1989:55-91).

ჩინური სამართლებრივი სისტემა ემყარება კონფუცის ფილოსოფიას. კონფუცის ფილოსოფიას ეფუძნება ასევე კოდიფიცირებული კანონი და სისხლის სამართალიც. 1911 წლის რევოლუციის შემდეგ ჩინეთის რესპუბლიკამ მიიღო დასავლური სტილის სამართლებრივი კოდექსი. ჩინური სამოქალაქო სამართალი ემყარება გერმანულ სამართალს. 1949 წლის ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჩამოყალიბების შემდეგ ჩინეთზე საბჭოთა კავშირის სისტემამ და სოციალისტურმა სამართალმა გავლენა იქონია.

ეტაპობრივად გლობალიზაციის ტრანსფორმაციის გავლენით იცვლება სამართალის შიდა ელემენტები, რომელიც გავლენას ახდენენ ჩინეთზე.

სამართალი ჩინურ ენაში ითარგმნება როგორც fǎ (法). ჩინური იეროგლიფი fǎ ნიშნავს „შიშს“, „სწორს“, „ზუსტს“. ეს იეროგლიფი დაკავშირებულია წყლის გასაღებთან (氵). ეს იეროგლიფი ასევე აღნიშნავს „სტანდარტს, ნორმას ან მოდელს“. დერკ ბოდემ (Derk Bodde) და კლარენს მორისმა (Clarence Morris) დაადგინეს, რომ fǎ ასოცირდება yì (義- სთან, ნიშნავს „სოციალურ უფლებებს“) (ბოდე:1973). მონტესკიეს თარგმანში „De l'esprit des lois“, რომელიც 1913 წელს გამოქვეყნდა აღწერილია განსხვავება ჩინურ fǎ-სა და დასავლეთის სამართალს შორის. სიტყვა LAW-ს დასავლურ ენებში ოთხი განსხვავებული მნიშვნელობა აქვს, როგორც ჩინურ ენაში li-ს 理: „ბრძანება“, li 禮: „წესები“, ", fǎ ნიშნავს 法: „ადამიანის სამართალს“ and zhi-ს 制: „კონტროლის“ მნიშვნელობა აქვს (იენი:1981).

fǎ-ს წინამორბედი იყო xíng (刑), რომელიც ნიშნავდა თავის მოკვეთას. Xíng მოგვიანებით დაკავშირებული იყო სასჯელთან. ისტორიულად შანგის წიგნში (Shang Shu – უძველესი 5 კლასიკური ლიტერატურის წიგნი) ნახსენებია „ხუთი სასჯელი“: დასვირინგება, დამახინჯება, დასახიჩრება, კასტრაცია და სიკვდილი. Xíng-ის მნიშვნელობა არა მხოლოდ სასჯელის მნიშვნელობას ნიშნავდა, არამედ სახელმწიფო აკრძალვებსაც, რისი კანონდარღვევაც უნდა დასჯილიყო. კლასიკური მნიშვნელობით, xíng არის Xíng Bù (刑部, ლიტ. ნიშნავს „სასჯელთა დეპარტამენტს“) ასევე იმპერიულ ჩინეთში კი ეს გამოიყენებოდა იურიდიული დეპარტამენტის მნიშვნელობით (მაკნაითი:1992).

ჩინეთის ორი მთავარი ფილოსოფიური სკოლა, კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი, განიხილავდა სამართალს და ასევე სამართლის იდეის გავლენას ჩინეთზე. მოკლედ რომ განვიხილოთ, კონფუციანიზმის მიზანი იყო, ადამიანს გასჩენოდა სირცხვილის გრძნობა და ეს მას დაეხმარებოდა იმაში, რომ არ მოქცეულიყო არასწორად. ლეგალიზმის თანახმად, სამართალი სახელმწიფომ უნდა დაარეგულიროს. კონფუციანიზმი ეყრდნობა იმ ტრადიციას, რომლის თანახმადაც, ლიდერი მართავს ჩინეთის სახელმწიფოს. ლეგალიზმი კი ადგენს კანონს, რომელსაც იმპერატორი უნდა ემორჩილებოდეს. საერთო ფაქტორი ამ ორი მიმდინარეობისა არის ის, რომ კანონმა უნდა დაიცვას მოქალაქეები (ფარაჰი:2008).

ეს კონცეფცია გაგრძელდა მთელი იმპერიის პერიოდის განმავლობაში, რესპუბლიკელების პერიოდში და დღესაც მოქმედებს.

ბევრი სხვა ცივილიზაციისგან განსხვავებით, სადაც დაწერილი სამართალი პატივსაცემი იყო და ხშირად ღვთაებრივი წარმომავლობა ჰქონდა, კანონი ჩინეთის დასაწყისში განიხილებოდა წმინდა, საერო თვალსაზრისით და მისი თავდაპირველი იერსახე კონფუციანელმა მოაზროვნეებმა განავითარეს. წინათ ჩინეთის იმპერატორები აკონტროლებდნენ მთელ ტერიტორიასა და მოსახლეობას - ესეც ლეგალისტური იდეაა, რაც ჩნ-ს დადგენილი იყო. ეს იდეა ტრადიციულად ჩინეთში დამკვიდრდა და სწორი საქციელი გახდა ხალხისთვის მისაბამი. Xing ადგენს, რომ თუ ადამიანი არასწორად მოიქცევა, ქმედების გამო სასჯელიც დაუწესდება.

ცინგის დინასტიის დროს სამართლის კოდექსის რეფორმით სცადეს, რომ ის მიემსგავსებინათ გერმანული კოდექსისთვის. ეს მცდელობა განხორციელდა და 1912 წელს საცდელი კონსტიტუცია ჩამოყალიბდა. ეს კონსტიტუცია კანონის შესაბამისად მოიცავდა თანასწორობის იდეას, ქალთა უფლებებს, მოქალაქეთა და ასევე სამთავრობო უფლებებს. 1982 წლამდე, კულტურული რევოლუციის განადგურების შემდეგ, გაიყო ინტელექტუალური და სამართლებრივ პროფესიონალთა დონე, ინდივიდუალური აზრის იდეა შეერწყა და გავლენა იქონია ჩინეთის სამართალზე (ჩიუ:1965).

ამჟამინდელი კონსტიტუცია შეიქმნა 1982 წელს. V მუხლში ნათქვამია, რომ ნებისმიერი ადამიანი, თუ ორგანიზაცია ემორჩილება კანონს. III მუხლი კი ადგენს სახალხო კონგრესის და სახელმწიფო ადმინისტრაციის პასუხისმგებლობას ხალხთან მიმართებით. ჩინეთში 1987 წელს დაიწყო დავების გადაჭრა სასამართლოში.

§ 1.7. კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი

კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი არის ორი უმთავრესი სამართლებრივი და ფილოსოფიური თეორია, რომლებიც განვითარდა გაზაფხულისა და შემოდგომის პერიოდებში (ჩინეთში მმართველობის პერიოდი ძვ. წ. 771-403 წლები, ძვ. წ. 722-479). ეს ორივე თეორია გავლენას ახდენს ჩინეთის კულტურულ, სოციალურ და სამართლებრივ ნორმებზე.

§ 1.8. კონფუციანიზმი

კონფუციანიზმის იდეა უკავშირდება ადამიანს. ადამიანის მიმართ ოპტიმისტური ხედვა, რომ ადამიანი ტრადიციული ნორმების გათვალისწინებით არ ჩაიდენს ცუდ საქციელს, რადგან ადამიანს აქვს სირცხვილის შეგრძნება. კონფუციანიზმი უფრო მისაღებია ჩინელებისთვის და მისგან დადგენილი ნორმები, ვიდრე მთავრობის მიერ დადგენილი რეგულაციები. ეს იდეოლოგია ადამიანის შინაგანი ხასიათისა და საზოგადოების წრეებზე ახდენს გავლენას. კონფუციანიზმი არ კრძალავს დადგენილ სამართლებრივ რეგულაციებს.

კონფუციანიზმის იდეოლოგიის თანახმად, არ არის მიღებული სამართლებრივი ნორმებით საზოგადოებრივი წესრიგის დამყარება.

§ 1.9. ლეგალიზმი

კონფუციანიზმი ეფუძნება „ლი-ს“ თეორიას, ლეგალიზმი კი – სამართლებრივი კოდექსით არეგულირებს საზოგადოებრივ წესრიგს. სამართალმცოდნეების აზრით, ადამიანი დაბადებულია ეშმაკად და ყველას საკუთარი ინტერესი ამოძრავებს. სამართალმცოდნეების მიერ, ხალხისთვის მორალურად დაძალება, რომ მოიქცნენ სათანადო ნორმებში დადგენილი დაწერილ კანონებში და კანონდარღვევის შემთხვევაში კი აკისრებს ადამიანებს სასჯელს.

სამართალმცოდნეებმა, ის სამართალი შეიმუშავეს, რომლსაც მართავს სახელმწიფო და არა – მმართველები. ეს უზრუნველყოფს პიროვნულ ჩარევას და მიკერძოებულობას. „უმოქმედობა“, რომელიც სამართალმცოდნეებმა წამოაყენეს, არის „ვუვეის“ ცნება, რომელიც კონფუციონიზმისგან განსხვავდება.

§ 1.10. კონფუციანიზმის და ლეგალიზმის შედარება

მმართველს, როგორც კონფუციანიზმის დროს არსებობდა, ჰქონდა ყველანაირი უფლებამოსილება სამართლიანობის გადასაწყვეტად. მაშასადამე, კონფუციანიზმის მსგავსად, ლეგალიზმიც ადგენს შეურაწყოფის ფაქტებს. ფაქტია, რომ იმპერატორმა ცინგმა შეიმუშავა მკაცრი კანონები, უმკაცრესი სასჯელები. საერთოდ არ არსებობდა შეწყალება სულ უმნიშვნელო დანაშაულზეც კი. მაგალითად, წვავდნენ წიგნებს, ხალხს, რომელთაც განსხვავებული აზრი ჰქონდათ, მარხავდნენ ცოცხლად. იმპერატორი ცინის დროს კანონს დიდ პატივს სცემდნენ და ითვალისწინებდნენ. ჩინეთში ეს სისასტიკე მისი მოღვაწეობის შემდეგაც კიდევ 14 წელი ვრცელდებოდა.

კონფუციანიზმი და ლეგალიზმი აურზაურის დროს წარმოიშვა. ორივე ამ მიმდინარეობის მიზანი იყო ქვეყნის ხელახალი გაერთიანება. ეს ორი თეორია ერთმანეთის საპირისპიროდ ვითარდებოდა. ერთი უარყოფდა კანონით ხალხის დამორჩილებას, მეორე კი – კანონით საზოგადოების წესრიგის დამყარებას. რა ჰქონდათ საერთო ამ ორ თეორიას? სიმართლეა, რომ არცერთი თეორია არ არის სრულყოფილი, რომ დამყარდეს საზოგადოებრივი წესრიგი. მიუხედავად ამისა, ორივე თეორიას მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდა ჩინეთის კულტურულ და სამართლებრივ განვითარებაზე. ახლა ეს გავლენა აშკარაა დღევანდელ ჩინეთზე.

მიუხედავად ამისა, კონფუციონისტური იდეოლოგია გახდა ჩინეთის ტრადიციული სამართლის ფუნდამენტი. კანონმცოდნეთა სკოლამ შექმნა ტრადიციული სამართლებრივი სისტემის ჩარჩო. ხანის დინასტიის დროს შენარჩუნდა ცინგის მმართველობის დროინდელი სამართლებრივი სისტემა, მაგრამ ის სისასტიკეები, რომლებიც იმ დროს არსებობდა, შეამსუბუქეს, ამ ყველაფერზე კი გავლენა იქონია კონფუციონისტური ფილოსოფიის საზოგადოებრივმა კონტროლმა.

ხანის დინასტია ოფიციალურად ცნობდა სამართლის ოთხ წყაროს: liü (律 : „კოდიფიცირებული სამართალი“), ling (令: "იმპერატორის მიერ დადგენილი წესები"), ke (科: „წინა დინასტიიდან შემკვიდრეობით დატოვებული კანონები“) და bi (比: „პრეცედენტები“). მათ შორის ყველაზე მაღლა იდგა bi (比: „პრეცედენტები“). ბევრი სამართლის მცოდნეები არ იყვნენ ადვოკატები, მაგრამ ფილოსოფიასა და ლიტერატურაში კარგად გათვინობიერებულები იყვნენ (ჩიუ:1965).

კოდიფიცირებული სამართალი თანგის დინასტიის დროს დასრულდა Tang Code of CE 624-ით (თანგის CE 624 კოდექსი). დიდი მინგის კოდექსმა, რომელიც ცინგის კოდექსის ნიმუში იყო, გადაფარა საზოგადოებრივი თუ პოლიტიკური ცხოვრება, განსაკუთრებით ოჯახებსა და რიტუალებში, ასევე საგარეო ურთიერთობებში. ბევრი ისტორიკოსი, მათ შორის, მაქს ვებერი, მიიჩნევს, რომ კონფუციანიზმის ცნება, მორალურად უფრო მნიშვნელოვანი იყო ვიდრე სამართლებრივი კოდექსი. ეს XX საუკუნის შუა ნახევარშიც კი დადგინდა, რომ სამართალი საიმპერატორო ჩინეთის საზოგადოებაში არ იყო მნიშვნელოვანი ნაწილი. ამ ყველაფერს მოჰყვა კრიტიკა. სინოლოგებმა დაადგინეს, რომ იმპერიულ ჩინეთში საგულდაგულოდ იყო შემუშავებული სისხლის და სამოქალაქო სამართალი. იმ დროის როცა ევროპაში კი საერთოდ არ ჩანდა სამართლის კვალი (იუ 2001).

მიჩნეულია, რომ სამოქალაქო კოდექსი არ გამოეყოფოდა სისხლის სამართლის კოდექსს. საეჭვოა, არსებობდა თუ არა სამოქალაქო კოდექსი ჩინეთის სამართალში. კვლევებმა ცხადყო, რომ სამართლებრივი სამუშაოები იყო ძირითადად სამოქალაქო დავები. სამოქალაქო სამართლის სისტემა გამოიყენებოდა სისხლის სამართლის დარღვევის დროს.

§ 1.11. ჩინეთის სამართლის მოდერნიზება

1839 წელს ლინ ძესუნის მფარველობით შესრულდა დასავლური ტექსტების თარგმანი. თონკვენ კუანის სისტემური თარგმანებიც მოწმობს, რომელიც 1862 წელს შესრულდა, რომ 1920 წლიდან დაიწყო ძირითადად სამართლებრივი ენის და ტექსტების უფრო მაღალ დონეზე განვითარება. 1896-1936 წლებში სამართლებრივი თარგმანი ძალიან მნიშვნელოვანი იყო. ცინგის დინასტიის პერიოდში სცადეს, რომ შეედგინათ სამართლებრივი კოდექსი, რომელიც ევროპულ მოდელს დაექვემდებარებოდა. გერმანიის

გამარჯვებამ საფრანგეთსა და რუსეთზე იმოქმედა რომ შეემუშავებინათ სამართლებრივი კოდექსი. იაპონია იყო პოლიტიკის და სამართლებრივი რეფორმის მოდელი. მიღებული სამართლებრივი კოდექსი მიიჩნეოდა სანიმუშო მოდელად.

XX საუკუნის მიწურულს ტრადიციული ჩინური სამართლის მიმართ შეიცვალა დამოკიდებულება. ბევრი ჩინელი და XX საუკუნის ევროპელი მკვლევარი მიიჩნევდა, რომ ტრადიციული ჩინური სამართლის სისტემა იყო ჩამორჩენილი და ბარბაროსული. მკვლევრების თანახმად, XVIII საუკუნის ევროპის სამართლებრივი სისტემა შეადარეს XVIII საუკუნის სამართლებრივ სისტემას. შედეგი უფრო დადებითი აღმოჩნდა ვიდრე მოელოდნენ. 1990 წელს სამართლებრივი რეფორმის დროს სადამსჯელო დეპარტამენტი შეიცვალა- იურიდიულ დეპარტამენტად (fa bu 法部).

§ 1.12. ჩინეთის სახელმწიფო რესპუბლიკის სამართალი

ჩინეთის სახელმწიფო რესპუბლიკის სამართალი ძირითადად ეფუძნება სამოქალაქო სამართლის სისტემას.

სამართლებრივი კოდექსი იყოფა ექვს ნაწილად: კონსტიტუცია, სამოქალაქო კოდექსი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, სისხლის სამართლის კოდექსი, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი და ადმინისტრაციულ სამართალი.

1949 წელს, კომუნისტების გამარჯვების შემდეგ ახლად დაარსებულმა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ მაშინვე გააუქმა ძველი ჩინეთის რესპუბლიკის სამართლებრივი კოდექსი და ცდილობდნენ, რომ შეექმნათ სოციალისტური სამართლის სისტემა, რომელიც საბჭოთა კავშირის სამართლებრივი სისტემის ასლი იყო. ჩინეთ-საბჭოთა კავშირის გახლეჩის (1960-1989) და კულტურული რევოლუციის (1966-1976) შემდეგ ყველა სამართლებრივი ნაშრომი და მთლიანად სამართლებრივი სისტემა დაინგრა (ჰუნგი1985: 42-45).

უკვე საუკუნეზე მეტია, რაც ჩინეთმა რამდენიმე კონსტიტუცია შეცვალა. პირველი მცდელობა, როდესაც დაიწყო ჩინელებმა კონსტიტუციაზე ფიქრი, იყო ცინგის დინასტიის პერიოდი (1902-1912). რამდენიმე მაკონტროლებელმა ჯგუფმა გამოაქვეყნა სხვადასხვა კონსტიტუცია ცინგის დინასტიის პერიოდსა და 1949 წლამდე, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დაარსებამდე.

1954 წლამდე, სანამ კანონი დადგინდებოდა, მათ გამოაქვეყნეს პირობითი კონსტიტუცია. ეს კონსტიტუცია მთლიანად საბჭოთა კონსტიტუციას ეყრდნობოდა. ეს უარყვეს უფლებბელყვეს და სამართლებრივად თითქმის არ შესულა ძალაში, მაგრამ ეროვნული სახალხო კონგრესის არჩევნების დროს, მას უმაღლესი სახელმწიფო ძალა ჰქონდა.

მეორე სახალხო რესპუბლიკის კონსტიტუცია კულტურული რევოლუციის იდეოლოგიის ბაზაზე მოდელირდა და ძალაში შევიდა 1975 წელს. ამ კონსტიტუციით წინა კონსტიტუციის იდეოლოგია იდევნებოდა და ადგენდა კომუნისტური პარტიის სახალხო კონგრესს. ამ კონსტიტუციით მთლიანად შეიცვალა წინა კონსტიტუციით მოქმედება. მაგალითად, თანასწორუფლებიანობის უფლება და კერძო საკუთრების უფლებები (ჰუნგი1985: 45-54).

მესამე კონსტიტუცია 1978 წელს მიიღეს. ამ ვერსიაში კულტურული რევოლუციის იდეოლოგია ამოიშალა, მაგრამ კვალი მაინც დატოვა.

მოუხედავად ამისა, რეფორმისტებმა მოიპოვეს ძალაუფლება. მათი მიზანი იყო ამ კონსტიტუციის დამხობა და ყურადღების გამახვილება ეკონომიკის მშენებლობასა და მოდერნიზებაზე.

ტენგ სიაოპინის რეფორმებით დაიწყო (1979) სამართლებრივი სისტემის განახლება და ხელისუფლების შეურაცხყოფის შეზღუდვა და ძალაუფლების გადაჭარბება.

1982 წელს სახალხო კონგრესმა მიიღო ახალი სახელმწიფო კონსტიტუცია, რომელშიც ყურადღება გამახვილებული იყო ლიდერებისათვის თეორიულად შესაძლებელ დიდ პასუხისმგებლობის მინიჭებაზე.

1982 წელს მიიღეს ახლანდელი ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის კონსტიტუცია. ეს კონსტიტუცია ჰგავს პირველ კონსტიტუციას. მასში მეტი უფლებებია ჩადებული ვიდრე წინა კონსტიტუციებში. ეს უფლებები მოიცავს თანასწორუფლებიანობას, პოლიტიკურ უფლებებს, რელიგიურ თავისუფლებას, პიროვნულ თავისუფლებას, სოციალურ და ეკონომიკურ უფლებებს, კულტურულ და საგანმანათლებლო უფლებებსა და ოჯახურ უფლებებს. ეს უფლებები დაკავშირებულია სოციალურ უფლება-მოვალეობებთან. ეს უფლება-მოვალეობები მოიცავს უსაფრთხოებას, კეთილსინდისიერებას, ქვეყნის ინტერესებს, ჯარში მსახურებას, გადასახადების გადახდას. ეს უფლება-მოვალეობები კონსტიტუციაში რა არის გადაჭარბებული.

კონსტიტუცია ადგენს, რომ ეროვნულ სახალხო კონგრესი არის უმაღლესი სახელმწიფო ორგანო. ეროვნული სახალხო კონგრესი ადგენს შემდეგს:

ორი მესამედი უმრავლესობით კონსტიტუციის ცვლილებას, კანონმდებლობის გამოქვეყნებას, ოფიციალური პირების არჩევის და გადარჩევის უფლებას განსაზღვრავს. ასევე, ბიუჯეტს, ეკონომიკური და სოციალური განვითარებად გეგმარების კონტროლს განსაზღვრავს.

ეროვნული სახალხო კონგრესი მოიცავს ასევე მუდმივმოქმედ კომიტეტს, რომელსაც უფრო მეტი ფუნქცია აკისრია სესიაში, როდესაც სახალხო კონგრესი არ იღებს მონაწილეობას. 1955 წლიდან მუდმივმოქმედ კომიტეტს აქვს ძალაუფლება. 1982 წლის კონსტიტუციით მათ

დაეკისრათ კანონზე მუშაობა. ეროვნული სახალხო კონგრესი ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში იერარქიულად ყველაზე მაღალ დონეზეა. ამას მოსდევს ავტონომიური რეგიონები, რაიონები, ქალაქები, სოფლები. დაბალი საფეხურის მთავრობის წევრები პირდაპირ არიან არჩეულები, ხოლო მაღალი დონის წევრებს კი დაბალი საფეხურის წარმომადგენლები ირჩევენ.

კონსტიტუცია ადგენს საკუთარ უზენაესობას. კომუნისტური პარტიის უზენაესობით, კონსტიტუცია და სამართალი არ არის უზენაესი. ეს ყოველივე მარქსისტული სამართლის ხედვაა. ეს სტრუქტურა მოიცავს სამართლის წესის აღიარების სიმცირეს ფილოსოფიურ და ისტორიულ ჭრილში. ხშირად პოლიტიკური გადაწყვეტილებები მიიღება ქმედებით და არა კონსტიტუციით.

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში როდესაც ახალ კანონს იღებენ, მასზე დიდ გავლენას ახდენს გარკვეული წყაროები. ეს არის ტრადიციული ჩინური ხედვა სამართლის როლთან დაკავშირებით. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სოციალისტური ფონი, ტაივანში გერმანულზე დაფუძნებული ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სამართალი და ჰონგ-კონგში ინგლისურზე დამყარებული საერთო სამართალი.

1990 წელს სამართლებრივი რეფორმა გახდა მთავრობის პრიორიტეტი. ჩინეთის მთავრობამ ჩაატარა ლეგალიზაციის (法 制 化) რეფორმა. ეს რეფორმა მოიცავდა სამართლებრივი სტრუქტურის და საკანონმდებლო ორგანოს რეფორმას.

ჩინეთში სასაქონლო ნიშნის სამართლის კოდექსი 1995 წელს მოდიფიცირდა, რათა უფრო კარგად დაეცვათ უცხოელთა სასაქონლო ნიშნის მესაკუთრეთა უფლებები.

კონსტიტუციური საკითხების გარდა, ჰონგ-კონგი და მაკაო ინგლისის საერთო სამართლისა და პორტუგალიის სამართალს იყენებენ.

1992 წელს ჩინეთის მთავრობას რომ დაეკმაყოფილებინა დიდი მოთხოვნა უცხოელი კომპანიებისთვის ჩინეთის ბაზარზე, ამისათვის ჩინეთის იუსტიციის სამინისტრომ და სახელმწიფოს სამრეწველო და სავაჭრო ადმინისტრაციულმა საბჭომ გამოსცა კანონი დროებითი უცხოური კომპანიების ოფისების რეგულაციის შესახებ.

ამის შედეგად, უცხოურ ცნობილ კომპანიებს ჰონგ-კონგში მიეცათ საშუალება დაეარსებინათ ფილიალები და ამის შემდეგ კი ისინი პეკინსა და შანხაის ბაზრებზეც გავიდნენ.

დაიწყო შიდა იურიდიული ინდუსტრიის დაცვა და უცხოელ იურისტებს არ მისცეს ჩინელებმა საშუალება, რომ მონაწილეობა მიეღოთ სასამართლო პროცესებში

ჩინეთის სამართლებრივი ბაზარი აგრძელებს განვითარებას. ჩინეთის სამართალი და რეგულაციები და კანონი ეხმარება უამრავ შიდა ბაზარზე არსებულ ჩინურ ფირმას უცხოელებთან მუშაობაში, რათა უფრო უკეთ შეხვდნენ ეკონომიკის ბუმის გამოწვევებს. აზიური სამართლისა და ბიზნეს ჟურნალის (Asia Law and Business magazine) თანახმად, ჩინეთში ცნობილია შემდეგი იურიდიული ფირმები: King & Wood PRC Lawyers, Commerce & Finance Law Offices, Fangda Partners, Haiwen & Partners, Jun He Law Offices and Lehman, Lee & Xu (ჰუნგი1985: 60-75).

§ 1.13. სამართლებრივი უფლებები

კლასიკურ ჩინურში ცნება right-ს „უფლებას“ არ აქვს სემანტიკური ეკვივალენტი. დასავლეთიდან გამოჩნდა უფლებების იდეა ჩინურში. უფლების თარგმანი quánlì (权利) გამოჩნდა უილიამ მარტინის (William Alexander Parsons Martin) თარგმანში 1864 წელს ჰენრი უიტონის (Henry Wheaton) საერთაშორისო სამართლის ელემენტებში.

§ 1.14. კანონის უზენაესობა

ჩინურად კანონის უზენაესობა ითარგმნება fǎzhì (法治). 1990 წლებში მსგავსი ცნება yǐ fǎzhì guó (依法治国: "governing the nation with law") „ხალხის მართვა კანონით“ და jiànshè shèhuì zhǔyì fǎzhì guójiā (建设社会主义法制国家): building a socialist rule of law state)- „სამართლებრივი სახელმწიფოს სოციალისტური წესით შექმნა“ იქცა კომუნისტური პარტიის ოფიციალურ პოლიტიკად. 1999 წელს ეროვნულმა სახალხო კონგრესმა ჩინურ კონსტიტუციაში შეიტანა ცვლილება, გაერთიანდა ორივე ცნება მეხუთე მუხლში (ლი :199-220).

2002 წლის 27 აგვისტოს გატარდა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ადმინისტრაციული ნებართვის სამართალი Administartive Permission Law, რომელიც ძალაში შევიდა 2004 წლის 1 ივლისს.

ამ კანონს მთლიანად ეროვნული სახალხო კონგრესი ან კომიტეტი ამტკიცებს. ადმინისტრაციულ რეგულაციებს სახელმწიფო საბჭო არეგულირებს. ადგილობრივ რეგულაციებს ადგილობრივი სახალხო კონგრესი არეგულირებს, რომელსაც ადმინისტრაციული დამტკიცებაც შესაძლოა დასჭირდეს. გარკვეული გარემოებების გარდა, მინისტრებს ან სააგენტოებს არ აქვთ დამტკიცების ძალაუფლება. საკანონმდებლო კანონში იერარქიულად ეს გაწერილია (სუნი:2009).

მიუხედავად ამდენი მცდელობისა, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის კანონის უზენაესობა მაინც განიცდის რეპრესიებს. ეს განსაკუთრებით გამოწვეულია ჩინეთის მთავრობის ჩარევით.

დასკვნა

სამენოვანი სამართლებრივი დოკუმენტაციის ენა, ისტორია ჩვენ მოკლედ მიმოვიხილეთ. XIX საუკუნეში გვხვდება სამართლებრივი დოკუმენტაციის ენა, ასევე, სამართლებრივი დოკუმენტაციის სტილი. უნდა აღინიშნოს, რომ ლიტერატურის, თეოლოგიისა და ფილოსოფიის სფეროში ქართული ენის გამოყენებას დიდი ისტორია აქვს. ზუსტად, ამ პერიოდში ყალიბდება ენათმეცნიერული სტილისტიკაც. ეს პერიოდი, ისტორიულად მაინც მხატვრული ენის ფუნქციონირების სტადიად მოიაზრებოდა, რადგან სხვა სფეროები ჯერ კიდევ არ იყო გამოკვეთილი. XIX საუკუნიდან სალიტერატურო ენათა ფუნქციონირების სრულიად ახალი ასპარეზი და მნიშვნელობები გაჩნდა საქმის წარმოების, განათლების, საინფორმაციო ურთიერთობების და მეცნიერების სფეროში. ასევე, ადრეულ პერიოდში გვხვდება საქმიანი წერის თუ მიმოწერის დეტალები. ეს მიმოწერა ქვეყნის განვითარებისა და პოლიტიკური მდგომარეობის სხვადასხვა საფეხურზე განსხვავებული იყო.

თავი II

თარგმნის სირთულე და მასთან დაკავშირებული პრობლემები

§ 2.1. სწორი თარგმანის განხორციელება

თარგმნა ნიშნავს, გამოხატო ზუსტად და სრულყოფილად ერთი ენის საშუალებებით ის, რაც უკვე გამოხატულია სხვა ენის მეშვეობით ისე, რომ არ დაირღვეს ფორმისა და შინაარსის მთლიანობა (ფეოდოროვი 1958:11). ყოველთვის, როდესაც მოხდება ფორმის ან შინაარსის დარღვევა, ეს გამოიწვევს ძალიან უხეში შეცდომის დაშვებას. ლოგიკური იქნებოდა გვეფიქრა, რომ საუკეთესო საშუალებაა სიტყვასიტყვითი თარგმანი, რადგან სხვადასხვა ენას განსხვავებული ენობრივი მახასიათებლები აქვთ. ამიტომ ასეთი ტიპის თარგმანი ყოველთვის როდია შესაძლებელი: მთარგმნელმა თავი უნდა აარიდოს, როგორც უხეში შეცდომების დაშვებას, ისე სიტყვასიტყვით თარგმნას.

სწორი თარგმანის განხორციელება შეიძლება ორიგინალის სწორი გაგების შემთხვევაში. თუმცა ორიგინალის სწორი გაგება როდი ნიშნავს სწორედ თარგმნას. განსაკუთრებული სირთულე ჩნდება მაშინ, როდესაც უნდა მოხდეს სამი ენის ელემენტებს შორის შესატყვისის მოძებნა. ძალიან ხშირად თავს იჩენს ისეთი პრობლემები, როდესაც სათარგმნი ტექსტის შინაარსი გასაგებია, მაგრამ ძალიან ძნელია მისი გამოხატვა სხვა ენაზე, ანუ ძნელია მოიძებნოს ენათშორისი შესატყვისობები.

ის, რომ თარგმანი შესაძლებელია, მეტყველებს იმაზე, რომ სამი ენის ელემენტებს შორის შესაძლებელია არსებობდეს სრული თანხვედრა. ამა თუ იმ კონტექსტში სამი ენის ელემენტები ფუნქციურად შეესიტყვება ერთმანეთს იმ ეკვივალენტების სახით, რომლებიც თარგმნისას გამოიყენება.

ენობრივ ელემენტებს, კონტექსტის მიუხედავად, სხვა ენაში შეიძლება მუდმივი ეკვივალენტები ჰქონდეს. მუდმივი ეკვივალენტებია სპეციალური ტერმინები, სიტყვა-რეალიები, საყოფაცხოვრებო სიტყვები ზუსტად განსაზღვრული მნიშვნელობით. ყველა შემთხვევაში კონტექსტი განსაზღვრავს სიტყვის მნიშვნელობას (მათეშვილი 2003:46).

§ 2.2. კონტექსტი

კონტექსტი – ესაა მეტყველების მონაკვეთი, რომელიც აუცილებელია სიტყვათა მნიშვნელობის გასაგებად და შესარჩევად. მოცულობის მიხედვით ის სხვადასხვანაირია. ძალიან ხშირად ეკვივალენტები შეიძლება განსხვავდებოდეს როგორც ლექსიკის, ისე გრამატიკის დონეზე.

დიდი მნიშვნელობა აქვს სიტყვის შერჩევას თარგმნის დროს.

სამი ენის სიტყვებს შორის შეიძლება არსებობდეს შემდეგი ურთიერთმიმართება:

ა) მოცემულ სიტყვას მეორე და მესამე ენაში ყოველთვის ერთი ვარიანტი შეესაბამება. ასეთ ურთიერთმიმართებას ეწოდება მუდმივი ეკვივალენტი. მაგალითად: - O.N.U, 联合国 Liánhéguó) – გაერო.

ბ) მოცემულ სიტყვას შეიძლება შეესაბამებოდეს სხვა ენაში მთელი რიგი კონტექსტური ეკვივალენტები, რომელთა უმეტესობაც შეიძლება არ იყოს დაფიქსირებული ლექსიკონში. მაგალითად: suffrage, 选举权 Xuǎnjǔquán – საარჩევნო ხმა, მოწონება.

გ) მოცემულ სიტყვას არ გააჩნია შესატყვისი სხვა ენაში. ამ შემთხვევაში მოცემულია არა თარგმანი, არამედ ახსნილია სიტყვის მნიშვნელობები, მაგალითად: 中止 (Zhōngzhǐ), withdrawal, discontinue – საკუთარი კანდიდატურის მოხსნა სხვის სასარგებლოდ.

თარგმნისას ეს სამი ეტაპი ქმნის გარკვეულ სირთულეებს. უპირველეს ყოვლისა, მთარგმნელმა უნდა იცოდეს მუდმივი ეკვივალენტი, უნდა ეყრდნობოდეს საკუთარ მეხსიერებას. ხშირად მას არ აქვს უფლება თვითნებურად შეცვალოს მოცემული ტერმინის არსებული ეკვივალენტი საკუთარი თარგმანით. მუდმივი ეკვივალენტები გამოიყენება ტერმინების, რეალიების, სხვადასხვა საგაზეთო ლექსიკის მყარი შესატყვისობების სათარგმნელად.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ეკვივალენტების გამოყენებას სიტუაციის მიხედვით. ხშირად უარი უნდა ვთქვათ სიტყვასიტყვით თარგმანზე, მაშინაც კი, როდესაც ის არ ეწინააღმდეგება თარგმნის ენის შინაარსს, იმის გამო, რომ ენის მატარებელი სხვა ფორმას გამოიყენებს მოცემულ სიტუაციაში.

მეორე შემთხვევაში მთარგმნელის წინაშე სხვა ამოცანა დგას. უნდა შეარჩიოს ის ეკვივალენტი, როელიც მოცემულ კონტექსტში უფრო შესაფერისია.

მესამე შემთხვევაში, მთარგმნელ-თარჯიმანმა თვითონ უნდა მოძებნოს ეკვივალენტი, რისთვისაც მან ზუსტად უნდა იცოდეს ცნების შინაარსი, რომელიც გამოხატულია სათარგმნი სიტყვით. ამგვარად ხდება ტერმინების, რეალიების, ნეოლოგიზმების თარგმნა, რომელიც არაა დაფიქსირებული ლექსიკონებში, რომლითაც სარგებლობს მთარგმნელი, ანდა რომლებსაც არა აქვს თარგმნის ენაში შესატყვისი (ჯაში2003:56).

სათარგმნი სიტყვას შეიძლება მრავალი მნიშვნელობა ჰქონდეს, რომლებიც შეიძლება სათარგმნი ენაში გადმოიცეს სინონიმების მთელი რიგით. იმისათვის, რომ სწორად ითარგმნოს სიტყვა, უნდა განისაზღვროს სიტყვის მნიშვნელობა კონტექსტში, შემდეგ უნდა შეირჩეს ერთ-ერთი სინონიმები. ხშირად ორენოვან ლექსიკონებში არ არის მოცემული ყველა მნიშვნელობა. ამ შემთხვევაში უნდა მივმართოთ განმარტებით ლექსიკონს. ხშირია შემთხვევები, როდესაც ლექსიკონი იძლევა საჭირო მნიშვნელობას, მაგრამ არცერთი მათგანი არ უხდება მოცემულ კონტექსტს, მაშინ მთარგმნელი ან თარჯიმანი თვითონ ეძებს საჭირო სინონიმს, ეყდნობა ენის საკუთარ ცოდნას. არც თუ იშვიათია, რომ სიტყვის მოცულობის მიხედვით სხვადასხვა ენის სიტყვები განსხვავდებიან. ბევრ ფრანგულ სიტყვას ახასიათებს ფართო სემანტიკა, რომელიც მოიცავს სიტყვათა მთელ რიგ მნიშვნელობებს. ამ შემთხვევაში თარგმნისას გვიხდება სიტყვათა მნიშვნელობების კონკრეტიზირება.

ფრაზეოლოგიურ ერთეულში სიტყვა კარგავს დამოუკიდებელ მნიშვნელობას და ითარგმნება მთელი გამონათქვამის შემადგენლობაში (ჯაში2003:68).

სხვადასხვა ენაში სიტყვები, რომელთა პირდაპირი მნიშვნელობა ერთმანეთს ემთხვევა, შეიძლება არ დაემთხვეს გადატანითი მნიშვნელობით ხმარების დროს. მაგ: vif ფრანგულში ნიშნავს „მკვირცხლს“, ხოლო vifs applaudissements-ში იგი ითარგმნება როგორც „მხურვალე აპლოდისმენტები“.

მორფოლოგიური თავისებურებანი და სიტყვათა სინტაქსურ კავშირებში ეს თავისებურებანი სხვადასხვაგვარია და შეუძლიათ ასახონ სიტყვათა მნიშვნელობაში ცვლილებები. ასე, მაგალითად, არსებითი სახელი ინგლისურ ენაში იცვლის მნიშვნელობას სიტყვის რიცხვის მიხედვით, ხოლო ზმნა, პირდაპირი დამატების ქონა-არქონის მიხედვით.

სიტყვას ახასიათებს სტილისტური თავისებურებანი. ეს თავისებურება შეიძლება იყოს ნეიტრალური, დადებითი ან უარყოფითი. სტილისტური თავისებურების გადმოცემა

აუცილებელია პოლიტიკური ტექსტების თარგმნისას. სხვათა შორის, მსგავსი მნიშვნელობების სიტყვების სტილისტური შეფერილობა ყოველთვის როდი ემთხვევა ერთმანეთს, ხშირად ინგლისურ ერთ სიტყვას შეესაბამება ქართულ ენაში ორი ან რამდენიმე სიტყვა, რომლებიც სხვადასხვა სტილისტური შეფერილობით ხასიათდება.

მთარგმნელი ვალდებულია კარგად შეისწავლოს შეპირისპირებით პლანში არა ცალკეული სიტყვები, არამედ სიტყვათა მთელი რიგი, რომელთაც მსგავსი მნიშვნელობა გააჩნიათ (სინონიმური რიგები). ამის ცოდნა აუცილებელია, რადგან თარგმნისას უნდა გავითვალისწინოთ მთელი რიგი ნიუანსები, ამა თუ იმ სიტყვის ჩასმა სხვადასხვა კონტექსტში (ჯაში2003:68).

თარგმნისას გრამატიკულ ჩანაცვლებას ისე ხშირად მივმართავთ, როგორც ლექსიკურს. გრამატიკული ჩანაცვლება აუცილებელია: 1) იმ კატეგორიების გამოსახატავად, რომლებიც არ არსებობს დედანში; 2) თარგმანში ისეთი კატეგორიების გამოსახატავად, რომლებიც არ არსებობს დედანში; 3) ორ ენაში, თუ განსხვავდება ერთი და იმავე კატეგორიების ფორმები სხვადასხვა სტილისტურ ნორმების გამოყენების მიხედვით.

განსხვავება არსებობს მორფოლოგიური კატეგორიების მიხედვით. მაგალითად, სიტყვის რიცხვის შეცვლა. As part of the UN , 作为联合国的一部分 (Zuòwéi liánhéguó de yībùfèn) – გაეროს ფარგლებში. სხვადასხვა ენაში არსებობს წინადადების აზრობრივი ცენტრის გამოყოფის სხვადასხვა საშუალება (ჩინურ-ინგლისური ლექსიკონი2010).

თარგმნისას ასევე მნიშვნელოვანია ვიცოდეთ წინადადებების აზრობრივი ცენტრის გამოყოფა, რომელიც გამონათქვამის ბირთვს შეიცავს. ეს ის ახალი ინფორმაციაა, რომელსაც გამოხატავს წინადადება. წინადადების ერთი და იმავე სინტაქსური სტრუქტურის დროს აზრობრივი ცენტრი შეიძლება იყოს სხვადასხვა.

საზოგადოებრივ პოლიტიკური მასალები საკმაოდ მრავალფეროვანია, როგორც სტილისტური ისევე ჟანრობრივი თვალსაზრისით. ისინი შეიძლება დავყოთ სამ ჯგუფად: დოკუმენტურ-საქმიანი მასალები (კონსტიტუცია და საკანონმდებლო აქტები, პარტიის წესდება, დიპლომატიური დოკუმენტები, ნოტები, დეკლარაციები, ხელშეკრულებები და სხვა).

თითოეულ ამ ჯგუფს აქვს თავისებურებები, რომლებიც თარგმნის სპეციალურ სიმნელებს ქმნის. პირველი ჯგუფისათვის დამახასიათებელია სპეციალური ტერმინოლოგიის, სხვადასხვა რეალიის, განსაკუთრებული მყარი შესატყვისების სიუხვე. მთარგმნელმა უნდა იცოდეს, თუ როგორ უნდა გააფორმოს მსგავსი დოკუმენტი.

მეორე ჯგუფში ბევრი სიტყვა და გამოთქმაა, რომლებიც დაკავშირებულია მიმდინარე მოვლენების შესახებ ინფორმაციასთან, თუ ისინი ეძღვნება რომელიმე ისტორიულ საკითხს, შეიცავს ბევრ ტერმინს, ისტორიულ რეალიებს, საკუთარ სახელებსა და სხვა.

მესამე ჯგუფი გამოირჩევა ემოციურად შეფერილი ელემენტების შედარებითი სიუხვით, რომელშიც მოცემულია ავტორის გრნობები და იწვევს ემოციებს მკითხველსა თუ მსმენელში. ესენია: სიტყვები დადებითი თუ უარყოფითი სტილისტური მახასიათებლებით. ხატოვანი გამოთქმები, სინტაქსური ფიგურები, ციტატები და სხვა. თარგმნისას აუცილებელია გამოხატო და გადმოსცე ტექსტის ყველა ეს ექსპრესიული თავისებურებანი.

პოლიტიკურ სტატიებში ხშირად გამოიყენება სხვადასხვა მიზნით ფრთოსანი გამონათქვამები, ციტატები, ყოველთვის უნდა მოიძებნოს ციტატის შესაბამისი თარგმანი. არ შეიძლება მთარგმნელმა თავისი სიტყვებით თარგმნოს ციტატა, თუ ის რომელიმე ნაწარმოებიდანაა ამოღებული.

რაც შეეხება გრამატიკულ თავისებურებებს, უნდა ავლნიშნოთ, რომ არსებობს სინტაქსური ფიგურები, რომლებიც ყველაზე ხშირად გამოიყენება ორატორის მეტყველებაში, მოწინავე სტატიაში, მიმართვებში, მისაღმებასა და მასალებში.

სინტაქსური ფიგურები ეფუძნება გრამატიკულ კონსტრუქციებს მსგავსებასა და სიტყვების გამეორებებს. მნიშვნელოვან სინტაქსურ ფიგურებს განეკუთვნება გამეორება, პარალელიზმი, ვარიაციები.

თარგმნისას აუცილებელია, გავითვალისწინოთ ის განსხვავება, რომელიც არსებობს გამოსახატავ ცნებათა მნიშვნელობებში. ამას გარდა, პუბლიცისტიკაში გამოიყენება ანტითეზა. რიტორიკული შეკითხვები და შემახილები, რომლებიც თარგმნისას არ ქმნის პრობლემას.

ძველი დროიდან მოყოლებული თარგმანი ხორციელდება სხვადასხვა ტიპის ფარგლებში: თავისუფალი თარგმანი, სიტყვასიტყვითი, პარაფრაზირება, ადაპტირება, რედაქტირება, პლაგიატი, პაროდია და ა. შ. ამასთან ერთად მას მრავალგვარი დატვირთა და ფუნქცია ჰქონდა და აქვს: ეპოქების მიხედვით, ის ემსახურებოდა ახალი ინფორმაციებს გავრცელებას (მეცნიერული, ტექნიკური, ლიტერატურული); ენის დახვეწას; ახალი ლიტერატურული ჟანრების აღმოჩენას: (საზეიმო სიტყვა, ეპოპეა, კომედია...), ახალი მწერლებისა და ნაწარმოებების აღმოჩენას, წერის ახალი მანერის გაცნობას (სერვანტესი, დანტე...); ახალი ლიტერატურული ნაწარმოებების შემოტანას (ლათინური, ბერძნული, ან სხვა ენებიდან განხორციელებული თარგმანები); გემოვნების ჩამოყალიბებას: უცხო ტექსტების ინტერპრეტაციას; ერის ფორმირებას: უფრო და უფრო მეტი რაოდენობის მკითხველისათვის ახალი ინფორმაციების გადაცემას, რომლებზეც მანამდე მხოლოდ კლერკებს მიუწვდებოდათ ხელი და ა. შ.

მაშინ როდესაც თარგმანსა და მის მნიშვნელობაზე ვსაუბრობთ, საკმაოდ საინტერესო მოსაზრება აქვს ამაზე ერთერთ ცნობილ თეორეტიკოსს ვ. ნ. კომისაროვს, რომელიც ოთხ ძირითად მიმართულებას გამოყოფს თანამედროვე თარგმანის თეორიაში, რომლებსაც შემდეგი სახით აყალიბებს:

1. თარგმანი, ზოგადად, განიხილება როგორც ენათშორისი კომუნიკაციის საშუალება. თარგმანი, როგორც ენათშორისი კომუნიკაციის საშუალება თარგმნის ცნების განსაზღვრას ისახავს მიზნად. თარგმანი, ექსტრალინგვისტური და ლინგვისტური ფაქტორების გამოვლენას შეისწავლის, განიხილავს ამ ფაქტორების ურთიერთზემოქმედების კვლევას და თარგმანის ეკვივალენტობის პრობლემას.

2. მთარგმნელი ახორციელებს თარგმანს, თარგმანი განიხილება, როგორც მეტყველების თავისებური სახეობა. მნიშვნელოვანია მთარგმნელის სააზროვნო ოპერაციების ანალიზის გაკეთება, გაანალიზდეს, როგორ ხდება თარგმნის ვარიანტების შერჩევა და დედნის შინაარსის გაანალიზება.

3. ერთ ენაზე შექმნილი ტექსტიდან მეორე ენაზე შესაქმნელ ეკვივალენტური ტექსტზე გადასვლა მოიაზრება თარგმნად. ამ შემთხვევაში თარგმნა განიხილება როგორც საწყისი

ტექსტის „ტრანსფორმაციები“, ანუ ორ სტრუქტურას (ტექსტს) შორის მიმართებათა აღწერის ხერხები.

4. ორი ენის სამეტყველო და ენობრივი ერთეულების შეპირისპირებისას განიხილება თარგმანის პროცესი. თარგმნის პროცესის დროს, სხვადასხვა ორენოვან ტექსტს შორის, ასევე, ტექსტის ელემენტებს შორისაც ეკვივალენტობა დგინდება.

ვფიქრობთ, კომისაროვის ამ კლასიფიკაციას შეიძლება დავუმატოთ კიდევ ერთი მიმართულება: თარგმნის პროცესში უნდა გავითვალისწინოთ ის მნიშვნელოვანი გარემოება, რომ თარგმანი არ არის მხოლოდ ერთ ენაზე შექმნილი ტექსტის მეორე ენაზე გადმოტანა, აგრეთვე ის არის აუცილებლად ამ ენით გამოხატული კულტურის, კულტურული რეფერენციების, კულტურული პრესუპოზიციების თარგმნაც. აქედან გამომდინარე, ტექსტის ინტერპრეტაცია ყოველთვის თან ახლავს თარგმნის პროცესს.

თარგმანზე საუბრისას არ შეიძლება ხაზი არ გავუსვათ ნეოლოგიზმების თარგმნის პრობლემას. მათი თარგმანი განსაკუთრებული სირთულეების წინაშე აყენებს მთარგმნელს. ამ სირთულეებს, უპირველეს ყოვლისა, ქმნის ის, რომ მიმღებ ენაში შეიძლება არ არსებობდეს ის მოვლენა, რომელსაც წყარო ენაში ახალი სიტყვა გამოხატავს. ასეთ შემთხვევაში მიმღებ ენას უმეტესწილად ან სესხულობს ამ სიტყვას და საკუთარ ლექსიკურ ფონდში აფიქსირებს იმ თავისებურებებს, რომლებიც მის ფონეტიკურ, მორფოლოგიურ და სინტაქსურ სტრუქტურებსახასიათებს. მაგალითად, არსებითი სახელის სესხების შემთხვევაში მისთვის სახელობითი ბრუნვის ნიშნის „ი -ს“ დართვა. იშვიათ შემთხვევაში მიმღები ენა საკუთარ სისტემაზე დაყრდნობის და ახალი სიტყვების წარმოების საშუალებების გამოყენებით თვითონ ქმნის ამ ახალ სიტყვას. ქართული ენა, ამ მხრივ, საკმაოდ მოქნილია, რომელიც ახალი საინტერესო ტერმინების შემუშავების საშუალებას იძლევა, თუმცა, სამწუხაროდ, მთარგმნელები, დარგის სპეციალისტებთან ერთად, სესხებას ანიჭებენ უპირატესობას (ჯაში2003:78).

ამასთან ერთად, ამ შემთხვევაში ვაწყდებით კონცეპტუალიზაციის პრობლემას. მთარგმნელი, განსაკუთრებით ზეპირი თარგმანის შემთხვევაში, მონაწილეობს ტერმინების მეორეული შექმნის პროცესში (secondary term formation), როგორც ამას ამტკიცებს ხუან საგერი (Juan Sager). ამ შემთხვევაში მთარგმნელს უწევს გამოავლინოს როგორც

ლექსიკოლოგის, ასევე ტერმინოლოგის თვისებები, ჩაატაროს გარკვეული კვლევა კონკრეტული სფეროს სპეციალისტთან. მიმართოს სესხების ფენომენს ან შესთავაზოს საკუთარ ენაში ახალი, ორიგინალური ტერმინების შემოღება. ამ მოვლენას სპეციალისტებმა, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, „მეორეული ფორმაცია“ (secondary formation) დაარქვეს. ამ შემთხვევაში მკვლევრები ცდილობენ პასუხი გასცენ ისეთ მნიშვნელოვან კითხვებზე, როგორცაა: „მეორეული ფორმაცია“ სხვა მატრიცას იყენებს თუ იმავეს, რაც სპეციალიზებულ კორპუსში ვლინდება? ეს მატრიციები დამახასიათებელი იქნება თუ არა ეკვივალენტების მექანიზმისათვის? ვინაიდან ვიცით, რომ ეკვივალენტობის დადგენა ყოველთვის კონტექსტში ხდება. რა პირობებია საჭირო იმისათვის, რომ ნეოლოგიზმს მთარგმნელმა შინაარსობრივი და ფორმალური შესატყვისი მოუძებნოს საკუთარ ენაში?

ამასთან ერთად ნეოლოგიზმი შეიძლება განვიხილოთ ტერმინოლოგიის შექმნის ერთ-ერთ საშუალებად, არის შემთხვევები, როდესაც ჩვენ ხელთ არსებული ლექსიკა ყოველთვის არ ითვალისწინებს ტიპისა და სახეობის სპეციფიკას. ყველაზე ადეკვატური გამოსავალი იმისათვის, რომ აუცილებელი გამჭვირვალობა შევინარჩუნოთ ნეოლოგიზმის შექმნა. ასეთ შემთხვევაში ნეოლოგიზმი ენის ლექსიკური მარაგიდან შერჩეული სიტყვაა, რომელსაც ვანიჭებთ სახელდებით ფუნქციას.

როდესაც თარგმნის პრობლემებზე ვსაუბრობთ, საინტერესო ფენომენს წარმოადგენს ტრიადა: ნეოლოგიზმები, სპეციალიზებული თარგმანი და ტერმინოლოგიის შექმნა. ტერმინოლოგიის სამყაროში ურთიერთობა ამ ტრიადის წევრებს შორის ყოველთვის არ მოიაზრება კითხვით თუ როგორია მათ შორის ურთიერთდამოკიდებულება. იმის სტრატეგიულმა სურვილმა, რომ რაღაც არ უნდა დაგვიჯდეს ტერმინოლოგია ლექსიკოლოგიიდან გამოვყოთ და ცალკე დისციპლინად ჩამოვაყალიბოთ, მკვლევრები მიიყვანა ისეთ ცნების შემოღებამდე, როგორცაა ნეონიმი (neonym), რომელსაც ხშირ შემთხვევაში ნეოლოგიზმისაგან განასხვავებენ. საინტერესო იქნებოდა ამ თვალსაზრისით, გვცოდნოდა როგორია ნეოლოგიზმების სპეციალისტების სულ მცირე დაინტერესება მაინც სინტაგმატური ან ტერმინოლოგიური კონსტრუქციით სემანტიკური ნეოლოგიზმისათვის, თუმცა კორპუსში ამ ორი ფენომენის გამოვლენა არც თუ ისე ადვილია და ამ საქმეში ვერც ლინგვისტური ინჟინერია გვიწევს დახმარებას.

ზოგიერთი სპეციალისტი ნეოლოგიზმს მიიჩნევს ნასესხების ოფიციალურ კონკურენტად. ნასესხებისა, რომელიც ყოველთვის განიხილება როგორც უუფლებო, არასასურველი (malvenu) ვინაიდან მისი წარმოშობის წყარო „გარეგანი“ (externe) მატრიცაა. ისმება კითხვა: ამ შემთხვევაში უნდა დავინახოთ თუ არა კონკურენცია ე.წ. „მთარგმნელობით“ ნეოლოგიზმსა და „ოფიციალურ“ ნეოლოგიზმს შორის? აღსანიშნავია, რომ გამოკვლევებისა და სახელმძღვანელოებში ნაკლები ყურადღება ექცევა ნეოლოგიზმების თარგმნის კოგნიტიურ, სოციოლოგიურ, თვით ეკონომიკურ ასპექტებსაც. ამ შემთხვევაში ისმის კიდევ ერთი კითხვა: დიდი ტერმინოლოგიური მონაცემების ბაზების შინაარსის გადაჭარბებული საკრალიზაცია ხომ არ მიგვიყვანს სპეციალიზებულ ენაში არაადეკვატური ეკვივალენტების გავრცელებამდე, რომლებიც სპეციალისტის თვალში ნეოლოგიზმად შეიძლება ჩაითვალოს (ჯაში2003:34).

თუ ამ პრობლემას ევროპის ფარგლებში განვიხილავთ, აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ „ევროკავშირის ტრაქტატის“ 55-ე მუხლის შესაბამისად ევროპის მამებმა თითოეულ ენას შესაბამისი სტატუსი დაუდგინეს. თუმცა მიუხედავად არაერთი მსჯელობისა ლინგვისტური მრავალფეროვნების დაცვისა და განმტკიცების შესახებ, ევროკავშირის ინსტიტუტებს არ განუვითარებიათ ვოლუნტარისტული პოლიტიკა ლინგვისტური მოწყობის კუთხით. მათ ეს საკითხი სახელმწიფოებს, ან როგორც ბურდიუ (Bourdieu) იტყოდა, „ლინგვისტურ ბაზარს“ მიანდეს. ევროკავშირმა ძალიან ცოტა პროექტი დააფინანსა, რომლებიც ეხება ენების დინამიკისა და მთარგმნელობითი ნეოლოგიზმის პრობლემატიკას. იმავდროულად ოფიციალური ტექსტები სულ უფრო და უფრო ხშირად მხოლოდ ინგლისურ ენაზეა შედგენილი, რაც აიძულებს მთარგმნელს ხელი მიჰყოს ძალზე დელიკატურ მეორეულ ფორმაციას მხოლოდ იმ საშუალებებით, რომლებითაც ისინი აღჭურვეს. შესაბამისად, სავსებით კანონზომიერად ისმის საკითხი იმის შესახებ, თუ რამდენად ერთგვაროვანია ამ ტექსტების ინტერპრეტაცია. თუ გავითვალისწინებთ მათი წაკითხვის მრავალგვარობას (plural reading), რასაც ენათა და კულტურათა მრავალფეროვნება განაპირობებს და ბოლოს უნდა აღინიშნოს, რომ თარგმანი არასოდეს არის საბოლოო და ამომწურავი, ის ყოველთვის ღიაა იმისათვის, რომ მას არაერთგზის დავუბრუნდეთ. თარგმნი არის ჰერმენევტიკა იმ გაგებით, რომ მისი ჩაწერა ისტორიაში მუდმივად ხელახლა

წარმოაჩენს ორიგინალს (ჩვენ მას იმდენჯერ ვუბრუნდებით, რამდენჯერაც ხელახლა ვუბრუნდებით თარგმანს). ვინაიდან ორიგინალთან ყოველი ახალი მიბრუნების დროს აღმოვაჩენთ მისი გაგების ახალ წყაროებს, რომლებიც დაკავშირებულია მნიშვნელობებს შორის არსებულ მოულოდნელ ურთიერთობებთან.

დასკვნა

ყოველივე ზემოთქმულიდან შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ სწორი თარგმანის განხორციელება შეიძლება ორიგინალის სწორი გაგების შემთხვევაში. თუმცა ორიგინალის სწორი გაგება როდი ნიშნავს სწორედ თარგმნას. პოლიტიკურ სტატიებში ხშირად გამოიყენება სხვადასხვა მიზნით ფრთოსანი გამონათქვამები, ციტატები, ყოველთვის უნდა მოიძებნოს ციტატის შესაბამისი თარგმანი. არ შეიძლება მთარგმნელმა თავისი სიტყვებით თარგმნოს ციტატა თუ ის რომელიმე ნაწარმოებიდანაა ამოღებული.

თავი III

თეორიული ცნებები

§ 3.1. სამართალმცოდნეობის ცნება

ტერმინი სამართალმცოდნეობის ცნება, იგივე იურისპუდენციის განმარტება და განსაზღვრა არ არის მარტივი ამოცანა და არსებობს მისი მრავალი დეფინიცია. მისი შინაარსი არის საკმაოდ ვრცელი და კომპლექსური.

სამოქალაქო განათლების ლექსიკონის მიხედვით სამართალმცოდნეობა თავის თავში მოიცავს სამართლის შესახებ მეცნიერებათა ერთობლიობას; იურისტების პრაქტიკულ საქმიანობას, სასამართლო ორგანოების გადაწყვეტილებებს.

სამართალს ახასიათებს შემდეგი ნიშნები:

1. სამართალი ადგენს ქცევის განსაზღვრულ წესს, ადამიანთა სოციალური თანაცხოვრების რეგულირების მიზნით;
2. სამართლის ნორმის, როგორც ქცევის ზოგადსავალდებულო წესის, მოქმედება ვრცელდება საზოგადოების ყველა წევრზე;
3. სამართალს ახასიათებს მოქმედების პრეტენზია;
4. სამართლის ნორმას ახასიათებს იძულებით განხორციელების შესაძლებლობა.

სამართალი შეიძლება განვმარტოთ, როგორც ნორმათა ერთობლიობა, რომლის დაცვაც უზრუნველყოფილია სახელმწიფოს იძულებით (ხუბუა2004:39).

ძირითად იურიდიულ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით, იურისპუდენცია არის მეცნიერება სამართლის შესახებ.

სამართალი არ არსებობს საზოგადოების გარეშე და საზოგადოება სამართლის გარეშე. ისინი ერთად მოიაზრებიან (ალექსიძე2010:39).

§ 3.2. იურიდიული ტერმინის ცნება

კონცეპტი არის საგნების აბსტრაქტული და ზოგადი მენტალობების ერთგვარი წარმოჩენა. სამართლის შემთხვევაში იურიდიული ტერმინის კონცეპტი შეიძლება განსაზღვრავდეს მხოლოდ და მხოლოდ სოციალურ რეალობებს და ობიექტურ სამართალს. ეს არის ინტელექტუალური პროცესი, რომელსაც მივყავართ კანონის, იურიდიული პრაქტიკის, იურისპრუდენციის დაკვირვებამდე. ეს პროცესი განსაკუთრებულად რთულია, რადგან ეს ეყრდნობა ხშირად ცვალებად და წინააღმდეგობრივ პროცესს.

იურიდიული უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად აუცილებელია რომ ყველა სამართლებრივი კონცეპტი ეფუძნებოდეს იმ ატრიბუტებს, რომლებსაც ატარებს. მან უნდა აღწეროს მიზეზი, საბაზი და დააკავშიროს განსხვავებული კრიტერიუმები. ამგვარად, მან უნდა მოახდინოს კონცეპტის შემადგენელი ელემენტების იდენტიფიკაცია და განსაზღვროს მათი ორმხრივი კავშირები (ალექსიძე2010:44).

§ 3.3. ტერმინოლოგია

სიტყვა ტერმინოლოგია არის პოლისემიური. ის აღნიშნავს:

1. დისციპლინას, რომელიც ეხება სპეციალიზებულ ტერმინებს;
2. პრაქტიკას, ანუ ერთობას იმ გამოყენებული პრინციპებისა, რომლებიც მიზნად ისახავს ტერმინების თავმოყრას და მათ გამოყენებას.
3. ერთი სპეციალობის სფეროს ტერმინების გაერთიანება.

ყველა სფეროს საკუთარი ტერმინოლოგია. მეცნიერება არ არსებობს ტერმინოლოგიის გარეშე. ჩვენ შეიძლება ტერმინოლოგია განვსაზღვროთ, როგორც სამეცნიერო დისციპლინა, რომელიც იკვლევს ტერმინების სტრუქტურას, ფორმაციას, განვითარებას და გამოყენებას სხვადასხვა სფეროში (ალექსიძე2010:48).

§ 3.4. ტერმინი

სიტყვა ან შესიტყვება, რომელიც ზუსტად აღინიშნება მეცნიერებაში, ტექნიკასა და ხელოვნებაში გარკვეული ცნება (საგამომცემლო ლექსიკონი2004:301-304).

§ 3.5. ცნება

ცნება, მენტალური კატეგორია, რომელიც გამოიყენება მოვლენების, ობიექტების, სიტუაციების, ქცევისა და ადამიანთა კლასიფიკაციისთვის იმის შესაბამისად, რაც აღიქმება (ან მიიჩნევა) ზოგად თვისებებად: აზროვნების ფორმა ან აზრი, რომელიც საგნებსა (სინამდვილის მოვლენებს) და მათ შორის კავშირებს ასახავს განზოგადებული ფორმით ზოგადი და სპეციფიკური ნიშნების ფიქსაციის მეშვეობით (სოციალურ და პოლიტიკურ ტერმინთა ლექსიკონ--ცნობარი:2004)

დასკვნა

ჩვენს მიერ შემოთავაზებული ცნებების განმარტება აუცილებელია მთარგმნელებისათვის. ეს მათ დაეხმარებათ იურიდიული უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად. ყველა სამართლებრივი კონცეპტი უნდა ეფუძნებოდეს იმ ატრიბუტებს, რომლებსაც ის ატარებს. აუცილებელია, მთარგმნელებმა ერთმანეთისგან განასხვავონ ეს თეორიული ცნებები.

თავი IV

იურიდიული ენისა და იურიდიული ტერმინოლოგიის თარგმნის თავისებურებები

§ 4.1. იურიდიული ენა

იურიდიული ენა მეცნიერულ ენათა რიგს განეკუთვნება და სპეციალიზებულია. იგი წარმოადგენს და გამოხატავს სამართლებრივ სისტემასთან დაკავშირებულ მრავალ ფუნქციას და ხაზს უსვამს მის გამაერთიანებელ ხასიათს ფრანგულ სამართალში „მულტიდისციპლინური“ გარე სამყაროს პირდაპირ, როგორც სპეციფიკური დისკურსის ინსტრუმენტი. იურიდიული ენა ითვლება ერთ-ერთ რთულ ენად სპეციალობის ენებს შორის. მისი შემადგენელი ელემენტები ტერმინოლოგია, სინტაქსი, ლექსიკა თუ სტილი საკმაოდ რთულია და მოითხოვს სიღრმისეულ ცოდნას.

იურიდიული თარგმანი ეხება სამართალმცოდნეობის სფეროს. სამართალმცოდნეობა კავშირშია ქვეყნის კულტურულ, პოლიტიკურ და სოციალურ მახასიათებლებთან, იგი წარმოადგენს ცალკე დარგს. მყარ პრაქტიკულ საჭიროებებს პასუხობს იურიდიული თარგმანი, რომელიც შესაძლოა გათვალისწინებულ იქნეს სამართლის ზოგადი თეორიის მხრივ. არასოდეს კარგავს აქტუალობას იურიდიული თარგმანი, ის ხშირი მოვლენა იყო წარსულშიც და რჩება დღესაც (ალექსიძე 2006:60).

მხოლოდ იურისტებისათვის წარსულში განკუთვნილი იყო მკვდარ ენაზე შედგენილი ტექსტების თარგმანი (მაგალითად, ლათინური ტექსტები) და მაღალი ხარისხის ნაშრომებიც სწორედ ამ საკითხებს ეხებოდა. ამჟამად უფრო მიდგომებს წამოჭრილი პრობლემები ეხება დროსა და სივრცეში.

სხვადასხვაა იურიდიული თარგმნის მიზნები: სამართლებრივი დოკუმენტი (კონტრაქტი, ანდერძი) ან დაწერილი სამართლის წესი (კანონი, ხელშეკრულება, ბრძანება, წესდება..). იურიდიული ტერმინოლოგია შეადგენს ტექნიკურ ენას, რომელსაც იყენებს იურისპრუდენცია და იურისტთა სამყარო საყოველთაო ენის საპირისპიროდ, რომლისგანაც ის განსხვავდება სინტაქსური და სტილისტური თავისებურებებით. მისი მთავარი წყარო

წერილობითი დოკუმენტაციაა, იქნება ეს ოფიციალური დოკუმენტები (კანონი, ტრაქტატები, სამართლებრივი გადაწყვეტილებები) თუ არა (კონტრაქტები, ანდერძები, აზრთა გაზიარებები...). იურიდიული ტერმინოლოგიის ეს თავისებურება მრავალ პრობლემას უქმნის მთარგმნელს, განაკუთრებით როცა საქმე ეხება ტექსტის გაგებასა და ინტერპრეტაციას, გარდა ამისა, ერთი სისტემიდან მეორეზე გადასვლა განსაკუთრებულ სირთულეებს ქმნის როგორც კონცეპტუალურ პლანში (რასაც განსაკუთრებით კარგად წარმოაჩენს კანონების თარგმანი ბილინგვურ ქვეყნებში (მაგ., კანადაში), საერთაშორისო შეთანხმებებისა და ისეთი დოკუმენტების თარგმანი, როგორცაა ნოტარიული აქტები), ასევე ფორმის თვალსაზრისით(მათეშვილი 2003: 59).

იმისათვის, რომ მთარგმნელს მის საქმიანობაში დაეხმაროს და მოამარაგოს ის აუცილებელი ხერხებით და საშუალებებით, რომლებიც მას ასე აკლია, შეიქმნა ორი ორგანიზაცია: ერთი – ევროპაში, ხოლო მეორე – კანადაში. პირველის მთავარი ფუნქციაა ევროკომისიის ხელშეწყობით სამართლის ტერმინოლოგიის ლექსიკონების შედგენა ენების წყვილების მიხედვით (გერმანულ-ფრანგული, ინგლისურ-ფრანგული, გერმანულ-ესპანური...) მეორეს მთავარი ფუნქციაა ტერმინოლოგიური კვლევების საერთაშორისო ცენტრის შექმნა, რომელიც გაერთიანდა INFOTERM-ში.

§ 4.2. პოლისემია

არ უნდა დაგვავიწყდეს პოლისემიის ცნება იურიდიული ტერმინებისა თუ იურიდიული ტექსტების თარგმანის დროს, რომელიც განიხილება როგორც მთავარი დაბრკოლება იურიდიული ენის „სიცხადისათვის“. „ერთი სიტყვა ერთი იდეის გამოსახატავად, ერთი იდეა თითოეული საგნისთვის“. ასეთი იყო მათი დევიზი, რომელთაც მოისურვეს იურიდიული ენის ორგანიზება როგორც მეცნიერული ენისა, მაგრამ „ზუსტი“ მეცნიერებებისგან განსხვავებით, რომლებშიც სპეციფიკური ტერმინების პოლისემიურობა შედარებით მცირეა, სამართალი მოიცავს ძალზე მრავალფეროვან რეფერენტულ სამყაროებს, ენის დონეებისა და გამონათქვამის წყაროებს იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს პოლისემების გამოჩენა. ალბათ, სწორედ ამაში მდგომარეობს სამართლის ენის სპეციფიკურობა სხვა სპეციალობების ენებთან შედარებით.

როდესაც საქმე ეხება იურიდიული ტექსტების თარგმანს ან სხვადასხვა ენების იურიდიული მონაცემების ბაზის გამოყენებას, სამართლის ამ მახასიათებელს მოყვება მზარდი სირთულეები,

პოლისემია იურიდიულ ტექსტში სვამს ძირითადად ინტერპრეტაციის პრობლემას. მართლაც, როგორ უნდა გავიგოთ მსჯელობის კონტექსტში გამოთქმა Contradictory Report, 矛盾报告 (Máodùn bàogào) წინააღმდეგობრივი ოქმი: საქმე ეხება ოქმს, რომელიც სხვას ეწინააღმდეგება (ზოგადი მნიშვნელობა სიტყვისა „წინააღმდეგობრივი“) თუ ოქმს, რომელშიც სასამართლოს წინაშე წარსდგნენ სხვადასხვა მხარეები.

დიდი ხანია, იურისტები ცდილობენ ამ სირთულეების გადალახვას სამართლის შემუშავებისა და შედგენის ნორმალიზების საშუალებით. მათ რამდენიმე გამოსავალიც კი შემოგვთავაზეს:

– კომპოზიტების შედგენა, მაგ. seizure stop, 扣押停止 (Kòuyā tíngzhǐ) ყადაღის შეჩერება, donation partage „შემოწირულობის ნაწილი“, 捐赠分享 (Juānzèng fēnxiǎng”);

– სიტყვათა ჯგუფის მთლიანად გამოყენება Foreign to France 出国到法国 „უცხოელი საფრანგეთში“ (Chūguó dào fàguó), action in justine ,法庭诉讼 , (Fǎtíng sùsòng)“სასამართლო პროცედურა“;

– არაბუნდოვანი სინონიმების გამოყენება: act 行为 (Xíngwéi) „ქმედება“ (გამოყენებული ზოგადი მნიშვნელობით) გახდება acting „, ability „, 代理 (Dàilǐ), 能力 Nénglì „ქმედება, უნარი“.

იურიდიული ენის გამარტივების მცდელობას ხშირად მივყავართ ახალი პოლისემების შექმნამდე; მაგალითად, შეიძლება მოვიყვანოთ (bailiff, (法警), (fǎjǐng) “მანდატური” არქაული და პოლისემიური ტერმინით act 行为 (Xíngwéi). ასევე უცხო ტერმინების (განსაკუთრებით ინგლისურის) გაჩინურება ხშირად ზრდის პოლისემების რაოდენობის გაზრდას ენაში.

ამასთან ერთად, ერთმანეთისგან უნდა გავარჩიოთ ინტერპრეტაციის პრობლემები, რომლებსაც წარმოშობს პოლისემიური ტერმინი, იმ პრობლემებისაგან რომლებიც ბუნდოვანი სიტყვის გამო იქმნება. მართლაც, პოლისემიასთან საქმე გვაქვს იმ შემთხვევაში, როდესაც სიტყვის სხვადასხვა მნიშვნელობა სტაბილურია და შესაბამისი დეფინიციები საკმაოდ გამოკვეთილია. ეს განსხვავება „ბუნდოვანსა“ და „პოლისემიას“ შორის სამართალში

არც თუ ისე რადიკალურია, ვინაიდან ის დიდი ხნის გამვალობაში ინტერპრეტაციის შესახებ კამათის წყარო იყო.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, იურიდიული ტერმინების თარგმანს, მაგალითად, თუ ვთარგმნით ინგლისური ან ჩინური ენიდან ქართულად, ართულებს ის, რომ ერთი და იმავე ტერმინს აქვს სხვადასხვა მნიშვნელობა. იურიდიული ტერმინები ქართულ და ინგლისურ ენაში მთლიანად განსხვავდება ერთმანეთისგან, ამიტომ აუცილებელია, ტერმინების კონტექსტში თარგმნა.

§ 4.3. ეკვივალენტები

იურიდიული თარგმნის ძირითადი სირთულეებია დენომინაციები, კონსტრუქციები და სემანტიკური თავსებადობა, შეთანხმება. ჩინური იურიდიული ლექსიკონი ინგლისურ ეკვივალენტებთან ერთად სწორედ ამ მიდგომას იყენებს.

ერთენოვანი ქვეყნის იურიდიული ტექსტის თარგმნა წარმოადგენს ერთგვარ გადასვლას ერთი იურიდიული კულტურიდან მეორეზე. ყველა ქვეყანას ხომ იურიდიული სფეროს საკუთარი სისტემა აქვს შემუშავებული. ამ შემთხვევაში მთარგმნელმა სპეციფიკური ცნების უნდა შეუდაროს წყარო კულტურას. ამ ინტერკულტურულ ტრანსფერს აადვილებს შემდეგი ოთხი სტრატეგია: ფუნქციური ეკვივალენტობა, ფორმალური ეკვივალენტობა, ტრანსკრიფცია და აღწერითი თარგმნა.

§4.4. ფუნქციური ეკვივალენტობა

ფუნქციური ეკვივალენტობის განხილვისას საქმე ეხება ინტერკულტურულ ადაპტაციას. მაგალითისათვის შეგვიძლია მოვიყვანოთ შემდეგი the cour d'Assises –roughly the equivalent of the English Crown Court’ 高等法院——大致相当于英国刑事法庭 (Gāo děng fǎ yuàn ——dàzhì xiāngdāng yú yīngguó xíngshì fǎtíng) „სისხლის სამართლის სასამართლო ეკვივალენტია ინგლისის სასამართლოსი“ (ჩალმერზი 1994:15);

In time conviction, 在时间上的信念 (Zài shíjiān shàng de xinniàn) “დროული გამჯავრდება” = being satisfied beyond reasonable doubt, 满足超越合理怀疑 (Mǎnzú chāoyuè hélǐ huáiyí) „კმაყოფილი გონივრული ეჭვს მიღმა“ (ბრიჯი,1994: 173); mortgage = 抵押贷款, (dīyā dàiikuǎn)

“ იპოთეკა“ (ბრიჯი, 1994: 152). ამ მაგალითის მიხედვით კარგად ჩანს, რომ არსებობს განსხვავებები კონოტაციის და დეტონაციის ზემოთ მოცემულ ორ რეფერენტებს შორის, მაგრამ თარჯიმანმა უნდა დაარწმუნოს, რომ ეს განსხვავებები მისაღებია მოცემული კონტექსტისათვის.

ეს ხერხი არის ესთეტიკურად დამაკმაყოფილებელი, რადგან ტერმინი როგორცაა Crown Court, 刑事法庭 (Xíngshì fǎ tíng), „სამეფო სასამართლო“ ავთენტურია (ნამდვილი, სარწმუნო) ინგლისური ენის მცოდნე მკითხველისთვის. ეს ქმნის გარკვეულ სირთულეს მთარგმნელსა და მკითხველს შორის. მკითხველისათვის ნაცნობი ტერმინი მას საშუალებას აძლევს გაიგოს მინიმალური, ან ყოველ შემთხვევაში იქმნის მიხვედრის (გაგების) ილუზიას. იურიდიული ენის ზოგიერთი სპეციალისტისათვის ეს მიიჩნევა როგორც იდეალური თარგმნის მეთოდი. თუმცა უფრო რეალურად რომ შევხედოთ, ეს მეთოდი უფრო გამართლებული იქნებოდა რომანის ან გაზეთის სტატიის სათარგმნად, ვიდრე იურიდიული ტექსტების, რადგან ეს გარკვეულ სიფრთხილეს მოითხოვს.

ეს მეთოდი იძლევა ასევე ანონალიებს, როგორც შემდეგ მაგალითშია: Queen ' s counsel, 英国王室法律顾问 (Yīngguó wángshì fǎlǚ gùwèn) „სამეფო სასამართლო“ (გუსდორფი 1993:85).

იდეოლოგიური თვალსაზრისით, ეს ხერხი შეიძლება მივიჩნიოთ როგორც ეთნოცენტრიზმი, როცა ვთარგმნით ერთი ქვეყნის ენიდან, რომელშიც გამოყენებულია პოლიტიკურ ეკონომიკური უპირატესობა, ფორმალური ეკვივალენტობა არის მიჩნეული, როგორც კულტურული იმპერიალიზმის ფორმა და წარმოადგენს დომინანტი ენის პერსპექტივას.

ხოლო, თუ ვთარგმნით რომელიმე ლინგვისტურ უმცირესობის გაერთიანების ენას, ეს მეთოდი ხდება საშუალება დამტკიცდეს მისი კულტურული იდენტობა. ამისი ნათელი მაგალითია კანადის ორენოვანი პროვინციები (კვებეკი და ა.შ.).

§ 4.5. ფორმალური ეკვივალენტობა

ფორმალური ეკვივალენტობა, სადაც საქმე ეხება «ლინგვისტურ» ეკვივალენტობას, რომელიც ნიშნავს უფრო სალიტერატურო თარგმანს, თუ ეს შესაძლებელია. მაგალითად, constitutional council = 宪法委员会 (Xiànfǎ wěiyuánhui) „საკონსტიტუციო საბჭო“ (კერნზი და მაკეონი 1995: 109); notary = 公证 (Gōngzhèng) „სანოტარო“ (დიქსონი 1994: 33). ენის ან ისტორიის მოულოდნელი შემთხვევითობები ქმნიან ფორმალურ ეკვივალენტობას, რომელიც ხანდახან ქმნის ასევე ფუნქციურ ეკვივალენტობას შესაძლო ანაქრონიზმთან; მაგალითად, court of appeal = 上诉法院 (shàngsù fǎyuàn) „სააპელაციო სასამართლო“; police court = 警察法庭 (Jǐngchá fǎtíng) (actuallement Magistrates' court) „პოლიციის სასამართლო“; Assize Court = 巡回法院 (Xúnhuái fǎyuàn), “ასიზების სასამართლო” (remplacée en 1971 par la Crown Court).

თარგმნის ამ მეთოდის მომხრე თუ მოწინააღმდეგე არგუმენტები არის იმის საპირისპირო, რომლებიც წარმოდგენილი არიან ფუნქციონალური ეკვივალენტობის მისამართით. შეგვიძლია მოვიყვანოთ შემდეგი უპირატესობები:

- ის არის გამჭვირვალე და ნათელი, რაც საშუალებას იძლევა გამოიკვეთოს სირთულეების გარეშე ტერმინების წარმოშობა;

- ის გამოხატავს და მოიცავს ყველაზე დიდ პატივისცემას ენისა და კულტურის, რომელიც არის წარმოდგენილი კულტურული იმპერიალიზმის ანტიპოდების მიმართ, ფუნქციონალური ეკვივალენტობასთან მიმართებით.

ეს მეთოდი მოიცავს ასევე უარყოფით მახასიათებლებსაც.

- კალკები, როგორცაა: 预防性拘留 (Yùfáng xìng jūliú) = detention preventive = “პრევენციული დაკავება” =, Correctional Court = tribunal correctionnel = 矫正法院 (jiǎozhèng fǎyuàn) “აღმზრდებლობითი სასამართლო”, delicts = 违法行为 (wéifǎ xíngwéi), “დელიქტი” რომლებსაც შეუძლიათ დაიცვან მთარგმნელის უარყოფითი სურათი, რომელიც ძალიან ჰგავს ორიგინალის ტექსტის ასლს, მიწებებულია მასზე.

- მსგავსი ეკვივალენტები ქმნის გაუცხოების განცდას, შეგრძნებას მკითხველის თვალში. მაგალითად, ინგლისური ტერმინი an instruction (ფოლგერი 1989: 10),

გამოყენებულია როგორც ეკვივალენტი ჩინური სიტყვისა 条指令 (Yítiáo zhī lìng) („ინსტრუქცია“), შეიძლება ნიშნავდეს „წესსაც“ და ა.შ.

§ 4.6. ტრანსკრიფცია

ეს მეთოდი ემსახურება ძირითად ტერმინის წარმოებას, ისე რომ მას მუდმივად ემატება კომენტარი პირველად გამოჩენის (გამოყენების) შემდეგ: მაგალითად, the Cours d'assies – the courts that try such serious crimes as murder, rape and robbery. “სისხლის სამართლის სასამართლო განიხილავს ისეთ მძიმე დანაშაულებს, როგორებიცაა: მკვლელობა, გაუპატიურება და ძარცვა.” 高等法院——审判谋杀、强奸和抢劫等严重罪行的法院 (Gāo děng fǎ yuàn - shěn pàn móu shā, qiáng jiān hé qiǎng jié děng yán zhòng zuì xíng de fǎ yuàn).” (სეიჯი 1996: 35). თუ ტერმინი არის გამჭვირვალე ან თან ახლავს ახსნა, ამ შემთხვევაში კომენტარი აღარ არის აუცილებელი: Less serious crimes, such as theft, are tried by three judges alone in the Tribunal correctionnel.” 不太严重的罪行，如偷窃，只由三名法官审理，由审判庭惩戒教官审理。” (Tài yán zhòng de zuì xíng, rú tōu qiè, zhǐ yóu sān míng fǎ guān shěn lǐ, yóu shěn pàn tíng chéng jiào guān shěn lǐ. ") „პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამი მოსამართლე განიხილავს ისეთ დანაშაულებს, რომლებიც ნაკლებად მძიმეა, მაგალითად: ქურდობა“ (სეიჯი, 1996: 35).

ეს მიდგომა არ ქმნის ორაზროვნების არანაირ რისკს. ასე რომ ის არის სასარგებლო რამ სპეციალისტისათვის. რაც შეეხება ტერმინზე კომენტარს, ეს არის კარგი საშუალება და შემთხვევა აუხსნას მკითხველს სხვადასხვა მნიშვნელობა ორ სისტემას შორის, მაგალითად: civil party application = mechanism enabling the victim of a crime to add an action for civil damages to the criminal proceedings“ 民事当事人适用=使犯罪受害人能够在刑事诉讼中增加民事损害赔偿诉讼的机制.” (Mín shì dāng shì rén shì yòng = shǐ fàn zuì shòu hài rén néng gòu zài xíng shì sù sòng zhōng zēng jiā mín shì sǔn hài péi cháng guān sòng de jī zhì) “სამოქალაქო მხარის აპლიკაცია=მექანიზმი, რომელიც საშუალებას აძლევს მსხვერპლს იმ ზიანის მიყენებისთვის რაც სისხლის სამართლის საქმის წარმოებისთვის არის“ (კერნზი და მაკეონი 1995:202).

§ 4.7. აღწერითი თარგმანი

ეს მეთოდი ემსახურება კულტურული თავისებურების ახსნას ჟანრული ტერმინების გამოყენებით. ამგვარად, ტრილოგია contraventions, delits, crimes არის მიღებული შემდეგი ეკვივალენტებისგან minor offences, major offences and serious crimes = 轻微罪行, 重大罪行, 严重罪行 (Qīngwéi zuìxíng, zhòngdà zuìxíng, yánzhòng zuìxíng) = “უმნიშვნელო დანაშაულები, ძირითადი სამართალდარღვევები და სერიოზული დანაშაულები” (უესტონი 1991: 119) ან minor infringements, intermediate offences and serious crimes = 未成年人侵权行为, 中间的罪行, 严重的罪行 (Wèi chéngnián rén qīnquán xíngwéi, zhōngjiān de zuìxíng, yánzhòng de zuìxíng) “უმნიშვნელო დარღვევები, საშუალო სამართალდარღვევები და სერიოზული დანაშაულები” (კერნზი და მაკეონი 1995: 147). ამ ხერხის ძირითადი უარყოფითი მხარე არის ის, რომ ხშირად რთულია, მოძებნო ლაკონიური და ზუსტი, ნათელი ფორმულაცია.

ეს ნიშნავს, რომ როდესაც ვახერხებთ, ვიპოვოთ ზუსტი და ნათელი თარგმანი, ეს მეთოდი საშუალებას გვაძლევს დავაკავშიროთ სიზუსტე კითხვის სიადვილესთან.

შესაძლებელია ამ ოთხი მეთოდის გადაადგილება ერთ კონტინუუმში (სივრცეში): ერთ უკიდურესობაში მდებარეობს ის ხერხები, რომლებიც ორიენტირებულები არიან წყარო ენაზე (ტრანსკრიფცია, ფორმალური ეკვივალენტობა), მეორე უკიდურესობაშია მოთავსებული ის ხერხები, რომლებიც ორიენტირებულია სათარგმნ ენაზე (ფუნქციონალური ეკვივალენტობა) მაშინ, როდესაც აღწერითი თარგმანი მდებარეობს ამ ორ პოლუსს შორის. ეს სქემა ირეკლავს შედარებითი სამართლის ტენდენციებს, რომლებიც შეიძლება იყოს ორიენტირებული წყარო სისტემაზე ან სამიზნე სიტემაზე. არჩევანი ამ ორ შესაძლო საშუალებს შორის ეფუძნება იდეოლოგიურ თუ ესთეტიკურ კრიტერიუმებს, მაგრამ უპირველეს ყოვლისა, კომუნიკაციურს.

ამდენად, მთარგმნელმა უნდა გაითვალისწინოს მიმღები ადრესატის იდენტობა და მოლოდინები (ლინგვისტური ვარიანტი, ცოდნის დონე) და ნათარგმნი დოკუმენტის ფუნქცია, დანიშნულება, რაც შეიძლება სულაც არ ემთხვეოდეს ორიგინალს. მაგალითად, გარანტიის თუ საერთაშორისო კონტრაქტის შემთხვევაში, თუ ნათარგმნი ტექსტი შექნილია იმისათვის, რომ მისცეს მას იურიდიული ეფექტი, ამ შემთხვევაში მთარგმნელი თავის სტრატეგიებს მიმართავს იმ ენისკენ, რომელზეც ასრულებს თარგმანს; ამის საპირისპიროდ, თუ თარგმანი პასუხობს უბრალოდ ინფორმაციის მიღების საჭიროებას, აქ დაჭერილი უნდა

იქნას მთავარი აზრი, სასურველია რეფორმულაცია მოხდეს საწყის ენაზე, ამ შემთხვევაში ნათარგმნი იქნება როგორც ორიგინალის მარტივი კომენტარი.

დასკვნა

მიგვაჩნია, რომ იურიდიული ენა მეცნიერულ ენათა რიგს განეკუთვნება, ის არსებობს როგორც სპეციალიზებული ენა. იურიდიული ენა წარმოადგენს და გამოხატავს სამართლებრივ სისტემასთან დაკავშირებულ მრავალ ფუნქციასთან ერთად და ხაზს უსვამს მის გამაერთიანებელ ხასიათს ინგლისურ ჩინურ და ქართულ სამართალში მულტიდისციპლინური გარე სამყაროს პირდაპირ, როგორც სპეციფიკური დისკურსის ინსტრუმენტი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, იურიდიული ენა მიიჩნევა ერთ-ერთ რთულ ენად სპეციალობის ენებს შორის.

თავი V

ქართული, ინგლისური და ჩინური ენის სინტაქსის შედარებითი ანალიზი

§ 5.1. ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის ენობრივი თავისებურებები

ოფიციალურ-საქმიანი ენის სინტაქსი ეფუძნება ნორმებს და საერთო ენობრივ პრინციპებსა, მაგრამ, ტექსტის აგების სტრუქტურასა და წესს უმეტესად განსაზღვრავს საქმიანი დოკუმენტების სტილი, ოფიციალურ-საქმიანი ენის სინტაქსისთვის დამახასიათებელია ნიშან თვისებები

რამდენადაც წინადადებაში გამოთქმული აზრის მიზანი სხვადასხვაგვარია, წინადადებათა ტიპები საინტერესოა მოდალობის მიხედვით, ოფიციალური დოკუმენტები გადმოგვცემს ინფორმაციას, გამოხატავს ნება-სურვილს ან ცნობას გარემომცველი სინამდვილიდან, დავალებას. ოფიციალურ ტექსტებში გამოყენებული წინადადების შინაარსიდან ვადგენთ, რომ ეს წინადადებები გამოხატავს დავალებას, მეორე პირისგან მოითხოვს შესრულებას. სამართლებრივ დოკუმენტებში თხრობითი და ბრძანებითი წინადადებებია მოდალობის მიხედვით მიღებული. მოდალობით გადმოიცემა, მთქმელის დამოკიდებულება სინამდვილესთან, რეალობასთან სხვადასხვა საშუალებით. უტყუარობას, დადასტურებას გამოხატავს თხრობითი სახის სამართლებრივი დოკუმენტები. მთავარია მთქმელმა გადმოსცეს უტყუარი, ნამდვილი ფაქტი. ამ სტილის წინადადებებს ვხვდებით ძირითადად სამართლებრივ დოკუმენტებში. მეორე პირისადმი მიმართული მთქმელის გადაწყვეტილება სამართლებრივ ტექსტებში, ასევე მნიშვნელოვანია. ასეთი წინადადებები გადმოგვცემს ბრძანებას, რომელიც მეორე პირმა, ადრესატმა უნდა შეასრულოს. სწორედ ამის გათვალისწინებით უნდა აიგოს ოფიციალურ-სამართლებრივ ტექსტებში წინადადებები (ლომია 2016:117)

§ 5.2. ქართული, ინგლისური და ჩინური დოკუმენტაციის სინტაქსური თავისებურებები

§ 5.2.1. ქართული ენის სინტაქსი

სინტაქსი შეისწავლის სიტყვათა შეკავშირების წესებს და არკვევს სიტყვაფორმის ფუნქციას წინადადებაში. სინტაქსი გრამატიკის ნაწილია და შეისწავლის წინადადებას, წინადადების წევრებს და მათ ურთიერთკავშირს.

წინადადება არის სიტყვა ან სიტყვათა ჯგუფი, რომელიც დასრულებულ აზრს გამოხატავს. წინადადება განისაზღვრება როგორც შესიტყვება, ქართული ენის მორფოლოგიური აგებულებიდან გამომდინარე, რომელსაც უმთავრესად ქმნის უღლებადი სიტყვა ზმნა და მასთან დაკავშირებული სახელები.

წინადადებაში შემავალ სრულმნიშვნელოვან სიტყვას წინადადების წევრი ჰქვია. ქართულ ენაში, სინტაქსის თანახმად, წინადადების წევრებია: ქვემდებარე, შემასმენელი, პირდაპირი, ირიბი, უბრალო დამატებები, განსაზღვრება და გარემოება. ამათგან ქვემდებარე, შემასმენელი, პირდაპირი და ირიბი დამატებები მთავარი წევრებია, დანარჩენი კი მეორეხარისხოვანი.

მთავარი და მეორეხარისხოვანი წევრები ერთმანეთთან სინტაქსურ წყვილებს (სინტაგმებს) ქმნიან.

შეთანხმება ჰქვია სიტყვათა სინტაქსური ურთიერთობის ისეთ სახეს, როცა დაქვემდებარებული სიტყვა იმ ფორმას იღებს, რომელიც აქვს მთავარ სიტყვას.

მართვა ეწოდება სინტაქსური ურთიერთობის ისეთ სახეს, რომლის დროსაც მთავარი სიტყვა დაქვემდებარებულისაგან იმ ფორმას მოითხოვს, რომელიც მას არა აქვს.

მართვა შეკავშირების ისეთ სახეს ეწოდება, როდესაც ძირითადი სიტყვა დამოკიდებულს მხოლოდ, შინაარსობრივად, აზრობრივად იკავშირებს. თუ დაქვემდებარებული სიტყვა ფორმაუცვლელია, მაშინ ამგვარი შეკავშირებაა შესაძლებელი.

ქართულ ენაში ზმნა განსაზღვრავს წინადადების სინტაქსურ მექანიზმს. ქართული ზმნა ან ერთპირიანია, ან ორ- და სამპირიანი.

აბსოლუტურზმნიანი წინადადების მექანიზმს ქმნის მართვა, სუბორდინაცია (*ზის იგი, შენდება ის*). სახელი, მორფოლოგიურად დაკავშირებული ზმნასთან, მართავს ზმნის პირს და ითანხმებს რიცხვს.

რელატიურზმნიანი წინადადება ორი სახისაა: გარდამავალზმნიანი (*აშენებს ის მას, სთხოვს ის მას მას*) და გარდაუვალზმნიანი (*ემალება ის მას, უშენდება ის მას*).

რელატიურზმნიან წინადადებაში მართვის ადგილს იჭერს კოორდინაცია. როდესაც ზმნა მართავს მასთან მორფოლოგიურად დაკავშირებული სახელების (სუბიექტისა და ობიექტის) ბრუნვებს, სახელები თავის მხრივ მართავენ ზმნის პირს და ითანხმებენ რიცხვს ამას ეწოდება კოორდინაცია. კოორდინაციის ცენტრი არის, ზმნა-შემასმენელი იგივე ძირითადი კოორდინატი, სახელები – კოორდინატები, რომლებიც სამი სახისაა: დიდი, მცირე და უმცირესი.

დიდია ის კოორდინატი, რომელიც მართავს ზმნის პირს და ითანხმებს რიცხვს.

მცირეა ის კოორდინატი, რომელიც მართავს ზმნის პირს, მაგრამ არ ითანხმებს რიცხვს.

უმცირესია ის კოორდინატი, რომელიც ითანხმებს ზმნის რიცხვს, მაგრამ არ მართავს პირს.

შესაბამისად, კოორდინატთა სხვადასხვა საფეხურზე გადანაწილებიან ზმნასთან დაკავშირებული სუბიექტური, ირიბობიექტური და პირდაპირობიექტური პირები. მაგალითად, გარდამავალზმნიან წინადადებაში *მან სთხოვა მას იგი – მან* დიდი კოორდინატია, *მას* – მცირე კოორდინატი, *ხოლო იგი* – უმცირესი; გარდაუვალზმნიან წინადადებაში *ის ემალება მას – ის* დიდი კოორდინატია, *მას* – მცირე კოორდინატი.

წინადადების არამთავარ წევრები, შეიძლება დახასიათდეს ასე:

ზმნა-შემსმენელს ან ზმნური წარმოშობის სხვა რომელიმე წევრს ახლავს უბრალო დამატება. ის მიცემითში, ნათესაობითში, მოქმედებითსა და ვითარებით ბრუნვებში დასმული თანდებულიანი თუ უთანდებულო სახელებით გადმოიცემა. მეტად მრავალფეროვანია ქართულში უბრალო დამატება, მისი კითხვებია: ვისი (ქმნილი)? რისა? რით? რაზე? ვისზე? ვისში? რასთან? ვისგან? და სხვა (ჩიქობავა 1998:70-89).

განსაზღვრება ახლავს სახელს და ახასიათებს მას რაიმე ნიშნის მიხედვით. განსაზღვრების კითხვებია: როგორი? რომელი? რანაირი? სადაური? როდინდელი? რამდენი? მერამდენე? ვისი? რისა?

მოქმედების *ადგილს, დროს, როგორობას, მიზეზსა და მიზანს* აღნიშნავს გარემოება. მისი კითხვებია: სად? რატომ? როდის? რისთვის? როგორ? გარემოება ხუთი სახისაა: ადგილის, დროის, ვითარების, მიზეზისა და მიზნის.

განკერძოებულ სიტყვებსა და გამონათქვამებს უწოდებენ წინადადებაში ისეთ გამონათქვამებს და სიტყვებს ხშირად, რომლებიც წინადადების უშუალო ნაწილს არ წარმოადგენს, განკერძოებული ადგილი უჭირავს და სასვენი ნიშნებით გამოიყოფა. ესენია: განკერძოებული გარემოება, განკერძოებული განსაზღვრება, ჩართული, დანართი, მიმართვა.

შინაარსის ანუ მოდალობის მიხედვით წინადადება შეიძლება იყოს თხრობითი, კითხვითი, ძახილისა და კითხვა-ძახილის.

აგებული მის მიხედვით წინადადება ქართულში სამი სახისაა: მარტივი, შერწყმული და რთული.

მარტივია წინადადება, რომელშიც მხოლოდ თითო მთავარი წევრია წარმოდგენილი. შემადგენელ მთავარ წევრთა მიხედვით ქართულში მარტივი წინადადება შეიძლება იყოს ერთ-, ორ-, სამ- და ოთხშემადგენლიანი.

შერწყმულია წინადადება, რომელშიც რამდენიმე ერთგვარი წევრი მოიპოვება (მაგ.: რამდენიმე ქვემდებარე, რამდენიმე შემასმენელი, რამდენიმე დამატება და ა.შ.) და ისინი ერთსა და იმავე წევრს მიემართებიან (ჩიქობავა 1998:90-100).

რთულია წინადადება, რომელიც წარმოქმნილია ორი ან მეტი მარტივი თუ შერწყმული წინადადების შეერთებით. რთული წინადადება ორგვარია: თანწყობილი და ქვეწყობილი. თანწყობილი წინადადება შედგება სინტაქსურად თანასწორი წინადადებებისგან. ქვეწყობილი წინადადება შედგება სინტაქსურად არათანასწორი წინადადებებისგან, რომელთაგან ერთი მთავარია, მეორე – დამოკიდებული.

საკავშირებელი სიტყვების მეშვეობითაც და უკავშიროდაც შეიძლება რთული ქვეწყობილი წინადადების კომპონენტთა შეერთება. კავშირიანი შეერთების დროს

გამოიყენება: მაქვემდებარებელი კავშირები, მიმართებითი ნაცვალსახელები, მიმართებითი ზმნიზედები.

ფუნქციის მიხედვით დამოკიდებულ წინადადებათა კლასიფიკაცია ხდება იმის გათვალისწინებით, თუ რა როლს ასრულებს ის მთავართან მიმართებით, ფუნქციურად ის მთლიანად მთავარს მიემართება (მთავრის მიმართ დამოკიდებული: პირობითი, შედეგობითი...) თუ მთავრის რომელიმე წევრს (ქვემდებარული, პირდაპირდამატებითი, ირიბდამატებითი, განსაზღვრებითი, ადგილის გარემოებითი...).

§ 5.3. ინგლისური ენის სინტაქსი

თავისი შემადგენლობის მიხედვით, არსებობს წინადადების ხუთი ტიპი: მარტივი გაუვრცობელი, მარტივი გავრცობილი, რთული თანწყობილი, შერწყმული და რთული ქვეწყობილი.

1. მარტივი გაუვრცობელი წინადადება მხოლოდ მთავარი წევრებისაგან-ქვემდებარისა და შემასმენლისაგან შედგება.

David works. დავითი მუშაობს;

2. მარტივი გავრცობილი წინადადება ქვემდებარისა და შემასმენლის გარდა შეიცავს მეორეხარისხოვან წევრებსაც:

David works *at a factory*. დავითი მუშაობს ფაბრიკაში;

3. რთული თანწყობილი წინადადება შედგება ორი ან მეტი დამოუკიდებელი წინადადებისაგან, რომლებიც დაკავშირებულია ან მაერთებელი კავშირებით, ან მათ გარეშე.

მთავარი მაერთებელი კავშირები შემდეგია: And, but, for (და, მაგრამ, რადგანაც);

He came home *and* I told him everything. ის გუშინ მოვიდა შინ და მე ყველაფერი ვუთხარი;

4. შერწყმული წინადადება შეიცავს რამდენიმე ქვემდებარეს ერთი და იმავე შემასმენელთან ან რამდენიმე შემასმენელს ერთი და იმავე ქვემდებარესთან:

რამდენიმე ქვემდებარე ერთი და იმავე შემასმენელთან:

Mother and father went to the village. დედა და მამა სოფელში წავიდნენ.

რამდენიმე შემასმენელი ერთ ქვემდებარესთან.

We washed, dressed, and went to school. ჩვენ დავიბანეთ, ჩავიცვით და წავედით სკოლაში;

5. რთული ქვეწყობილი წინადადება შედგება მთავარი და ერთი ან რამდენიმე დამოკიდებული წინადადებისაგან:

We shall perform this task (Principal clause), if we work well (subordinate clause), if (subordinate conjunction).

ჩვენ შევასრულებთ ამ დავალებას, თუ კარგად ვიმუშავებთ. ჩვენ შევასრულებთ ამ დავალებას (მთავარი წინადადება). თუ კარგად ვიმუშავებთ (დამოკიდებული წინადადება), თუ (მაქვემდებარებელი კავშირი) (გახოკიძე 1994:197).

§ 5.3.1. ელიპტიკური (უსრული) წინადადება

წინადადება უსრულია, თუ მასში გამოტოვებულია ერთი ან რამდენიმე წევრი (რომლებიც ადვილად იგულისხმება). ეს წინადადებები შეიძლება დაიშალოს რთულ ქვეწყობილ წინადადებად.

What time is it? *Two o'clock*. რომელი საათია? ორი საათია.

Is that clear? *Quite*. გასაგებია?. სრულიად.

§ 5.3.2. დამოკიდებულ წინადადებათა ტიპები

არსებობს დამოკიდებული წინადადების ხუთი ტიპი.

ესენია: ქვემდებარული დამოკიდებული, შემასმენლური დამოკიდებული, დამატებითი დამოკიდებული, განსაზღვრებითი დამოკიდებული და გარმოებითი დამოკიდებული წინადადებები.

1. ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება ასრულებს ქვემდებარის ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შედის that, whether, if მაქვემდებარებელი კავშირებით ან who, what, which, where, how, why კავშირებითი სიტყვებით. ე.ი. ნაცვალსახელებით და ზმნიზედებით:

That he will come here is quite clear. (What is clear?) რომ ის აქ მოვა, სრულიად ნათელია. (რა არის ნათელი?)

2. შემასამენლური დამოკიდებული წინადადება ასრულებს შედგენილი შემასამენლის სახელადი ნაწილის ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შემოდის იმავე კავშირებითი სიტყვებით, რითაც ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება.

This is what I told you yesterday. ეს არის რაც მე გითხარი გუშინ.

3. დამატებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს დამატების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შემოდის იმავე კავშირებითი სიტყვებით, რითაც ზემოთ აღნიშნული დამოკიდებული წინადადებები.

He says that he is busy. (What does he say?) ის ამბობს, რომ მოუცლელია. (ის რას ამბობს?).

1. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს განსაზღვრების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში. იგი წინადადებაში შედის კავშირებითი სიტყვებით. ეს კავშირებითი სიტყვებია მიმართებითი ნაცვალსახელები who, whom, which, that, whose და ზმნიზედები where, how, why:

The girl who is sitting there is my sister. გოგონა, რომელიც იქ ზის, ჩემი დაა. (რომელი გოგონაა ჩემი და?);

2. გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს გარემოების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში. თავისი შინაარსის მიხედვით გარემოებითი წინადადება შეიძლება იყოს სხვადასხვა ტიპის.

მთავარი ტიპებია დროისა, რომელიც წინადადებაში შედის when, as, after, till, before, as soon as, until და სხვა კავშირებით:

I go home when the lessons are over. მე მივდივარ სახლში, როცა გაკვეთილები მთავრდება. (როდის მივდივარ სახლში?);

ადგილისა, რომელიც წინადადებაში შედის when კავშირებითი სიტყვით:

They stopped where the river ran the sea. ისინი გაჩერდნენ სადაც მდინარე ზღვას უერთდებოდა. (სად გაჩერდნენ ისინი?);

მიზეზისა, რომელიც წინადადებაში შედის because, as, since, კავშირებით.

I cannot come because I have no time. (why can't I come) მე არ შემიძლია მოსვლა, რადგან დრო არ მაქვს. (რატომ არ შემიძლია მოსვლა?);

პირობისა, რომელიც წინადადებაში შედის I, supposing, provided, in case და სხვ. კავშირებით:

თუ დრო მექნა, თეატრში წავალ. If I have time I will go to the cinema.

გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებებში, რომლებიც შემოდიან when, before, if, as soon as, after, until, suppose, provided, unless და სხვა კავშირებით, არც ერთი მყოფადი დრო არ იხმარება. მყოფადი მოქმედების გამოსახატავად ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ ერთ-ერთი აწმყო დრო:

როცა მოხვალ, საინტერესო წიგნს გაჩვენებ. When you come, I shall show you an interesting book (გახოკიძე 1994:197).

§ 5.3.4. წინადადების წევრები

წინადადების მთავარი წევრებია ქვემდებარე და შემასმენელი. ქვემდებარე ის წევრია წინადადებისა, რომლის შესახებაც არის ლაპარაკი. ქვემდებარე მიუგებს კითხვებზე ვინ? და რა?

ქვემდებარე შეიძლება გამოიხატოს:

1. არსებითი სახელით საზოგადო ბრუნვაში: დავითი კითხულობს – David is reading.
2. ნაცვალსახელით: ის მასწავლებელი – She is a teacher.
3. რიცხვითი სახელით: ათი ესწრებოდა გაკვეთილს – Ten were present at the lesson.
4. ზედსართავით ან მიმღობით, რომლებსაც აქვთ არსებითი სახელის ფუნქცია:

თეთრები დამარცხდნენ სამოქალაქო ომში – The whites were defeated in the Civil war.

5. ინფინიტივით ან გერუნდივით: ცურვა სასიამოვნოა – To swim is pleasant.

6. სახელზმნით: ბავშვის ტირილმა გამაღვიძა – The crying of the child awoke me.

7. ფრაზით: როგორ გავაკეთო ეს- ძნელი საკითხია. How to do this is a difficult task.

8. ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადებით: რაც მან გუშინ მითხრა, მართალი აღმოჩნდა. What she told me yesterday proved to be correct (გახოკიძე 1994:223).

§ 5.3.5. პირის ნაცვალსახელი IT როგორც ქვემდებარე

პირის ნაცვალსახელი it ქვემდებარის ფუნქციაში შეიძლება იყოს: 1. სრულმნიშვნელოვანი ქვემდებარის. იხმარება საშუალო სქესში მდგარი არსებითი სახელის შესაცვლელად: სად არის ჩემი წიგნი (საგანი)? ის მაგიდაზეა. Where is my book? (thing). It is on the table.

2. ფორმალური ქვემდებარე: უქვემდებარო წინადადებაში: მშვენიერი დღე იყო სათევზაოდ- It was a fine day for fishing.

§ 5.3.6. შემასმენელი

შემასმენელი წინადადების ის წევრია, რომელიც რაიმეს გვეუბნება ქვემდებარის შესახებ. იგი გამოხატავს ქვემდებარის მოქმედებას ან მდგომარეობას.

დავითი მუშაობს – David works.

1. მარიტივი შემასმენელი გამოხატულია ზმნის პირიანი ფრომით ნებისმიერ დროში, გვარსა და კილოში.

ის სწავლობს კარგად – She studies well;

2. შედგენილი შემასმენელი შედგება მაკავშირებელი ზმნისა და სახელადი ნაწილისაგან: მე მასწავლებელი ვარ – I am a teacher.

- ა) მაკავშირებელი ზმნა აკავშირებს ქვემდებარეს და სახელად ნაწილს. იგი გვიჩვენებს პირს, რიცხვს და დროს. ძირითადი მაკავშირებელი ზმნაა to be, to get, to grow, to feel, to become, to turn.
- ბ) სახელადი ნაწილი შეიძლება გამოიხატოს: 1. არსებითი სახელით საერთო ბრუნვაში: მე ექიმი ვარ – I am a doctor. 2. ნაცვალსახელით. 3. ზედსართავი სახელით. 4. რიცხვითი სახელით. 5. მიმღობით. 6. გერუნდივით. 7. ინფინიტივით. 8. ზმნიზედით. 9. შემასმენლური დამოკიდებული წინადადებით;
3. რთული ზმნური შემასმენელი შედგება ან მოდალური ზმნისაგან+ინფინიტივი ან მოქმედების დასაწყისის, განგრძობის გამომხატველი ზმნისაგან+ინფინიტივი ან გერუნდივი. მე შემიძლია იქ ახლავე წასვლა. I can go there at once.
4. ფრაზული შემასმენელი შედგება ზმნის პირიანი ფორმისა და არსებითი სახელისაგან. ის ზრუნავს ბავშვებზე – She take care of the children (გახოკიძე 1994:207).

§ 5.3.7. წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები

წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრებია: დამატება, განსაზღვრება და გარემოება (გახოკიძე 1994:223).

§ 5.3.8. დამატება

შემდეგი სახის დამატებანი არსებობს: პირდაპირი დამატება, ირიბი დამატება, წინდებულობის დამატება და რთული დამატება.

1. პირდაპირი დამატება – წინადადების ის წევრია, რომელსაც ქვემდებარის მოქმედება პირდაპირ ეხება. იგი მოგვიგებს კითხვებზე: ვის? რა? რას?

პირდაპირი დამატება შეიძლება გამოიხატოს ა) არსებითი სახელით – I am reading a book. მე ვკითხულობ წიგნს. ბ) ნაცვალსახელით, გ) ინფინიტივით, დ) გერუნდივით, ე) რიცხვითი სახელით, ე) დამატებით დამოკიდებული წინადადებით;

2. ირიბი დამატება – წიანდადების ის წევრია, რომელსაც მოქმედება პირდაპირ არ ეხება:
ირიბი დამატება გამოიხატება. ა) არსებითი სახელით (საერთო ბრუნვაში) ბ) პირის
ნაცვალსახელით ობიექტურ ბრუნვაში;
3. წინდებულიანი დამატება – ზოგი ზმნა თავისი შინაარსის შესავსებად დამატებებს
მოითხოვს წინდებულებითურთ. ასეთ დამატებებს წინდებულიანი დამატება ეწოდება:
It all depends *on him* – ეს ყველაფერი დამოკიდებულია მასზე (გახოკიძე 1994:215).

§ 5.3.9. განსაზღვრება

განსაზღვრება წინადადების ის წევრია, რომელიც განსაზღვრავს ქვემდებარეს, დამატებას ან არსებითი სახელით გამოხატულ გარემოებას. იგი მოგვიგებს კითხვებზე: როგორი? ვისი? რომელი? რამდენი?

განსაზღვრება შეიძლება გამოიხატოს, ზედსართავი სახელით: The old man was glad to see me – მოხუც კაცს გაეხარდა ჩემი დანახვა. ნაცვალსახელით. არსებითი სახელით კუთვნილებით ბრუნვაში ან მისი ეკვივალენტით (of-ფრაზით). არსებითი სახელით, რიცხვითი სახელით, მიმღობით, ინფინიტივით (განსაკუთრებით სიტყვებთან soon, shortly, from). განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადებით (გახოკიძე 1994:218).

§ 5.3.10. გარემოება

გარემოება ის წევრია წინადადებისა, რომელიც აღნიშნავს ზმნით გამოხატული მოქმედების ადგილს, დროს, მიზანს, მიზეზს, ხარისხს, ვითარებას, და სხვ.

ამგვარად გარემოება შეიძლება იყოს: ადგილისა: მე ვცხოვრობ თბილისში – I live in Tbilisi. დროისა, მიზნისა, მიზეზისა, ხარისხისა, ვითარებისა.

გარემოებანი შეიძლება გამოიხატოს ზმნიზედით: He speaks English well – ის კარგად ლაპარაკობს ინგლისურად. წინდებულიანი არსებითი სახელით (წინდებულიანი ფრაზით), მიმღობით, წინდებულიანი გერუნდივით, ინფინიტივით, გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებით (გახოკიძე 1994:223).

§ 5.4. ჩინური ენის სინტაქსი

ჩინური ენის განმასხვავებელი თავისებურება ისაა, რომ მასში არ იცვლება სიტყვები მორფოლოგიურად პირის, დროის, სქესის, რიცხვისა თუ ბრუნვის მიხედვით. ამიტომ, ძირითადად, წინადადებაში სიტყვების თანმიმდევრობა განსაზღვრავს წინადადების შინაარსს. თუმცა წინადადებების მეტყველების ნაწილების თანმიმდევრობის ცვლილებამ შეიძლება გამოიწვიოს შინაარსობრივი ცვლილება (ქართულ ენაში კი მეტყველების ნაწილების თანმიმდევრობა მკაცრად განსაზღვრული არ არის და მისი ცვლილება არ იწვევს შინაარსის ცვლილებას).

ჩინურ ენაში წინადადება, ჩვეულებრივ, იწყება ქვემდებარით, რომელსაც მოსდევს შემასმენელი ან მისი ფუნქციის შემსრულებელი დამატება ან დამხმარე სიტყვა, მაგალითად მარტივი წინადადების სტრუქტურა:

你好。Nǐ hǎo – გამარჯობა!

我很好。Wǒ hěn hǎo – მე კარად ვარ.

(我)也很好。(Wǒ) yě hěn hǎo მეც კარგად ვარ.

ამ წინადადებაში ქვემდებარეა 你 Nǐ „შენ“ და 我 Wǒ „მე“, 好 Hǎo „კარგად“ კი შემასმენლის მთავარი კომპონენტია. ზმნიზედები 也 Yě „ასევე“ და 很 Hěn „ძალიან“ დამხმარე სიტყვებია, რომლებიც შემასმენლის 好 Hǎo „კარგად“ შემადგენელი ნაწილებია. ზმნიზედა უსწრებს განსაზღვრებას (ჯიბლაძე 2015:7).

ჩინურ ენაში ზმნიზედა წინ ერთვის სიტყვას, რომელსაც ის ახასიათებს (ჩვეულებრივ, ზმნას ან ზედსართავ სახელს).

ჩინურ ენაში წინადადება შედგება შემდეგი მთავარი წევრებისაგან: ქვემდებარე, შემასმენელი, დამატება, განსაზღვრება, გარემოება 他专心地写文章 Tā zhuānxīn dì xiě wénzhāng „ის ყურადღებით წერს სტატიებს“.

ქვემდებარე და შემასმენელი წინადადების მთავარი წევრები არიან. ქვემდებარე, ჩვეულებრივ, შემასმენლის წინ დგას. ქვემდებარე შეიძლება გამოხატული იყოს არსებითი სახელით, ნაცვალსახელით, ფრაზით და სხვა მეტყველების ნაწილებით.

არსებითი სახელი – 中国在亚洲东部。Zhōngguó zài yàzhōu dōngbù. „ჩინეთი აზიის დასავლეთით არის“.

ნაცვალსახელი – 他很热情。Tā hěn rèqíng. „ის ძალიან თბილი ადამიანია“.

ზმნა – 学习很重要。Xuéxí hěn zhòngyào. „სწავლა ძალიან მნიშვნელოვანია“.

ზედსართავი სახელი – 细心是他的特点。Xìxīn shì tā de tèdiǎn. „ყურადღება მისი თვისებაა“.

რიცხვითი სახელი – 一百等于五个是二十。Yībǎi dèngyú wǔ gè shì èrshí. 100/5=20

გაორმაგებული სათვლელი სიტყვით – (你看那些衬衫) 件件都很好看。Yībǎi dèngyú wǔ gè shì èrshí. „ეს ზედა ნახე, ყველა კარგია“.

ფრაზული წინადადება – 这样，那样，都行。Zhèyàng, nà yàng, dōu xíng. „ეს თუ ის ყველა კარგია“.

ქვემდებარე – შემასმენელური ფრაზა 头疼是很难受的。Tóuténg shì hěn nánshòu de.

„თავის ტკივილი მოუთმენელი ტკივილია“.

ზმნა დამატების ფრაზა – 爬山对身体有好处。Páshān duì shēntǐ yǒu hǎochù. „მთაზე ასვლა ჯანმრთელობისთვის კარგია“.

ენდოცენტრული ფრაზა 能去最好，不去也没关系。Néng qù zuì hǎo, bù qù yě méiguānxi „წასვლა თუ შეგიძლია ყველა კარგია, თუ ვერ წახვალ ამასაც არაუშავს“.

რიცხვითი სახელის და სათვლელი სიტყვის ფრაზები – (这种衬衫很好，) 一件多少钱? (Zhè zhǒng chènshān hěn hǎo,) yī jiàn duōshǎo qián? („ამ სახეობის ზედა ძალიან კარგია“) „რა ღირს?“

დამატებით ფრაზები – 厚一点更好。Hòu yīdiǎn gèng hǎo. ცოტათი სქელი უკეთესია.

ადგილის გამომხატველი ფრაზები – 公园中间是一个湖。Gōngyuán zhōngjiān shì yīgè hú. „სკვერის შუაში ერთი ტბაა“.

დადებითი ემოციის გამომხატველი ფრაზები – <中国妇女>这本杂志很有意思。<Zhōngguó fùnǚ >zhè běn zázhi hěn yǒuyìsi. „გაზეთი «ჩინელი ქალი» ძალიან საინტერესოა“.

მყარი შესიტყვება-ფრაზები – 南京长江大桥是中国人造的。Nánjīng chángjiāng dàqiáo shì zhōngguó rénzào de. „ნანკინის იანძის ხიდი ჩინელი ხალხის მიერ არის აშენებული“.

的 De – ნაწილაკით გამომხატული ფრაზები 红的最好看。Hóng de zuì hǎo kàn. „წითელი ყველაზე კარგია“.

§ 5.4.1. შემასმენელი

შემასმენელი აღწერს ქვემდებარეს და მიგვითითებს, თუ როგორია იგი. მაგალითად: 他是经理 Tā shì jīnglǐ „ის მენეჯერია აქ“ 是经理 Shì jīnglǐ „არის შემასმენელი“.

შემასმენლის გრამატიკული თვისებები:

შემასმენელი ქვემდებარის შემდეგ იწერება. შემასმენელი შეიძლება იყოს ზმნა. ჩინურში ზმნები მორფოლოგიურად არ იცვლებიან. ზმნა შემასმენელს შეიძლება მოსდევდეს დამატება. ზედსართავ შემასმენელსაც ასევე შეიძლება მოსდევდეს დამატება. შემასმენელი შეიძლება განისაზღვროს სხვადასხვა გარემოებით.

სიტყვები ან ფრაზები, რომლებიც შემასმენლად შეიძლება გვევლინებოდეს.

ზმნები – 老师教, 学生学。 Lǎoshī jiào, xuéshēng xué. „მასწავლებელი ასწავლის, მოსწავლე სწავლობს“.

ზედსართავი სახელები – 这里的风景美极了。 Zhèlǐ de fēngjǐng měi jíle. „აქაური ბუნება ძალიან ლამაზია“.

არსებითი სახელები – 今天中秋。 Jīntiān zhōngqiū. „დღეს შემოდგომაა“.

რიცხვითი სახელები – 他三十。 Tā sānshí. „ის 30 წლის არის“.

ნაცვალსახელები – 事情已经这样了。 Shìqíng yǐjīng zhèyàngle. „ეს საქმეც ასეა“.

ქვემდებარე შემასმენლის ფრაზები – 她的眼睛很大。 Tā de yǎnjīng hěn dà. „მას დიდი თავლები აქვს“.

რიცხვითი სახელების სიტყვათა ფრაზები – 现在四点。 Xiànzài sì diǎn. „ახლა 4 საათია“.

მყარი შესატყვისები – 他对朋友一视同仁。 Tā duì péngyǒu yīshìtóngrén. „ის მეგობრების მიმართ თანასწორია“.

§ 5.4.2. დამატება

დამატება წინადადების წევრია, რომელიც მოსდევს შემასმენელ ზმნას და გვიჩვენებს მოქმედების მიზანს ან შედეგს. მაგ.:

შემასმენელს + დამატება

看电视

Kàn diànshì

გრამატიკული თვისებები

დამატება მოსდევს ზმნა შემასმენელს, დამატება ძირითადად არის არსებითი სახელი და ნაცვალსახელი, ასევე შეიძლება იყოს მეტყველების სხვა ნაწილები ან ფრაზები. დამატება შეიძლება იყო მოქმედების მიმღები.

სიტყვენი ან ფრაზები, რომლებიც გვხვდება წინადადებაში, როგორც დამატება.

არსებითი სახელები: 他每天自学汉语。Tā měitiān zì xué hànyǔის „ყოველდღე თვითონ სწავლობს ჩინურს“.

ნაცვალსახელები: 昨天我看见她了。Zuótiān wǒ kànjiàn tāle. „გუშინ მე ის დავინახე“.

ზმნები: 他特别喜欢旅游。Tā tèbié xǐhuān lǚyóu. „მას ძალიან უყვარს მოგზაურობა“.

ზედსართავი სახელები: 他不怕苦，不怕累。Tā bùpà kǔ, bùpà lèi. „მას არ ეშინია ტკივილის, არ ეშინია დაღლის“.

რიცხვითი სახელი: 九加二等于十二。Jiǔ jiā èr děngyú shí'èr. „ცხრას დამატებული ორი უდრის ათს“.

§ 5.4.3. განსაზღვრება

განსაზღვრება არის წინადადების წევრი, რომელიც განსაზღვრავს ქვემდებარეს ან დამატებას. განსაზღვრება გვიჩვენებს, ხარისხს, რაოდენობას, კატეგორიას, ადგილს. მაგ.: ქვემდებარის წინ – 他朋友是演员。Tā péngyǒu shì yǎnyuán. „მისი მეგობარი მსახიობია“.

განსაზღვრების თვისებები:

განსაზღვრება ყოველთვის წინ უსწრებს მთავარ სიტყვას. ყველა მნიშვნელობის მქონე სიტყვა ან ფრაზა შეიძლება იყოს განსაზღვრება. სტრუქტურული ნაწილაკი 的 De ახლავს განსაზღვრებას.

სიტყვები ან ფრაზები, რომლებიც განსაზღვრებად გვევლინებიან:

არსებითი სახელი: 那是经理的帽子。Nà shì jīnglǐ de màozi. „ის მენეჯერის ქუდია“.

ნაცვალსახელი: 我父亲不吸烟。Wǒ fùqīn bù xīyān. „მამაჩემი არ არის მწეველი“.

ზედსართავი სახელი: 这座楼有许多空房间。Zhè zuò lóu yǒu xǔduō kōng fángjiān „ამ შენობაში ბევრი თავისუფალი ოთახია“.

ზმნა: 流行的人都走了。Liúxíng de rén dōu zǒule. „მოგზაურები წავიდნენ“.

დაკავშირებული ფრაზები: 父亲答应了我和弟弟的要求。Fùqīn dāyìngle wǒ hé dìdì de yāoqiú. „მამა დათანხმდა ჩემსა და ჩემი ძმის წინადადებას“.

ქვემდებარე შემასმენლის ფრაზები: 他就是我说的那个人。Tā jiùshì wǒ shuō dì nàgè rén. „ის ზუსტად ის ადამიანია, რომელზეც ვსაუბრობდი“.

ზმნა შემასმენლის ფრაზები: 参加比赛的的运动员来到了体育馆。Cānjiā bǐsài de de yùndòngyuán lái dào le tǐyùguǎn. „შეჯიბრის მონაწილე სპორტსმენები სპორტულ დარბაზში მოვიდნენ“.

§ 5.4.4. გარემოება

სიტყვა რომელიც განასზღვრავს მკაცრად შემასმენელს ვუწოდებთ გარემოებას. გარემოება მთავარი სიტყვის წინ დგას. ყველა სახის სიტყვა ან ფრაზა შეილება გადაიქცეს გარემოებად. გარემოებას თან ახლავს 地 De ნაწილაკი.

გარემოება წინადადებაში გვხვდება შემდეგი ფუნქციით, როგორც ზმნიზედა, თანდებულიანი ფრაზები, არსებითი სახელი, დამხმარე ზმნები, ზმნები, ზედსართავი სახელები, ნაცვალსახელები, დაკავშირებული ფრაზები, მყარი შესიტყვებებიდა ა.შ.

§ 5.4.5. კითხვითი წინადადებები ნაწილაკი 吗 Ma

ჩინურ ენაში კითხვის ყველაზე გავრცელებულ სახეობად მიიჩნევა ის, რომელიც იწარმოება კითხვითი ნაწილაკის (ჩინური ტერმინოლოგიის მიხედვით „დამხმარე სიტყვის“) 吗 Ma-ს დახმარებით.

ამ შეკითხვის ტიპი იწარმოება თხრობით წინადადებაზე კითხვითი ნაწილაკის 吗 Ma-ს დართვით. სიტყვების თანმიმდევრობა კი ისეთივეა, როგორც თხრობითში, მაგალითად:

你好。Nǐ hǎo. „გამარჯობა“.

你好吗? Nǐ hǎo ma? „როგორ ხარ?“

我很好。Wǒ hěn hǎo. „მე ძალიან კარგად ვარ“.

წინადადებაში, რომელშიც შემასმენლის მთავარი კომპონენტი ვითარებითი ზედსართავი სახელია, ეწოდება წინადადება ვითარებითი შემასმენლით. ჩინურ ენაში ვითარებითი ზედსართავი სახელი, ძირითადად, ხასიათდება იმავე გრამატიკული თვისებებით, რომელთა საშუალებითაც ხასიათდება ზმნა. მას, ისევე როგორც ზმნას, შეუძლია დამოუკიდებლად შეასრულოს შემასმენლის როლი. ამ დროს ვითარებით ზედსართავ სახელს წინ ერთვის ვითარების ზმნიზედა.

მაგალითად:

我很好。Wǒ hěn hǎo. „მე კარგად ვარ“.

他很忙。Tā hěn máng. „ის დაკავებულია“.

他们都很好。Tāmen dōu hěn hǎo. „ისინი ყველანი კარგად არიან“.

ასეთი ტიპის წინადადებები იწარმოება ვითარებითი შემასმენლის წინ ზმნიზედა 不 Bù-ს გამოყენებით. მაგალითად, 我不忙 Wǒ bù máng „მე არ ვარ დაკავებული“.

შემასმენლის შემადგენლობაში ერთდროულად ვითარების ზმნიზედისა (很 Hěn) და უარყოფის (不 Bù) გამოყენების აუცილებლობის შემთხვევაში, საჭირო აზრის გამოხატვის მიზნით, ზმნიზედისა და უარყოფის გამომხატველი ნაწილის ადგილების შეცვლაა შესაძლებელი.

很不好。 „ძალიან ცუდია“.

不很忙。 „არცთუ ისე დაკავებული“.

ქვემდებარე (არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი)	ვითარებითი შემასმენელი		კითხვითი ნაწილაკი
	ზმნიზედა	ზედსართავი სახელი	
我 你 我	很 不	好。 好 忙。	吗？

(ჯიბლაძე 2015:48)

ჩინურ წინადადებაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ზმნას. ცალკე გამოვყოფთ 是 Shì მაკავშირებელ ზმნას. წინადადება მაკავშირებელი ზმნით 是 Shì ეწოდება წინადადებას, რომლის შემასმენელი შედგება ზმნა 是 Shì-სა და სხვა სიტყვისაგან (არსებითი სახელისაგან ან ნაცვალსახელისაგან), სიტყვათშეწყობისაგან ან წინადადებისაგან.

ქვემდებარე (არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი)	შემასმენელი			კითხვითი ნაწილაკი
	უარყოფა	მაკავშირებელი ზმნა	არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი, სიტყვათშეწყობა	
这 这 那	不	是 是 是	你的车 我的车。 她的车。	吗?

ასეთი წინადადების უარყოფითი ფორმა იწარმოება უარყოფის 不-ს დახმარებით, რომელიც გამოიყენება მაკავშირებელი ზმნის 是-ის წინ (ჯიბლაძე 2015:46).

§ 5.4.6. კუთვნილების გამომხატველი განსაზღვრება

ჩინური ენის თავისებურებებიდან გამომდინარე, კუთვნილება გამოიხატება ნაწილაკით „的“ De, რომელიც დაერთვის ნაცვალსახელს ან არსებით სახელს.

როდესაც პირის ნაცვალსახელი ან არსებითი სახელი კუთვნილების გამომხატველი განსაზღვრების როლს ასრულებს, მის შემდეგ გამოიყენება 的 De. მაგალითად,

你的车, Nǐ de chē, 他的车 Tā de chē 妈妈的车 Māmā de chē.

შენი მანქანა მისი მანქანა დედას მანქანა

როდესაც პირის ნაცვალსახელი ასრულებს განსაზღვრების როლს, გამსაზღვრელ სიტყვად გვევლინება არსებითი სახელი, რომელიც ატარებს ნათესაურ კავშირს, საზოგადოებრივი ურთიერთობების, თანამშრომელთა ერთობის, დაწესებულების, სხვადასხვა ორგანოს (ქვეყნის გარდა) მნიშვნელობას, დამხმარე ნაწილაკი 的 De შესაძლებელია გამოვტოვოთ, მაგალითად 我爸爸 Wǒ bàba, მამაჩემი 你哥哥 Nǐ gēgē. შენი ძმა.

ჩინურ ენაში განსაზღვრება ყოველთვის წინ დაერთვის განსასაზღვრელ სიტყვას.

ჩინური წინადადება შედგება ორი ნაწილისაგან: ქვემდებარისა და შემასმენლის ჯგუფებისაგან. ქვემდებარე ხშირად გამოიხატება არსებითი სახელით ან ნაცვალსახელით, ხოლო შემასმენელი – ზმნით ან ზედსართავით. ქვემდებარე წინ უსწრებს შემასმენელს, მაგალითად:

这本书是新的。Zhè běn shū shì xīn de. „ეს წიგნი ჩემია“.

დიალოგის შემთხვევაში ქვემდებარე ხშირად იკვეცება, მაგალითად:

你几点下课? Nǐ jǐ diǎn xiàkè? „რომელ საათზე ამთავრებ ლექციას?“

(我) 四点一刻下课。(Wǒ) sì diǎn yī kè xiàkè. „4:15 საათზე ვამთავრებ ლექციას“.

კონტექსტიდან და სიტუაციიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, შემასმენელიც ჩამოშორდეს წინადადებას, მაგალითად:

你好吗? Nǐ hǎo ma? „როგორ ხარ?“

我很好, 你呢? Wǒ hěn hǎo, nǐ ne? „მე კარგად, შენ?“

დამატება დგას ზმნის ფუნქციაში და შედის შემასმენლის შემადგენლობაში. დამატების ფუნქციაში, ძირითადად, გამოიყენება არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი, მაგალითად:

我有一个哥哥。Wǒ yǒu yīgè gēgē. „მე მყავს ერთი ძმა“.

我认识他。Wǒ rènshì tā. „მე ვიცნობ მას“.

შემასმენლის ფუნქციაში ზოგიერთ ზმნას მოსდევს ორი დამატება (პირდაპირი ან ირიბი), მაგალითად.

王老师叫我们汉语。Wáng lǎoshī jiào wǒmen hànyǔ. „მასწავლებელი ვანგი გვასწავლის ჩინურს“.

განსაზღვრება ხშირად დგას განსასზღვრელი სიტყვის (ხშირად არსებითი სახელის) წინ. იგი შეიძლება იყოს ნებისმიერი, დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე სიტყვა: არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი, ზედსართავი სახელი, ზმნა, რიცხვითი სახელი (კლასიფიკატორთან შეწყობით), ასევე სახელობითი, ზმნის სიტყვათშეწყობები და პრედიკატული კონსტრუქციები (არასრული წინადადებები) (დალუნდარიძე 2014:91).

გარემოება შეიძლება იყოს განხილული, როგორც შემასმენლის (ზმნის ან ზედსართავის) განსაზღვრება. ზმნა-შემასმენლის შემცველ წინადადებაში გარემოება გამოიხატება ზმნიზედით, ზედსართავით, ზმნით, არსებითი სახელით, წინდებულიანი

კონსტრუქციით და სხვა შესიტყვებებით. ხარისხის აღმნიშვნელი შემასმენლის წინ გარემოების ფუნქციაში ხარისხის ზმნიზედა დგას. გარემოება ყოველთვის წინ უსწრებს შემასმენელს, მაგალითად:

我很好。Wǒ hěn hǎo. „მე ძალიან კარგად ვარ“.

他们都学习汉语。Tāmen dōu xuéxí hànyǔ. „ისინი ყველანი ჩინურს სწავლობენ“.

上午我们没有课。Shàngwǔ wǒmen méiyǒu kè. „დილით ჩვენ არ გვაქვს გაკვეთილი“.

我朋友从北京来。Wǒ péngyǒu cóng běijīng lái. „ჩემი მეგობარი პეკინიდან მოდის“.

§ 5.4.7. განსაზღვრება და დამხმარე ნაწილაკი 的 De

1. როდესაც არსებითი სახელი განსაზღვრების პოზიციაში აღნიშნავს პირს, რომელსაც ეკუთვნის განსაზღვრელი სიტყვა, მის შემდეგ გამოიყენება 的 De. 的 De აუცილებლად გამოიყენება უსულო არსებითი სახელის შემდეგ:

妈妈的车。Māmā de chē. „დედას მანქანა“.

图书馆的书。Túshū guǎn de shū. „ბიბლიოთეკის წიგნი“.

თუ კი განსაზღვრების პოზიციაში მყოფი არსებითი სახელი წარმოადგენს ეროვნულ ან სახელმწიფოებრივ კუთვნილებას, პროფესიას, ენას და ა.შ., მაშინ 的 აღარ არის საჭირო, მაგალითად.:

中国人 中国地图 外语学院

Zhōngguó rén zhōngguó dìtú wàiyǔ xuéyuàn

„ჩინელი“ „ჩინეთის რუკა“ „უცხო ენათა ინსტიტუტი“

京剧票 学上宿舍 法语电影

Jīngjù piào xué shàng sùshè fǎyǔ diànyǐng

„ოპერის ბილეთი“ „სტუდენტური საცხოვრებელი“ „ფრანგული კინო“

2. როდესაც ნაცვალსახელი გამოიყენება როგორც განსაზღვრება და აღნიშნავს კუთვნილებას, მას მოსდევს კუთვნილებითი ნაწილაკი 的, მაგალითად:

他的笔 他们的阅览室 他们的问题

Tā de bǐ tāmen de yuèlǎn shì tāmen de wèntí

„მისი კალამი“ „მათი საკითხავი დარბაზი“ „მათი პრობლემა“

თუ განსაზღვრელი სიტყვა აღნიშნავს ნათსაურ კავშირს ან კოლექტივის ორგანოს და დაწესებულების დასახელებას, 的 აღარ გამოიყენება, მაგალითად:

我哥哥 我家 我们系 我们公司

Wǒ gēgē wǒjiā wǒmen xì wǒmen gōngsī

„ჩემი ძმა“ „ჩემი ახლი“ „ჩემი ფაკულტეტი“ „ჩვენი კომპანია“

3. განსაზღვრების შემდეგ, მაშინ, როდესაც განსაზღვრება გამოიხატება რიცხვითი სახელისა და კლასიფიკატორის (ან ჩვენებითი ნაცვალსახელისა და კლასიფიკატორის) შეწყობით, 的 არ გამოიყენება, მაგალითად:

两张票	九十八个学生	这条裙子
Liǎng zhāng piào	Jiǔshíbā gè xuéshēng	Zhè tiáo qúnzi
„ორი ბილეთი“	„98 მოსწავლე“	„ეს კაბა“

4. როდესაც განსაზღვრება გამოხატულია ერთმარცვლიანი ზედსართავი სახელით, მის შემდეგ 的 არ გამოიყენება, მაგალითად:

男朋友	白衬衫	新地图
Nán péngyǒu	Bái chènshān	Xīn dìtú
„შეყვარებული ბიჭი“	„თეთრი პერანგი“	„თეთრი რუკა“

5. როდესაც ზედსართავისა და ზმნიზედის შეწყობა გამოიყენება, როგორც განსაზღვრება, მის შემდეგ აუცილებლად დგას კუთვნილებითი ნაწილაკი 的 De, მაგალითად: 很好的朋友 Hěnduō péngyǒu „ბევრი მეგობარი“. გამონაკლისია 多 Duō „ბევრი“ და 少 Shǎo „ცოტა“, რომლებიც განსაზღვრების პოზიციაში გამოიყენება 的 De-ს გარეშე, მიუხედავად იმისა, რომ მათ წინ დგას ზმნიზედა, მაგალითად, 很多朋友 Hěnduō péngyǒu „ბევრი მეგობარი“ (ჯიბლაძე 2015:110).

§ 5.5 ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის სინტაქსური თავისებურებები

საქმიან საბუთებში განირჩევა სხვადასხვა ტიპის წინადადებები. ამ სხვადასხვაობას განაპირობებს განკერძოებულ გამოთქმათა და გავრცობილ ერთგვაროვან წევრთა აქტივიზაცია და სიხშირე. ეს განსხვავებულობა გვხვდება ისეთ ჟანრებში, როგორებიც ტექსტის ინფორმაციულობის მაღალი ხარისხით გამოირჩევიან. განსაკუთრებით გამოყოფენ მსაზღვრელთა მრავალკომპონენტთან პრეპოზიციურ რიგებს, რომელთა კონსტრუქციებშიც რამდენიმე მეტყველების ნაწილი განსაზღვრების ფუნქციას ასრულებს. სამ-, ოთხ-, ხუთ- და მეტკომპონენტური შესიტყვებები ხშირად დასტურდება ოფიციალურ-საქმიან

დოკუმენტებში. როგორც წესი, ზედსართავი სახელი, არსებითი სახელი და გასუბსტანტივებული მიმღეობა შეადგენენ მსაზღვრელის მსგავს კონსტრუქციას. ოფიციალურ-საქმიანი სტილის ძირითადი ტენდენცია ოფიციალურ დოკუმენტებში გამოვლენილია მსაზღვრელთა სიუხვით, რაც გამოხატავს მინიმალური ენობრივი საშუალებებით მაქსიმალური ინფორმაციას. ეს მიიღწევა პოლივალენტოვანი პრედიკაციული შესიტყვებების გამოყენებით (ლომია 2016).

„ამ პროექტების წარმატებული განვითარება შესაძლებლობას ქმნის ეფექტიანი, ნაყოფიერი და ხანგრძლივი კავშირისათვის კასპიის აუზის ქვეყნებსა და, ძირითადად, შავ ზღვას შორის, რაც, თავისთავად, გულისხმობს კავშირს ევროპასთან“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 21.04.14).

“Successful development of these projects creates the opportunity for an efficient, fruitful and long-term connection between Caspian Basin countries and mainly the Black Sea, which in itself means the connection with Europe” (President's speech, 21.04.14).

这些项目的发展成功地为里海盆地和黑海地区的国家之间创造了一种高效的、硕果累累的、长期的连接，它本身也是与欧洲的连接。（2014年4月21日总理讲话）

ინგლისურსა და ჩინურ თარგმანში ვხვდებით წინადადების წყობაში სხვაობას. ჩინურზე თარგმნის შემთხვევაში ყოველთვის ვიწყებთ მიზეზის ან მიზნის გარემოებით თარგმნას. ამ წინადადებაში, თვით მთავარი სიტყვაა წარმოდგენილი „ამ პროექტებით“, სწორედ ამ სიტყვას უკავშირდება მთლიანი წინადადების შინაარსი.

1. Project/项目/პროექტი
2. Fruitful/硕果累累的/ეფექტიანი
3. long-term connection /长期的连接/ხანგრძლივი კავშირი

ზემოთ მოყვანილ სიტყვებს არ სჭირდება ყურადღების მიქცევა თუ რა კონტექსტშია მოცემული ანუ ყველა შემთხვევაში ერთი და იგივე მნიშვნელობა აქვთ.

„ჩვენი მიზანია, ავამენოთ ნამდვილად დემოკრატიული, პროგრესული, ევროპული სახელმწიფო და შევქმნათ ისეთი ძირითადი კანონი, როგორც ჩვენს ქვეყანას შეეფერება. მეამაყება, რომ ჩვენმა მთავრობამ უკვე უამრავი რამ გააკეთა იმ ინსტიტუტების გასაძლიერებლად, რომლებიც კონსტიტუციის დაცვას უზრუნველყოფენ, იქნება ეს

პარლამენტი, პრეზიდენტის ინსტიტუტი, სასამართლო თუ მედია“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 24.08.15).

“Our goal is to build a truly democratic, progressive, European state and create a basic law that is suited to our country. I am proud that our government has already done a lot to strengthen the institutions that ensure the protection of the constitution, whether it is Parliament, presidential institution, court or media” (Prime Minister's speech, 24.08.15).

我们的目标是建立一个民主进步的欧洲国家，制定符合我们国情的基本法律。我为我们的政府为加强保障宪法保护的体制建设做了很多努力而感到骄傲，无论这些机构是议会、总统机构、法庭还是媒体。”(2015年8月24日总理讲话)

1. to build/建立/შექმნა

2. strengthen /加强/გამლიერება

ინგლისურსა და ქართულ ენაში თარიღის წერის წესი მსგავსია, ჩინურში კი განსხვავდება. ვიწყებთ წლით, რომელსაც მოსდევს თვე და რიცხვი. ამ წინადადებაშიც მსგავსად არის გადმოცემული შინაარსის სტრუქტურა.

სამეცნიერო და მხატვრულ სტილებში ერთგვარ წევრთა სიხშირე გაცილებით დაბალია ოფიციალურ-საქმიან სტილთან შედარებით. ეს აიხსნება იმით, რომ რადგანაც ოფიციალურ-საქმიანი საბუთების ინფორმაციის სწორად გადმოცემა არის ძირითადი მიზანი. სწორედ ეს მოვლენა იწვევს ერთგვარ წევრთა მაღალ სიხშირეს, რითაც ოფიციალური ენა გამოირჩევა. საქმიან დოკუმენტებში ვხვდებით ერთგვარწევრიან წინადადებებს:

„უკვე ორ ათეულ წელზე მეტია, ქართველი, აფხაზი და ოსი დედები, მეუღლეები თუ შვილები ცოცხლობენ იმედით, რომ ადრე თუ გვიან შეიტყობენ სიმართლეს დაკარგული ოჯახის წევრებზე“ (გიორგი ვოლსკის განცხადება, 27.08.15.).

“For more than two decades, Georgian, Abkhazian and Ossetian mothers, spouses and children are hoping that sooner or later they will learn the truth about their missing family members” (Giorgi Volski’s statement, 27.08.15).

“二十多年以来，格鲁吉亚、阿布哈兹和奥赛梯的母亲们、配偶们和子女们都在希望他们迟早能知道他们对亲人的思念的事实。”(2015年8月27日乔治·沃斯基日讲话)

ჩინურ წინადადებაში გადმოცემულია ქართულთან და ინგლისურთან შედარებით ლაკონიურად: წინადადებები მოკლეა ქართულთან შედარებით.

思念/missing /დაკარგული

„სწორედ ამიტომ ვამბობ, რომ სასამართლო სისტემის სტაბილურობა განაპირობებს ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი საზოგადოების, ჩვენი სახელმწიფოებრიობის მდგრადობას“ (პრეზიდენტის სიტყვა 11.12.14.).

“That's why I say that the stability of the judiciary system stands for the sustainability of our country, our society, our statehood” (President's speech, 11.12.14.)

“这就是为什么我说司法系统的稳定性代表了我们的国家、社会和各州的可持续发展。”
(2014年12月11日总理讲话)

stability /稳定/სტაბილურობა

„ქართული დიპლომატიის ისტორიაში წელს პირველად ამბასადორიალის გახსნა წარიმართა ფართო წარმომადგენლობით ფორმატში, რომელსაც საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო ხელისუფლების უმაღლესი პირები, თბილისში აკრედიტებული დიპლომატიურ კორპუსი და ქართველი დიპლომატები ესწრებოდნენ“ (მთავრობის ანგარიში, 04.10.13.).

“This year, in the history of Georgian diplomacy for the first time, the Ambassadorial was opened in a wide range of representations and it was attended by high officials from legislative, executive and judiciary authorities, diplomatic corps accredited in Tbilisi and Georgian diplomats” (Government report, 04.10.13).

“今年，在格鲁吉亚外交历史上，首次在各界代表中设立大使职位，来自立法、行政和司法部门的高级官员、受到认可的外交使团和格鲁吉亚外交官们在第比利斯参加了这次会议。”
(2013年10月4日政府工作报告)

„მტკიცედ უჭერს მხარს ვაშინგტონი საქართველოს სუვერენიტეტს, ტერიტორიულ მთლიანობას, სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობას, დემოკრატიის განვითარებასა და ეკონომიკურ გაძლიერებას“ (მთავრობის ანგარიში, 04.10.13.).

“Washington strongly supports Georgia's sovereignty, territorial integrity, state restructuring, democracy development and economic strengthening” (Government report, 04.10.13).

“华盛顿当局坚决支持格鲁吉亚的主权、领土完整、国家改革、民主和加强经济发展”
(2013年10月4日政府工作报告)

主权、领土完整、国家改革、民主 /Sovereignty, territorial integrity, national reform ,democracy/სუვერენიტეტი, ტერიტორიულ მთლიანობა, სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობა, დემოკრატია

თანწყობილი წინადადებები:

„მუშაობა წარმართა ქვეყნის უსაფრთხოებისა და რეგიონალური პოზიციების გამყარების მიმართულებით, ინტეგრაციის პროცესი ევროკავშირსა და ნატოსთან გაღრმავდა“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14).

“Work on strengthening the country's security and regional positions, deepening the integration process with the EU and NATO has been conducted” (Government report, 12.09.14).

“我们致力于加强国家安全和地区立场，深化与欧盟和北约一体化进程的工作。” (2014年9月12日政府工作报告)

თარგმანი განხორციელდა ორივე ენაში თანმიმდევრულად. შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ თარგმნისას არ მოგვიწია სიტყვების გამოტოვება, რომ დაგვეცვა ტექსტის შინაარსი.

რთული ქვეწყობილი წინადადებები:

„ეს არის აბრეშუმის გზის პროექტის ახალი ნაწილი, რომელიც განხორციელდა წარმატებით საქართველოს, აზერბაიჯანის, ყაზახეთისა და ჩინეთის უშუალო მონაწილეობით“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 02.09. 15.).

“This is part of a new Silk Road project successfully implemented with the direct participation of Georgia, Azerbaijan, Kazakhstan and China” (Prime Minister's speech, 02.09 .15).

“这是在格鲁吉亚、阿塞拜疆、哈萨克斯坦和中国的直接参与下成功实施的新丝绸之路项目的一部分。” (2015年9月2日总理讲话)

სამართლებრივ დოკუმენტებში რთულ თანწყობილ წინადადებაში ვხვდებით შემდეგს: როდესაც ადგილის გარემოებაა ჩინურ ენაში აუცილებლად ადგილის გარემოებით ვიწყებთ თარგმანს. ინგლისური თარგმანი კი ქართულს მიჰყვება.

„მისი ცოდნა და გამოცდილება დაგვეხმარება ვაწარმოოთ ისეთი საგარეო პოლიტიკა, რომელიც კიდევ უფრო მეტად იქნება დაკავშირებული ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებასთან“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 02.09. 15.).

“His knowledge and experience will help us to develop a foreign policy that will be more related to the economic development of our country” (Prime Minister's speech, 02.09.15).

“他的知识和经验将帮助我们制定一项更符合我国经济发展的外交政策。”（2015年9月2日总理讲话）

ამ წინადადებაში კი თარგმანი ორ ენაზე ქვემდებარით იწყება, როგორც წყარო ენაშია მითითებული.

„ამ დარბაზებში მოსამართლეს აღვიქვამთ ჭეშმარიტების მატარებლად, რომელიც თავისი გადაწყვეტილებით ბევრ შეცდომას გაასწორებს“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 11.12.14.).

“In this hall a judge is perceived to be a truth carrier, which will correct many mistakes by his decision” (President's speech, 11.12.14.)

“在这个大厅里，法官被认为是一个真理的载体，可以通过他的决定来纠正许多错误。”（2014年12月11日总理讲话）

სამართლებრივ, საქმიან დოკუმენტებში ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციები:

„ჩვენთვის მთავარი პრიორიტეტი არის ევროპული არჩევანი, რომელიც არასდროს გადაიხედება, რადგან ეს არის ხალხის არჩევანი და არჩევანი, რომელიც ჯერ კიდევ ჩვენმა წინაპრებმა გააკეთეს“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 02.09.15.).

“The main priority for us is the European choice that will never be revised, because it is the people's choice and the choice that our ancestors did.” (Prime Minister's speech, 02.09.15).

“我们最优先考虑是永远不会改变的欧洲选择，因为这既是人民的选择，也是我们祖先的选择。”（9月2日总理讲话）

ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციები როდესაც გვხვდება თარგმანში აშკარაა, რომ ჩინურ ენაში როგორ მცირეა იეროგლიფების რაოდენობა, თუ ქართულ და ინგლისურ ენებში განმეორდა სიტყვა „არჩევანი“. ჩინურ ენაში ლაკონიურად გადმოიცა 也 „აგრეთვე“ სიტყვით. კიდევ „არჩევანის“ გამეორება ტავტოლოგია იქნებოდა ჩინურ ენაში.

„ახლა ოფიციალური პირებისგან გავიგეთ, რომ ე.წ. სამხრეთ ოსეთიც, რომელიც ასევე საქართველოს ცენტრალური რეგიონი – ჩვენ გვაქვს უფლებაც და შესაძლებლობაც გადავჭრათ უამრავი პრობლემა, ვაქციოთ რეალობად ერთიანი, მშვიდობიანი საქართველო, თავისუფლებისა და თვითრეალიზაციის სივრცე ჩვენი მოქალაქეებისთვის – საერთო სახლი ქართველების, აფხაზების, ოსების, ამ მიწაზე მცხოვრები ყველა ხალხისათვის, მიმზიდველი ადგილი ყველა სტუმრისათვის“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 21.04.14.).

“Now we learned from officials that the so-called “South Ossetia”, which is also the central region of Georgia – we have the right and the opportunity to solve a lot of problems, make united, peaceful Georgia a reality, freedom and self-realization space for our citizens – a common house for Georgians, Abkhazians, Ossetians, all peoples living in this land, attractive place for all visitors” (President’s speech, 21.04.14.).

“现在我们从官员那里了解到所谓的“南奥塞梯”，这也是格鲁吉亚的中心地区。我们有权力和机会解决许多问题，为我们的公民创造一个团结、和平、真实、自由和自主的格鲁吉亚，这是一个在这片土地上所有的格鲁吉亚人、阿布哈兹人、奥塞梯人共同生活的地方，是一个吸引所有游客的地方”（2014年4月21日总理讲话）

მაგალითიდან ჩანს, რომ არ შეინიშნება განსხვავება თარგმანებს შორის, აზრი არის იგივე და შეიძლება ითქვას წყობაც, თუ იმას არ გავითვალისწინებთ რა წყობაც ამა თუ იმ ენებისთვის არის დამახასიათებელი.

„აბრეშუმის გზის ფორუმი“ საქართველოს წარმოაჩენს, როგორც ქვეყანას, რომელსაც რეალურად აქვს პოტენციალი, გახდეს რეგიონის ეკონომიკური ჰაბი“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 02.09.15.).

“Silk Road Forum” will show Georgia as a country that has the real potential to become the economic hub of the region” (Prime Minister's speech, 02.09.15).

“‘丝绸之路论坛’将证明格鲁吉亚是一个真正有潜力成为该地区经济中心的国家”（2015年9月2日总理讲话）

ეს გამოწვეულია იმით, რომ როდესაც არსებობს ზოგადად ტერმინი და სპეციფიკური ენა რომელიმე დარგისთვის ან სფეროსთვის, შეიძლება ითქვას, რომ ის ხდება საერთო

ზოგადად სხვა ენებისათვისაც. განსაკუთრებით იმათთვის რომელ ენებზეც ითარგმნება ერთ სტილში.

ოფიციალურ-სამართლებრივ და საქმიან ტექსტებზე დაკვირვების თანახმად, რაოდენობრივად რთული წინადადებები ჭარბობს მარტივ წინადადებებს. სიხშირული თვალსაზრისით, რთული ქვეწყობილი წინადადებები სამჯერ მეტი ვლინდება რთულ თანწყობილ წინადადებებთან შედარებით. როგორც წესი, უფრო ხშირად ვლინდება ორ- და მეტდამოკიდებულიანი ქვეწყობილი წინადადებები. ამ მახასიათებლის მიხედვით, ოფიციალურ-საქმიანი სტილის ტექსტები უფრო ახლოს დგანან არა პუბლიცისტურ, არამედ სამეცნიერო სტილის ტექსტებთან. სხვა სტილებისგან გამორჩეული მახასიათებელია ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციების ხმარება ოფიციალურ-საქმიან სტილში. ამგვარი კონსტრუქციებით ნაკლებად ხასიათდება პუბლიცისტური და სამეცნიერო სტილები (ლომია: 2016).

ნორმატიულ აქტებსა (კანონი, ბრძანებულება) და ოფიციალურ-დოკუმენტებში (პროგრამაში, სამოქმედო გეგმაში, ანგარიშში, მოხსენებასა და საინფორმაციო დანიშნულების სხვადასხვა საბუთში) გამოიყენება რთული სინტაქსური კონსტრუქციები. განვიხილოთ ის ტერმინები, რომლებიც ძირითადად კონვენციებში გვხვდება:

Human rights/人权/ადამიანის უფლებები

rule of law/法律规则/უფლების უზენაესობა

Using force/法治/ძალის გამოყენება

Right to security/安全的权利/პირადი ხელშეუხებლობის უფლება

Witness/见证/ბრალდების მოწმე

Derogation/减损/კანონიდან გადახვევა

Marriageable age/适婚年龄/საქორწინო ასაკი

Radiation/辐射/საქმის წარმოების შესიტყვება, არქივში ჩაბარება

Satisfaction/满意度/სამართლიანი კონპენსაცია

ზევით მოცემულ სიტყვებს არ სჭირდებათ ბევრი წვალემა თარგმნისას. მაგ.: Human rights/人权/ადამიანის უფლებები, პირდაპირ ითარგმნება. თუმცა გვაქვს ისეთი სიტყვები, რომლებსაც აქვთ სხვადასხვა მნიშვნელობა, მაგ.: Radiation/辐射 ნიშნავს, „რადიაციას,

გამოსხივებას“ პირდაპირი მნიშვნელობით, ხოლო უკვე იურიდიულ ტექსტებში ის იძენს სულ სხვა მნიშვნელობას და ითარგმნება როგორც „საქმის წარმოების შესიტყვება, არქივში ჩაბარება“. ასევე თუ ავიღებთ სიტყვა Satisfaction/满意度-ს, მას აქვს რამდენიმე მნიშვნელობა, ესენია: დაკმაყოფილება; ვალის გადახდა, გასტუმრება; ვალდებულების შესრულება, მონაწილეობა, გამოსყიდვა; ჩვენ, როგორც მთარგმნელებს, თუ არ გვეცოდინება იურისპუდენციის ენა და არ გავითვალისწინებთ დოკუმენტის ფორმას, შეიძლება დავუშვათ შეცდომა და თარგმნის დროს ჩავწეროთ მისი პირველი მნიშვნელობა „დაკმაყოფილება“ მაშინ, როცა იურიდიულ კონტექსტში მას აქვს „სამართლიანი კონპენსაციის“ მნიშვნელობა.

ეკვივალენტების თემა აქტუალურია სამართლებრივი ტექსტების თარგმნის დროს. საერთაშორისო სამართლებრივი აქტის ენა, იქნება ეს კონვენცია, თუ ხელშეკრულება გამოირჩევა თანმიმდევრობით, აზრობრივი სრულყოფილებით, სიმკაცრით, სტილის სტერეოტიპით, რომელიც მოწოდებულია უზრუნველყოს ტექსტის ერთგვაროვანი გაგება და გამორიცხოს მისი ნებისმიერი ინტერპრეტაციის ორმაგი ბუნება.

ლინგვისტური ეს სტერეოტიპი ვლინდება იურიდიული ნორმის ლექსიკის დონეზე, სპეციალური ტერმინების გამოყენებით, ხოლო სინტაქსის დონეზე იმ კონსტრუქციის, ფორმულების გამოყენებით, რომლებიც ტიპურია ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსისთვის, მაგალითად:

„1. კომერციული საიდუმლოება – ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მქონე გეგმის, ფორმულის, პროცესის, საშუალების თაობაზე ან ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც გამოიყენება საქონლის საწარმოებლად, მოსამზადებლად, გადასამუშავებლად ან მომსახურების გასაწევად, ან/და რომელიც წარმოადგენს სიახლეს ან ტექნიკური შემოქმედების მნიშვნელოვან შედეგს, აგრეთვე სხვა ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას“ (კანონი „საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი“, მუხლი 13).

“1. Commercial secret – information on a plan, formula, process, or means with a commercial value or any other information that is used to produce, prepare, processing or provide service, and/or which represents an innovation or a significant technical accomplishment, as well as other

information, disclosure of which may cause damage to a person's competitiveness” (Law on “General Administrative Code”, Article 13).

“1. 商业机密，是有关商业价值的策划、准则、流程或运营方式的信息，或用于生产、筹备、加工或提供服务的任何其他信息，和/或代表创新或重大技术成就的信息，和其他信息一样，一旦泄露将可能会对个人的竞争力造成损害”（“一般行政法”第 13 条）

სასურველია, რომ მთარგმნელს ჰქონდეს იურიდიულ სფეროში ზოგადი განათლება, რაც ძალიან დაეხმარება მას თარგმნის პროცესში.

„10. საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტი არის კანონის ძალის მქონე ნორმატიული აქტი, რომლის მომზადება და მიღება ხდება საქართველოს კანონის მომზადებისა და მიღებისათვის დადგენილი წესის შესაბამისად და რომელიც მიღებულად ითვლება, თუ მას მხარს დაუჭერს პარლამენტის სხდომაზე დამსწრეთა უმრავლესობა, მაგრამ არანაკლებ პარლამენტის წევრთა სრული შემადგენლობის ერთი მესამედისა“ (კანონი „ნორმატიული აქტების შესახებ“, მუხლი 10).

“The Rules of Procedure of the Parliament of Georgia is a normative act with legal force, which is drafted and adopted in a similar manner as the Law of Georgia and which is deemed to be adopted if approved by a majority of those present at a Parliamentary session, but not less than one third of the total number of the Members of Parliament (Law on Normative Acts”, article 10).”

“格鲁吉亚议会议事规定’是一项具有法律效力的规范性法案，与格鲁吉亚法律的起草和通过的方式相似，即如果得到议会多数议员但不少于议会议员总数的三分之一的赞成，则视为通过。（“规范法”第 10 条）”

ზმნის პასიური ფორმები გვხვდება ინგლისურსა და ჩინურ ენებში. ქართულ ენაზე შესრულებულ ტექსტებში კი ვხვდებით ზმნის აქტიურ და პასიურ ფორმებსაც.

მაგალითისთვის ზემოწარმოდგენილ ზერთულ წინადადებაში ცალსახად აზრის გამოტანა თითქმის შეუძლებელია, ენობრივი სიზუსტითა და სისწორით აზრის გამოხატვა არ არის მარტივი. რთულია ასევე მთავარი და დამოკიდებული წევრების მიმართების მართებულად განსაზღვრა, ორაზროვნებისა და სინტაქსური ასიმილაციის გამოუყენებლობა. აზრობრივად ბუნდოვანი და გაუმართავი წინადადებები კონსტრუქციულ უზუსტობათა (სიტყვათა წყობასთან ერთად) და ერთგვარ წევრთა სიჭარბის შედეგია. მაგალითად:

“ეროვნული მეურნეობის ყველა სფეროსა და მოსახლეობაში, ფაქტობრივად, ჯერჯერობით, მხოლოდ ელექტროენერჯია არის ენერჯის ერთადერთი ძირითადი წყარო, რომელზეც მომხმარებელთა თითქმის მთელი მოთხოვნების დაკმაყოფილება არის ორიენტირებული, თანაც, ძირითადად, მუდმივი დებიტორის უფლების შენარჩუნებით, რაც მრავალ სხვა ფაქტორთან ერთად ამ მიმართულებით ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების არადაკმაყოფილებელი საქმიანობის შედეგაცაა“ (საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება, „საქართველოს რესპუბლიკა“ №153, 04.07.97 წ.).

“In all areas of national farming and an in population, in fact, electricity is the only source of energy yet, on which it is oriented satisfaction of almost whole demands of consumers, and mainly by retaining the right to permanent debater, which, along with many other factors in this direction, is the outcome of unsatisfactory performance of local authorities” (Decree of the President of Georgia, “Republic of Georgia”, №153, 04.07.97).

“事实上，在全国农业和人口的所有领域，电力是唯一的能源来源，它满足了消费者几乎所有的需求，主要是通过保留终身议员的权利，在这方面的许多其他因素，是地方当局表现令人不满意的结果。”（“格鲁吉亚共和国总统令”1997年7月4日第153号文件）”

მიგვაჩნია, აზრი, რამდენიმე რთული წინადადებით, რომ გადმოიცეს, მსგავსი სინტაქსური კონსტრუქციების ნაცვლად უკეთესია. მსგავს წინადადებებში გვხვდება უამრავი სიტყვისა და ერთგვარი წევრების გამოყენების მაგალითები. ჩინურ ენაში ეს მოკლედ გადმოიცემა.

აღსანიშნავია, რომ სამართლებრივ აქტებს, როგორებიც არის: განკარგულება, დადგენილება, ბრძანება, წერილი, თანამდები წერილი, აქტი ეს არ ეხება. ასეთი დოკუმენტები დანიშნულებით მარტივია და ემსახურება კონკრეტული საკითხის ან თემის წინა პლანზე წამოწევას. მარტივი წინადადებებით ფორმდება და მისთვის ხშირად არც ერთგვარი წევრების გამოყენებაა ნიშანდობლივი, მაგალითად:

„არჩეულ იქნეს გერმანე ფაცაცია საქართველოს პარლამენტის დემოკრატიული აღმშენებლობისა და პოლიტოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორად“ (საქართველოს პარლამენტის დადგენილება, 10.12.92.).

"Germane Patsatsia to be elected as a Director of the Institute for Democratic Reconstruction and Political Science of the Parliament of Georgia" (Resolution of the Parliament of Georgia, 10.12.92).

“格勒玛尼·帕萨次亚当选为格鲁吉亚议会民主改革和政治学研究所所长“（格鲁吉亚议会1992年12月10日决议）”

ინგლისურსა და ჩინურ ენაზე ქართულთან შედარებით ლაკონიურად ითარგმნება. ჩინურ ენაზე ერთი წინადადებით ითარგმნება.

„საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის კომისიების კანონი მიღებულ იქნეს პირველი მოსმენით“ (პარლამენტის დადგენილება, 10.12.92.).

“1. დამტკიცდეს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს დაჭრილ და დაშავებულ სამხედრო მოსამსახურეთა მხარდაჭერის დეპარტამენტის თანდართული დებულება.

2. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე“ (მინისტრის ბრძანება №29, 24.09.15.).

ინგლისურსა და ჩინურ ენაზე რთული წინადადების ექსპრესიული და სტილისტიკური ეფექტიც საინტერესოა, რაც დამოკიდებულია მახასიათებელ ნიშანთა მარეალიზებულ ერთეულებთან და ამ ერთეულების ტექსტის სიახლოვესთან. ეს მაჩვენებლები გნსაზღვრავს როგორც სამეტყველო ურთიერთობის ამა თუ იმ სფეროს, ასევე ფუნქციურ სტილებს (კერძოდ კი, ოფიციალურ მეტყველებას).

მხოლოდ გამოსვლებში, ანგარიშებში, მილოცვებსა თუ სამძიმრის ტექსტებში გვხვდება საუბრისათვის დამახასიათებელი ენობრივი საშუალებები. მეტი ემოციური მუხტი, უშუალო და სასაუბრო ელემენტების გამოყენება უფრო მეტ ბუნებრიობას სძენს ამგვარ ტექსტებს:

„ქართულ ისტორიაში 9 აპრილი სიამაყის ერთადერთი დღე არ არის – ჩვენი წარსული სავსეა ასეთი გამარჯვებებით, სულის გამარჯვებებით, ხშირად, შესაძლოა, ბევრად უფრო ძლიერ მტერზე, მაგრამ გამარჯვებით თავისუფლების მოყვარული სულისა, რომელიც მუდმივად აძლიერებდა ჩვენს ქვეყანას, აძლევდა შესაძლებლობას, მომავალში მყარად გადაედგა ნაბიჯი“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 09.04.14.).

“The 9th April 9 is not the only day of pride in Georgian history – our past is full of such victories, the victories of the soul over the enemies that were frequently much more powerful, but this is the

victory of spirit of freedom, which constantly strengthened our country, gave us the opportunity to move strongly forward in the future.” (President's speech, 09.04.14).

“这是第九个 4 月 9 日，它不是格鲁吉亚历史上唯一荣耀的日子，这样的胜利在我们的过去比比皆是，灵魂胜过敌人的胜利往往更加强大，但这是自由精神的胜利，给我们在未来强有力的前进提供了机遇。”（2014 年 4 月 9 日总理讲话）

მოცემულ ტექსტში ჩართულია სასაუბრო ელემენტები და ბუნებრივ და ემოციურ სახეს სძენს თარგმანს.

ხშირად უკავშიროს რთულ წინადადებებს იყენებს საქმიანი დოკუმენტების სინტაქსი, რაც ტექსტს სძენს უფრო მეტ უშუალოებას და სიმსუბუქეს. მათთვის დამახასიათებელი დინამიკურობა აძლიერებს რიტმს და თხრობის დაძაბულობის ეფექტს იძლევა. ამგვარი კონსტრუქციები წინადადებაში სასაუბრო მეტყველებისათვის დამახასიათებელ შთაბეჭდილებას ქმნის. აკადემიურობით გამორჩეული ოფიციალური მეტყველების უკეთესი აღქმისათვის ეს მეტისმეტად საჭიროა (ლომია 2016).

„სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა გადაწყვიტა, შეესწავლა სახელმწიფო საწარმოების მართვისა და განკარგვის პროცესი...“ (სახელმწიფო აუდიტის ანგარიში, 2014.).

“The State Audit Office has decided to study the process of management and disposal of state enterprises ...” (State Audit Report, 2014.).

“国家审计署决定研究国有企业的管理和处置过程.....”（2014 年国家审计报告）

სამივე ენაში, ერთ რთულ წინადადებაში, თხრობის დაძაბულობის შთაბეჭდილებაა გადმოცემული.

„მოსამართლეს ექნება ვალდებულება, დაასაბუთოს კონკრეტულ მტკიცებულებებზე მითითებით, აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების შესახებ განჩინება“ (მთავრობის კომენტარები, 05.15.).

“A judge will have an obligation to justify the decision on application, change or abolition of the preventive measure, with indication of specific evidences” (Government Comments, 05.15.).

“法官有义务证明有关申请、更改或废除预防措施的决定是合法的，并附有具体依据。”（2015 年 5 月政府评论）

მოყვანილ მაგალითში განვიხილავთ იმავე შემთხვევას: უკავშირო რთული წინადადებები უშუალობას, სიმსუბუქესა და მეტ თავისუფლებას ჰმატებს ტექსტს სამივე ენაზე.

„განახლდა შსს-ს ვებგვერდი. მისი მეშვეობით მოქალაქეებს შესაძლებლობა აქვთ, გაეცნონ სამინისტროს სტრუქტურას, მიიღონ ინფორმაცია სამინისტროს სტრუქტურული ერთეულებისა და მათი საქმიანობის შესახებ“ (მთავრობის ანგარიში, 04. 10.13.).

“The website of the Ministry of Internal Affairs has been updated. Through this website the citizens shall be able to get acquainted with the structure of the Ministry, get information about the structural units of the Ministry and their activities” (Government Report, 04. 10.13).

“内务部的网站已经更新。通过这个网站，公民应该能够熟悉内务部的结构，并获得有关该部结构单位及其活动的信息。”（2013年10月4日政府工作报告）

ლექსიკონი არ იძლევა ზოგჯერ საჭირო ეკვივალენტს მოცემული კონტექსტისთვის. სწორად რომ ვთარგმნოთ, სიტყვათშეერთების ერთ-ერთი კომპონენტის შცვლაა საჭირო მისი კონტექსტური სინონიმით და სიტყვასიტყვით გადავთარგმნოთ იგი.

მაგა: მისი მეშვეობით მოქალაქეებს შესაძლებლობა აქვთ – Through this website the citizens shall be able to, 通过这个网站，公民应该.

სიტყვების გამოტოვება დასაშვებია თარგმანში. მაშინ, როდესაც ენის სტილის მიხედვით ისინი შეიძლება მივიჩნიოთ ზედმეტად.

„საქმიანი მიმოწერის დოკუმენტებში, უკავშირო რთულ წინადადებათაგან აღსანიშნავია „გთხოვთ“ კონტექსტიანი, ე.წ. ინფინიტიური კონსტრუქციის წინადადებების ხშირი გამოყენება, განსაკუთრებით – წერილის დასასრულს, რომლებიც აგებულია ჰიპოტაქსური კონსტრუქციისანი არიან, მაგრამ აქვთ მარტივი წინადადების სემანტიკა. მსგავსი შინაარსის კონტექსტი ასეთი სახის წერილების აუცილებელი კომპონენტია, რომელიც გარკვეულწილად აჯამებს სათქმელს და ითხოვს შესაბამისი სახელმწიფო მოხელისაგან კონკრეტულ გადაწყვეტილებას, თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ამგვარი ფრაზები ერთგვარად გაცვეთილია და შინაარსობრივზე მეტად ფორმობრივ აუცილებლობას უფრო წარმოადგენს“ (ლომია: დის;2016), მაგალითად:

„გთხოვთ, დაავალოთ შესაბამის სამსახურს აღნიშნული ღონისძიების ფინანსური უზრუნველყოფა“, „გთხოვთ, მიიღოთ შესაბამისი გადაწყვეტილება“, „გთხოვთ უზრუნველყოთ აღნიშნული საკითხების სათანადოდ შესწავლა“, „გთხოვთ მიიღოთ გადაწყვეტილება აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით“, „გთხოვთ თქვენი კომპეტენციის ფარგლებში განიხილოთ წერილში დასმული საკითხი“, „გთხოვთ მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ აცნობოთ შესაბამის უწყებასა და განმცხადებელს“, „გთხოვთ გამათავისუფლოთ“ და მისთ.

“You are asked to instruct the relevant service to provide the financial support of the event”; “You are asked to make a relevant decision”; “You are asked to ensure a proper examination of these issues”; “You are asked to make a decision regarding the mentioned problem”; “You are asked to review the issue raised in the letter within your competence”; “You are asked to communicate the Decision to the relevant agency and the applicant”; “I ask to dismiss me”.

“你被要求指示相关服务提供活动的财政支持”; “你被要求作出相关决定”; “你被要求确保对这些问题进行适当的审查”; “你被要求就上述问题作出决定”; “你被要求审查你职权范围内的信中提出的问题”; “你被要求将决定告知相关机构和申请人”; “我要求解雇我”。

განვიხილოთ სამივე ენის თარგმანი „გთხოვთ“ სიტყვის მაგალითზე. ინგლისურ ენაში „You are asked“ არის გადმოტანილი, „你被要求“ Nǐ bèi yāoqiú არის გადმოტანილი.

თუ დავახასიათებთ ოფიციალურ დოკუმენტებში წინადადებას შინაარსობრივად და განვიხილავთ, ვნახავთ, რომ ძახილისა და კითხვითი წინადადებები დამახასიათებელი არ არის ოფიციალური დოკუმენტებისთვის და ის ძირითადად თხრობით ფორმას იყენებს. ოფიციალურ დოკუმენტების გადმოცემის ფორმა ძირითადად ინფორმაციას ატარებს, ამიტომ საჭიროებს წინადადების თხრობით ფორმას. რაც შეეხება სამართლებრივ აქტებს, მათი გადმოცემის შინაარსი კატეგორიული და მბრძანებლურია, ზმნის კავშირებითის ფორმით გადმოსცემს შინაარს (ლომია: დის;2016), ს. მაგალითად:

„საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის

განკარგულება

„საქართველოს საფოსტო ბანკის“ შესახებ

Resolution of the Head of State of Georgia on “Postal Bank of Georgia”

格魯吉亞國家元首關於“格魯吉亞郵政銀行”的決議

... 1. შეიქმნას „საქართველოს საფოსტო ბანკის“ მზრუნველთა საბჭო შემდეგი შემადგენლობით ...

1. To create the Board of Trustees of the “Postal Bank of Georgia” with the following staff:

1. 与以下工作人员一起创建“格魯吉亞郵政銀行”董事會：

2. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნულ ბანკს (ნ. ჯავახიშვილი) გაუწიოს „საქართველოს ეროვნულ ბანკს“ მეთოდოლოგიური დახმარება საბანკო საქმიანობის წარმოების საქმეში.

2. To instruct the National Bank of Georgia (N. Javakhishvili) to render methodological assistance to the National Bank of Georgia in banking activities.

2. 指示格魯吉亞國家銀行（N. 賈瓦赫什維利）向格魯吉亞國家銀行提供銀行業務方法援助。

3. საქართველოს რესპუბლიკის კავშირგაბმულობის სამინისტრომ (ფ. ინჯია) ხელი შეუწყოს ბანკს თავის საქმიანობაში და უზრუნველყოს ბანკის მიერ ...

The Ministry of Communications of the Republic of Georgia (P. 尹佳) shall assist the Bank in its activities and ensure ----- by the Bank...

3. 格魯吉亞共和國通信部（P.Injia）應協助銀行並確保相關活動的開展。——銀行提出。

4. საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტრომ (დ. იაკობიძე) აღმოუჩინოს რეალური დახმარება „საქართველოს საფოსტო ბანკს“ ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ფორმირებაში მონაწილეობის მისაღებად და გაუწიოს მეთოდური დახმარება.

ე. შევარდნაძე

ქ. თბილისი, 1995 წლის 12 სექტემბერი“ (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 27.09.95.)

4. The Ministry of Finance of Georgia (D. Iakobidze) shall provide real assistance to the “Postal Bank of Georgia” to participate in formation of securities market and render methodological assistance.

4. 格魯吉亞財政部（D.亞克比澤）應向“格魯吉亞郵政銀行”提供實際援助，以參與證券市場的形成並提供方法援助。

E. Shevardnadze E.沙瓦德納澤

Tbilisi, September 12, 1995 (Newspaper "Republic of Georgia", 27.09.95.)

第比利斯，1995年9月12日（格鲁吉亚共和国报，1995年9月27日）

ამ განკარგულებაშიც როგორც ვხედავთ, ქართულ ტექსტში ზმნის აქტიური ფორმებია გამოყენებული, „შეიქმნას, დაევალოს, ხელი შეუწყოს“, ხოლო ინგლისური და ჩინური ვარიანტები კი პასიურ ფორმებს იყენებს „To create, To instruct, shall assist 创建, 指示, 协助“.

„საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება № 886

2004 წლის 6 ოქტომბერი ქ. თბილისი

საქართველოში ისრაელ-საქართველოს მეგობრობის კვირეულის გამართვის შესახებ

“#886 Order of the President of Georgia

886 号格鲁吉亚总理令

October 6, 2004 2004年10月6日

Tbilisi 第比利斯

On Organizing Georgia-Israel Friendship Week in Georgia

格鲁吉亚举办格鲁吉亚 - 以色列友谊周活动

1. ისრაელ-საქართველოს მეგობრობის კვირეული გაიმართოს საქართველოს პრეზიდენტის პატრონაჟით.

1.To hold the Israel-Georgia Friendship Week under the patronage of the President of Georgia.

在格鲁吉亚总统的支持下举办以色列 - 格鲁吉亚友谊周话哦懂。

2. დამტკიცდეს საქართველოში ისრაელ-საქართველოს მეგობრობის კვირეულის თანდართული პროგრამა და მზადების გეგმა.

To approve the program and the annexed preparation plan of the Israel-Georgia Friendship Week in Georgia.

批准格鲁吉亚以色列 - 格鲁吉亚友谊周的策划和所附的准备计划。

3. საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაციამ, შესაბამისმა სამინისტროებმა და უწყებებმა, თბილისის მერიამ, მმართველობის ადგილობრივმა ორგანოებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღონ და ყოველმხრივ ხელი შეუწყონ ისრაელ-საქართველოს მეგობრობის კვირეულის ორგანიზატორებს პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების მომზადებასა და გამართვაში.

The Administration of the President of Georgia, relevant ministries and departments, Tbilisi City Hall, local governments to take active participation and to assist organizers of the Israel-Georgia Friendship Week to prepare and hold activities under the program.

格魯吉亞總理、有關部委、第比利斯市政府、地方政府積極參與並協助以色列 - 格魯吉亞友誼周，根據該計劃籌備和舉辦活動。

მოყვანილ მაგალითში განვიხილავთ იმავე შემთხვევას: უკავშირო რთული წინადადებები უშუალობას, სიმსუბუქესა და მეტ თავისუფლებას ჰმატებს ტექსტს სამივე ენაზე. როგორც ეს ზემოთ მოყვანილმა მაგალითებმა გვიჩვენა, ეს ემყარება ერთგვაროვნების, გამეორების პროცესებს (ლომია: დის;2016).

„რამდენიმე წევრიანი რთული წინადადება ექსპრესიულობის მისაღწევად სასურველი ხარისხის დამატებით უნარს იძენს. ექსპრესიულობა დაკავშირებულია ტექსტის ნაწილებთან, ეს დახასიათდეს შესაძლებელია არა მარტო სინტაქსურ ერთეულთა სტილისტიკის მხრივ, ასევე, პარადიგმატულად, არამედ სინტაგმატიკურად, წინადადების წევრთა თანამიმდევრობასთან დაკავშირებული სტილისტიკური ხერხებითაც, კერძოდ, წინადადების ნაწილებში სხვადასხვა ლექსიკური და სტრუქტურული ელემენტის გამეორება წინადადების შევსების საკუთრივ სტრუქტურული ან ლექსიკური მაჩვენებელი კი აღარ არის, არამედ წინადადების აგებულების სინტაქსურად მოწესრიგების ელემენტი ხდება. ზმნის დრო-კილოთა ფორმების და ერთნაირი მოდალობის გამეორებას არსებითი მნიშვნელობა აქვს ექსპრესიული სინტაქსური ფიგურის აგებისას. ამ ელემენტთა სწორედ ურთიერთგანლაგებასა და ურთიერთმიმართებას, ამასთან ერთგვაროვანი ნაწილების საერთო მიზანდასახულობას, რთულ წინადადებაში შეიძლება ისე განლაგდეს ენობრივი ერთეულები, რომ მათ გარკვეული სიმეტრია შექმნან, რაც კითხვის დროს თვალითაც აღიქმება“ (ლომია: დის;2016), მაგალითად:

„განვიხილო პერიოდში მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ლიბერალურ-დემოკრატიულ ღირებულებებზე დაფუძნებული ინსტიტუტების მშენებლობის, მოქალაქეების კონსტიტუციური უფლებების ხელშეუხებლობის, დანაშაულისათვის სასჯელის გარდაუვალობისა და პოლიტიკური ნიშნით დევნის დაუშვებლობის მიმართულებით“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“Important steps have been taken in the course of the past period to build institutions based on liberal-democratic values in the direction of inviolability of constitutional rights of citizens, inevitability of imprisonment for criminal offense and inadmissibility of persecution with a political motive” (Government Report, 12.09.14).

“我们在过去一段时间里采取了一些重要措施，基于自由民主价值观、对刑事犯罪的监禁不可避免、不允许有政治动机的迫害方面建立公民宪法权利不可侵犯的体制。”（2014年9月12号政府工作报告）

მოცემულ რთულ წინადადებაში ენობრივი ერთეულები ისეა განლაგებული, რომ მათ გარკვეული სიმეტრია ექმნებათ, ეს კითხვის დროს აღიქმება თვალითაც.

ზოგადად, რთულ წინადადებებში გამოთქმული აზრის მიმართ ექსპრესიასა და მოლოდინს ამბაფრებს თანმიმდევრობის დაცვა და წინადადებებისა და ლექსიკური ერთეულების გამეორება. სათქმელზე ფოკუსირება და აქცენტირება წარმოადგენს ამგვარი გამეორებების ფუნქციას (ლომია 2016). მაგალითად:

„განვიღო პერიოდში მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ლიბერალურ-დემოკრატიულ ღირებულებებზე დაფუძნებული ინსტიტუტების მშენებლობის, მოქალაქეების კონსტიტუციური უფლებების ხელშეუხებლობის, დანაშაულისათვის სასჯელის გარდაუვალობისა და პოლიტიკური ნიშნით დევნის დაუშვებლობის მიმართულებით“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

ოფიციალურ მეტყველებაში ბევრია ამგვარი ტიპის სტრიქონები. წინადადებაში გამეორებული წევრის მიხედვით. განვიხილოთ რამდენიმე მაგალითი:

„ეს ნიშნავს გამოხატვის თავისუფლებას, ეს ნიშნავს სიტყვის თავისუფლებას, ეს ნიშნავს მედიის თავისუფლებას, შეკრების თავისუფლებას, ეს ნიშნავს რწმენის არჩევისა და მისი აღსრულების თავისუფლებას; ეს ნიშნავს შრომის, ჯანსაღ გარემოში ცხოვრების უფლებას, ეს ნიშნავს უფლებას არა თუ არ იყო დაჩაგრული რაიმე ნიშნით, არამედ იყო დაცული“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 14.11.14.).

"This means freedom of expression, this means freedom of speech, this means freedom of media, freedom of assembly, this means freedom of choice of faith and freedom of its execution; this means

the right to live in a labor healthy environment, this means the right not to be distressed on any grounds, but be protected” (President's speech, 14.11.14).

“这意味着人们的行为自由，言论自由，媒体自由，集会自由，信仰选择的自由和执行的自由; 这意味着人民在健康环境中生活劳动的权利，不以任何理由受到伤害，而是受到保护的权力” (2014年11月14日总理讲话)

„ჩემთვის ეს კონკრეტული შემთხვევა არის ზოგადი, უფრო ფართო პრობლემის სიმპტომი; სიმპტომი, რომელმაც უნდა გვიბიძგოს სისტემის დახვეწისა და მომავალში ასეთი პრობლემის თავიდან აცილებისკენ“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 14.11.14.).

“... this particular case for me is a symptom of a general, wider problem?; the symptom that should encourage us to improve the system and avoid such a problem in the future” (President's speech, 14.11.14.).

“对我来说，这个特殊情况是更广泛问题的一般症候; 这个症候应该鼓励我们改进系统并避免将来出现这样的问题。” (2014年11月14日总理讲话)

„მსოფლიო ბანკის ტექნიკური დახმარებით მიმდინარეობს მუშაობა ეროვნულ დონეზე ხარისხის მართვის ერთიანი სისტემის ამოქმედებასთან დაკავშირებით, ...მიმდინარეობს მუშაობა იმისათვის, რომ განისაზღვროს სამედიცინო მომსახურების დონეების რეგიონალიზაცია...“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“Work with technical assistance of the World Bank is in progress for inactivation of the quality management united system on the national level ... the work is underway to define the regionalization of medical service levels ...” (Government Report, 12.09.14).

“世界银行的技术援助工作正在进行，这使国家质量管理统一体系失效.....这项工作正在开展以确定医疗服务水平的区域化” (2014年9月12日政府工作报告)

„განსაკუთრებულ მადლობას გიხდით და განსაკუთრებით მოგმართავთ თქვენ, იმ ადამიანებს, რომელთა ოჯახებმაც იტვირთეს ჩვენი დღევანდელი გამარჯვებისა და სიამაყის ტვირთი“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 09.04.14.).

“I would like to express my special gratitude and I address particularly to you, the people whose families have undertaken the burden of our today's victory and pride” (President's speech, 09.04.14.).

“我要表达我的特别感谢，感谢你们，你们的家人为我们今天的胜利和荣誉的所做的付出。”（2014年4月9日总理讲话）

ინგლისურ, ჩინურ და ქართულ სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმანში მაკავშირებელ სიტყვებს, ზმნის (შემასმენლის) გამეორებასა და წინადადების ერთგვაროვან წყობას ექსპრესიული ფუნქცია აკისრია.

„მჯერა, რომ ჩვენ დავამტკიცეთ, რამდენად ერთგული ვართ ჩვენი საერთო ფასეულობების მიმართ. მჯერა, რომ ჩვენი მეგობრები მსოფლიოს გარშემო შესაბამისად შეაფასებენ ჩვენს წვლილს“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 27.06.14.).

“I believe we have proved how committed we are to our common values. I believe that our friends around the world will therefore appreciate our contribution” (President's speech, 27.06.14.).

“我相信我们已经证明了我们共同价值观的承诺。我相信，我们全世界的朋友都会感激我们的贡献”（2014年6月27日总理讲话）

სამივე ენაში, ამგვარ წინადადებებში მაკავშირებელი სიტყვების, ზმნისა ან სხვა წინადადების წევრების გამეორების აუცილებლობა არ არის, ამ წევრების გარეშე ტექსტი ბუნდოვანი არ იქნება აზრობრივად, აქ მათ მხოლოდ სტილისტიკურ-ექსპრესიული ფუნქცია აქვთ. ტავტოლოგიის მოხერხებულად გამოყენებით მიღებულია ერთგვარი ეფექტი. მოყვანილ მაგალითებში ტავტოლოგიის მიზანია ყურადღების შეჩერება მნიშვნელობაზე და კონცენტრაცია. შემოთავაზებულ ზოგიერთ მაგალითში კი სიტყვის გამეორება წინადადების სინტაქსური გამართულობის აუცილებლობითაა გამოწვეული. ასეთი გამეორება სიტყვიერ ხელოვნებაში ბუნებრივად არის მიჩნეული.

ქვემოთ უნდა გამოვყოთ სხვადასხვა ღირსშესანიშნავ თარიღთან თუ დღესასწაულთან დაკავშირებით მომზადებული მილოცვის ტექსტები, ასეთი ტექსტები აუცილებლად საჭიროებს ექსპრესიულ-ემოციურ შინაარსს, ეს შესაძლებელია მიღწეულ იქნეს ლექსიკური ერთეულების გამეორებითა და ერთგვაროვანი სინტაქსური კონსტრუქციებით. ასეთი ტექსტები სასაუბრო ენასთან მაქსიმალურად დაახლოებულია, ოფიციალურ-საქმიანი სტილისათვის დამახასიათებელი აკადემიზმისაგან შედარებით თავისუფალია, არის უფრო უშუალო, ლაკონიური, ემოციური და ბუნებრივი. მსგავსი სახის ტექსტები უშუალობასთან დადებით-შემფასებლურია და უშუალოა, შესაბამისად დატვირთულია ხატოვანი

გამოთქმებით, ეპითეტებით, მეტაფორებითა და მსგავსია ინტონაციური წყობა, რაც ოფიციალური მეტყველების სხვა ჟანრებისათვის დამახასიათებელი არ არის. მაგალითად:

„წერილი საქართველოს ქალებს

...რადამ უნდა გამაკვირვოს თითქოს და, რადამ უნდა შემძრას, მაგრამ როდესაც გავიგე თქვენი თავგანწირული და მართლაც ქალური განზრახვის შესახებ – ჩამოხვიდეთ აფხაზეთში და ჩადგეთ მებრძოლ მხარეთა შორის, სული შემეხუთა, როგორ გამწარებულხართ, რამდენი დარდი და ცრემლი გიტარებიათ და როგორ არ გაბოროტებულხართ, როგორი სიყვარულით და სხვისთვის ზრუნვით ხართ ისევ აღსავსე. თქვენთვის ნამდვილად ღირს სიცოცხლეც და სიკვდილიც. თქვენ, სილამაზისთვის და თაყვანისცემისთვის გაჩენილნი, მძიმე გზას შეუდექით, საქართველოში სიცოცხლის გადარჩენის მძიმე გზას...

თქვენი ედუარდ შევარდნაძე“ (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 24.09.93).

“Letter to Women of Georgia

... I could not think if something would surprise or move me, but when I learned about your self-sacrificing and actually feminine intention – to go to Abkhazia and stand between the fighting parties – I felt myself as if I was suffocated; in spite of your grieve, your sadness and your tears, you are not embittered but still take care of someone else with love. It is really worth your life and death. You, who are born for beauty and worship, have made a hard path, the hard way to save life in Georgia ...

Your Eduard Shevardnadze (Newspaper “Republic of Georgia”, 24.09.93).

致格鲁吉亚妇女的一封信

我想不出有什么东西可以让我感到惊讶或感动，但是当我了解到你的自我牺牲和实际的女性意向——去阿布哈兹并置身于战斗的双方之间——我觉得自己好像被窒息了；尽管看到了你的悲痛，哀伤和眼泪，但你没有痛苦，仍然用爱来照顾别人。这真的值得你为此付出生命。为美丽和崇拜而生的你，走上了一条拯救格鲁吉亚人民的艰难的道路。

爱德华 沙瓦德纳泽 (“格鲁吉亚共和国报”，1993 年 9 月 24 日报道)

„ედმონდ კალანდაძეს

ბატონო ედმონდ,

გულითადად გილოცავთ დაბადების დღეს, მხნეობას, ჯანმრთელობასა და დიდხანს სიცოცხლეს გისურვებთ.

თქვენ დიდი ხელოვანი ბრძანდებით, რომელმაც მრავალფეროვანი და განუმეორებელი სამყარო შექმნა, თითოეული ჩვენგანი მშვენიერებას აზიარა და ეს ქვეყანა სიყვარულითა და სითბოთი სავსე ფერებით დაანახვა. თქვენი პალიტრა ტკივილით, სიხარულითა და სიყვარულით სავსე სინამდვილეა, რომელშიც ჩვენ ვცხოვრობთ, რომელიც ასე გვიყვარს და რომლითაც ასე ვამაყობთ. თქვენ მრავალ ქვეყანას აჩვენეთ, როგორია ქართველი კაცი, ქართული სული, როგორია საქართველო, საიდან მოვდივართ და საით ვისწრაფვით. თქვენ არაერთი საოცარი წამი გააჩერეთ – და ამით სიხარული და სილამაზე მიანიჭეთ ადამიანებს. თქვენი შემოქმედება ეს ჩვენი ცხოვრებაა, ეს ჩვენი რეალობაა, ეს ნამდვილი ხელოვნებაა, მისთვის დამახასიათებელი სისადავითა და სიდიადით გამორჩეული.

დიდი მადლობა მინდა გითხრათ შესანიშნავი შემოქმედებისათვის, იმ ღვაწლისათვის, რომელიც ჩვენს ქვეყანას საუკეთესოთა შორის მიუჩენს ადგილს. გისურვებთ წარმატებას ქართული კულტურისა და ჩვენი ქვეყნის სასახელოდ.

პატივისცემით,

მიხეილ სააკაშვილი“ .

“To Mr. Edmond Kalandadze

致艾德蒙德卡兰德兹先生的一封信

Dear Mr. Edmond,

亲爱的艾德蒙德先生，

Let me cordially congratulate on your birthday and wish you goodness, health, and long life.

让我亲切地祝贺你的生日，祝你健康，长寿。

You are the great artist, who has created a diverse and unique world, who gave to each of us the opportunity to share a beauty and made us to see this country in colors full of love and warmth.

Your palette is the reality full of pain, joy and love, in which we live and which we love so much and are so proud of it. You have shown to many countries what Georgian man, Georgian spirit is, what Georgia is and where we do come from and where we go. You've caught many amazing moments – and thus brought happiness and beauty to people. Your creativity is our life, our reality, it is a real art, distinguished by the characteristic of its modesty and the greatness.

你是伟大的艺术家，创造了一个多元化和独特的世界，给了我们每个人分享美的机会，让我们以充满爱和温暖的色彩来看待这个国家。你的调色板充满了痛苦，快乐和爱的现实，我们生活中，我们非常喜欢它，并为此感到骄傲。你向许多国家展示了什么是格鲁吉亚、格鲁吉亚人、格鲁吉亚精神、我们来自哪里以及我们去向何方。你已经抓住了许多令人惊叹的时刻，从而为人们带来了快乐和美。你的创造力是我们的生活，是我们的现实，它是一种以其谦虚和伟大的特点而著称的真正的艺术。

I would like to express my gratitude to you for the great work, for the merits that designates our country to take the place among the best places. I wish you success for Georgian culture and our country.

我要感谢你们的出色工作，你们在我国最优秀的人们中占有一席之地，这是你们的优秀品质。我祝愿你们为格鲁吉亚文化和我们的国家取得成功。

Sincerely, 真诚地，

Mikheil Saakashvili . 米歇尔 萨卡什维利

ოფიციალურ-საქმიან თუ სამართლებრივ ტექსტებში შედარებითი და ვითარების გარემოებითი დამოკიდებულ წინადადებებში ჩნდება „ისე, როგორც“ კავშირი. ამას შემოაქვს ერთგვარი ემოციური მუხტი და კონკრეტულ საკითხზე ყურადღების გამახვილების ფუნქციით გამოირჩევა სამივე ენაში (ლომია 2016).

მაგალითად:

„სისხლის სამართლის კოდექსის გადასინჯვის პროცესში შეიცვალა მიდგომები ისეთ კონცეპტუალურ საკითხებზე, როგორცაა, სასჯელის დანიშვნის პრინციპები, სასჯელის სახეები, პირობითი მსჯავრი, გამოსაცდელი ვადა, ჯარიმა და სხვ.“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“In the process of revising the Criminal Code, the approaches have been changed on conceptual issues, such as the principle of sentencing, the type of sentence, the conditional sentence, the probationary period, the fine, etc.” (Government Report, 12.09.14.).

“在修改‘刑法’的过程中，方法在概念问题上有所改变，如量刑原则，判刑类型，有条件判决，试用期，罚款等。”（2014年9月12日政府工作报告）

„დისკრიმინაციის აკრძალვა ხდება როგორც საჯარო, ისე კერძო სფეროში“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“Discrimination is prohibited both in public and private areas” (Government Report, 12.09.14.).

“在公共和私人场合都禁止歧视。”（2014年9月14日政府工作报告）

„ისეთი სახის სამართლებრივი, თუ ოფიციალური დოკუმენტები, როგორცა: დებულება, ანალიზი, საანგარიშო მოხსენება, სამართლებრივი აქტებიდან – განკარგულება, ბრძანებულება, ნიშანდობლივია ჩამონათვალის სახით წინადადებების განლაგება, საკვანძო სიტყვის გამეორება, რაც ასევე სპეციფიკური, დამახასიათებელი თავისებურება გახლავთ ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის ამგვარი სახეობის საბუთებისათვის“ (ლომია: 2016).

ოფიციალურ ტექსტებში ჩამონათვალი არის ფორმა იმისა, რომელიც ემსახურება და ხელს უწყობს წარმოდგენილი შინაარსის ხაზგასმასა და ამით მისთვის გარკვეული მნიშვნელობის შექმნას. მაგალითად:

1. „ცენტრი თავის საქმიანობას ახორციელებს სააგენტოსა და ცენტრის დამფუძნებელ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს შორის დადებული მემორანდუმის ფარგლებში“;

1. The Center carries out its activities within the framework of the Memorandum signed between the Agency and the Center founding Higher Education Institutions;

1. 中心在原子能机构与建立高等教育机构中心签署的备忘录框架内开展活动;

2. ცენტრი აწარმოებს სამეცნიერო-აკადემიურ კვლევას სახელმწიფოს რელიგიური პოლიტიკის სხვადასხვა მიმართულებით, ამზადებს ანალიზს, დასკვნებს წარუდგენს სააგენტოს.

2. The Center conducts scientific-academic research in different directions of the state's religious policy, prepares analysis and submits the reports to the Agency.

中心对国家宗教政策的不同方向进行科学研究，准备分析并向机构提交报告。

3. ცენტრი მართავს დისკუსიებს, სემინარებს, პრეზენტაციებს, ამუშავებს საგანმანათლებლო პროგრამებსა და პროექტებს, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. The Center manages the discussions, workshops, presentations, develops educational programs and projects in accordance with the applicable legislation.

3. 该中心组织讨论，研讨会，演讲，制定教育计划和项目。

4. საჭიროების შემთხვევაში, ცენტრი იწვევს დამოუკიდებელ ექსპერტებს და თანამშრომლობს ცენტრის არაწევრ უცხოურ და ადგილობრივ აკადემიურ ინსტიტუტებთან“ (კვლევის ცენტრის დებულება).

4. If necessary, the Center invites independent experts and cooperates with non-member foreign and local academic institutions“ (By law of the Research Center).

4. 如有必要，中心邀请独立专家并与非外国和地方学术机构合作”（根据研究中心法律）。

ეს მიუთითებს იმ ქმედებას, რომელიც, მოცემული ნორმატიული აქტის თანახმად, უნდა შესრულდეს. მაგალითად:

„1. დამტკიცდეს ჩვილ ბავშვთა ბუნებრივი კვების, მეძუძურ დედათა დაცვისა და ხელოვნური საკვების კონტროლირებადი მოხმარების თანდართული ერთიანი სახელმწიფო პროგრამა.

“1. To approve the annexed united state program for infant natural nutrition, nursing mothers protection and controlled consumption of artificial foods.

“1. 批准美国婴儿天然营养、哺乳母亲保护和控制人工食品消费计划的附件。

2. დაევალოს ჯანმრთელობის დაცვის სამსახურისა და განათლების დარგის მუშაკებს წახალისონ ჩვილ ბავშვთა ბუნებრივი კვების პრაქტიკა, უზრუნველყონ მოსახლეობა სრული ინფორმაციით ხელოვნური კვების უარყოფითი შედეგებისა და მასთან დაკავშირებული სხვა პრობლემების შესახებ.

To instruct the employees of health care service and education sector to encourage the infant's natural nutrition practice, to provide the population with full information on the adverse effects of artificial nutrition and other related problems.

2. 指导医疗保健服务和教育部门的员工鼓励婴儿的自然营养实践，向人们提供有关人工营养不良影响和其他相关问题的全面信息。

3... შეტანილ იქნეს ჩვილ ბავშვთა ბუნებრივი კვების სახელმწიფო პროგრამის შესაბამისი სპეციალური სალექციო და პრაქტიკული კურსი....

3. To include special lecture and practical course relevant to the infant's natural nutrition state program.

3.包括与婴儿天然营养状态计划相关的特殊讲座和实践课程

4. ეთხოვოს საქართველოს ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სახელმწიფო კორპორაციას საქართველოს ტელევიზიის პირველ არხზე შემოიღოს რეგულარული გადაცემები...“ (პრეზიდენტის ბრძანებულება, 04.01.97.).

4. To request the Georgian Television and Radio Broadcasting State Corporation to develop regular broadcasting on the first channel of Georgian Television. (Presidential Decree, 04.01.97).

4. 要求格鲁吉亚电视和广播电台国营公司在格鲁吉亚电视台的第一频道开展定期广播。
(1997年1月4日总理令)

შესაძლებლობის, ვარაუდის, პირობის, მიზნის, დაშვებისა და აუცილებლობის სხვა მოდალობათა განსხვავებულ ეფექტთა გამოსახატავად ხშირად გამოიყენება განკერძოებულ სიტყვათა და გამოთქმათა სხვადასხვა ჯგუფი, ანუ ენობრივი ერთეულები, რომლებიც მეტყველების შინაარს სინამდვილეს, რეალობას უკავშირებენ. გნკერძოებული გამოთქმები სინტაქსურად არ უკავშირდებიან წინადადებას. ეს ენობრივი საშუალებები აზუსტებენ არსებულ ვითარებას, ხაზს უსვამენ წინადადებით გამოხატულ აზრს, ყურადღებას ამახვილებენ საგანგებო სიტუაციაზე და უჩვენებენ კომუნიკატორის დამოკიდებულებასა და შეფასებას წინადადებით გამოთქმული აზრის შესახებ. ჩვეულებისამებრ, ოფიციალურ მეტყველებაში ფაქტად არის წარმოდგენილი გამოთქმული მოსაზრება და გადაწყვეტილება. ამიტომ ყველაზე ხშირად ჩართული გამოიყენება სხვა განკერძოებულ სიტყვებსა და გამოთქმებთან შედარებით. ჩართული შემდეგი სემანტიკურ-სტილისტიკური

მახასიათებლებით და ფუნქციებით გამოირჩევა: ჩართულის ხშირი გამოყენება ოფიციალურ დოკუმენტებში ექსტრალინგვისტური ფაქტორებით უნდა აიხსნას. კერძოდ, ლოგიკური მსჯელობისა და მოდალური ნიუანსების მქონე წინადადებათა და შესიტყვებათა მაღალი სიხშირე გამოწვეულია საქმიან დოკუმენტებში ინფორმაციულობის მაღალი ხარისხით. ჩართულმა სიტყვებმა და გამოთქმებმა წინადადებაში ნებისმიერი პოზიცია შეიძლება დაიკავონ.

სამართლებრივ და ოფიციალურ დოკუმენტებში ხშირად დაიძებნება შემფასებელი, დამაზუსტებელი, განმაზოგადებელი ჩართულები, მთქმელის დარწმუნებულობა და გამოთქმული აზრის სინამდვილის დადასტურება. მაგალითად:

„როგორც ცნობილია, პირადი ცხოვრების საიდუმლოება იყო ერთ-ერთი ყველაზე ცუდად დაცული უფლება, მუდმივად ირღვეოდა პირადი ცხოვრების კონფიდენციალურობა“ (მთავრობის ანგარიში, 04.10.13.).

“As it is known, the privacy of personal life was one of the most poorly protected rights; private confidentiality was permanently violated” (Government Report, 04.10.13).

“众所周知，个人生活的隐私是受保护程度最低的权利之一；否则私人机密性被永久侵犯。”
(2013年10月4日政府工作报告)

„ხაზგასმით მინდა ვთქვა ის, რომ უელსის სამიტისთვის მზადება უნდა იყოს ყველა ჩვენი დიპლომატიური მისიის მიზანი“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 04.08.14.).

“I would like to emphasize that the preparation for the Wales Summit should be the goal of all our diplomatic missions” (President's speech, 04.08.14).

“我想强调，威尔士首脑会议的筹备工作应该成为我们所有外交使团的目标” (2014年8月4日总理讲话)

„საქართველოს სასჯელადსრულების სისტემაში განისაზღვრა ახალი ტიპის დაწესებულებები, კერძოდ, დაბალი და განსაკუთრებული რისკის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულება. დაბალი რისკის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში მოთავსებულ მსჯავრდებულს, მისივე წერილობითი თანხმობით, დაეკისრება დაბალი რისკის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში დადგენილი ვალდებულებების შესრულება, კერძოდ, ისწავლოს ან/და იმუშაოს, აგრეთვე მონაწილეობა მიიღოს

დაწესებულების მიერ შეთავაზებულ სარეაბილიტაციო აქტივობებში“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“In the Georgian penitentiary system new types of establishments have been determined, namely, the penitentiary establishments of low and special risk. The convict placed in a low-risk penitentiary establishment – with his/her written consent – shall be imposed to fulfill the obligations set forth in the penitentiary establishment of low risk, in particular, to study and / or to work as well as to participate in the rehabilitation activities offered by the establishment” (Government Report, 12.09.14).

“在格鲁吉亚监狱系统中，确定了新型机构，即低风险和特殊风险的监狱机构。囚犯置于风险较低的监狱中，经其书面同意，应当履行低风险监狱所规定的义务，特别是学习和/或工作以及参与在该机构提供的康复活动中。”（2014年9月12日政府工作报告）

სამართლებრივ დოკუმენტებში დიდი მნიშვნელობა აქვს გადმოცემულ ინფორმაციაში გამოხატულ აზრს და სამივე ენაში ამგვარ კონტექსტში თავისი ფუნქციით გამოირჩევა და ტექსტში მაღალი სიხშირით გვხვდება შემდეგი ჩართულები: *ჯერ ერთი, მეორეც, ერთი მხრივ, მეორე მხრივ, ერთი, მეორე, მიუხედავად ამისა, მაგალითად, სხვათა შორის, აქვე მინდა აღვნიშნო* და მისთ.

„პირველი – ეხება სტიქიური მოვლენების პრევენციას, მეორე – ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობას, მესამე კი – სოფლებში წყალმომარაგების გაუმჯობესებას გულისხმობს“ (მთავრობის ანგარიში, 04.10.13.).

„მაგალითად, აქტიური ნივთიერება კეტოკონაზოლის შემცველი პროდუქტის ბაზრიდან ამოღების შესახებ ბრძანება სააგენტომ 8 თვის დაგვიანებით გამოსცა“ (სახელმწიფო აუდიტის ანგარიში, 2014.).

„ამასთანავე, პროგრამაში არ იყენებენ ვალის მდგრადობის ანალიზისა და რისკების შეფასებისათვის საჭირო ფუნქციონალურ მოდულებს“ (სახელმწიფო აუდიტის ანგარიში, 2014.).

„სხვათა შორის, ამ მხრივ ბევრი ჩინელი უკვე გაეცნო საქართველოს – ჩვენი ღვინის ექსპორტი ხომ 41 და 31 პროცენტით გაიზარდა 2014 და 2015 წლებში“ (პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 11.09.15.).

ხელშეკრულებები, მიღება-ჩაბაზრების აქტები და მსგავსი ტიპის საბუთები ძირითადად ხასიათდება თანმიმდევრობის გამომხატველი ჩართულობით.

საქმიანი საბუთებში, რომლებიც საინფორმაციო დანიშნულებით გამოირჩევა, ხშირად გვხვდება ამგვარი განკერძოებული სიტყვები. მაგალითად:

„ამასთან, ხშირ შემთხვევაში სახელმძღვანელო ლიტერატურა არის მოძველებული, ხოლო მისი ავტორი და საგნის ლექტორი წარმოადგენს ერთსა და იმავე პიროვნებას“ (სახელმწიფო აუდიტის ანგარიში, 2014).

„ამდენად, უპირველეს ყოვლისა, აუცილებლად მიმაჩნია სახალხო დამცველის ინსტიტუტის გაძლიერება, მისი აღჭურვა კონტროლის განხორციელებისა და რეაგირების მეტი, ეფექტური მექანიზმებით“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 14.11.14.).

„ამასთან, გათვალისწინებულია ასევე საერთაშორისო სტანდარტი იძულების ღონისძიებების გამოყენებით მინიმალური ზიანის მიყენებასთან მიმართებით“ (მთავრობის კომენტარები, 05.15.).

განვიხილოთ ოფიციალური-საქმიანი, თუ სამართლებრივი დოკუმენტების, აუცილებელი კომპონენტი, რომლებიც მიღებულია კანონისა თუ გადაწყვეტილების წყაროდ, ჩართული, რომლის საფუძველზეც გამოცემულია ან რომელსაც ეყრდნობა ესა თუ ის დოკუმენტი. მსგავსი სემანტიკის ჩართულობა: *შესაბამისად, საფუძველზე, თანახმად, მიხედვით, განმარტებით* და მისთ. მაგალითად:

„საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტის 257-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების შესაბამისად, საქართველოს პარლამენტი ადგენს: 1. დამტკიცდეს საქართველოს პარლამენტის 2016 წლის ბიუჯეტის პროექტი ...“ (პარლამენტის დადგენილება ბიუჯეტის შესახებ).

“According to the paragraphs 1 and 2 of the article 257 of the Rules of Procedure of the Parliament of Georgia, the Parliament of Georgia resolves the following: 1. To approve the draft budget of 2016 of the Parliament of Georgia ... (Parliament Resolution on Budget).

“根据格鲁吉亚议会议事规则第 257 条第 1 和第 2 款, 格鲁吉亚议会通过以下方式解决: 1. 批准格鲁吉亚议会 2016 年预算草案.....” (议会预算决议)

„დიპლომატიური სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის მე-6 პუნქტის საფუძველზე, ... გათავისუფლდეს გიორგი გორგილაძე პორტუგალიის რესპუბლიკაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის თანამდებობიდან...“ (პრეზიდენტის განკარგულება № 29/07/02, 29.07.15.).

On the basis of the paragraph 6 of the article 6 of the Law of Georgia on Diplomatic Service, Mr. Giorgi Gorgiladze shall be dismissed from the position of Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Georgia to the Republic of Portugal ... “ (President Ordinance № 29/07/02, 29.07.15.) .

根据格鲁吉亚外交事务法第 6 条第 6 款，乔治 高吉拉泽先生将被解除格鲁吉亚共和国特命全权大使的职位.....“（总理条例№ 29/07 / 02,29.07.15。）。。

„წინასწარი მონაცემებით, დანარჩენები წარმატებით ასრულებენ მკურნალობას“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“According to preliminary data, the rest of the patients are successfully completing the medical treatment” (Government Report, 12.09.14).

“根据初步数据，其余患者正在顺利完成医疗”（2014 年 9 月 12 日政府工作报告）

„რეზოლუციის მსგავსად, კანონი ითვალისწინებს პოლიციელის მიერ იძულების ღონისძიებების გამოყენების შედეგად დაზარალებული პირის მიმართ სამედიცინო დახმარების დაუყოვნებლივ აღმოჩენის ვალდებულებასაც“ (მთავრობის კომენტარები, 05.15.).

მოვლენასა თუ ფაქტზე ყურადღების გასამახვილებლად თუ აზრის ხაზგასასმელად შემდეგი ჩართულები გამოიყენება საქმიან საბუთებში: *უპირველეს ყოვლისა, აღსანიშნავია, საგულისხმოა, რაც მთავარია და სხვ.*

„უპირველეს ყოვლისა, დღეს ჩვენი მიზანია ავაშენოთ ქართული სახელმწიფო საქართველოს მოქალაქეებისთვის“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 14.11.14.).

“First of all, today our goal is to build a Georgian state for citizens of Georgia” (President's speech, 14.11.14.).

“首先，我们的目标是为格鲁吉亚公民建立一个格鲁吉亚国家。”（2014 年 11 月 14 日总理讲话）

„სამწუხაროდ, ბოლო წლის განმავლობაში ჩვენი რეგიონის და, ალბათ, არა მარტო ჩვენი რეგიონის უსაფრთხოების სისტემები მნიშვნელოვანწილად შეირყა და გამოცდის წინაშე დადგა“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 04.08.14.).

"Unfortunately, in recent years, our regions' – and perhaps not only the pour regions' – security systems have been significantly shaken and faced a test" (President's speech, 04.08.14).

“不幸的是，近年来，我们地区 - 也许不仅仅是倾倒地地区 - 安全系统受到严重影响并面临考验。”（2014年8月4日总理讲话）

„რასაკვირველია, ხელისუფლება უმთავრესია, ვისაც თითოეული ჩვენგანის განვითარების პირობათა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფა ეკისრება“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 14.11.14.).

“Of course, the government is the most important, it is responsible for ensuring the conditions for the development and security of each of us” (President's speech, 14.11.14).

“当然，政府是最重要的，它负责确保我们每个人的发展和安全的条件。”（2014年11月14日总理讲话）

„საგულისხმოა, რომ მიმდინარე წელს ევროპის საბჭოსთან ერთად შემუშავდა სამწლიანი სამოქმედო გეგმა...“ (მთავრობის ანგარიში, 04.10.13).

“It is noteworthy to note that this year a three-year action plan has been developed with the Council of Europe ...” (Government Report, 04.10.13).

“值得注意的是，今年已与欧洲委员会制定了一项为期三年的执行计划.....”（2013年10月4号政府工作报告）

„რეგიონში არსებული გამოწვევების გათვალისწინებით მიმდინარეობს დაზვერვის სამსახურის საქართველოს საგარეო უსაფრთხოების რეალობასთან მორგების პროცესი, რაც, უპირველეს ყოვლისა, ითვალისწინებს მის ინსტიტუციონალურ დახვეწას“ (მთავრობის ანგარიში, 12.09.14.).

“Taking into account the current challenges in the region, the process of tailoring of the Intelligence Service of Georgia to the foreign security reality is underway, which, first of all, provides for its institutional improvement” (Government Report, 12.09.14).

“考虑到该地区目前面临的挑战，格鲁吉亚情报局正在根据外国安全现实进行调整的过程正在进行之中，首先，它为其制度改进提供了条件。”（2014年9月12日政府工作报告）

ექსპრესიულობის გამომხატველი ჩართულები ოფიციალურ ტექსტებში მეტისმეტად შეზღუდულია და, ფაქტობრივად, არ დასტურდება.

წინადადების ამა თუ იმ წევრის შესახებ დამატებით ინფორმაციას იძლევა აზრობრივად და ინტონაციურად გამოყოფილი განკერძოებულ სიტყვათა ჯგუფი (განკერძოებულ სიტყვებთან ერთად). ეს განკერძოებული გამოთქმები – დანართები ხშირად გამოიყენება ოფიციალურ ტექსტებში: წინადადების ამა თუ იმ წევრს ან მთლიან წინადადებას გამომსახველობით ეფექტს უძლიერებს. საქმიან საბუთებში განკერძოება შეიძლება მიემართებოდეს წინადადების ნებისმიერ წევრს: როგორც მთავარ, ასევე მეორეხარისხოვან წევრებს. გვხვდება ისეთი შემთხვევები, როდესაც დამაზუსტებელი წევრი, ცნებითი თვალსაზრისით, უფრო ფართოა დასაზუსტებელ წევრთან შედარებით და შესაძლებელია, რომ დამაზუსტებელ წევრს უძლოდეს ან მოსდევდეს თავისი დამაზუსტებელიც. ხანდახან განმმარტებელი სიტყვა ჩართულია წინადადებაში (და ხშირად ჩასმულია ფრჩხილებში) შენიშვნისა თუ ახსნა-განმარტების მიზნით (ლომია 2016). განვიხილავთ სხვადასხვა მაგალითს:

„პრეზიდენტი ხელმძღვანელობს საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს – კონსტიტუციურ ორგანოს, ნიშნავს მის მდივანს“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 21.02.14.).

“The President heads the National Security Council of Georgia – a constitutional body, and appoints its Secretary” (President's speech, 21.02.14).

“总理领导格鲁吉亚国家安全委员会 ——这是一个宪法机构，并任命其秘书。”（2014年2月21日总理讲话）

„ერთ-ერთი მთავარი ადამიანური ფასეულობის – თავისუფლების – სრულფასოვნად განსახორციელებლად საკმარისი არაა ადამიანები დაცულნი იყვნენ პოლიტიკური ზეწოლისაგან“ (პრეზიდენტის სიტყვა, 21.02.14.).

“For full implementation of one of the key human values – freedom – it is not sufficient that people are protected from political pressure” (President's speech, 21.02.14.).

“为了充分实现人类的一个重要价值观——自由，因为人们不受政治压力的保护是不够的。”（2014年2月21日总理讲话）

ერთმანეთის გვერდიგვერდ მოქმედებს სამეტყველო ფორმულთა განახლების ტენდენცია და ოფიციალურ-საქმიანი საბუთების ენის გამომსახველობითი საშალებები. ენის ბუნება და ლექსიკურ-გრამატიკული პოლივალენტურობა ზღუდავს ცოცხალ ენათა სტანდარტიზაციას. ამ შეზღუდვათა ძლიერი ტენდენციის მიუხედავად, ენები საკმაო რაოდენობის მზა სამეტყველო ფორმულებით გამოირჩევიან, რომელთაც აღსანიშნავად ენათმეცნიერებაში შემდეგი სინონიმური ტერმინები გამოიყენება: მყარი გამონათქვამები, კლიშე, შტამპი, შაბლონი, ტრაფარეტი (კვარაცხელია 1990: 132). ამ სამეტყველო სტერეოტიპებს სტანდარტიზაციის შინაგანი მოთხოვნა წარმოქმნის ოფიციალურ-საქმიანი საბუთების ენაში. ამგვარი სამეტყველო სტერეოტიპები კომუნიკაციის პროცესს აადვილებენ. რაციონალური და მშრალი საკომუნიკაციო ამოცანების გადასაწყვეტად სიტყვიერი ფორმულა (ოფიციალური ენის სემანტიკური და სტრუქტურული ტევადობის გათვალისწინებით, რომელსაც ამგვარი ფორმულები განპირობებენ) დიდ ადგილს იკავებს.

ამგვარი ფორმულები უფრო ზუსტად და ობიექტურად ახერხებენ დამოკიდებულებათა გამოხატვას, მოვლენათა განსჯასა და ახსნას, მოვლენებსა და ინფორმაციაზე ოპერატიულად რეაგირებას, აადვილებენ ურთიერთგაგებისა და პროფესიული კომუნიკაციის პროცესს, ზოგავენ დროსა და ენერგიას სააზროვნო ამოცანის შესასრულებლად (არაბული 2004: 251). მაგრამ რეგულარული გამოყენება ამკრთალებს მათ ემოციურ-ექსპრესიულ შეფერილობას და ასეთი გამონათქვამები ერთგვარი სავალდებულო ფორმულების სახეს იღებენ. ასეთი სტერეოტიპები მაღალი სიხშირით გვხვდება საქმიან საბუთებში. ოფიციალურ საბუთებს შემდეგი სტანდარტული გამონათქვამები ახასიათებს: „მიღებულ იქნეს ცნობად“, „ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე“, „ცნობა ეძლევა მასზედ, რომ“ და ა. შ. ხშირად გამოიყენება ისეთი სტანდარტული განკერძოებული გამოთქმები, რომელთათვისაც დამახასიათებელია თავისებური და ოფიციალური სტილისტიკური ეფექტი: საზოგადოდ, ამგვარად, ამდენად, არა მხოლოდ, კერძოდ, ძირითადად, ე. ი., ე. წ., როგორც ვხედავთ, როგორც ცნობილია, ამასთან, შესაძლებელია, თავის მხრივ და ა. შ. სავალდებულო ფორმულების სახე აქვთ შემდეგი სიტყვათშეთანხმებები და

ფიგურალური გამოთქმები: საქმის კურსშია, გავლენის ქვეშ მოექცა, მოკლე ვადებში, ხაზგასმით აღინიშნა, წვლილი შეიტანა, მიიღო ზომები, ზეგავლენას ახდენს, ყურადღება გაამახვილა, სახეზეა, ახორციელებს ჩანაფიქრს, შედეგს მიაღწიეს, მჭიდრო კავშირი, გულწრფელი თანაგრძნობა, ნათელი დადასტურება, წარმოებს მოლაპარაკება, ზიანი მიადგა, პრობლემის გადაწყვეტა, პოზიციის დაფიქსირება, სიახლეთა დანერგვა, აღებული ვალდებულება, დასახული ამოცანა, ადგილი აქვს, ხელს უწყობს და ა. შ. ოფიციალური ენა მეტყველების სხვა ტიპებისაგან ამგვარი გამოთქმებით განსხვავდება, მაგრამ ხშირად ამგვარი ფორმები (ადგილი აქვს – რუს. имеет место; საქმე იმაშია, რომ – რუს. дело в том, что; თვალყურის დევნება რამეზე – რუს. наблюдать за чем то; სახეზეა – რუს. налицо და სხვ.) უცხოენოვანი კალკები არაბუნებრივი სტრუქტურული ერთეულებია. მათი გამოყენებით ენა ღარიბდება და სალიტერატურო ენის სიწმინდესა და ბუნებრიობის დაცვას დამატებითი პრობლემა ექმნება (არაბული 2004: 252).

ზემოგანხილულის მიხედვით, შეიძლება დავასკვნათ, რომ:

1. ოფიციალურ-საქმიანი ენის სინტაქსი ემყარება საერთო ენობრივ წესებსა და პრინციპებს, მაგრამ მისი სტილის მახასიათებლებისა და დანიშნულებიდან გამომდინარე, ხშირად ტექსტის აგებით, სტრუქტურირებით და სხვადასხვა წესით გამოირჩევა დანარჩენი სტილებისგან;

2. ოფიციალურ-საქმიან საბუთებში მაღალი სიხშირით გამოირჩევა რთული წინადადებები არართულ წინადადებებთან შედარებით. იშვიათად გამოიყენება შერწყმული წინადადებები და რთულ წინადადებათა ქვეწყობა სამჯერ მეტია თანწყობაზე. რთულ ქვეწყობილ წინადადებებში ჭარბობს ერთზე მეტდამოკიდებულებიანი სინტაქსური კონსტრუქციები ერთდამოკიდებულებიან ქვეწყობილ კონსტრუქციებს. ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციებით ხასიათდება საკანონმდებლო და ნორმატიული სამართლებრივი აქტები, ანგარიშები, მოხსენებები და სამოქმედო გეგმები. ასეთი სინტაქსური კონსტრუქციების გამოყენებისას ხშირად შეუძლებელია ტექსტიდან ზუსტი შინაარსის გამოტანა და, ფაქტობრივად, ორაზროვნება და სინტაქსური ასიმილაციის შემთხვევებს ხშირად ვხვდებით. ჭარბსიტყვაობის ფაქტორი ნიშანდობლივია. უკავშირო რთული წინადადებებიც მაღალი სიხშირით გხვდება საქმიან საბუთებში;

3. სტილისტიკური ზეაწეულობითა და ექსპრესიულობით გამოირჩევა ოფიციალურ საბუთებში მუდმივად გამოყენებული ზოგიერთი სინტაქსური ფიგურა და საქცევი. ეს ფიგურები ხასიათდებიან ერთგვაროვნებისა და გამეორების პროცესით;

4. მრავალფეროვნებით ხასიათდება ოფიციალურ-საქმიან საბუთებში გამოყენებული განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები. წინადადების ან მის რომელიმე წევრს სინტაქსურად არ უკავშირდება მიმართვა, ჩართული, დანართი, მაგრამ აქვთ მნიშვნელოვანი ფუნქცია და აზუსტებენ არსებულ ვითარებას, ხაზს უსვამენ წინადადებით გამოხატულ მნიშვნელობას, ამახვილებენ ყურადღებას საგანგებო სიტუაციაზე და აგრეთვე გადმოსცემს კომუნიკატორის შეფასებასა და დამოკიდებულებას წინადადებით გამოხატულ შინაარსთან. ამრიგად, ამგვარი ტექსტების კონტექსტი უჩვენებს დადებით ან უარყოფით შეფასებას.

ზემოთ მოცემულმა თარგმანმა კიდევ ერთხელ ცხადი გახადა სამართლის სფეროს სირთულე, მისი კომპლექსურობა და დაგვანახა, რომ იურიდიული ტერმინების თარგმნის პროცესი საკმაოდ შრომატევად პროცესს წარმოადგენს და დიდ კომპეტენციას, წინდახედულობას და სიფრთხილეს მოითხოვს.

ჩვენი კვლევა, როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, სამი ენის მაგალითზე იყო (ქართული, ინლისური და ჩინური). როდესაც რამდენიმე ენის ტერმინოლოგიას ადარებ, ეს საქმეს ცოტა უფრო ართულებს იმ გაგებით, რომ შეიძლება ამან უფრო რთულად წარმოაჩინოს ეს სფერო და ზოგადად იურიდიული ტერმინების თარგმნის თავისებურებები. მართალია, სფერო ერთია სამივე ენისათვის, თუმცა რამაც შეიძლება პრობლემა წარმოშვას, ის არის, რომ ყველა სახელმწიფოს თავისი საკუთარი სამართლებრივი სისტემა აქვს და თარგმნის პროცესს შეიძლება ენების განსხვავებულმა წყობამაც შეუშალოს ხელი, ეს იქნება სინტაქსური, გრამატიკული თუ მორფოლოგიური თვალსაზრისით.

ჩვენს კვლევაში ცხადად გამოჩნდა და გამოიკვეთა ის ძირეული და მნიშვნელოვანი საკითხები და დაბრკოლებები, რაც ხელს უშლის გამართულ თარგმანს. საკითხები რომელიც აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული თარგმანის და განსაკუთრებით იურიდიული ტერმინების თარგმნის განხორციელების დროს; ესენია: უპიველეს ყოვლისა, თვითონ სფერო, ჩვენს შემთხვევაში სამართლის სფერო; შემდეგ უკვე სფეროს სპეციალიზებული ენა ანუ იურიდიული ენა; ტერმინები, რომელთა თარგმნაც დიდ სიფრთხილეს და კომპეტეტურობას მოითხოვს; საკმაოდ რთული თემაა სიტყვის პოლისემიურობა და ეკვივალენტების საკითხი; დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ცნებას და კონტექსტს.

დაბრკოლებები, რომლებიც იწვევს თარგმნის დამახინჯებას, ესენია: მშობლიური ენის გამართულად არცოდნა; სათარგმნელი სფეროს უცოდინარობა ზოგადი განათლების ნაკლებობა; ჩვენს შეთანხმებაში იურიდიული ენის არცოდნა; პოლისემიისა და ეკვივალენტების იგნორირება და მისთ.

იმისათვის, რომ იურიდიული ენის და ტერმინების თარგმნა მოვახერხოთ კარგად და ჩვენმა ნათარგმნმა დაიმსახუროს ნდობა, მოწონება და ის იყოს ერთნაირად ნათელი ყველა დაინტერესებული პირისათვის, აუცილებელია მთარგმნელი კარგად უნდა იყოს

მომზადებული. მას შეიძლება წაეყენოს შემდეგი მოთხოვნები: მას უნდა გააჩნდეს კარგი ინტელექტუალური დონე, მას მოეთხოვება მშობლიური ენის საკმარის დონეზე ცოდნა; სათარგმნი სფეროს ცოდნა... მშობლიური თუ სათარგმნი ენის გრამატიკის ცოდნა და ა.შ.

აქვე უნდა აღინიშნოს ლექსიკონის საჭიროება. ის წარმოადგენს მთარგმნელის მარჯვენა ხელს. ლექსიკონები უნდა იყოს მისი სამაგიდო წიგნები და განსაკუთრებით თარგმნის დროს აქტიურად უნდა გამოიყენებოდეს უკვე ნაცნობი სიტყვებისა და ტერმინების გადასამოწმებლად. დღეს, ამ მხრივ, პრობლემა ნამდვილად არ არსებობს.

თუმცა კარგი თარგმანის ინსტრუმენტად მაინც მიიჩნევა არა ლექსიკონი, არა მთარგმნელი, არამედ ლოგიკა. ლოგიკური მიდგომით შესაძლებელია სწორად თარგმნა. თუმცა ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ლექსიკონი გვერდით უნდა გადავდოთ.

იურიდიული ტექსტის თარგმნისას საჭიროა უაღრესად დიდი ოსტატობა. მთარგმნელი საკმაოდ კარგად უნდა ერკვეოდეს არა მარტო სამართალმცოდნეობაში, არამედ ეკონომიკაში, ისტორიაში და ბევრს სხვა მეცნიერებაში. პროფესიონალი მთარგმნელი ადვილად პოულობს შესატყვის სიტყვებს და პროფესიონალურად იყენებს საჭირო ტერმინებს, მან ასევე დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს ანალოგიური სიტყვების აზრობრივ გამოყენებას მშობლიურ ენაში, სხვაგვარად ტექსტის სტანდარტიზებული აზრი დაკარგული იქნება.

დასკვნა

ბოლოსკენ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჩვენს ეპოქაში უკვე იმდენად გამარტივებულია ყველაფერი, ისეთი საშუალებები არსებობს, რაც აადვილებს ნებისმიერი ხელობის მაღალ დონეზე განხორციელებას და მათ შორის მთარგმნელისაც. მიუხედავად ენის თავისებურებებისა და ტერმინების სირთულისა, დღეს სწორად თარგმნა არ წარმოადგენს პრობლემას მაშინ, როდესაც ასე განვითარებულია ტექნოლოგიები, იბეჭდება იურიდიული ტერმინების ძალიან ბევრი ლექსიკონი და იბეჭდება ბევრი ლიტერატურა თარგმნის პრაქტიკასთან დაკავშირებით, იხსნება სპეციალური დაწესებულებები, სადაც მომავალ მთარგმნელებს შეუძლიათ ხელობის დახვეწა და განვითარება. მთავარია, ვინც თარგმნის, მას ჰქონდეს საჭირო კომპეტენცია, უნარი და ლოგიკა სათარგმნელად.

თავი VI

მოდალობა- ქართული, ინგლისური და ჩინური სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნისას

§ 6.1. მოდალობა ინგლისურ, ქართულ და ჩინურ ენებში და მისი გამოხატვის საშუალებები

§ 6.1.1. ზოგადი შესავალი

ინგლისურ ენაში განსხვავდება მოდალობის გამოხატვის შემდეგი ძირითადი საშუალებები: ლექსიკურ-გრამატიკული მოდალური ზმნები, ლექსიკურ – მოდალური სიტყვები, გრამატიკული – კილოს კატეგორია. მოქმედების სინამდვილესთან დამოკიდებულების თვალსაზრისით გვაქვს: რეალური მოდალობა, მოქმედება აღიქმება როგორც რეალური, ნამდვილი ფაქტი -ეს თხრობითი კილოს ფორმებით გამოიხატება; ირეალური მოდალობა, მოქმედება როდესაც აღიქმება არარეალური ფაქტი კავშირებითი კილოს ფორმებითა და მოდალური ზმნებით ან მოდალური სიტყვები გამოიხატება; მოდალობის კატეგორია გვხვდება აგრეთვე ბრძანებითი კილოს სხვადასხვა ფორმებში, ეს ფორმები გამოხატავენ ბრძანებას ან თხოვნას (ჯორბენამე2005:268).

§ 6.2. მოდალური ზმნები

მოდალურ ზმნებს ძირითადად ეკისრებათ მოდალური შინაარსის გამოხატვა. მოდალური ზმნების საერთო სურათი ინგლისურში საკმაოდ მოუწესრიგებელია. არსებობს ასეთი მოსაზრება, ეს კვლევას მრავალ სირთულეს უქმნის. მოდალური ზმნები თავიანთი შინაარსით გამოხატავენ არა მოქმედებას, არამედ მოქმედებისადმი დამოკიდებულებას – ვარაუდს, ეჭვს, შესაძლებლობას, აუცილებლობას... მოდალური ზმნები ქმნიან დეფექტური ზმნების პატარა ჯგუფს, ისინი დამოუკიდებლად არ იხმარებიან. წინადადებაში მოდალური ზმნები გვევლინებიან ინფინიტივთან კავშირში და ინფინიტივთან კავშირში ქმნიან

შედგენილ ზმნურ მოდალურ შემასმენელს, აქ ინფინიტივი მოქმედებას გამოხატავს, რომლის შესრულება შესაძლებელია, აუცილებელია სავარაუდო მოსაუბრის თვალსაზრისი (მამაცაშვილი 1989:43). თანამედროვე ინგლისურში გამოიყოფა მოდალური ზმნების დაყოფა ქვევით მოცემულ ჯგუფებად: ცენტრალური მოდალური ზმნები – can /could/, may /might/, must, will /shall, should /would; მარგინალური მოდალური ზმნები – dare, need, ought to, used to; ნახევარ-მოდალები – have to, be about to, be able to, be going to, be supposed to და ა.შ.; მოდალური იდიომები – had better, would rather /sooner, be to, have got to...; კატენატივები – appear to, happen to, seem to (ჯორბენაძე 2005: 268).

შინაარსის მხრივ მოდალური ზმნებს ყოფენ სამ ჯგუფად, მათი საშუალებით გამოხატულია: შესაძლებლობა, უნარი, ნების დართვა; აუცილებლობა, ვალდებულება; ნებასურვილი, ვარაუდი ნდომა. მოდალური ზმნების უმეტესობა პოლისემიურია: კონტექსტის მიხედვით თითოეულს აქვს ერთი ან რამდენიმე მნიშვნელობა, მათ აერთიანებს მოდალობის კატეგორია. მოდალური ზმნის შემცველი კონსტრუქცია (მამაცაშვილი 1989:45).

§ 6.3. მოდალური სიტყვები

მოდალურს სიტყვებს უწოდებენ ისეთ სიტყვებს, რომლებიც გამოხატავენ მოსაუბრის დამოკიდებულებას წინადადებაში გადმოცემულ ფაქტსა და რეალობას შორის. მეტყველების უცვლელი ნაწილებია მოდალური სიტყვები. მოდალური სიტყვები დგანან განყენებულად და სინტაქსურად ასრულებენ ჩართულის ფუნქციას. მოდალური სიტყვები სემანტიკურად დაყოფილია სამ ჯგუფად, გამოხატავენ: დარწმუნებულობას certainly „უდავოდ“, of course „რასაკვირველია“, sure „რა თქმა უნდა“, no doubt „ეჭვგარეშეა“, really „ნამდვილად“, indeed „მართლაც“...; სურვილს desirability – luckily, fortunately „საბედნიეროდ“, happily „საბედნიეროდ“, unfortunately „სამწუხაროდ“...; ვარაუდს supposition – perhaps „ალბათ“, maybe „შესაძლოა“, probably „როგორც ჩანს“, obviously „ამკარად“... მოდალობის ზოგადი კატეგორიის კონკრეტულ-ენობრივი გამოხატვის თვალსაზრისით განსხვავებული სურათი გვაქვს ქართულში. მოდალობის გამომხატველად გვევლინება: კილოს კატეგორია, მოდალური ზმნები და ნაწილაკები, ინფინიტიური

კონსტრუქცია (მამაცაშვილი1989:47).

§ 6.4. კილო

კილოს კატეგორია ერთ-ერთი მთავარი კატეგორიაა ქართულ ენაში. იგი გარკვეულ პრობლემებს აჩენს. ეს განსაკუთრებით ეხება ირიბ, ირეალურ კილოებს. უნდა ავღნიშნოთ, რომ ძველ ქართულთან შედარებით თანამედროვე ქართულში ირიბ, ირეალურ კილოთა რაოდენობა შემცირებულია და შესაბამისად ფართოვდება თხრობითი კილოს ფორმების არათხრობითი შინაარსით გამოყენების სფერო (მამისთვალისძვილი1989:265). ირეალური და რეალური კილოების დამთხვევის გამოხატულება ქართულში დადასტურებულია, ქართულში კავშირებითის ფუნქციას თხრობითი კილოს ფორმა იძენს, როგორც ეს II თურმეობითის შემთხვევაში მოხდა. ნიშანდობლივია ასევე, კავშირებითი კილოს კატეგორიულობის საკითხი: მორფოლოგიურ კატეგორიად კილოს განხილვის ტრადიციის (შანიძე1976:56; ჩიქობავა1937:45) საპირისპიროდ გამოთქმულია ვარაუდი, თუ კილო რამდენად არის ფორმალური გამოხატვის მხრივ მორფოლოგიური კატეგორია (არაბული1984:65) და ა.შ. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ კილო ერთ-ერთი რთული კატეგორიაა, კილოს გამოხატვაში ჩართულია როგორც ლექსიკურ-სემანტიკური, გრამატიკული, და ისე ინტონაციური... საშუალებები (პაპიძე1989:262).

ქართულში გვაქვს ზმნით გამოხატული მოქმედებისადმი, დამოკიდებულების თვალსაზრისით სამი კილო: პირდაპირი, რეალური – თხრობითი და ირიბი, ირეალური – კავშირებითი და ბრძანებითი. მოდალობის თვალსაზრისით ირიბ კილოებზე, განსაკუთრებით, კავშირებით კილოზე სწორედ მოდის ძირითადი დატვირთვა (ჯორბენაძე2005:69).

§ 6.5.1. კავშირებითი კილო

კავშირებითი კილო ირეალურ მოქმედებას გამოხატავს და გვიჩვენებს მას როგორც სავარაუდოს, შესაძლებელს, სასურველს და ა.შ. შესაბამისი შინაარსის გამოსახატავად გამოყენებულია გრამატიკული, ლექსიკური საშუალებები, ინტონაცია. კავშირებითი კილოს ფორმები გამოიყენება დამოუკიდებლად, ასევე, უმრავლეს შემთხვევაში კავშირებთან, მოდალურ ზმნებსა და ნაწილაკებთან ერთად მოდალური შინაარსის გადმოსაცემად. კონტექსტის როლი აღსანიშნავია, მოდალური შინაარსის გადმოცემისას. ქართულ ენაში გარკვეული მოდალური სიტყვებისა და ნაწილაკების მეშვეობით, კავშირებითის შინაარსის გამოსახატავად თხრობითი კილო გამოიყენება (შანიძე1984:70).

§ 6.5.2 .ბრძანებითი კილო

ბრძანებითი კილოს შინაარსი შეიძლება გამოიხატოს ბრძანების, თხოვნის, ხვეწნის ან წაქეზების ფორმით. ბრძანებითს მორფოლოგიური გამოხატულება არა აქვს თანამედროვე ქართულ ენაში: ბრძანებითი კილო იყენებს თხრობითის ფორმებს, მაგრამ ინტონაციით განსხვავდება მათგან.

§ 6.6. მოდალური ზმნები და ნაწილაკები

ქართულ ენაში მოდალური ზმნები და ნაწილაკები მოდალობის გადმოცემის ერთ-ერთი საშუალებაა: ეგებ/ეგება, იქნებ/იქნება, ეტყობა, ჩანს, ლამის, უნდა/გინდა და სხვა. ზოგიერთი მოდალური ზმნა და ნაწილაკი მხოლოდ მოდალური შინაარსით გვევლინება (ეგებ/ეგება, ლამის), სხვებს ვიყენებთ როგორც მოდალური დანიშნულებით, ასევე ზმნური ფუნქციით (ბ. ჯორბენაძე1984:89). ქართულ ენაში მოდალურ ფორმათა ფუნქციური ცვლილება იწყება XV საუკუნიდან. სინტაქსური კონსტრუქციის თავისებურებამ და ამ ზმნათა სემანტიკამ გამოიწვია აღნიშნულ ფორმათა მიერ ნელნელა ზმნური ნიშნების

დაკარგვა. მოდალური მახასიათებლებით თავიდანვე ეს ზმნები გამოირჩეოდნენ და გადმოსცემდნენ ზმნურ შინაარს სხვა ზმნურ ფორმებთან ერთად. ზემოთ ხსენებული მოდალური ზმნები შესაბამის შინაარსს გადმოსცემენ, კავშირებითი კილოს ფორმებთან ერთად, ასევესე დამოუკიდებლად – თხრობითი კილოს ფორმებთან (ჯორბენაძე2006:324).

§ 6.7. ინფინიტივის შემცვლელი კონსტრუქცია

წინადადების სინტაქსურ კონსტრუქციაზე მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული მოდალური შინაარსის გადმოცემა. ამ ფუნქციით გამოიყენება ე.წ. ინფინიტიური კონსტრუქცია თანამედროვე ქართულ ენაში, რომელიც შედგება მოდალური ნაწილაკებისაგან ან მოდალური შინაარსის ზმნებისა და სახელზმნისა ან კავშირებითის ფორმებისაგან. ძირითადი სემანტიკური დატვირთვა მოდის კავშირებითის ფორმაზე, ნაწილაკები ან მოდალური ზმნები მოდალურ ელფერს სძენენ კონსტრუქციას (ჯორბენაძე2006:327).

§ 6.8. მოდალური ზმნა CAN ინგლისურ ენაში და ქართულ ენაში მისი გრამატიკულ-სემანტიკური შესატყვისები

CAN მოდალური ზმნის საშუალებით ინგლისურ ენაში ძირითადად გამოხატულია: ფიზიკური ან მენტალური შესაძლებლობა, უნარი. CAN-ის პარაფრაზად ამ მნიშვნელობით შესაძლოა შეგვხვდეს: TO BE ABLE TO, TO BE CAPABLE TO, KNOW HOW TO; ის შესაძლებლობა, რომელიც დამოკიდებულია ობიექტურ მომენტზე. განსხვავებულ კონტექსტში ეს მნიშვნელობები ბევრ სემანტიკურ ნიუანსს იძენს, როგორც არის თხოვნა/ნების დართვა (ამ მნიშვნელობით CAN ძირითადად გვევლინება სასაუბრო მეტყველებაში); აკრძალვა; თავაზიანი თხოვნა; საყვედური; ეჭვი/დაურწმუნებლობა/ვარაუდი. CAN მოდალური ზმნა გვხვდება შემდეგ კონსტრუქციებში: CAN + SIMPLE INFINITIVE და CAN + PERFECT INFINITIVE. ქართულ ენაში კავშირებით კილოს, მოდალურ ზმნებს, მოდალურ ნაწილაკებს ძირითადად ეკისრება გრამატიკული კონსტრუქციებისა და მათთან დაკავშირებული მოდალური ნიუანსების

გამოხატვა. CAN + SIMPLE INFINITIVE-ის ფორმები „შეძლება“ ზმნის შემცველი ინფინიტიური კონსტრუქციით აწყო დროის მნიშვნელობით ქართულ ენაში, ჩვეულებრივ, გადმოცემულია: “Let us dinner and over dinner we will put our heads together and see what can be done”. – „კეთილი, კეთილი, – თქვა პუარომ. მოდით ვისადილოთ და საუზმის შემდეგ ერთად მოვიფიქროთ და ვნახოთ რისი გაკეთება შეიძლება“. თხრობითი კილოს ფორმების გამოყენებაც შესაძლებელია: “I can hear you sighing through the telephone. Is anything the matter?” – „ტელეფონში მესმის, რომ ოხრავ. რამე ხომ არ მომხდარა?“ ამ და სხვა შემთხვევაში სავსებით ბუნებრივი ჩანს თხრობითი ფორმის გამოყენება, რამდენადაც ობიექტური წყობის ზმნა „მესმის“ თავისი სემანტიკით გულისხმობს, რომ მოლაპარაკეს (სუბიექტური ან ობიექტური ფაქტორების პირობებში) შეუძლია მოსმენა, თუ რა ხდება მეორე მხარეს. ქართულ ენაში მომავალი დროის ფორმათა გადმოსაცემად გამოყენებულია ისევ „შეძლება“ ზმნის შემცველი ინფინიტიური კონსტრუქცია ან მყოფადის ფორმები: “I’ve a good classmate there, I can borrow from – he had declared”. – „მე იქ ერთი კარგი ჯგუფელი მყავს, ვისგანაც შემიძლია ფული ვისესხო, – განაცხადა მან.“ ინგლისურში წარსულის მნიშვნელობითაც გამოყენებულია განხილული კონსტრუქცია. სათანადო შინაარსის გამოსახატავად ასეთ შემთხვევებში გამოიყენებოდეს ქართულ ენაში შეიძლება წარსული წყვეტილის ფორმები: “Now I can see, why, he cannot read he feels your negative attitude.“ – „ახლა კი მივხვდი, რატომ არ კითხულობს, შენს არაკეთილგანწყობას გრძნობს“. ქართულ ენაში უარყოფითი შინაარსის მოდალობის გადმოსაცემად, როგორც წესი, ვიყენებთ თხრობითი კილოს მწკრივებს და „არ“, „ვერ“, „ნუ“ უარყოფითი ნაწილაკებს, რომლებიც დამოუკიდებლად შეძლების მოდალურ შინაარს გამოხატავენ:

“I can’t think why. It’s Nick’s birthday and I can’t believe he is so particularly anxious for our company” – „არ მესმის რატომ? წვეულება ხომ ნიკასთვის იმართება, მას კი მაინცდამაინც ჩვენი კომპანია რაში უნდა ეპიტნავებოდეს?“ “Why you want to get into such stades about everything. I can’t think” – „ვერ გამიგია, ყველაფერში რატომ ერევი?“ (ბერსენაძე:2002,8).

CAN + PERFECT INFINITIVE-ის ფორმებს ქართულ ენაში ძირითადად ინფინიტიური კონსტრუქცია შეესაბამება. შეძლება + II თურმეობითი: “I’m beginning to believe that is what happened – that, It’s only thing that can have happened”... – «თანდათან ვრწმუნდები, რომ ასეც

იყო. სხვა არაფერი შეიძლებოდა მომხდარიყო“. ზოგჯერ მოდალური ნაწილაკი „უნდა“, „შეძლებას“ ინფინიტიურ კონსტრუქციაში ენაცვლება რომელსაც კატეგორიული აუცილებლობის სემანტიკა რამდენადმე შესუსტებული აქვს: How can it have been done? – „მაგრამ, როგორ უნდა მომხდარიყო მკვლელობა?“. ქართულ ენაში CAN წარსული დროის ფორმად გვევლინება COULD მოდალური ზმნა, მაგრამ სხვა დროებშიც რამდენადმე განსხვავებული მნიშვნელობებით იგი ხშირად გამოიყენება. გრამატიკულად COULD-ის შემცველი კონსტრუქციები გამოხატულია COULD + SIMPLE INFINITIVE და COULD + PERFECT INFINITIVE-ის ფორმებით. COULD + SIMPLE INFINITIVE აღნიშნავს როგორც წარსულ, ისე ახლანდელ და მომავალ დროებს. COULD-ის ძირითადი მნიშვნელობაა მოქმედების შესაძლებლობის გამოხატვა წარსულში. ქართულში ამ ფორმის შესაბამის კონტექსტში შეიძლება გამოიყენებოდეს სხვადასხვა მწკრივი: II თურმეობითი, აწმყო, წყვეტილი, წარსული უწყვეტელი, ხოლმეობითი, II კავშირებითი, მყოფადი. მხედველობაში მისაღებია აგრეთვე ფართო კონტექსტი, რომელსაც მოდალური საშუალებების გარეშე შეუძლია შესაბამისი მოდალური შინაარსის გადმოცემა (მამაცაშვილი1989:49). .

§ 6.8.1 II თურმეობითი

ყველაზე ხშირი სწორედ COULD + SIMPLE INFINITIVE-ის მნიშვნელობით გამოიყენება ეს ფორმა. მას კავშირებითის შინაარსიც აქვს სალიტერატურო ენაში (ა. შანიძე 1976:97). გვხვდება ზმნის უპირო, ისე პირიან ფორმებთან როგორც „შეძლება“: “They were ran by a man who could make noises” – „მათ თან მოსდევდათ კაცი, რომელსაც შეეძლო სხვადასხვა ბგერა გამოეცა“ (ბერსენაძე:2002; 9).

§ 6.8.2. წარსული წყვეტილი

წარსული წყვეტილი COULD + SIMPLE INFINITIVE-ის შესატყვისები, ხშირად, უარყოფით კონსტრუქციებში გვხვდება, უარყოფითი ნაწილაკი „ვერ“ გამოიყენება მათთან. წარსული წყვეტილი, როდესაც დაკავშირებულია მოქმედების შეძლების გამოხატვასთან, იგი თვითონ COULD-ის მოდალურ მნიშვნელობას ითავსებს და ამიტომ ძირითადი ზმნისთვის კავშირებითი ფორმის საჭიროება იხსნება: “I followed her, but search as we could find no trace of any living soul having passed that way”. – „მეც გავყევი, მაგრამ როგორადაც არ ვეცადეთ, კვალიც კი ვერ ვიპოვე, იმ სულიერისა იქ რომ ჩაიარა“. “But had he been so fond of Anna, that her death could effect him so powerfully?” – „ნუთუ იმდენად უყვარდა ანა, რომ მისმა სიკვდილმა ასე იმოქმედა მასზე“. ქართულ ენაში წყვეტილის ფორმების გამოყენება შესაძლებელია ისეთ შემთხვევებშიც, როცა მოდალური ზმნა მიემართება საგანთა მთელ კლასს და მოდალობის გამოხატვა აუცილებელი არ არის: “Into this she could put all her ability, all her ambition. – „აქ პოვა ასპარეზი მისმა მიდრეკილებებმა. ძალა ერჩოდა“ (ბერსენაძე 2002:7).

§ 6.8.3. ნამყო უწყვეტელი

ამ თხრობითი მოდალობის მწკრივის გამოყენება COULD + SIMPLE INFINITIVE-ის შინაარსის შესაბამისად ქართულში თვით უწყვეტელის სემანტიკასთან ჩანს დაკავშირებული. წარსული უწყვეტელი გამოხატავს გაგრძელებულ, უწყვეტ და, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ჩვეულ მოქმედებას, რითაც ხშირად შესაფერისი სიტუაციების გამოხატვისას ირიბი მოდალობის აღნიშვნის საჭიროება იხსნება: “EVERY DIFFICULTY COULD ALWAYS BE SMOOTHEN OUT BY MR.DAVID CAPABLE FINGERS”. – „ბატონი დავითის გამოცდილი ხელები ყოველგვარ სირთულეს ადვილად სძლევენ“. ხანდახან წარსული უწყვეტლის, როგორც უსრულასპექტიანი ფორმის, გამოყენება განპირობებულია მოქმედებათა თანადროულობის აღნიშვნის საჭიროებით: “Anna said: “Than’s why I asked you secong if you could trust me. You’d have to my reasons on trust” – „ამიტომ გკითხე მეორედ, გჯეროდა თუ არა ჩემი, – უთხრა ანამ. შენ უნდა მენდო“.

§ 6.8.4. ხოლმეობითი

ქართულ ენაში COULD + SIMPLE INFINITIVE-ის შესატყვისად ხოლმეობითის მწკრივის გამოყენება მოხერხებული ჩანს ინგლისურ წინადადებათა პირობითი შინაარსის გადმოსაცემად. რამდენადაც ხოლმეობითი პირობითის შინაარსსაც ითავსებს (ა. შანიძე, ა. პაპიძე 1989:260):

§ 6.8.5. აწმყო

ახლანდელ დროში COULD გადმოსცემს ვარაუდს, ეჭვს, დაურწმუნებლობას, შესაძლებლობას, თხოვნას: “It could be false. But even if it is, it’s not the real reason”. – «შეიძლება მცდარიცაა, მაგრამ ასეც რომ იყოს, მთავარი მიზეზი ეს არ არის“.

§ 6.8.5. II კავშირებითი

COULD + SIMPLE INFINITIVE აღნიშნავს თავაზიან თხოვნას, ვარაუდს, შესაძლებლობას, ვალდებულებას: “I could suggest a reason”. – „შემიძლია ვივარაუდო მიზეზი“.

§ 6.8.6. მომავალი

მომავლის მნიშვნელობით COULD ქართულ ენაში მყოფადი მწკრივით გადმოიცემა. გადმოიცემა დარწმუნებულობა, შეუძლებლობა, ვარაუდი, ალბათობა: “I shall keep a little – said Nick so that if ever wanted to, I could be grand and walk out and leave you” – „ცოტას მაინც დავიტოვებ ჩემთვის, – უპასუხა ნიკამ. იმ შემთხვევისათვის, თუ ოდესმე წასვლას მოვისურვებ“.

§ 6.9. ინგლისური მოდალური ზმნა may და ქართულ ენაში მისი გრამატიკულ-სემანტიკური შესატყვისები

მოქმედების შესაძლებლობა MAY მოდალური ზმნის საშუალებით გამოიხატება, ასევე, დამოკიდებულება ობიექტურ ფაქტორებზე, შანსი, ნების დართვა, ფაქტის შესაძლებლობა, აკრძალვა. ამ მნიშვნელობით MAY იშვიათია, უფრო ხშირად გამოიყენება CAN'T, DON'T, MUSTN'T. MAY + SIMPLE INFINITIVE-ის შესაბამისად ქართულ ენაში ჩვეულებრივია II კავშირებითის ფორმები, რომელთაც თან ერთვის „იქნებ“, „შეიძლება“, „უნდა“. მოდალური ნაწილაკები, რომლებიც გამოხატავენ შესაძლებლობას, ვარაუდს, დაეჭვებას: “YOU MAY THINK ME A FOOLISH, CREDULOUS WOMAN, BUT MONSIEUR POIROT, I AM AFRAID” – „იქნებ ბრიყვად და გულუბრყვილოდ მიმიჩნიოდ, მაგრამ ბატონი პუარო, მე მაინც მეშინია“ (ვარიანტი) „შეიძლება უგუნურ, უმეცარ ქალად მიმიჩნიოთ, მაგრამ ბ-ნო პუარო, მეშინია“. წარსული დროის აღსანიშნავად გამოყენებულია II თურმეობითის ფორმები: “He knew young Bleibner, too, remember and may have suspected. Something or again the doctor may have thought that a further death motiveless and would strengthen the coils of superstition”. – „ისიც იცნობდა ახალგაზრდა ბლეიბნერს და შესაძლოა ეჭვობდა კიდევ რაღაცას ან იქნებ, ისევ დოქტორი ფიქრობდა, რომ კიდევ ერთი, უმოტივო და უმიზნო სიკვდილი გააძლიერებდა ცრურწმენის გორგალს“. ამავე შინაარსის გადმოსაცემად ქართულში გამოყენებულია თხრობითი კილოს ფორმებიც. მოდალობის შინაარსს ამ შემთხვევაში გადმოსცემენ მხოლოდ მოდალური ნაწილაკები. სათანადო კონტექსტში შეიძლება შეგვხვდეს აწმყოს ფორმაც, მოდალური ნაწილაკების გარეშე: “You may be correct in thinking Mrs. Brown wrote this letter. but there is

nothing to indicate that, it was written to me” – „თქვენ მართალი ხართ, როგორც ჩანს როდესაც ვარაუდობთ, რომ ეს წერილი ქ-ნი ბრაუნის დაწერილია, მაგრამ აქ არავითარი მითითება არ გვაქვს, რომ იგი ჩემდამია მომართული“. MAY + PERFECT INFINITIVE-ის შინაარსის გადმოსაცემად ქართულში გვაქვს წყვეტილის მწკრივის ფორმა + „შეძლება“. სემანტიკური მნიშვნელობა – ვარაუდი/შესაძლებლობა/ალბათობა: “She may have cried out’ or gasped – but nobody heard anything”. – „შეიძლება მან შეჰყვირა კიდეც, მაგრამ არავის არაფერი გაუგონია“. იგივე მნიშვნელობით შესაძლებელის შეგვხვდეს აწმყოს კავშირებითი. სემანტიკური მნიშვნელობა იგივე რჩება: “Well, yes. At heart I did. Of course I may have been wrong”. – „ყოველ შემთხვევაში, მეგონა რომ ვხვდებოდი. ცხადია, შეიძლება ვცდებოდე კიდეც“. თხოვნის/ნების აღების მნიშვნელობით კითხვით ფორმებში MAY-ს შესატყვისი ქართულში ჩვეულებრივია „ნების აღება“ + II კავშირებითის ფორმები (ბერსენაძე2002:9).

“May I just mention how appreciative we are. Mr. Brown, that you are-er-coming back to us?”. – „ნება მიბოძეთ, მადლობა მოგახსენოთ ბატონო ბრაუნ, იმის გამო, რომ... ჰმ... კვლავ პატივი დაგვდეთ“. MAY მოდალური ზმნის შესატყვისად ქართულში შეიძლება შეგვხვდეს „დაე“ + II კავშირებითი ფორმა. სემანტიკური მნიშვნელობა – ნატვრა, სურვილი, ნება: “Ana Brown, may her shadow never grow less” – „ანა ბრაუნ, დაე, არასდროს არაფერმა ჩრდილი არ მიაყენოს შენ სიცოცხლეს“. MAY მოდალური ზმნის წარსული დროის ფორმა MIGHT გხვდება როგორც SIMPLE INFINITIVE-ის, ისე PERFECT INFINITIVE-ის ფორმებთან. MIGHT თანამედროვე ინგლისურში ხშირად იხმარება აწმყოს მნიშვნელობითაც და ნელ-ნელა დამოუკიდებელი ზმნის სტატუსს იღებს. MAY-MIGHT დროის განსხვავებას იძლევა უპირატესად მაშინ, როდესაც აღნიშნავს შესაძლებლობას, ნების დართვას არაპირდაპირ მეტყველებაში: “She asked me if I might lend her my book” – „მან მკითხა, თუ შემეძლო წიგნი მეთხოვებინა მისთვის“. სხვა შემთხვევებში MIGHT გამოხატავს: ახლანდელ ან მომავალ შესაძლებლობას, ძლიერ ეჭვს, ვარაუდს, საყვედურს, დიდ ტაქტს, თავაზიანი თხოვნის დროს, ნების დართვას. MIGHT + SIMPLE INFINITIVE მომავლის მნიშვნელობით ქართულში გამოიხატება II კავშირებითის ფორმებითაც: “Miss Brown, might I have a word with you before I go? On a strictly business matter?” – „მის ბრაუნ, სანამ დაგემშვიდობებოდეთ შემიძლია თუ არა რამდენიმე სიტყვით გაგესაუბროთ საიდუმლო საქმეზე?“

§ 6.10. ინგლისურსა და ქართულ ენაში ვალდებულება/აუცილებლობის გამოხატვის გრამატიკულ-სემანტიკური საშუალებები

მოდალური ზმნები MUST, HAVE TO, TO BE TO, OUGHT TO, NEED გამოხატავენ ვალდებულება / აუცილებლობის შინაარსს ინგლისურ ენაში: მოდალური ზმნა MUST-ის ძირითადი მნიშვნელობებია: ვალდებულება, აუცილებლობა, იძულება, ბრძანება, ემფატიკური რჩევა, აკრძალვა, გაძლიერება, მოწვევა; რაღაცის ლოგიკური ახსნა, ვარაუდი, დარწმუნებულობა. MUST-ის ფორმალურად შემცველი კონსტრუქცია შეიძლება იყოს: MUST + SIMPLE INFINITIVE და MUST + PERFECT INFINITIVE. MUST+SIMPLE INFINITIVE-ის ფორმას შეუძლია გამოხატოს როგორც ახლანდელი, ისე მომავალი და წარსული დროები. როდესაც MUST + SIMPLE INFINITIVE გამოხატავს მომავლის მნიშვნელობას, ქართულ ენაში შესაბამისად გამოყენებულია მოდალური ნაწილაკი უნდა + II კავშირებითის ფორმები (ზოგჯერ ლექსიკური საშუალებებიც): “I can not come with you now, Ana. Rita and I must settle things” – „მე ვერ წამოვალ შენთან ერთად, ნარიტას უნდა მოველაპარაკო ყველაფერზე“. ბრძანება/თხოვნა/მოთხოვნა ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირებული სემანტიკური მნიშვნელობებია. ნიუანსები კარგად ჩანს ზეპირ მეტყველებაში, სადაც ამის დადგენა ინტონაციის საშუალებით შეიძლება. მათი ზუსტი გამიჯვნა წერილობით ტექსტებში უმეტეს შემთხვევაში ფართო კონტექსტის საშუალებით ხდება შესაძლებელი. ქართულ ენაში მომავლის მნიშვნელობით მყოფადის მწკრივის ფორმითაც გვაქვს ვარაუდის, ლოგიკური დასკვნის, ალბათობის სემანტიკით: “Because, if it was not Nick Brown, it must be Anna Brown” – „ხოლო, თუკი ნიკი ბრაუნი არ აღმოჩნდა, მაშინ ანა ბრაუნი იქნება“ (კითხვით-პირობითი კონტექსტია). ქართული „უნდა“ + II თურმეობითის ფორმები წარსულის მნიშვნელობით შინაარსს გადმოსცემს. მოდალური შინაარსი შეიძლება გადმოიცეს უნდა ნაწილაკის გარეშეც. ძირითადი მნიშვნელობაა ვალდებულება/აუცილებლობა: “No, one must guess, no one must know, what he was felling-except Anna herself”. – „არავის უნდა სცოდნოდა, არავინ უნდა მიმხვდარიყო, თუ რას გრძნობდა იგი, თვით ანას გარდა“. ქართულ ენაში აწმყოს მნიშვნელობით გადმოცემულია აწმყოს მწკრივით. კილო თხრობითია, თუმცა მასთან ხშირად გვხვდება „ალბათ“, „ნეტავ“, „იქნება“ და ა. შ. აწმყოს მწკრივის ფორმებს

მოდალურ მნიშვნელობას აძლევენ მოდალური სიტყვები და ნაწილაკები. მოცემული ფორმებით გამოიხატება – ვარაუდი/ექვი/ალბათობა, იძულება/ადიარება, აუცილებლობა: “and I must say that Miss Ana was really very sympathetic for once and offered to do everything she could – to take the burden off my shoulders”. – „ვადიარებ, ქ-ნი ანა ძალიან კეთილად მოიქცა, ყველაფრის მოგვარება თვითონ იკისრა და ამით უზარმაზარი ტვირთი შემიმსუბუქა“.

უარყოფითი ფორმა MUST NOT ინგლისურ ენაში გამოხატავს აკრძალვას, ლოგიკური დასკვნას, დიდ დარწმუნებულობას. ასეთი მნიშვნელობები ქართულ ენაში გადმოცემულია უარყოფითი ნაწილაკებით – „არ“, „ვერ“, „ნუ“.

მოდალური ზმნა MUST + PERFECT INFINITIVE შემდეგ მნიშვნელობებს გამოხატავს: აუცილებლობას წარსულში, დარწმუნებულობას, ლოგიკური დასკვნით მიღწეულ დარწმუნებულობას. შესაბამისად აღნიშნული შინაარსისათვის ქართულ ენაში გამოყენებულია „უნდა“ + II თურმეობითი: “whoever killed must have had a reason” – „უცნობ მკვლელს რაიმე მიზეზი უნდა ჰქონოდა“.

“MUST + PERFECT INFINITIVE-ის შინაარსი გამოხატულია წყვეტილის ფორმითაც, რომელთანაც მოდალური სიტყვები „ალბათ“, „იქნებ“ „თითქოს“ გადმოსცემენ ვარაუდს /ექვს /ალბათობას: “And his aunt, I know, insists that he must carelessly have mentioned having them in his possession”. – „დეიდამისმა დაიჟინა, რომ თითქოს მან ნართაულად გადაუკრა, ობლიგაციები ჩემთან არისო“. ეს შინაარსი აწმყოს კავშირებითისა და უწყვეტლის ფორმებითაც გადმოიცემა. უწყვეტლის ფორმით გადმოიცემა ნატვრაც: “It must have been nice when there were gold sovereigns”. – „რა კარგი იქნებოდა ოქროს სოვერენი რომ მიეცა“.

მოდალურ ზმნას MUST აქვს თავისი ეკვივალენტები: TO HAVE TO, TO BE TO. OUGHT TO მხოლოდ აწმყო დროის ფორმით არის წარმოდგენილი, მაგრამ შეუძლია გამოხატოს წარსული და მომავალი დროებიც. გვხვდება, როგორც SIMPLE INFINITIVE-თან, ასევე PERFECT INFINITIVE-თან.

OUGHT TO + SIMPLE INFINITIVE გამოხატავს ვალდებულებას, რომელიც შეიძლება ვერ შესრულდეს, მორალურ ვალს; შერბილებულ ბრძანებას, ტაქტიან რჩევას. უარყოფითი OUGHT NOT TO გამოხატავს შერბილებულ აკრძალვას; უარყოფით რჩევას; აუცილებლობის შინაგან უარყოფას. OUGHT TO + SIMPLE INFINITIVE-ის შესატყვისად ქართულში გვაქვს

უნდა + II კავშირებითი (ზოგჯერ მხოლოდ კავშირებითის ფორმა ნაწილაკ უნდა-ს გარეშე). ქართულში OUGHT TO-ს მომავალი მნიშვნელობით გამოყენებისას მყოფადის მწკრივი ვლინდება: “You ought to see Iris Marlo, all the same”. – „აირის მარლოსთან შეხვედრა მაინც მოგიწევთ“. აღნიშნული ფორმები გამოხატავს, აგრეთვე, გაკვირვებას, საყვედურს, ტაქტიან რჩევას, თავაზიან თხოვნას (ირონიული ელფერით). OUGHT TO + SIMPLE INFINITIVE-ის წარსული მნიშვნელობით ქართულში გადმოსცემს „უნდა“ + II თურმეობითი ან მხოლოდ II თურმეობითის ფორმა: სემანტიკური მნიშვნელობით: კითხვა / ვარაუდი / ეჭვი / შემფოთება / ტაქტიანი რჩევა / თხოვნა.

ინგლისურში OUGHT NOT TO მომავალი მნიშვნელობით მყოფადის მწკრივით გადმოიცემა. სემანტიკური მნიშვნელობა: ვარაუდი, აუცილებლობის შინაგანი უარყოფა (INTERNAL NEGATION OF NECESSITY) OUGHT TO + PERFECT INFINITIVE ქართულში გადმოიცემა უწყვეტლის მწკრივით.

ინგლისურში კიდევ ერთი ზმნა, რომელიც „ვალდებულების“ ჯგუფს განეკუთვნება, არის NEED, იგი გამოიყენება როგორც სრულმნიშვნელოვანი ზმნა: “SHE NEEDS YOUR HELP? DOES SHE NEED YOUR HELP? SHE DOESN’T NEED YOUR HELP? DOESN’T SHE NEED YOUR HELP?” და როგორც კატენატიური ზმნა: “HE NEEDS TO GO NOW”. მოდალური NEED – ძირითადად გამოიყენება კითხვით და უარყოფით ფორმებში. NEEDN’T + SIMPLE INFINITIVE გამოხატავს აუცილებლობისა და ვალდებულების არარსებობას: “At least he need not think again”. – „მას გადაწყვეტილი ჰქონდა აღარ ეფიქრა ამაზე“. NEEDN’T + SIMPLE INFINITIVE-ს მომავლის მნიშვნელობით ქართულში შეესატყვისება „უნდა“ + II კავშირებითი“. „ჩვენ არ უნდა წავიდეთ!“ WE MUST NOT GO! NEED და MUST – ჩანაცვლებადი ზმნებიაა, თუმცა განსხვავებული სემანტიკური ნიუანსით: THEY MUSTN’T GO – „ისინი არ უნდა წავიდეთ“. (კატეგორიული ვალდებულება) SHE NEEDN’T GO – „ის არ უნდა წავიდეს“ (ამის გაკეთების საჭიროება არ არის).

შეპირისპირებითი ანალიზის საფუძველზე ზოგად დასკვნებში ნაშრომში გრამატიკული და სემანტიკური ეკვივალენტობის დონეზე მოცემულია მოდალურ შინაარსთა შესაბამისობის მიღწევის შესაძლებლობები ინგლისური და ქართული ენებისათვის, ქართულ ორიგინალურ ნაწარმოებთა ენასთან შედარებით თარგმანის ენა მოდალობის გამოხატვის თვალსაზრისით მეტი შეზღუდულობით ხასიათდება.

§ 6.11. ჩინური მოდალური ზმნების თარგმნა

მოდალური ზმნები “想 XIǎNG სურვილი, დაპირება, ნდომა, 要 YÀO ხაზს უსვამს გადაწყვეტილებას („უნდა“), 会 HUÌ, აღნიშნავს, „ფლობას“, „ცოდნას“. 能, NÉNG შეძლება 可以 KĒYǐ აქვთ შესაძლებლობის მნიშვნელობა, 应该 YĪNGGĀI გამოხატავს რაღაცის კეთების აუცილებლობას ეთიკის ან ლოგიკის წესების გამო, და ა.შ. გამოხატავს რაიმე მოქმედების შესრულების უნარს, შესაძლებლობას, აუცილებლობას ან სურვილს. წინადადებაში მოდალური ზმნა ყოველთვის შეეწყობა სხვა დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნებს და წარმოქმნის მათთან ერთად შემასმენელს.

უარყოფითი ფორმა მოდალური ზმნისა იწარმოება ზმნიზედა 不 BÙ-ს გამოყენებით. ალტერნატიული კითხვის მტკიცებით-უარყოფითი ფორმა იწარმოება მოდალური ზმნის გამეორებით მტკიცებით და უარყოფით ფორმაში.

ჩინურ ენაში ზოგიერთი ზმნა გამოიყენება, როგორც დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე სიტყვად (ანუ ძირითად ზმნად), ისე მოდალურ ზმნადაც. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია რამდენიმე მოდალური ზმნის მნიშვნელობა (ჯიბლაძე 2015: 383).

1. ზმნები 要 YÀO ხაზს უსვამს გადაწყვეტილებას („უნდა“) და 想 XIǎNG სურვილი, დაპირება, ნდომა შეიძლება წარმოდგენილი იყოს როგორც დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნები, ისე მოდალური ზმნები. მოდალური ზმნის როლში ისინი გამოხატავენ სურვილს ან აუცილებლობას, მაგრამ 要 YÀO ხაზს უსვამს გადაწყვეტილებას („უნდა“) 想 XIǎNG კი სურვილს, დაპირებას („მინდა“). მოდალური ზმნის 要 YÀO-ს უარყოფითი ფორმა არის 不想 BÙXIǎNG ისევე, როგორც მოდალური ზმნის 想 XIǎNG . მაგალითად:

1) 朋友，我要买那本书。 Péngyǒu, wǒ yāomǎi nà běn shū. „მეგობარო, მე მინდა ვიყიდო ის წიგნი“.

朋友，我想买本字典，你们这儿有吗？ Péngyǒu, wǒ xiǎng mǎi běnzi diǎn, nǐmen zhè'er yǒu ma? „მეგობარო, მე მინდა ვიყიდო ლექსიკონი, გააქვთ?“

2) 星期天你想进城吗？ Xīngqítīān nǐ xiǎng jìn chéng ma? „გინდა, კვირას წავიდეთ ქალაქში?“

我不想去，我要回家 Wǒ bùxiǎng qù, wǒ yào huí jiā. „მე არ მინდა ქალაქში წასვლა, მე მინდა (უნდა) დავბრუნდე სახლში“.

2. ზმნა 会HUÌ შეიძლება წარმოდგენილი იყოს როგორც ძირითადი, ისე მოდალური ზმნის როლში, როგორც მოდალური ზმნა იგი აღნიშნავს „ფლობას“, „ცოდნას“. მაგალითად:

你会不会游泳 Nǐ huì bù huì yóuyǒng? „შენ იცი ცურვა?“

她不会说英语 Tā bù huì shuō yīngyǔ. „ის არ ლაპარაკობს ინგლისურად“ („არ ფლობს ინგლისურ ენას“).

这个练习不会做，请你帮助我 Zhège liànxí bù huì zuò, qǐng nǐ bāngzhù wǒ. „მე არ ვიცი როგორ დავწერო ეს სავარჯიშო. გთხოვ, დამეხმარე“.

3. 能 NÉNG და 可以 KĒYǐ გამოიყენება როგორც მოდალური ზმნები და აქვთ შესაძლებლობის მნიშვნელობა. მაგალითად:

他现在能看中文杂志 Tā xiànzài néng kàn zhōng wén zázhì. „მას ახლა შეუძლია ჩინურ ენაზე ჟურნალების კითხვა“.

每星期你能学几课 Měi xīngqī nǐ néng xué jǐ kè? „კვირაში რამდენი გაკვეთილის შესწავლა შეგიძლია?“

我可以翻译这本书 Wǒ kěyǐ fānyì zhè běn shū. „მე შემიძლია, ვთარგმნო ეს წიგნი“.

მოდალური ზმნები 能 NÉNG 可以 KĒYǐ ასევე გამოხატავს მოქმედების შესრულების შესაძლებლობას ან შეუძლებლობას (გარემოებიდან გამომდინარე).

你们今天能不能去 Nǐmen jīntiān néng bùnéng qù? „დღეს თქვენ შეგიძლიათ, რომ წახვიდეთ?“

可以进来吗 Kěyǐ jìnlái ma? „შეიძლება, შემოვიდე?“

阅览室不能吸烟 Yuèlǎn shì bùnéng xīyān. „სამკითხველო დარბაზში არ შეიძლება მოწევა“. ზემოხსენებული ზმნების 能 NÉNG-სა და 可以 KĒYǐ-ის უარყოფითი ფორმა არის 不能 BUNÉNG. ზმნა 可以 KĒYǐ -ს მოეპოვება სხვა მნიშვნელობებიც. ერთ-ერთი მათგანია „რამე

ქმედებისთვის ნების დართვა“. ამ შემთხვევაში უარყოფითი ფორმა იქნება 不可以 BÙ KĒYĪ.

4. მოდალური ზმნა 应该 YĪNGGĀI გამოხატავს რაღაცის კეთების აუცილებლობას ეთიკის ან ლოგიკის წესების გამო, მაგალითად:

5. მოდალური ზმნა 应该 YĪNGGĀI“ გამოხატავს რაღაცის კეთების აუცილებლობას ეთიკის ან ლოგიკის წესების გამო. მაგალითად:

你们学得不错，应该去中国 Nǐmen xué dé bùcuò, yīnggāi qù zhōngguó., თქვენ კარგად სწავლობთ, უნდა წახვიდეთ ჩინეთში“.

你们学习汉语，应该会听，会说，会写 Nǐmen xuéxí hànyǔ, yīnggāi huì tīng, huì xiě., თქვენ სწავლობთ ჩინურ ენას და უნდა შეგეძლოსთ ლაპარაკი, გაგება და წერა“.

მოდალურ ზმნებს არ აქვთ დროის ფორმები, ისინი არ ორმაგდებიან და მათ შემდეგ არ გამოიყენება დამხმარე სიტყვები (ჯიბლაძე 2015: 385).

მოდალობის მიხედვით წინადადებათა ტიპები საინტერესოა, ამგვარად წინადადებაში გამოთქმული აზრის მიზანი სხვადასხვაგვარია. ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტები ინფორმაციას გადმოგვცემს, გარემომცველი სინამდვილიდან ცნობას ან ნება-სურვილს გამოხატავს, დავალებას, რომლის შესრულებასაც ადრესატისაგან მოითხოვს. მოდალურ წინადადებაში ჩანს მთქმელის დამოკიდებულება და თქმულის შინაარსისადმი მიზანდასახულობა. საქმიან საბუთებში მოდალობის მიხედვით თხრობითი და ბრძანებითი წინადადებებია ძირითადად მიღებული. ნათქვამის მიმართება სინამდვილესთან, მოდალობა სხვადასხვა სახით გადმოიცემა. ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტების თხრობითი ტიპის ტექსტები ყოველთვის გამოხატავს უტყუარობას, უეჭველობას, დადასტურებას. თქმულის შინაარსში მთავარია, სინამდვილის თვალსაზრისით, რომ მთქმელმა აზრი გადმოსცეს როგორც ნამდვილი, უტყუარი ფაქტი. საქმიანი დოკუმენტების საბუთებში ამ ტიპის წინადადებები მთავარია. სამართლებრივ აქტებში ასევე მეორე პირისადმი მიმართული მთქმელის გადაწყვეტილება ძირითადია, იმოქმედოს მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად. მსგავსი წინადადებები სინამდვილის რაიმე ფაქტს კი არ გადმოგვცემს, არამედ ბრძანებას, რომელიც უნდა შეასრულოს მისამართმა პირმა. ამ დანიშნულების გათვალისწინებით წინადადებები სწორედ უნდა აიგოს ოფიციალურ-საქმიან-სამართლებრივ ტექსტებში. თქმულის შინაარსისადმი, ამდენად, წინადადებაში

ჩანს მთქმელის დამოკიდებულება და მიზანდასახულობა. საქმიან სამართლებრივ დოკუმენტებში ძირითადად თხრობითი და ბრძანებითი წინადადებებია მიღებული მოდალობის მიხედვით. მოდალობა ანუ ნათქვამის მიმართება სინამდვილესთან სხვადასხვა საშუალებით გადმოიცემა. სამართლებრივი და ოფიციალური დოკუმენტების თხრობითი ტიპის ტექსტები ყოველთვის გამოხატავს, უტყუარობას, უეჭველობას, რისამე დადასტურებას. თქმულის შინაარსში სინამდვილის თვალსაზრისით, მთავარია ის, რომ მთქმელმა აზრი გადმოსცეს.

§ 6.12. მოდალობის სისტემის კვლევა ჩინური, ინგლისური და ქართულ ენების იურიდიულ თარგმანში სისტემურ-ფუნქციური გრამატიკის (SFG) პერსპექტივიდან

იურიდიული დისკურსის სპეციფიკური ჟანრი მოიცავს გამოთქმების უჩვეულო ფორმების გამოყენებას, სიტყვების შერჩევასა და წინადადებების შედგენას. სისტემურ-ფუნქციურ გრამატიკაში (SFG) მოდალობის სისტემის და სამართლებრივი ლინგვისტიკის სამართლებრივი ენის თეორიის საფუძველზე, მოცემული კვლევა დაიგეგმა ჩინური იურიდიული მთავარი დისკურსების ინგლისურად თარგმანში მოდალობის სისტემის შეფასებისა და თარგმანთან დაკავშირებული პრობლემების განხილვის მიზნით. ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ანალიზის გამოყენებით ჩინური იურიდიული დოკუმენტების დახმარებით დადგინდა, რომ ჩინური სამართლებრივი დისკურსების მოდალობის სისტემის ინგლისურ თარგმანში სამი აშკარად განსხვავებული თვისება არსებობს. ამ თვისებებით ვლინდება, რომ ჩინური იურიდიული დისკურსების თარგმანში გამოიყენება ენის მრავალფეროვნება, კანონმდებლობის სიზუსტისა და უფლებამოსილების ხარჯზე. ასევე წარმოდგენილია რამდენიმე ტაქტიკის და შემოთავაზების განხილვა, ჩინური იურიდიული დისკურსების მოდალობის სისტემის ჩინურიდან ინგლისურ ენაზე თარგმანთან დაკავშირებით.

ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის სისტემის ინგლისური თარგმანის რა წესები და ფუნქციები არსებობს? ახდენენ თუ არა თარჯიმნები ჩინური იურიდიული

დისკურსების კომუნიკაციური ფუნქციების ფუნქციურად და ადეკვატურად გადმოცემას, კანონის სიზუსტის და უფლებამოსილების დაცვის გზით? არსებობს თუ არა რაიმე სახის დეფიციტი ჩინური იურიდიული დისკურსებში მოდალური ოპერატორების ინგლისურ თარგმანებში? ამ შეკითხვებზე პასუხის გასაცემად მოცემულ კვლევაში ხდება ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში გამოყენებული მოდალური ოპერატორების ინგლისურ თარგმანზე კონცენტრირება; ასევე მასში გამოკვლეულია თარგმნის უჩვეულო თვისებები და შემოთავაზებები ჩინეთში იურიდიული თარგმანის ხელშეწყობის მიზნით.

§ 6.13. ჩინური იურიდიული ენის თარგმნის კვლევის მიმოხილვა

იურიდიული ენა, იურიდიული ჟანრი უფლებამოსილი და დამავალდებულებელი ძალით, განსხვავდება ზოგადი ენისგან (დუ 2004: 1). როგორც სამართლებრივი ენის ძირითადი ნაწილი, იურიდიული ენა წარმოადგენს წერილობით გაფორმებულ იურიდიულ დოკუმენტს, რისი მიზანიც არის ნაციონალური უფლებებისა და ნების ასახვა ენის გამოყენებით. საერთაშორისო ურთიერთობის განვითარების ზრდასთან ერთად, ჩინური კანონის და რეგულაციების თარგმანი ჩინური უცხოური ვაჭრობისა და გაცვლის მნიშვნელოვან ნაწილად იქცა. ამ საკითხთან დაკავშირებით, მათ შორის სამართლებრივი თარგმნის პრობლემებსა და მათი გადაწყვეტის გზებთან დაკავშირებული კვლევები ადგილობრივი მეცნიერების ფართო განხილვის საგანს წარმოადგენს (ჭანგი2004:22) ისევე, როგორც იურიდიული ენის სტილისტური ფუნქციები და მათი თარგმნის სტრატეგიები (ჰუანგი2002:12), იურიდიული თარგმნის განხილვა კონკრეტული ლექსიკონებისა და იურიდიული ტერმინების პერსპექტივიდან (სიაო2001:14). იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის სისტემის თარგმნის მკვლევრები ხარისხობრივი კვლევებიდან (ლი2007) კორპუსზე დაფუძნებულ რაოდენობრივ კვლევებზე (კაო2010:10) გადავიდნენ. ეს მკვლევრები სამართლებრივი თარგმნის პრაქტიკის შესახებ მდიდარ ინფორმაციას იძლევიან.

ამ კვლევების უმრავლესობა რაოდენობითი კვლევებით შემოიფარგლება, რასაც აკლია დამაჯერებელი მონაცემების მხარდაჭერა. რამდენიმე კვლევა მხოლოდ ძირითად მოდალურ ზმნებს იხილავს. ამასთან, შედარებით ნაკლები კვლევა არსებობს სხვა მოდალურ ოპერატორებთან დაკავშირებით, როგორც არის მოდალური პირობითი ზმნები, მოდალური ზედსართავი სახელები და სხვა. ამ მიზეზით მოცემულ კვლევაში წარმოდგენილია კორპუსზე დაფუძნებული რაოდენობრივი კვლევა მოდალურ ოპერატორებში ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში, სისტემური ფუნქციური გრამატიკის თეორიის საფუძველზე. ავტორი ცდილობს აღმოაჩინოს თარგმნის პრობლემები და მათი მოგვარების გზები. მოცემულ კვლევაში პარალელური ორენოვანი ტექსტები ჩინური იურიდიული დოკუმენტების პარალელური კორპუსიდან (შემდგომში PCLLD) არის ამოღებული, რომელიც შაოქინგის უნივერსიტეტის უცხო ენების სკოლის

მიერ არის შედგენილი. ორენოვანი ტექსტი მოიცავს 235 იურიდიულ ტექსტს და მათი თარგმნის ვერსიებს, მათ შორის 1427777 ჩინურ იეროგლიფს და 1067798 ინგლისურ სიტყვას (სუნი2009:11).

§ 6.14. მოდალობის სისტემის თეორია

სისტემურ-ფუნქციურ ლინგვისტიკაში ენა მიჩნეულია მნიშვნელობის პოტენციურ სისტემად სამი მეტაფუნქციით: იდეოლოგიური ფუნქცია, ინტერპერსონალური ფუნქცია და ტექსტური ფუნქცია. მათ შორის ენის ინტერპერსონალური ფუნქცია მოიცავს სხვა ადამიანებთან ურთიერთობისთვის ენის გამოყენებას, მათთან ურთიერთობის დამყარებისა და შენარჩუნების, მათ ქცევაზე ზემოქმედების ან მსოფლიოში არსებულ ნივთებზე ჩვენი აზრის გამოთქმის მიზნით. ენის ინტერპერსონალური ფუნქცია ხორციელდება განწყობის სისტემით, მოდალობის სისტემით და შეფასების სისტემით. როგორც ინტერპერსონალური ფუნქციის მნიშვნელოვანი კომპონენტი, მოდალობის სისტემა არა მხოლოდ მოლაპარაკის აზრს და მსჯელობებს გადმოსცემს, არამედ ასევე ასახავს წინადადების ვალიდურობის მოსაუბრისეულ შეფასებასაც. „მოდლობა ეხება იმ მნიშვნელობის სფეროს, რომელიც დიახ და არა პასუხს შორის(ჰელიდეი2008:18). ძვეს – შუალედური საფუძველი დადებით და უარყოფით პოლუსებს შორის“. სისტემურ-ფუნქციური გრამატიკის თეორიულ სტრუქტურაში მოდალობის სისტემა მოიცავს მოდალურ ოპერატორებს, წინადადების თავისუფალ მოდალურ წევრებსა და ინტერპერსონალურ მეტაფორებს. ამასთან, იურიდიულ დისკურსებში წინადადების თავისუფალი მოდალური წევრები და ინტერპერსონალური მეტაფორები იმდენად დაბალი სიხშირით გამოიყენება, რომ ისინი შესაძლოა გამოვრიცხოთ ანალიზიდან. შესაბამისად, ეს კვლევა ეხება მოდალური ოპერატორების თარგმნას (მათ შორის მოდალური ზმნებისა და მოდალური ზედსართავის პრედიკატული ზედსართავი ჩათვლით) ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში. მოდალობის სისტემაში წინადადებების მართებულობის შეფასების სამი მაჩვენებელი არსებობს – კონკრეტულად მაღალი, საშუალო და დაბალი მოდალური მაჩვენებელი. მოდალური ოპერატორები გამოიყენება წინადადებების ალბათობის, ან წინადადებების ვალდებულების

სხვადასხვა ხარისხის გამოსახატავად. მაგალითად, მაღალი მნიშვნელობის მქონე მოდალური ოპერატორი „უნდა“ მაღალ ვალდებულებას ატარებს, საშუალო ხარისხს ვალდებულების თავლსაზრისით. მოდალური ოპერატორი will დან shall (*მომავალი დროის გამოსახატავი დამხმარე ზმნები*) გულისხმობს საშუალო ვალდებულებას და დაბალი მნიშვნელობის მოდალური ოპერატორი „შეძლება“, „შესაძლოა“ (can, may) ვალდებულების დაბალ ხარისხს გულისხმობენ.

მოდალობის სისტემა შესაძლოა დამატებით მოდალიზაციად და მოდულაციად დაიყოს. მოდალობის გამოყენებისას წინადადებების ალბათობის ან სიხშირის წარმოსაჩენად საქმე გვაქვს მოდალიზაციასთან. თუ მოდალობა გამოიყენება წინადადებების ვალდებულების ან მიდრეკილების წარმოსაჩენად – ხვდება მოდულაციას. იურიდიული პროცესი რწმენას, ღირებულებებსა და მორალურ სტანდარტებს ზოგად წესებად და რეგულაციებად აქცევს, რომლებსაც იურიდიული სისტემა აძლევს ძალას. იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის სისტემის შეფასების მთავარ მიზანს წარმოადგენს „ადამიანის პასუხისმგებლობის კვლევა მომავალ ქმედებებზე იურიდიულ წინადადებებთან და ვალდებულებებთან მიმართებაში“ (ში2008:56). კონტექსტურ სიტუაციაში იურიდიული დისკურსების ფუნქციას წარმოადგენს დირექტივების გაცემა და ვალდებულებების დაკისრება. ამ მიზეზით იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის სისტემის კვლევა ორიენტირებულია მოდულაციაზე მოდალურ ოპერატორებში. დადგენისა და აკრძალვის დადებითი და ნეგატიური პოლუსების, ასევე შუალედურ საფუძველზე ვალდებულების და გადახრების სხვადასხვა ხარისხის გამო მოდალობის სისტემა კლასიფიცირდება სხვადასხვა მოდალური ამოცანის მიხედვით. კვლევაში ინგლისურ და ჩინურ მოდალურ ოპერატორებს შორის განსხვავება ეფუძნება ინგლისური მოდალური ოპერატორების ჰალიდეისა და მათიესენისეულ (ჭანგი2008:116) კლასიფიკაციას და ჩინური მოდალური ოპერატორების პენგ სუანვეისეულ კლასიფიკაციებს.

**§ 6.15. ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის გამომხატველი
საშუალებების ინგლისური და ქართული თარგმანი: მახასიათებლები და
პრობლემები**

**§ 6.15.1. ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალური ოპერატორების
ინგლისური თარგმნის ზოგადი მახასიათებლები**

მოცემულ კვლევაში წარმოდგენილია PLLCD-დან მიღებული სხვადასხვა მნიშვნელობის მქონე ჩინური და ინგლისური მოდალური ოპერატორები. მიღებულ იქნა კლებადი თანმიმდევრობით წარმოდგენილი მონაცემები (იხილეთ ცხრილი 1).

ცხრილი 1.

PLLCD-ში ჩინური და ინგლისური მოდალური ოპერატორის სიხშირის გადანაწილება

ჩინური მოდალური ოპერატორი	სიხშირე	პროცენტულობა	ინგლისური მოდალური ოპერატორი	სიხშირე	პროცენტუ ლობა
应当(yīngdāng)	6104	44%	Shall (უნდა, მომავალი დრო)	15181	63%
可以(kěyǐ)	2812	20.20%	May (შესაძლოა)	3764	16%
不得(bùdé)	1713	12.30%	Must (უნდა)	1188	5%
必须(bìxū)	1420	10.20%	shall not (არ, მომავალი დრო)	1014	4.2%
需要(xūyào)	722	5.20%	Should (უნდა, მომავალი დრო)	997	4.20%
禁止(jìnzhǐ)	422	3%	may not (არ შეიძლება)	453	1.9%
不能(bùnéng)	332	2.40%	be required (მოთხოვნილია)	361	1.60%
可能(kěnéng)	260	1.90%	Can (შეძლება)	304	1.30%
能够(nénggòu)	72	0.50%	be allowed (ნებადართულია)	216	0.90%

严禁(yánjìn)	24	0.17%	Need (საჭიროა)	151	0.67%
务必(wùbì)	4	0.03%	be forbidden (აკრძალულია)	119	0.50%
应该(yīnggāi)	3	0.02%	must not (არ უნდა)	83	0.35%
			Might (შესაძლოა, წარსული დრო)	28	0.01%
			Could (შესაძლოა, წარსული დრო)	21	0.08%
			will not (არ, მომავალი დრო)	21	0.08%
			Ought (უნდა)	19	0.08%
			need not (საჭირო არ არის)	11	0.04%
სულ	13888			23931	

როგორც 1-ლი ცხრილიდან ჩანს, დიდი სხვაობა არსებობს ჩინური მოდალური ოპერატორებისა და ინგლისური მოდალური ოპერატორის გამოყენებას შორის. ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში ინგლისური მოდალური ოპერატორების ინგლისური თარგმანის ზოგადი მახასიათებლები არის შემდეგი:

პირველი – ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალური ოპერატორების დიდი უმრავლესობა მაღალი მნიშვნელობის მოდალური ზმნებია, როგორც არის 应当(yīngdāng, უნდა), 不得(bùdé „აკრძალული“) და 必须(bìxū „უნდა“), ხოლო ინგლისურ თარგმანში მთარგმნელები უმეტესად იყენებენ საშუალო და დაბალი მნიშვნელობის მოდალურ ზმნებს, როგორც არის shall, may და should და რომლითაც ცდილობენ სტანდარტიზაციას შედარებით ზომიერი ინტონაციით და არა იძულებითი ფორმით. ამასთან, ამ გზით შესაძლოა თავიდან იქნას აცილებული „კანონების ზედმეტი აბსტრაქცია და უსახურობა“.

მეორე – ჩინური იურიდიული დისკურსის ინგლისურ თარგმანში, მთარგმნელები? ხშირად იყენებენ მიზეზობრივი კონსტრუქციის ვნებით გვარს მოდულაციის სხვადასხვა

ხარისხის წარმოსაჩენად, როგორც არის be required to, be allowed to და be forbidden. ამის მიზეზი ის არის, რომ ვალდებულებები ან სურვილის ქონა შესაძლოა გამოიხატოს „პრედიკატების (შეგრძნებაზე დაფუძნებული სიტყვების) გაფართოების“ გზით(ხუ2005:146). სტრუქტურები არა მხოლოდ მოდულაციას უზრუნველყოფენ სიტუაციური მნიშვნელობებთან სავალდებულო პირობებში, არამედ ასევე აძლიერებენ კანონის აღსრულების ძალას და მის არაკონსულტირების ხარისხს.

მესამე – ჩინურ იურიდიული დისკურსებში ყველაზე ხშირად გამოყენებული უარყოფითი მოდალური ზმნა არც ძლიერი ინტონაციით წარმოთქმული 禁止 (jìnzhǐ „აკრძალვა“) არის და არც 严禁 (yánjìn „აკრძალვა“) იმავე ინტონაციით. ეს არის 不得. რაც შეეხება ინგლისურ თარგმანს, ყველაზე ხშირად გამოყენებული ნეგატიური მოდალური ზმნა არის shall not და შემდეგ may not. თუმცა must not ყველაზე ძლიერი ინტონაციით მოდალური ზმნების მხოლოდ 0,35%-ს შეადგენს. შედეგად ვლინდება, რომ თარჯიმნები ცდილობენ „საზოგადოების აზრი პოზიტიური და მოტივირებული და არა ნეგატიური და პასიური ფორმით წარმართონ“ (კაო 2010: 73), რადგან იურიდიულ ენებში 禁止 უნდა ჩაითვალოს ნებართვის გაძლიერებად და არა ნეგატიურ ბრძანებად.

§ 6.15.2. პრობლემური საკითხები მოდალობის გამომხატველი საშუალებების თარგმანში ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში

ჩინური მოდალური ოპერატორების თარგმნის ტენდენციების დეტალურად განსახილველად მოცემულ კვლევაში, უპირველეს ყოვლისა, შერჩეულია წარმოშობის მაღალი სიხშირის მქონე პოზიტიური და ნეგატიური ჩინური მოდალური ოპერატორები და შემდეგ წარმოდგენილია ინგლისური შესაბამისობა PLLCD-ში და ბოლოს მოცემულია შესაბამისი კორპუსი. პარალელურ ტექსტებში წარმოდგენილი მოდალური ოპერატორების ანოტაციისა და განლაგების საფუძველზე, მოცემული კვლევაში გამოიყოფა ქვემოთ მოცემული მოდალური ოპერატორები და გაანგარიშდება მათი წარმოშობის სიხშირე პროგრამული უზრუნველყოფის WorldSmith- გამოყენებით. ამ ჩინური მოდალური ოპერატორებისა და მათი ინგლისური თარგმნის შეფასებისას, აღმოჩენილია რამდენიმე პრობლემური საკითხი ამ მოდალური ოპერატორების ინგლისურ თარგმანში:

პირველი – ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში თარჯიმნები ხშირად იყენებენ საშუალო მნიშვნელობის სასრულ მოდალურ ზმნას shall. როგორც ყველაზე ხშირად გამოყენებული მოდალური ზმნა იურიდიულ დისკურსებში shall მესამე პირთან მიმართებაში მოიცავს ბრძანებას, ვალდებულებას, პასუხისმგებლობას, უფლებას, პრივილეგიასა და დაპირებას. №1 ცხრილის შესაბამისად, shall-ის ხმარების სიხშირეა 15181, რაც ყველა მოდალური ზმნის 63%-ს წარმოადგენს. ეს იმაზე მეტყველებს, რომ თარჯიმნები უპირატესობას საშუალო მნიშვნელობის მოდალურ ზმნებს ანიჭებენ.

ჩინური მოდალური ზმნების ძიებისა და ამ სიტყვების თარგმნით ტექსტებთან შედარებით დადგინდა, რომ 应当 (yīngdāng, უნდა)-ის 86% ნათარგმნია როგორც shall, 必须 (bìxū „უნდა“-ის 34% და 须-xū must უნდა) 46% ნათარგმნია როგორც shall, ხოლო 不得 (bùdé „აკრძალული“) -ის 45% ნათარგმნია როგორც shall not ან no...shall. shall-ის შესაბამის ჩინურ მოდალურ ზმნებში 必须(bìxū „უნდა“), და 禁止(jìnzhǐ „აკრძალვა“-ის აღსრულების ძალა უფრო ძლიერია, როგორც 必须 მაგალითში (1) და 禁止(yánjìn „აკრძალვა“)მაგალითში (2). 须 xū-ის აღსრულების ძალა, რაც 必须 (bìxū „უნდა“), -ის აბრევირებულ ფორმას წარმოადგენს, მეორე ადგილზე დგას. ხოლო 应当(yīngdāng, უნდა)ან 应yīngმესამე ადგილზე არიან. 可以 (kěyǐ can) შეძლება თითქმის არ გააჩნია აღსრულების ძალა ნებართვის და შერჩევის უფლების გამო, რაც (3) მაგალითშია წარმოდგენილი.

(1) 第二十五条在有线、无线通信中传递国家秘密的, 必须采取保密措施。(保守秘密法c062)

dì èr shí wǔ tiáo zài yǒu xiàn wú xiàn tōng xìn zhōng chuán dì guó jiā mì mì de bì xū cǎi qǔ bǎo mì cuò shī bǎoshōu mì mì fǎ

ინგლისური თარგმანი: Article 25 Transmission of state secrets through wire or wireless communications **shall** be protected by security measures. (Law of Keeping Confidential information c062)

ქართული თარგმანი: მუხლი 25. სახელმწიფო საიდუმლოების გადაცემა საკაბელო ან უკაბელო კომუნიკაციის გზით დაცული უნდა იყოს უსაფრთხოების ზომებით. (კანონი კონფიდენციალური ინფორმაციის შენახვის შესახებ c062).

(2) 禁止在荒漠草原、半荒漠草原和沙化地区砍挖灌木、药材及其他固沙植物。未经

jìn zhǐ zài huāng mò cǎo yuán bàn huāng mò cǎo yuán hé shā huà dì qū kǎn wā guān mù yào
cái jí qí tā gù shā zhí wù wèi jīng

县级人民政府批准，不得采集草原上的珍稀野生植物。(草原法c025)

xiàn jí rén mín zhèng fǔ pī zhǔn bù dé cǎi jí cǎo yuán shàng de zhēn xī yě shēng zhí wù cǎo
yuán fǎ

ინგლისური თარგმანი: Cutting or digging shrubs, medicinal herbs or other sand-fixation
plants on desert or semi-desert grasslands or in arid areas **shall** be prohibited. (Grassland Law c025)

ქართული თარგმანი: უნდა აიკრძალოს უდაბნოში, ნახევარუდაბნოში არსებულ
ბალახით დაფარულ მიწებზე ან არიდულ ტერიტორიებზე ბუჩქების, სამედიცინო
მცენარეების ან ქვიშის სამაგრი სხვა მცენარეების დარგვა-დათესვა (კანონი მინდვრების
შესახებ c025)

(3) 第二十二条省、自治区、直辖市的人民代表大会常务委员会可以根据本法

dì èr shí èr tiáo shēng zì zhì qū zhí xiá shì de rén mín dài biǎo dà huì cháng wù wěi yuán huì
kě yǐ gēn jù běn fǎ

制定实施办法。(城市组织法C046)

zhì dìng shí shī bàn fǎ chéng shì zǔ zhī fǎ

ინგლისური თარგმანი: Article 22 Measures for the implementation of this Law **shall** be
formulated, in accordance with this Law, by the standing committees of the people's congresses of
provinces, autonomous regions and municipalities directly under the Central Government. (City
Organization Law C046)

ქართული თარგმანი: მუხლი 22 წინამდებარე კანონის განხორციელების ღონისძიებები
უნდა იყოს ფორმულირებული წინამდებარე კანონის შესაბამისად, პროვინციების
ცენტრალურ ხელისუფლებას დაქვემდებარებული ხალხთა კონგრესების, ავტონომიური
რეგიონებისა და მუნიციპალიტეტების მუდმივმოქმედი კომიტეტების მიერ (ქალაქის
ორგანიზების კანონი C046).

მაგალითებში (1) და (2) საშუალო ხარისხის მნიშვნელობის მოდალური ზმნა shall
გამოიყენება საჭიროების, ვალდებულების და 必须 ან 禁止 -ის აღსრულების ყველაზე

ძლიერი ძალის წარმოსაჩენად ჩვეულებრივ წინადადებებში. თუმცა ის ასუსტებს კანონის აღსრულების ძალას და არაკონსულტირების ხარისხს. ამ მიზეზით სათარგმნი წინადადების იურიდიული კონტექსტი უნდა შესრულდეს მაღალი მნიშვნელობის მოდალური ზმნით must, რაც ხაზს უსვამს კანონის ავტორიტეტს, ხელისუფლების იმპერატიულობას და კანონმდებლობის უფლებას. ამასთან, ჩინური კანონების და რეგულაციების ინგლისურ ვერსიებში, როგორც არის ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის კონსტიტუციისა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჰონ-კონგის სპეციალური ადმინისტრაციული რაიონის ძირითადი კანონის ინგლისური ვერსიები, არსებული კონცეფციით 必须 ითარგმნება, როგორც must. მაგალითში (3), 可以 -ს არ აქვს აღსრულების ძალა სათარგმნი წინადადებაში, რომელიც ხელისუფლებას ანიჭებს თავისუფლებას იმის გადაწყვეტაში, განახორციელოს თუ არა ეს კანონი, ხოლო shall ზედმეტად გაზრდიდა ხელისუფლების ვალდებულების ხარისხს. შესაბამისად, მოდალური ზმნა may შესაბამისია 可以-ის სათარგმნად. კანონებში არსებული კონვენციების და სიტყვათა კომბინაციის გამოყენების მხრივ, საშუალო მნიშვნელობის მოდალური ზმნის shall მთავარი ფუნქციაა ადამიანის იძულება რამის გასაკეთებლად. შესაბამისად, shall გამოყენებულ უნდა იქნეს ჩინური მოდალური ზმნების სათარგმნად აღსრულების უფრო ძლიერი ძალით, როგორც არის: 应当, 须, 不得.

ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში shall-ის ზედმეტად გამოყენების ფენომენის სამი მიზეზი არსებობს. პირველი, „ლეგალიზების ჟარგონის“ გავლენით (ლი 2007: 57), იურიდიული დისკურსის თარგმნები ჩვეულებრივ სვამენ shall-ს ზმნის წინ და ფიქრობენ, რომ shall გააუმჯობესებს ინგლისური თარგმანების სამართლებრივ საფუძვლიანობას. მეორე, ის მომდინარეობს ლექსიკური არჩევნების ალბათობით. სისტემური ფუნქციური ლინგვისტიკა განსაზღვრავს, რომ „ენის სისტემა არსებითად ალბათური ხასიათის არის“ (ჰალიდეი 2008). როდესაც მოდალური ზმნა shall აკმაყოფილებს თარგმნის მოთხოვნებს, შერჩევის ალბათობა რეალურად ძალიან მაღალია. მესამე, თარგმნები უარს ამბობენ ენის განვითარების ტექნოლოგიაზე. ავსტრალიელმა მეცნიერებმა უკვე განაცხადეს, რომ shall სულ უფრო და უფრო იშვიათად გამოყენება ყოველდღიურ ინგლისურში, ხოლო must წარმოადგენს სტანდარტულ მოდალურ ზმნას, რომელიც გამოხატავს სამართლებრივ ვალდებულებასა და პასუხისმგებლობას (ლი 2007:

60). შესაბამისად, must გამოიყენება კანონის აღსრულების ძალის გამოსახატავად ანგლოამერიკულ ქვეყნებში ბოლო დროს ამოქმედებულ კანონებში, სადაც shall იშვიათად გამოიყენება.

მოდალური ზმნა shall სხვადასხვაგვარად გამოიყენება და განსხვავებული მნიშვნელობები აქვს, თუმცა იურიდიულ ტექსტებში უნდა შეთანხმდეს გამოყენება და ერთჯერადი სემანტიკური მნიშვნელობა იურიდიული ტერმინოლოგიის სიზუსტის და თანმიმდევრულობის უზრუნველსაყოფის, სემანტიკური გაურკვევლობისა და კონცეფციის, მსჯელობის, დასაბუთებულობისა და იურიდიული ლოგიკის შეუსაბამობის თავიდან აცილების მიზნით. შესაბამისად, როდესაც კანონი ვალდებულებას და პასუხისმგებლობას ანიჭებს ხელისუფლებას, ჩანაცვლეთ shall ტერმინით must. მაგალითში (4) მოცემულ კვლევაში შემოთავაზებულია, რომ ყველა shall უნდა ჩანაცვლდეს ტერმინით must, რაც უზრუნველყოფს კანონის აღსრულების ძალას.

(4) 保险公司注册资本最低限额必须为实缴货币资本。(保险法c163)

bǎo xiǎn gōng sī zhù cè zī běn zuì dī xiàn é bì xū wéi shí jiǎo huò bì zī běn bǎo xiǎn fǎ

თავდაპირველი ინგლისური ტექსტი: The minimum amount of registered capital for the establishment of an insurance company **shall** be fully paid-up in monetary form. (Insurance Law c163)

ქართული ტექსტი: სადაზღვევო კომპანიის დაფუძნებისთვის რეგისტრირებული კაპიტალის მინიმალური თანხა სრულად **უნდა (must)** იყოს გადახდილი ფულადი სახით (კანონი დაზღვევის შესახებ c163).

ცვლილება: სადაზღვევო კომპანიის დაფუძნებისთვის რეგისტრირებული კაპიტალის მინიმალური თანხა სრულად **უნდა (may)** იყოს გადახდილი ფულადი სახით (კანონი დაზღვევის შესახებ c163).

მეორე, არსებობს ერთსა და იმავე მოდალური ოპერატორის სათარგმნად დიდი რაოდენობით გამოთქმის ზედმეტად გამოყენების ტენდენცია. ეს კვლევა ითვალისწინებს ოთხი ხშირად გამოყენებული ჩინური მოდალური ზმნის ინგლისურ თარგმანს და შემდეგ ანგარიშობს და აჯამებს, რომ ყველა მათგანს სულ მცირე შვიდი ინგლისური განმარტება აქვს (იხილეთ ცხრილი 2).

ცხრილი 2 ჩინური მოდალური ოპერატორების ინგლისური თარგმანის მრავალფეროვნება

可以-ს ინგლისური თარგმანი	不得-ს ინგლისური თარგმანი	必须-ს ინგლისური თარგმანი	禁止-ს ინგლისური თარგმანი
Shall, may, can, should, be allowed, to be to, should, entitled to, could	may not, no...may, shall, not, no...shall, no...be permitted, be not allowed, must not prohibit, forbidden, not entitled to, cannot be eligible to, no...should	shall, shall be, subject to, have to, be necessary, shall be necessary, should, must	shall be prohibited, no...shall, prohibit, no...may, forbid, not allowed, ban

როგორც მე-2 ცხრილიდან ჩანს, თარჯიმნები ხშირად იყენებენ ოთხი სახის ლექსიკონს ან სტრუქტურას: მოდალური ზმნა (must not, may not, can not, shall not „არ უნდა, არაა შესაძლებელი, არ შეუძლია, არ უნდა (მომავალი დრო)“), პირობით ზმნა (prohibit)“აკრძალვა“, მოდალური ზმნიზედა (eligible) და პრედიკატული გამლის ფორმები (not be permitted, not be allowed, be forbidden, not be entitled to“არ არის დაშვებული, არ არის ნებადართული, აკრძალულია, არ არის უფლებამოსილი“). ჩინური მოდალური ზმნების ინგლისური თარგმნის დიდი მრავალფეროვნება არსებობს.

გარდა ამისა, თარჯიმნები იყენებენ სხვადასხვა მნიშვნელობამინიჭებულ ინგლისურ მოდალურ იგივე ოპერატორებს მნიშვნელობა მინიჭებული ჩინური მოდალური ოპერატორების სათარგმნელად დიქციის მრავალფეროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. ამასთან, თარჯიმნები არღვევენ კანონების თანმიმდევრულობის, შეკუმშული ფორმით წარმოდგენისა და სიზუსტის პრინციპს. მაგალითად, მაგალითში (5):

(5) 第三条进出保税区的货物、运输工具和个人携带物品，**必须**经由设有海关

dì sān tiáo jìn chū bǎo shuì qū de huò wù yùn shū gōng jù hé gè rén xié dài wù pǐn bì xū jīng yóu shè yǒu hǎi guān

机构的出入口进出，如实向海关申报，接受海关检查。(高桥管理办法 C007)

jī gòu de chū rù kǒu jìn chū rú shí xiàng hǎi guān shēn bào jiē shòu hǎi guān jiǎn chá gāo qiáo guān lǐ bàn fǎ

ორიგინალი ინგლისური ტექსტი: Article 3 Goods, means of transport, or articles entering or leaving the bonded area **must** go through the entrance and exit of the Customs establishments. They **shall** be declared at the Customs truthfully and accept the inspection of the Customs. („კაოციოს რეგულაციები“C007)

ქართული თარგმანი: მე-3 მუხლი (საქონელი), განსაზღვრავს, რომ ტრანსპორტმა ან ერთეულებმა, რომლებიც შედიან ან გამოდიან საბაჟო ტერიტორიაზე, **უნდა** გაიარონ საბაჟო დაწესებულების შესასვლელი და გამოსასვლელი კარი. ისინი **უნდა** დადეკლარირდეს საბაჟოზე და გაიაროს საბაჟო შემოწმება. (კაოციოს რეგულაცია C007).

მაგალითში (5) მაღალი მნიშვნელობის მოდალური ოპერატორი 必须 სათარგმნ წინადადებაში მკაცრად ზღუდავს საქონელს, სატრანსპორტო საშუალებებსა და საკუთრებებს, რომლებმაც ასევე უნდა გაიარონ დეკლარირება და შემოწმება. ინგლისურ თარგმანში 必须 ნათარგმნია, როგორ must, რაც წარმოადგენს დებულების აღსრულების ძალასა და ვალდებულებას. თუმცა დეკლარირებასა და ინსპექტირებასთან მიმართებაში თარგმანი იყენებს shall-ს, რაც წარმოშობს მკითხველის ვარაუდს, რომ დებულება არ არის აუცილებელი ვალდებულება და მას თავისუფლების კონკრეტული ხარისხი აქვს.

იურიდიული ტექსტები საჭიროებს მკაცრ, ზუსტ და ფორმალურ ენას, რათა მკაცრად გაიმიჯნოს კონოტაციისა და ვალდებულების მასშტაბის, უფლებისა და ქცევის სტანდარტის გამიჯვნა. გაურკვეველი დიქცია მკაცრად არის აკრძალული, სამართლებრივი მეთოდის გამოყენების შემთხვევაში. ამის მსგავსად იურიდიული ტექსტების თარგმნა უნდა ექვემდებარებოდეს მოდალური დიქციის თანმიმდევრულობის პრინციპს. სხვაგვარად წარმოიშვება ვალდებულების აღრევის კონცეფცია და კანონის უფლება. დაბოლოს, მკითხველების ვარაუდი სხვადასხვა მოდალურ ოპერატორზე მოქმედებს კანონის სიზუსტესა და უფლებამოსილებაზე. შესაბამისად, ჩინური იურიდიული ტექსტების ინგლისურ თარგმანში ენის მრავალფეროვნება არ უნდა გადაფასდეს. სემანტიკური სიზუსტისა და იდენტურობის გარანტია უპირატესი წესი უნდა იყოს. „მონოტონური

დიქცია და სტერეოტიპული წინადადებები იურიდიული დოკუმენტების სტილს წარმოადგენს“ (ლი 2007: 55). მაგალითში (5) კანონის სიზუსტისა და თანმიმდევრულობის უზრუნველსაყოფად გამოყენებულ უნდა იქნეს მაღალი მნიშვნელობის მოდალური ზმნა must. შეცვლილი თარგმანი მაგალითში (5) არის შემდეგი:

ცვლილება: Article 3 Goods, means of transport, or articles entering or leaving the bonded area **must** go through the entrance and exit of the Customs establishments. They **must** be declared at the Customs truthfully and accept the inspection of the Customs. („გაოცოას რეგულაციები“C007).

ცვლილების ქართული თარგმანი: მე-3 მუხლი (საქონელი) განსაზღვრავს, რომ ტრანსპორტმა ან ერთეულებმა, რომლებიც შედიან ან გამოდიან საბაჟო ტერიტორიაზე, უნდა გაიარონ საბაჟო დაწესებულების შესასვლელი და გამოსასვლელი კარი. ისინი უნდა დადეკლარირდეს საბაჟოზე და გაიაროს საბაჟო შემოწმება. (გაოცოას რეგულაცია C007).

და მესამე, ჩინური იურიდიული ტექსტების ინგლისურად თარგმნისას თარჯიმნები ხშირად არასწორად იყენებენ სტრუქტურას „მოდალური ზმნა + გაფართოების ფორმა“, როგორც არის shall be entitled to, shall be permitted და სხვა. თუმცა ინგლისურ იურიდიულ ტექსტებში მოდალური ოპერატორის ერთადერთი ფორმა ხშირად გამოიყენება აკრძალვის ან ვალდებულების გამოსაყენებლად. როგორც მე-3 ცხრილიდან ჩანს, სტრუქტურა shall + გაფართოების ფორმა უფრო ხშირად გამოიყენება, ვიდრე გაფართოების ფორმა. თუმცა shall + გაფართოების ფორმა კონსტრუქციის სიხშირე ნულია ინტერნეტით ხელმისაწვდომ ანგლოამერიკულ საწესდებო კანონის მონაცემთა ბაზაში.

ცხრილი 3 სტრუქტურის SHALL + გაფართოების ფორმა სიხშირის გადანაწილება ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში

shall + გაფართოება	სიხშირე	გაფართოების ფორმა	სიხშირე
shall be entitled „უფლებამოსილი იქნება“	104	is entitled „უფლებამოსილია“	62
shall be prohibited „აკრძალულ იქნება“	93	is prohibited „აკრძალულია“	83
shall be allowed „ნებადართულ იქნება“	76	is allowed	33

იქნება“		„ნებადართულია“	
shall be permitted „ნებადართულ იქნება“	63	is permitted „ნებადართულია“	11
shall be forbidden „აკრძალული იქნება“	23	is forbidden „აკრძალულია“	54
Total	359	Total	243

ინგლისურ თარგმანში პრედიკატების გაფართოების სტრუქტურასთან shall ან should-ის კომბინაცია ცვლის ინგლისური მოდალური ოპერატორების მინიჭებულ მნიშვნელობას, რომელიც ჩინური მოდალური ოპერატორების ეკვივალენტია. (6) მაგალითის ინგლისურ თარგმანში be required მაღალი მნიშვნელობის მოდალური ოპერატორი ავლენს, რომ მიღება აუცილებელია სასამართლო დოკუმენტებისთვის. თუმცა shall-ის კომბინირება be required-თან ასუსტებს აღსრულების ძალასა და გამოყენებული მიღება შეუცვლელი არ არის. შესაბამისად, კვლევაში შემოთავაზებულია, რომ shall უნდა ამოვიღოთ ხმარებიდან.

(6) 第七十七条送达诉讼文书**必须**有送达回证，由受送达人在送达dì qī shí qī tiáo sòng dá sù sòng wén shū bì xū yǒu sòng dá huí zhèng yóu shòu sòng dá rén zài sòng dá 回证上记明收到日期，签名或者盖章。(民事诉讼法C234)

huí zhèng shàng jì míng shōu dào rì qī qiān míng huò zhě gài zhāng mǐn shì sù sòng fǎ

ორიგინალური ინგლისური ტექსტი: Article 77 A receipt **shall be required** for every litigation document that is served and it shall bear the date of receipt noted by the signature or seal of the person on whom the document was served. (Civil Procedural Law C234)

ქართული თარგმანი: მუხლი 77. მიღება **მოთხოვნილ უნდა იქნას** ყველა წარმოდგენილი სასამართლო დოკუმენტისთვის და მასზე დასმული უნდა იყოს მიღების თარიღი და იმ პირის ხელმოწერა და ბეჭედი, რომელსაც წარედგინება დოკუმენტი (სამოქალაქო საპროცესო კანონი C234).

ცვლილება: Article 77 A receipt **is required** for every litigation document that is served and it shall bear the date of receipt noted by the signature or seal of the person on whom the document was served. (Civil Procedural Law C234)

ცვლილების ქართული თარგმანი: მუხლი 77. მიღება მოითხოვება ყველა წარმოდგენილი სასამართლო დოკუმენტისთვის და მასზე დასმული უნდა იყოს მიღების თარიღი და იმ პირის ხელმოწერა და ბეჭედი, რომელსაც წარედგინება დოკუმენტი (სამოქალაქო საპროცესო კანონი C234).

ამის მსგავსად, მაგალითში (7) ჩინური სიტყვა 准予 (zhǔnyǔ permit) “ნების დართვა“, დაბალი მნიშვნელობის მოდალური ოპერატორი, გულისხმობს ნებართვას და მას აქვს აღსრულების დაბალი ძალა. გარდა ამისა, ეს შეესაბამება 准予-ის თარგმანს, როგორც be permitted to-ს ეკვივალენტური მნიშვნელობით. თუმცა shall-ის კომბინირება be permitted to-სთან ზრდის ინგლისური თარგმნისთვის მინიჭებულ მნიშვნელობას და აუძღობებს საწარმოს აღსრულების ძალას. შესაბამისად, shall ზედმეტია და ის უნდა ამოვიღოთ.

(7) 企业支付给职工的工资和福利费，应当报送其支付标准和所依据的文件及有

qǐ yè zhī fù gěi zhí gōng de gōng zī hé fú lì fèi yīng dāng bào sòng qí zhī fù biāo zhǔn hé suǒ yǐ jù de wén jiàn jí yǒu

关资料，经当地税务机关审核同意后，准予列支。(外资税法实则c082)

guān zī liào jīng dāng dì shuì wù jī guān shěn hé tong yì hòu zhǔn yǔ liè zhī wài zī shuì fǎ shí zé

ორიგინალური ინგლისური ტექსტი: Salaries and wages, and benefits and allowances paid by enterprises to employees **shall be permitted** to be itemized as expenses following agreement by the local tax authorities after an examination and verification of the submission of wage scales and supporting documents and relevant materials. (Foreign Funds Tax Law c082)

ქართული თარგმანი: საწარმოს მიერ თანამშრომლებისთვის გადახდილი ხელფასები და შეღავათები უნდა განეკუთვნოს ხარჯის კატეგორიას ადგილობრივ საგადასახადო უწყებებთან გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად, სახელფასო გრაფიკების და დამხმარე დოკუმენტებისა და შესაბამისი მასალების შემოწმების შემდეგ (საგადასახადო კანონი უცხოური ფონდების შესახებ c082).

ცვლილება: Salaries and wages, and benefits and allowances paid by enterprises to employees **are permitted** to be itemized as expenses following agreement by the local tax authorities after an examination and verification of the submission of wage scales and supporting documents and

relevant materials. (Foreign Funds Tax Law c082)

ცვლილების ქართული თარგმანი: საწარმოს მიერ თანამშრომლებისთვის გადახდილი ხელფასები და შეღავათები უნდა განეკუთვნოს ხარჯის კატეგორიას ადგილობრივ საგადასახადო უწყებებთან გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად, სახელფასო გრაფიკების და დამხმარე დოკუმენტებისა და შესაბამისი მასალების შემოწმების შემდეგ (საგადასახადო კანონი უცხოური ფონდების შესახებ c082).

6.16. დასკვნა

ყოველივე ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე, შესაძლოა დავასკვნათ, რომ ჩინურ იურიდიულ დისკურსებში მოდალობის გამომხატველი საშუალებების ინგლისურ თარგმანში სამი გამორჩეული თვისება არსებობს. პირველი, თარჯიმნები ზედმეტად იყენებენ საშუალო სასრულ მოდალურ ოპერატორს shall კანონის ვალდებულების წარმოსაჩენად. თუმცა shall ასუსტებს კანონის აღსრულების ძალას და მის არაკონსულტირების ხარისხს. მეორე, თარჯიმნები არასწორად იყენებენ სხვადასხვა მნიშვნელობამინიჭებულ ინგლისურ მოდალურ ოპერატორებს ერთი და იგივე მნიშვნელობამინიჭებული ჩინური მოდალური ოპერატორების გადმოცემისა და ენის მრავალფეროვნებაზე ორიენტირებული სინონიმური სიტყვების არასწორად გამოყენების გზით. თუმცა ეს თარგმანები არღვევს კანონის თანმიმდევრულობის, სიზუსტისა და უფლებამოსილების პრინციპს. მესამე, თარჯიმნები არასწორად იყენებენ სტრუქტურას shall/should + პრედიკატის გაფართოების ფორმა“, რომელიც ცვლის ინგლისური თარგმანებისთვის მინიჭებულ მნიშვნელობას. და შემდეგ ჩინური იურიდიული დისკურსების მოდალური ოპერატორების ინგლისურ თარგმანში ანომალური ფენომენი უდავოდ ასუსტებს კანონის მთლიანობას, იძულებით და უფლებამოსილებით ძალას.

ზემოთ ხსენებული ანალიზის საფუძველზე, თარჯიმნებმა ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ და ქართულ თარგმანებში დიდი მნიშვნელობა უნდა მიანიჭონ შემდეგ სამ ასპექტს. პირველი, იურიდიული ტექსტების ინგლისურ თარგმანში სამართლებრივი შესაბამისობის პრინციპი ოქროს პრინციპს წარმოადგენს. შესაბამისად, ჯვარედინ სამართლებრივ თარგმანში თარჯიმნებმა უპირატესობა უნდა მიანიჭოს

იურიდიული ფაქტორების შესაბამისობას. უმჯობესია „სრულად უნდა გაითვალისწინონ“. ენებში დამალული იურიდიული კულტურა და იურიდიული კონვენცია. მეორე, იურიდიული დიქციის თანმიმდევრულობის პრინციპზე დაქვემდებარებას დიდად ფასდება ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში. დაბოლოს, როგორც იურიდიული კულტურის საერთაშორისო გაცვლის მაცნეები, თარჯიმნებმა უნდა იცოდნენ იურიდიული ენის განვითარების ტენდენცია, ინტენსიურად სწავლობდნენ დიქციის ფუნქციებსა და იურიდიული ტექსტების კონვენციებს, ასევე გამოიყენონ იურიდიული ტექსტების მთლიანი ფუნქციები და ფარული კომუნიკაციის მიზნები.

დასკვნა

ინგლისური, ჩინური და ქართული სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ასპექტების კვლევამ და ანალიზმა სპეციალური ტექსტების მთარგმნელობითი პრობლემების მოცემული სფეროს შესწავლისა და გამოხატვის საშუალება მოგვცა. ორ ჯგუფად გავყავით სადისერტაციო ნაშრომის ამოცანა, რომელიც 1) სხვადასხვა სამართლებრივი ტექსტები სინტაქსურ-გრამატიკულ ჭრილში განვიხილეთ ასევე ოფიციალური ენის სინტაქსი საერთო ენობრივი პრინციპები და ნორმები 2) რამდენიმე ასპექტიდან გამომდინარე განვიხილეთ სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის მთვარი მიმართულებები, ტენდენციები და პრობლემატიკა

სამართლებრივ ტერმინოლოგიის თარგმანის მაგალითზე ვადგენთ სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის სირთულეებს, მთარგმნელობითი მეთოდების უარყოფით და დადებით მხარეებს.

ამ სადისერტაციო ნაშრომში სათანადოდ განვიხილეთ არა მხოლოდ სხვადასხვა სამართლებრივი ტექსტები სინტაქსურ-გრამატიკულ ჭრილში, ასევე ოფიციალური ენის სინტაქსის საერთო ენობრივი პრინციპები, ნორმები, პრაქტიკული პრობლემები, სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის ძირითადი ტენდენციები. თანამიმდევრობით არის წარმოდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის შემაჯამებელი დასკვნები:

1. სამართლის წარმოშობა საქართველოში – უნდა ვივარაუდოთ, რომ პირველყოფილ, წინასახელმწიფოებრივ საზოგადოებაში არსებობდა ერთიანი მონონორმები, წეს-ჩვეულებები. თუ რელიგიის ცნების ქვეშ ვიგულისხმებთ ამა თუ იმ საზოგადოებაში გაბატონებულ შეხედულებას ღმერთის თუ ღმერთების შესახებ და მათ დამოკიდებულებას ადამიანებთან, უნდა ვიფიქროთ, რომ მათი მნიშვნელობა დიდი იყო საზოგადოებრივ ურთიერთობათა სისტემაში. ძველ ქართულ მწერლობაშიც და ამჟამადაც ივ. ჯავახიშვილის მითითებით სამართლის აღსანიშნავად იხმარებოდა და იხმარება „კანონი“. კანონი კი სამართალს უდრიდა და ზოგადი მნიშვნელობა ჰქონდა. კანონი ასევე სამართლის მუხლსაც გულისხმობდა, იქნებოდა იგი საერო თუ საეკლესიო სამართლის ძეგლი. ტერმინ „კანონს“ სასჯელის მნიშვნელობაც მიეცა. აქედან გამომდინარე, „განკანონება“ დასჯას ნიშნავდა;

2. სამართლის ქვეყნებში ანგლოამერიკული სამართლის წყაროს პრეცედენტული სამართალი წარმოადგენს. სასამართლოს გადაწყვეტილება მხოლოდ მაშინ მიიჩნევა პრეცედენტად, როდესაც კონკრეტული შემთხვევის ან ფაქტის გულისთვის მიღებული გადაწყვეტილება საფუძვლად უდევს მომავალში ანალოგიური შემთხვევის გადაწყვეტას. ამ პრეცედენტებს მხოჭავი ძალა აქვთ. ზემდგომ პრეიუდიციებს უპირატესობა ენიჭებათ ქვემდგომი პრეიუდიციების მიმართ. ამ გადაწყვეტილებებში მოცემული წესები მანამდეა მხოჭავი, ვიდრე ისინი არ გაუქმდება. გაუქმება ზემდგომი სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილებით ან კანონით შეიძლება. როდესაც ადგენს ახალ სამოსამართლო სამართალს, სასამართლოს შეუძლია გათავისუფლდეს ადრე მიღებული გადაწყვეტილებისგან.
3. ჩინური სამართალი მსოფლიოში ერთ-ერთი უძველესია. ჩინეთის თანამედროვე სამართალი გერმანიკულ სამოქალაქო სამართალსა და ჩინეთის ტრადიციებს ემყარება;
4. ჩინური სამართლებრივი სისტემა ემყარება კონფუცის ფილოსოფიას. კოდიფიცირებული კანონი და სისხლის სამართალიც კონფუცის ფილოსოფიას ეფუძნება. 1911 წლის რევოლუციის შემდეგ ჩინეთის რესპუბლიკამ მიიღო დასავლური სტილის სამართლებრივი კოდექსი. ჩინური სამოქალაქო სამართალი ემყარება გერმანულ სამართალს. 1949 წლის ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჩამოყალიბების შემდეგ ჩინეთზე საბჭოთა კავშირის სისტემამ და სოციალისტურმა სამართალმა გავლენა იქონია. ეტაპობრივად გლობალიზაციის ტრანსფორმაციის გავლენით იცვლება სამართლის შიდა ელემენტები, რომელიც გავლენას ახდენენ ჩინეთზე;
5. სწორი თარგმანის განხორციელება შეიძლება ორიგინალის სწორი გაგების შემთხვევაში. თუმცა ორიგინალის სწორი გაგება როდი ნიშნავს სწორად თარგმნას. განსაკუთრებული სირთულე ჩნდება მაშინ, როდესაც უნდა მოიძებნოს ორი ენის ელემენტებს შორის შესატყვისი. ძალიან ხშირად თავს იჩენს ისეთი პრობლემები, როდესაც სათარგმნი ტექსტის შინაარსი გასაგებია, მაგრამ ძალიან ძნელია მისი გამოხატვა სხვა ენაზე, ანუ ძნელია მოიძებნოს ენათშორისი შესატყვისობები. ის, რომ

თარგმანი შესაძლებელია, მეტყველებს იმაზე, რომ ორი ენის ელემენტებს შორის შესაძლებელია არსებობდეს სრული თანხვედრა. ამა თუ იმ კონტექსტში ორი ენის ელემენტები ფუნქციურად შეესიტყვება ერთმანეთს იმ ეკვივალენტების სახით, რომლებიც თარგმნისას გამოიყენება;

6. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ეკვივალენტების გამოყენებას სიტუაციის მიხედვით. ხშირად უარი უნდა ვთქვათ სიტყვასიტყვით თარგმანზე, მაშინაც კი, როდესაც ის არ ეწინააღმდეგება თარგმნის ენის შინაარსს იმის გამო, რომ ენის მატარებელი სხვა ფორმას გამოიყენებს მოცემულ სიტუაციაში;

მეორე შემთხვევაში მთარგმნელის წინაშე სხვა ამოცანა დგას. უნდა შეარჩიოს ის ეკვივალენტი, როელიც მოცემულ კონტექსტში უფრო შესაფერისია. მესამე შემთხვევაში, მთარგმნელ-თარჯიმანმა თვითონ უნდა მოძებნოს ეკვივალენტი, რისთვისაც მან ზუსტად უნდა იცოდეს ცნების შინაარსი, რომელიც გამოხატულია სათარგმნი სიტყვით. ამგვარად ხდება ტერმინების, რეალიების, ნეოლოგიზმების თარგმნა, რომელიც არაა დაფიქსირებული ლექსიკონებში, რომლითაც სარგებლობს მთარგმნელი, ანდა რომლებსაც არა აქვს თარგმნის ენაში შესატყვისი;

7. მორფოლოგიური თავისებურებანი და სიტყვათა სინტაქსურ კავშირებში ეს თავისებურებანი სხვადასხვაგვარია და შეუძლიათ ასახონ სიტყვათა მნიშვნელობაში ცვლილებები. ასე, მაგალითად, არსებითი სახელი ინგლისურ ენაში იცვლის მნიშვნელობას სიტყვის რიცხვის მიხედვით, ხოლო ზმნა, პირდაპირი დამატების ეონა-არქონის მიხედვით. სიტყვას ახასიათებს სტილისტური თავისებურებანი. ეს თავისებურება შეიძლება იყოს ნეიტრალური, დადებითი ან უარყოფითი. სტილისტური თავისებურების გადმოცემა აუცილებელია პოლიტიკური ტექსტების თარგმნისას. სხვათა შორის, მსგავსი მნიშვნელობების სიტყვების სტილისტური შეფერილობა ყოველთვის როდი ემთხვევა ერთმანეთს, ხშირად ინგლისურში ერთ სიტყვას შეესაბამება ქართულ ენაში ორი ან რამდენიმე სიტყვა, რომლებიც სხვადასხვა სტილისტური შეფერილობით ხასიათდება;

8. თარგმანი, რომელიც ეხება სამართალმცოდნეობის სფეროს, იურიდიულ თარგმანს ნიშნავს. სამართალმცოდნეობა წარმოადგენს დარგს, იგი დაკავშირებულია ქვეყნის

პოლიტიკურ კულტურულ და სოციალურ თავისებურებებთან. იურიდიული თარგმანი პასუხობს მყარ პრაქტიკულ საჭიროებებს, რომელიც შესაძლოა გათვალისწინებულ იქნეს სამართლის ზოგადი თეორიის მხრივ. იურიდიული თარგმანი არასოდეს კარგავს აქტუალობას. ხშირი მოვლენა იყო წარსულშიც და რჩება დღესაც. წარსულში მკვდარ ენაზე შედგენილ ტექსტების თარგმანი (მაგალითად, ლათინური ტექსტები) განკუთვნილი იყო მხოლოდ იურისტებისათვის და მაღალი ხარისხის ნაშრომებიც სწორედ ამ საკითხებს ეხებოდა. ამჟამად წამოჭრილი პრობლემები ეხება უფრო მიდგომებს დროსა და სივრცეში;

9. რამდენადაც წინადადებაში გამოთქმული აზრის მიზანი სხვადასხვაგვარია, წინადადებათა ტიპები საინტერესოა მოდალობის მიხედვით, ოფიციალურ-საქმიანი, სამართლებრივი დოკუმენტები გადმოგვცემს ინფორმაციას, ცნობას გარემომცველი სინამდვილიდან ან გამოხატავს ნება-სურვილს, დავალებას, რომლის შესრულებასაც მოითხოვს ადრესატისაგან. ასე რომ, წინადადებაში თქმულის შინაარსისადმი ჩანს მთქმელის დამოკიდებულება. სამართლებრივ დოკუმენტებში მოდალობის მიხედვით ბევრი ბრძანებითი და თხრობითი წინადადებები გვხვდება. მოდალობა ანუ ნათქვამის მიმართება სინამდვილესთან სხვადასხვა სახით გადმოიცემა. მოდალობა, ყოველთვის გამოხატავს უეჭველობას, უტყუარობას, რისამე დადასტურებას სამართლებრივი დოკუმენტების თხრობითი ტიპის ტექსტები. სამართლებრივ დოკუმენტებში ამ ტიპის წინადადებები მთავარია. სამართლებრივ აქტებში ასევე მთავარია მეორე პირისადმი მიმართული მთქმელის გადაწყვეტილება.

10. სამართლებრივი ენის სინტაქსი საერთო ნორმებს და ენობრივ პრინციპებს ემყარება, ოგი, ოფიციალური ტექსტის დანიშნულებიდან და ოფიციალურ-დოკუმენტური სტილის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებებიდან გამომდინარე, ხშირად განსაზღვრავს ტექსტის აგების სტრუქტურასა და წესს;
11. სამართლებრივ დოკუმენტებში გამოიყოფა სხვადასხვა სტრუქტურის და სირთულის წინადადებები, რომელიც გავრცობილ ერთგვაროვან წევრთა სიხშირესა და განკერძოებულ გამოთქმათა აქტივიზაციაში ვლინდება. განსაკუთრებით მისი განსხვავებულობა იმ ჟანრებში დასტურდება, რომლებშიც, გამონათქვამის ინფორმაციულობას და ტექსტს ექცევა განსაკუთრებული ყურადღება. ასეთ ტექსტებში აღსანიშნავია მსაზღვრელთა მრავალკომპონენტური პრეპოზიციური რიგები, რომლებშიც რამდენიმე მეტყველების ნაწილი ასრულებს განსაზღვრების ფუნქციას. სამართლებრივ დოკუმენტებში სამ-, ოთხ-, ხუთ- და მეტკომპონენტური შესიტყვებები გვხვდება. ასეთი მსაზღვრელთა სინტაგმატური ჯაჭვი ხშირ შემთხვევაში არსებითი სახელის, ზედსართავი სახელის, მასდარისა და გასუბსტანტივებული მიმღეობისაგან შედგება;
12. ოფიციალურ-საქმიანი, თუ სამართლებრივი დოკუმენტების ძირითადი დანიშნულება ინფორმაციის გადმოცემაა. ბევრად აღემატება ოფიციალურ მეტყველებაში ერთგვარ წევრთა სიხშირე მხატვრულ და სამეცნიერო სტილებისას და ეს ბუნებრივიცაა, რადგან, სწორედ ინფორმაციის დეტალურადად გადმოცემის საჭიროება იწვევს ასეთ წევრთა სიჭარბეს. ეს ნიშანდობლივია მოვლენაა ოფიციალური ენისათვის. გარდა ამისა, სამართლებრივი საკანონმდებლო ხასიათის დოკუმენტებისათვის დამახასიათებელია გრძელი, შერწყმული და რთული - თანწყობილი და ქვეწყობილი წინადადებები, ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციები;
13. ოფიციალური დოკუმენტებისათვის ნიშანდობლივია შერწყმული წინადადებები. ამგვარი წინადადებები ყველაზე მისაღები სინტაქსურ-სტილისტიკური საშუალებაა აზრის გადმოსაცემად: ერთგარი წევრები უფრო სრულად, სრულყოფილად

გადმოსცემენ შინაარსს, აძლიერებენ წინადადების სემანტიკურ მხარეს, ზუსტად სამართლებრივ დოკუმენტებს აკლია ექსპრესიულობა და ემოციურობა. ყველაზე ხშირად სამართლებრივ ტექსტებში ერთგვარგანსაზღვრებიანი წინადადებები გვხვდება. რიტორიკულ სტილს ახასიათებს და უფრო საჯარო გამოსვლებსა და სიტყვებშია შესამჩნევი შერეული ტიპის შერწყმული წინადადებები, რომლებიც მოდალური აქცენტებით და გამეორებებით გვხვდება;

14. სამართლებრივ დოკუმენტებში უფრო რთული წინადადებები გვხვება ვიდრე მარივი რაოდენობრივად. თანწყობილი წინადადებები ნაკლებად გვხვდება. ქვეწყობა, რთულ წინადადებებში თანწყობას თითქმის სამჯერ აღემატება, უფრო ნაკლებად გვხვდება ერთდამოკიდებულებიანი ქვეწყობილი. ერთზე მეტ დამოკიდებულებიანი სტრუქტურები ხშირია. სამართლებრივი დოკუმენტების სტილი უფრო მეტად სამეცნიერო სტილთან არის ახლოს, ვიდრე პუბლიცისტურთან. საქმიანი ან სამართლებრივი ენის სინტაქსს ბევრი ისეთი სპეციფიკური ნიშანი აქვს, რაც განასხვავებს მას სხვა ფუნქციური სტილებისაგან, კერძოდ, ზერთული სინტაქსური კონსტრუქციები, რომლებიც არ არის დამახასიათებელი არც სამეცნიერო და არც პუბლიცისტური სტილისათვის;

15. არაერთგვაროვანი დამოკიდებული წინადადებები დამახასიათებელია სამართლებრივი დოკუმენტებისათვის, წინადადების სხვადასხვა წევრს მიემართებიან, მაგრამ სხვადასხვა ტიპს განეკუთვნებიან, ან ერთი ტიპისანი არიან. ასეთ სამართლებრივ ტექსტებში ერთდროულად დასტურდება თანადაქვემდებარებაც და თანმიმდევრული დაქვემდებარებაც. აღსანიშნავია ისიც, რომ განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები ამა თუ იმ ტიპის რთული წინადადების ნაწილებს შეიძლება ახლდეს. შერწყმული შეიძლება იყოს მთავარი ან დაქვემდებარებული წინადადებები. ასეთ რთული სინტაქსური კონსტრუქციები დასტურდება ნორმატიულ აქტებში, კანონი, ბრძანებულება;

16. ცოცხალი სასაუბრო მეტყველებისათვის დამახასიათებელი ელემენტების გამოყენება სამართლებრივ დოკუმენტებში იშვიათად გვხვდება. ასეთი ცოცხალი სასაუბრო მეტყველებისათვის დამახასიათებელი ელემენტები მხოლოდ სხვადასხვა

გამოსვლასა და ანგარიშში, მილოცვისა თუ სამძიმრის ტექსტშია შესაძლებელი შეგვხვდეს;

17. საქვევი გამოყენება სამართლებრივ დოკუმენტებში, სტილისტური ზეაწეულობითა და ექსპრესიულობით ხასიათდება, ეს ფიგურები ემყარება ერთგვაროვნების, გამეორების პროცესებს, როგორც ეს ზემოთ მოყვანილმა მაგალითებმა გვიჩვენა. სასურველი ხარისხის ექსპრესიულობის მისაღწევად მრავალკომპონენტური მრავალწევრიანი რთული წინადადება დამატებით უნარს იძენს.;
18. სამართლებრივ დოკუმენტებში განკერძოებული სიტყვების და გამოთქმების გამოყენება მრავალფეროვანია. ჩართული, მიმართვა, დანართი სინტაქსურად დაკავშირებული არ არიან წინადადებასთან ან რომელიმე მიწვევრთან, მაგრამ ჩართულის, მიმართვის, დანართის ფუნქცია მნიშვნელოვანია და უკავშირდება არსებული ვითარების დაზუსტებას, ხაზგასმას, იმის გადმოცემას, თუ როგორ უყურებს და აფასებს კომუნიკატორი წინადადებაში გამოხატულ აზრს, შესაბამისად ასეთი ტექსტების შინაარსი დადებით ან უარყოფით-შემფასებლურია.
19. საინტერესოა წინადადებათა ტიპები მოდალობის მიხედვით, რამდენადაც სხვადასხვაგვარია წინადადებაში გამოთქმული აზრის მიზანი, სამართლებრივი დოკუმენტები ინფორმაციას გადმოგვცემს, ცნობას გარემომცველი სინამდვილიდან ან გამოხატავს ნება-სურვილს, , რომლის შესრულებასაც მოითხოვს ადრესატისაგან. მთქმელის დამოკიდებულება ჩანს წინადადებაში და თქმულის შინაარსისადმი მიზანდასახულობა. სამართლებრივ დოკუმენტებში მოდალობის მიხედვით თხრობითი და ბრძანებითი წინადადებებია ძირითადად მიღებული. სინამდვილესთან ნათქვამის მიმართება ანუ მოდალობა გადმოიცემა სხვადასხვა საშუალებით. სამართლებრივი დოკუმენტების ტექსტები გამოხატავს უტყუარობას, უეჭველობას, რისამე დადასტურებას;
20. იურიდიული დისკურსის სპეციფიური ჟანრი მოიცავს გამოთქმების უჩვეულო ფორმების გამოყენებას, სიტყვების შერჩევასა და წინადადებების შედგენას. სისტემურ-ფუნქციურ გრამატიკაში (SFG) მოდალობის სისტემის და

ლინგვოკრიმინალისტიკის სამართლებრივი ენის თეორიის საფუძველზე, მოცემული კვლევა დაიგეგმა ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურად თარგმანში მოდალობის სისტემის შეფასებისა და თარგმანთან დაკავშირებული პრობლემების განხილვის მიზნით. ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ანალიზის გამოყენებით ჩინური იურიდიული დოკუმენტების პარალელური კორპუსის დახმარებით დადგინდა, რომ ჩინური სამართლებრივი დისკურსების მოდალობის სისტემის ინგლისურ თარგმანში სამი აშკარად განსხვავებული თვისება არსებობს. ამ თვისებებით ვლინდება, რომ ჩინური იურიდიული დისკურსების თარგმანში გამოიყენება ენის მრავალფეროვნება, კანონმდებლობის სიზუსტის და უფლებამოსილების ხარჯზე. ასევე წარმოდგენილია რამდენიმე ტაქტიკის და შემოთავაზების განხილვა, ჩინური იურიდიული დისკურსების მოდალობის სისტემის ჩინურიდან ინგლისურ ენაზე თარგმანთან დაკავშირებით;

21. ზემოთ ხსენებული ანალიზის საფუძველზე, თარჯიმნებმა ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ და ქართულ თარგმანებში დიდი მნიშვნელობა უნდა მიანიჭონ შემდეგ სამ ასპექტს: 1. იურიდიული ტექსტების ინგლისურ თარგმანში სამართლებრივი შესაბამისობის პრინციპი ოქროს პრინციპს წარმოადგენს. შესაბამისად, ჯვარედინ სამართლებრივ თარგმანში თარჯიმნებმა უპირატესობა უნდა მიანიჭონ იურიდიული ფაქტორების შესაბამისობას. სრულად უნდა იქნეს გათვალისწინებული ენებში დამალული იურიდიული კულტურა და იურიდიული კონვენცია; 2. იურიდიული დიქციის თანმიმდევრულობის პრინციპზე დაქვემდებარებას დიდად ფასდება ჩინური იურიდიული დისკურსების ინგლისურ თარგმანში. 3. დაბოლოს, როგორც იურიდიული კულტურის საერთაშორისო გაცვლის მაცნეები, თარჯიმნებმა უნდა იცოდნენ იურიდიული ენის განვითარების ტენდენცია, ინტენსიურად სწავლობდნენ დიქციის ფუნქციებსა და იურიდიული ტექსტების კონვენციებს, ასევე გამოიყენონ იურიდიული ტექსტების მთლიანი ფუნქციები და ფარული კომუნიკაციის მიზნები.

ჩვენ შევისწავლეთ და შევაჯამეთ მრავალი მთარგმნელობითი ჩინური, ინგლისური და ქართული ენების პრობლემა, მოვიძიეთ გარკვეულწილად მათი მოგვარების საშუალებები.

ენა, როგორც ცოცხალი მექანიზმი, ცვლილებებისა და განახლების უწყვეტ რეჟიმშია, ის სირთულეები, რომლებიც დაკავშირებულია სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის პრობლემებთან, მუდამ იქნება, მთარგმნელის უცვლელი დაბრკოლება, ერთი რამ ცხადია: საქართველოს მსოფლიო ეკონომიკურ პროცესებში ჩართულობა აუცილებლად ხელს შეუწყობს, ქართული, ინგლისური და ჩინური ენის სამართლებრივი დოკუმენტების თარგმნის განვითარებას.

გამოყენებული ლიტერატურა და ჟურნალები:

1. ალექსიძე 2010: ალექსიძე ლ., თანამედროვე საერთაშორისო სამართალი, თბილისი, 2010.
2. არაბული 1984: ქართული ზმნის ვერსიის კატეგორიის ტიპოლოგიური ანალიზი, თბილისი, 1984.
3. ბერსენაძე 2002: კაციტაძე., მოდალობა ქართულსა და ინგლისურში, დის 2002.
4. გახოკიძე...1994: გახოკიძე ა., გახოკიძე ბ., ინგლისური ენის გრამატიკა, თბილისი, 1994.
5. დალუნდარიძე 2014: დალუნდარიძე ნ., ჩინური ენის პრაქტიკული სახელმძღვანელო, თბილისი, 2014.
6. დოლიძე 1953: დოლიძე ი., ძველი ქართული სამართალი, თბილისი, 1953.
7. დოლიძე 1957: დოლიძე ი., გიორგი ბრწყინვალეს სამართალი, თბილისი, 1957.
8. დოლიძე 1960: დოლიძე ი., საქართველოს ჩვეულებრივი სჯული, თბილისი 1960.
9. დოლიძე 1985: დოლიძე ი., ქართული სამართლის ძეგლები, ტ. VIII, თბილისი, 1985; ენის ფუნქციონირების საკითხები, თბილისი, 2005.
10. ვეფხვაძე 2014: ვეფხვაძე თ., მარკეტინგული ტერმინოლოგიის ინგლისურიდან ქართულად თარგმნის ძირითადი პრობლემები., სადისერტაციო ნაშრომი, 2014.
11. თოფურია 1965: თოფური ავ., ქართული ენა და მართლწერის ზოგიერთი საკითხი, 1965.
12. კვარაცხელია 1981: კვარაცხელია გ., ოფიციალურ-საქმიანი სტილის ზოგადი ნიშნები, თანამედროვე ზოგადი ენათმეცნიერების საკითხები, ტ. VI, 1981 .
13. კვარაცხელია 1990: კვარაცხელია გ., ქართული ენის ფუნქციური სტილისტიკა, თბილისი, 1990.
14. კვაჭაძე 1966: კვაჭაძე ლ. თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, თბილისი, 1966;
15. ლომია 2016: ლომია მ., თანამედროვე ქართული ოფიციალურ-საქმიანი დოკუმენტაციის ენობრივი პრობლემები, დის; 2016.
16. მამაცაშვილი...1989: გოქსაძე დ., გიგინეიშვილი მ. ; A practical courze in current english grammar, თბილისი, 1989.
17. მათეშვილი 2003: მათეშვილი ო., თარგმნის თეორიისა და პერსპექტივის საკითხები, თბილისი, 2003.
18. მამისთვალიშვილი 1989: მამისთვალიშვილი მ., მოდალურ ნაწილაკიანი მწკრივები ქართულში. თბილისი 1985,
19. მეტრეველი 2013: მეტრეველი ვ., ქართული სამართლის ისტორია, თბილისი, 2013.
20. ნადარეიშვილი 2006: ნადარეიშვილი გ., რომის სამართლის ისტორია, თბილისი, 2006.
21. ომიანაძე 2006: ომიანაძე ს., ქართული დისკურსის ლინგვო-კულტურულ შემადგენელთა სტრუქტურა, სემანტიკა და ფუნქციონირება , დის., თბილისი, 2006.
22. პაპიძე 1989: პაპიძე ა., კავშირებითი კილოს სემანტიკისათვის ქართულში, ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა სამეცნიერო კონფერენცია, 1979.

23. საბაშვილი 1972: საბაშვილი ბ., მრავლობითი რიცხვის -თ(ა) სუფიქსიანი ფორმების გამოყენების შესახებ ახალ ქართულ სალიტერატურო ქართულში, წიგნი პირველი, თბილისი, 1972;
24. სურგულაძე 2006: სურგულაძე მ., ქართული საისტორიო აქტები XI-XV სს., თბილისი, 2006.
25. ტაბიძე 2005: ტაბიძე მ., ენობრივი სიტუაცია საქართველოში და ქართული ენის ფუნქციონირების საკითხები, თბილისი, 2005.
26. შანიძე 1973: შანიძე ავ., ქართული გრამატიკის საფუძვლები, I. მორფოლოგია, თბილისი, 1973;
27. შენგელაია 1987: შენგელაია ნ., ტექსტის ლინგვისტიკის პრობლემები, თბილისი 1987.
28. ჩიქობავა 1979: ჩიქობავა არნ., სალიტერატურო ენა და ნორმა, ქსკს II, თბილისი, 1979 .
29. ჩიქობავა 1983: ჩიქობავა არნ., ზოგადი ენათმეცნიერება, ქსკს II, თბილისი, 1983 .
30. ჩიქობავა 1952: ჩიქობავა არნ., – ენათმეცნიერების შესავალი, თბილისი, 1952 .
31. ჩიქობავა 1998: ჩიქობავა არნ., ქართული ენის ზოგადი დახასიათება, თბილისი, 1998.
32. ცქიტიშვილი 1980: ცქიტიშვილი ნ., – უზუსტობანი წინადადებათა აგების თვალსაზრისით თანამედროვე ქართული პრესის ენაში, ქსკს, თბილისი, 1980.
33. ჭანტურია 2011: ჭანტურია ლ., შესავალი სამოქალაქო სამართლის ზოგად ნაწილში, გამომცემლობა სამართალი, თბილისი, 2011.
34. ხუბუა 2004: ხუბუა გ., სამართლის თეორია, გამომცემლობა მერიდიანი, თბილისი 2004.
35. ჯავახიშვილი 1982: ჯავახიშვილი ივ., თხზულებანი 12 ტომად, ტ. VI, თბილისი 1982.
36. ჯავახიშვილი 1984: ჯავახიშვილი ივ., თხზულებანი 12 ტომად, ტ. VII, თბილისი 1984
37. ჯავახიშვილი 1996: 34. ჯავახიშვილი ივ., თხზულებანი თორმეტ ტომად, ტომი IV, თბილისი 1996.
38. ჯავახიშვილი 1982: ჯავახიშვილი ივ., თხზულებანი თორმეტ ტომად, ტომი III, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, 1982.
39. ჯაში 2003: ჯაში მ., თარგმნის პრაქტიკა, თბილისი, ფონდი „ლინგვა პლუსი“, 2003.
40. ჯაში 2004: ჯაში ქ., თარგმნის პრაქტიკული კურსი, თბილისი, „ლინგვა პლუსი“, 2004;
41. ჯიბლაძე 2015: ჯიბლაძე მ., ჩინური ენის პრაქტიკული კურსი, თბილისი, 2015
42. ჯორბენაძე 2006: ჯორბენაძე ბ., ზმნის გრამატიკული კატეგორიების კლასიფიკაციის პრინციპები, თბილისი, 2006.
43. ლი 2008: Li Dejin., A practical Chinese Grammar For Foreigners, Beijing, 2008.
44. ლი 2011: Li Luxing, Zhang Ling, Zhang Juan., Chinese Grammar-broken Down Into 100 Items, Beijing, 2011.
45. ფელდერბურგი 1992: Ferdinand Joseph Maria Feldbrugge, The Emancipation of Soviet Law, London, 1992
46. ლი 2007: Li, K. X. . Functions of modal verbs in legal documents and their translation, Chinese Translators Journal, China, 2007.

47. ლიანგი1989: **Liang, Zhiping**, Explicating Law, A Comparative Perspective of Chinese and Western Legal Culture". Journal of Chinese Law.
48. ბრიჯი1994: **Bridge A.**, A Beginner's Course in Legal Translation, France, 1994
49. გუსდორფი 1993: **Gusdorff E.**, A Beginner's Course in Legal Translation, France, 1993.
50. დუ 2004: **Du, J. B.**, Forensic Linguistics. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2004.
51. იენი 1981: **Yan Fu**, The Spirit of the Laws ,Beijing: The Commercial Press, 1981.
52. იუ 2001: **Yu Jiang.**, Formation and development of modern Chinese legal language and terms, Beijing, Zhongguo Zhengfa University Press, 2001.
53. კერნეზი ...1995: **Kerzner, H, McKeown.**, Fordham Urban Law Journal, New Jersey, 1995.
54. ლი 2007: **Li, K. X.**, On static equivalence in translating legal texts. Foreign Language Teaching and Research, 2007.
55. კაო 2010: **Gao, L. J.**, A Corpus-based analysis of key modal verbs in legal texts. Journal of Shaoxing University, 2010.
56. მაკნაიტი...1992 **McKnight, Brian E.**, Law and order in Sung China, London, Cambridge University Press, 1992.
57. სიაო 2001: **Xiao, Y. S.**, The characteristics, etymology and translation of legal terms both in English and Chinese. Chinese Translators Journal, 2001.
58. სუნი...2009: **Sun, H. R., & Yang, J. D.** , A Parallel Corpus of China's Legal Documents, China, 2009.
59. ფარაჰი 2008: **Farah, Paolo Davide.**, "The Influence of Confucianism on the Construction of the Chinese Political and Juridical System", London, 2008.
60. ჩალმერზი 1994: **Chalmers D.**, Criminal Law, California, 1994.
61. ჩიუ 1965: **Ch'ü, T'ung-tsu**, Law and Society in Traditional China, Paris, Mouton & Co, American Journal of Sociology, Chicago 1965.
62. ჭანგი...2004: **Du, J. B. Zhang, F., & Yuan, L. .**, Problem in Chinese legal translation and its solution. Chinese Translators Journal, 2004.
63. ხუ 2005: **Hu, Z. L., Zhu, Y. S., Zhang, D. L., & Li, Z. .**, An introduction to systemic functional linguistics. Beijing: Peking University Press, 2005.
64. ხუნგი 1985: **Albert Hung-Yee Chen**, An introduction to the legal system of the Peoples's Republic of China, Singapore, 1992.
65. ხუანგი 2002: **Phillip C. C. Huang.**, Code, Custom and Legal Practice in China (Stanford: Stanford University Press, 2002.
66. ხელიდგი...2008: **Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C.**, An Introduction to Functional Grammar (3rd ed.), Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press, 2008.
67. ფეოდოროვი1958: **Федоров А.В.**, Теория перевода, Москва, 1985.

გამოყენებული ლექსიკონები და ენციკლოპედიები:

68. ახვლედიანი...1958: ახვლედიანი გ., არნ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით და სხვ., ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ტომი 1, 1950.
69. ახვლედიანი...1958: ახვლედიანი გ., არნ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით და სხვ., ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ტომი 2, 1951.
70. ახვლედიანი...1958: ახვლედიანი გ., არნ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით და სხვ., ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ტომი 5, 1958.
71. ბაქანიძე... 2001: ბაქანიძე ო., ბურჯანაძე ქ., და სხვ., თარგმანის ლექსიკონი, თბილისი, 2001.
72. ბერულავა... 1997: ბერულავა რ. გ., ბერულავა თ. რ., ინგლისურ-ქართული უნივერსალური ბიზნეს-ლექსიკონი, თბილისი, 1997.
73. გორგაძე... 1997: გორგაძე ლ., ანთელავა გ., მამაცაშვილი ნ., ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი., თსუ., რვეული V, თბილისი, 1997.
74. დოლაქიძე... 2000: დოლაქიძე ე., კაჭარავა რ., მამინეიშვილი ქ., და სხვ. სახელმწიფო მმართველობის ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი, თბილისი, 2000.
75. თეზელიშვილი 2007: თეზელიშვილი ს. ,უცხო სიტყვათა ლექსიკონი თბილისი, 2007.
76. მჭედლიშვილი... 2007: მჭედლიშვილი ჯ., მჭედლიშვილი დ., გოცირიძე ივ., ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი, თბილისი, 2007.
77. მჭედლიშვილი... 2010: მჭედლიშვილი ჯ., მჭედლიშვილი დ., გოცირიძე ივ., ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი, თბილისი, 2010.
78. ურიდია 2004: ურიდია ს., მოხელის სამაგიდო ლექსიკონი, თბილისი, 2004.
79. წულაია2017: წულაია დ., ინგლისურ-ქართული იურიდიული ლექსიკონი, მერიდიანი, თბილისი, 2017
80. ჭაბაშვილი 1964: ჭაბაშვილი მ., უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, თბილისი, 1964.
81. ჭაბაშვილი 1973: ჭაბაშვილი მ., უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, თბილისი, 1973.
82. ჭაბაშვილი 1989: ჭაბაშვილი მ., უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, თბილისი, 1989.

83. ჩინურ-ინგლისური ლექსიკონი 2010: Chinese-English Dictionary, Beijing Foreign University Press, 2013.
84. Hill 1982: Hill R.J., A Dictionary of False Friends, Macmillan, London, 1982.
85. Hornby 1995: Hornby A.S., Oxford Advanced Learner's Dictionary, 1995.

ელექტრონული რესურსები:

86. კანონი „ნორმატიული აქტების შესახებ“ – საქართველოს კანონი „ნორმატიული აქტების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/90052>;
87. კანონი „საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი“ – საქართველოს კანონი „ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16270> ;
88. კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ – საქართველოს კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
89. კანცელარიის უფროსის ბრძანება №275, 14.06.13. – საქართველოს მთავრობის კანცელარიის უფროსის ბრძანება №275, 14.06.13., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
90. კვლევის ცენტრის დებულება – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსთან არსებული კვლევის ცენტრის დებულება, სააგენტოს ვებგვერდი, religion.geo.gov.ge;
91. კომისიის დადგენილება № 46/2015, 21.09.15. – საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილება № 46/2015, 21.09.15., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
92. მთავრობის ანგარიში, 04.10.13. – სამთავრობო პროგრამის შესრულების ანგარიში, „ძლიერი, დემოკრატიული, ერთიანი საქართველოსთვის“, 04.10.13., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge);
93. მთავრობის ანგარიში, 12.09.14. – სამთავრობო პროგრამის შესრულების ანგარიში, „ძლიერი, დემოკრატიული, ერთიანი საქართველოსთვის“, 12.09.14., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი gov.ge;
94. მთავრობის ანგარიში 09.15. – სამთავრობო პროგრამის შესრულების ანგარიში, „ძლიერი, დემოკრატიული, ერთიანი საქართველოსთვის“, 09.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;

95. მთავრობის განკარგულება №2100, 28.12.12. – საქართველოს მთავრობის განკარგულება №2100, 28.12.12., „საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთვის უძრავი ქონების გაცვლის შესახებ თანხმობის მიცემის თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 31 მარტის № 725 განკარგულებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
96. მთავრობის განკარგულება №2043, 24.12.12. – საქართველოს მთავრობის განკარგულება №2043, 24.12.12., „ რუსეთის ფედერაციის სამხედრო აგრესიის შედეგად დაზარალებული ოჯახების სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
97. მთავრობის განკარგულება №965, 16.07.10. – საქართველოს მთავრობის განკარგულება №965, „ სტანდარტიზაციის, აკრედიტაციის, შესაბამისობის შეფასების, ტექნიკური რეგლამენტებისა და მეტროლოგიის სფეროში საქართველოს მთავრობის სტრატეგიის დამტკიცების შესახებ“, 16.07.10., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
98. მთავრობის განკარგულება № 1551, 03.12.10. – საქართველოს მთავრობის განკარგულება „კონკურენციის პოლიტიკის ყოვლისმომცველი სტრატეგიის დამტკიცების შესახებ“, №1551, 03.12.10., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
99. მთავრობის განკარგულება № 2036, 23.09.15. – საქართველოს მთავრობის განკარგულება „სს საპარტნიორო ფონდის“ მიერ სესხის გაცემის შესახებ“, №2036, 23.09.15., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
100. მთავრობის დადგენილება № 219, 26.08.13. – საქართველოს მთავრობის დადგენილება №219, 26.08.13., „ბაკურიანში, დიდველის ტერიტორიის განაშენიანების 173 რეგულირების გეგმის დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
101. მთავრობის დადგენილება № 496, 15.08.14. – საქართველოს მთავრობის დადგენილება №496, 15.08.14., „საჯარო ინფორმაციის ელექტრონული ფორმით მოთხოვნისა და პროაქტიურად გამოქვეყნების შესახებ“, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
102. მთავრობის დადგენილება № 508, 24.09.15. – საქართველოს მთავრობის დადგენილება № 508, 24.09.15., „სამოქალაქო უსაფრთხოების ეროვნული გეგმის დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
103. მთავრობის კომენტარები, 05.15. – საქართველოს მთავრობის კომენტარები არასამთავრობო ორგანიზაციათა კოალიციის ანგარიშზე, 05.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;

104. მთავრობის პროგრამა, 2014 – საქართველოს მთავრობის პროგრამა „ერთიანი საქართველო სიღარიბის გარეშე“, 2014, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
105. მთავრობის სტრატეგიული გეგმა – საქართველოს მთავრობის სტრატეგიული ათპუნქტიანი გეგმა 2011-2015, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
106. მინისტრის ბრძანება № 27, 14.09.15., საქართველოს თავდაცვის მინისტრის ბრძანება №27, 14.09.15., „საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ფინანსების მართვის დეპარტამენტის დებულების დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
107. მინისტრის ბრძანება №29, 24.09.15. – საქართველოს თავდაცვის მინისტრის ბრძანება №29, 24.09.15., „ საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს დაჭრილ და დაშავებულ სამხედრო მოსამსახურეთა მხარდაჭერის დეპარტამენტის დებულების დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
108. პარლამენტის დადგენილება 10.12.92. – საქართველოს პარლამენტის დადგენილება, 10.12.92., „გერმანე ფაცაციას საქართველოს პარლამენტის დემოკრატიული აღმშენებლობისა და პოლიტოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორად არჩევის შესახებ“, გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 12.12.1992; 174 პარლამენტის დადგენილება – საქართველოს პარლამენტის დადგენილება 10.12.92., „საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის კომისიების კანონის შესახებ“, გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 12.12.92.;
109. პარლამენტის დადგენილება, 03.14. – საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული სტრატეგიის 2014-2020 წლებისათვის დამტკიცების შესახებ“, 03.14., საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი, parliament.ge;
110. პარლამენტის დადგენილება №4285 –ლ, 18.09.15. – საქართველოს პარლამენტის დადგენილება №4285 –ლ, 18.09.15., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
111. პარლამენტის დადგენილება ბიუჯეტის შესახებ – საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საქართველოს პარლამენტის 2016 წლის ბიუჯეტის პროექტის დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი, parliament.ge;
112. პარლამენტის სამოქმედო გეგმა – საქართველოს ღია პარლამენტის სამოქმედო გეგმა 2015-2016, საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი, parliament.ge;
113. პრეზიდენტის ბრძანებულება 09.12.96. – საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება „სინჯის აღმნიშვნელი სახელმწიფო დამღების შემოდების შესახებ“, 09.12.96., გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 07.01.97.;
114. პრეზიდენტის ბრძანებულება – საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება „ 1997-1998 წლების შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში სათბობ-ენერგეტიკული სექტორის

- დარგების ფუნქციონირებისათვის საჭირო ღონისძიებათა შესახებ“, 10.06.97., გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ № 153, 04.07.97.;
115. . პრეზიდენტის ბრძანება № 6, 24.07.15. – საქართველოს პრეზიდენტის-სამხედრო ძალების უმაღლესი მთავარსარდლის ბრძანება № 6, 24.07.15., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 116. პრეზიდენტის მოტივირებული შენიშვნები – საქართველოს პრეზიდენტის მოტივირებული შენიშვნები პარლამენტის მიერ 2015 წლის 17 ივლისს მიღებულ საქართველოს ორგანულ კანონპროექტზე „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ და გამომდინარე 175 კანონპროექტებზე, 31.07.15., № 07-1/141, საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი, parliament.ge).
 117. პრეზიდენტის განკარგულება № 01/07/01, 01.07.14. – საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება № 01/07/01, 01.07.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 118. პრეზიდენტის განკარგულება 29/07/02, 29.07.15. – საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება №29/07/02, 29.07.15., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 119. პრეზიდენტის სიტყვა, 21.02.14. – საქართველოს პრეზიდენტის წლიური მოხსენება ქვეყნის უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში, 21.02.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 120. პრეზიდენტის სიტყვა, 17.03.14. – საქართველოს პრეზიდენტის სიტყვა ავღანეთში, ლეზერნიკის სამხედრო ბაზაზე, 17.03.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 121. პრეზიდენტის სიტყვა, 04.08.14. – ყოველწლიურ ამბასადორიალზე საქართველოს პრეზიდენტის მიერ წარმოთქმული სიტყვა, 04.08.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge.);
 122. პრეზიდენტის სიტყვა, 07.10.14. – საქართველოს პრეზიდენტის გამოსვლა ამერიკის სავაჭრო პალატის წარმომადგენლებთან შეხვედრაზე, 07.10.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი president.gov.ge;
 123. პრეზიდენტის სიტყვა, 11.12.14. – საქართველოს პრეზიდენტის გამოსვლა უზენაეს სასამართლოში, 11.12.14., საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
 124. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 24.08.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გამოსვლა კონსტიტუციის 20 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო მიღებაზე 176 საქართველოს პრეზიდენტის სასახლეში, 24.08.15, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
 125. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 02.09.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გამოსვლა ამბასადორიალზე, 02.09. 15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;

126. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 11.09. 15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის სიტყვა პეკინის საერთაშორისო ბიზნესისა და ეკონომიკის უნივერსიტეტში, 09.11.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
127. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 26.09.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გამოსვლა გაეროს სამიტზე, 26.09.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
128. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 27.09.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გამოსვლა მსოფლიო ლიდერების შეხვედრაზე, 27.09.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
129. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 28.09.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის სიტყვა გაეროს მდგრადი განვითარების სამიტზე, 28.09.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
130. პრემიერ-მინისტრის სიტყვა, 01.10.15. – საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გამოსვლა გაეროს გენერალური ასამბლეის 70-ე სესიაზე, 01.10.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
131. საკრებულოს დადგენილება №122, 09.10.15., „ რუსთავის საპატიო მოქალაქის წოდების მინიჭების წესის დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლოს მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
132. საკრებულოს გადაწყვეტილება №1-4, 28.01.13. – ქ. თბილისის საკრებულოს გადაწყვეტილება №1-4, 28.01.13., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne. gov.ge;
133. საკრებულოს გადაწყვეტილება №11-14, 05.06.14. – ქ. თბილისის საკრებულოს გადაწყვეტილება №11-14, 05.06.14., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne. gov.ge;
134. სამთავრობო გეგმა, 15.09.15., – ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო გეგმის (2014-2015) შესრულების შუალედური ანგარიში, 15.09.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
135. სამდივნო წიგნები H 368, 797, 798, HD 4174, 10692, ხელნაწერთა ინსტიტუტის ფონდი;
136. სამოქალაქო განათლება, ლექსიკონი-ცნობარი, I ნაწილი, გამოცდების ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2010;
137. პროგრამა „ერთიანი საქართველო სიღარიბის გარეშე“, 2014 – მთავრობის პროგრამა „ერთიანი საქართველო სიღარიბის გარეშე“, 18.11. 2008., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
138. ჟურნალისტის ორთოგრაფიულ-სტილისტიკური ლექსიკონი, I, თბილისი, 2009;
139. რეფორმის სტრატეგია, 23.05.15. – პოლიტიკის დაგეგმვის სისტემის რეფორმის სტრატეგია, 23.05.15., საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;

140. რუსთაველი, 2011 – რუსთაველი შ., ვეფხისტყაოსანი, თბილისი, 2011; საერთაშორისო შეთანხმება, 2015 – შეთანხმება საქართველოს მთავრობასა და ბელარუსის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ, № 41/19, 23.04.15., საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge;
141. საქართველოს კონსტიტუცია – საქართველოს კონსტიტუცია, საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
142. საქართველოს მთავრობის ვებგვერდი, gov.ge;
143. საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი, parliament.ge;
144. საქართველოს პრეზიდენტის ვებგვერდი, president.gov.ge;
145. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს ვებგვერდი, matsne.gov.ge; სამოქალაქო განათლება, ლექსიკონი-ცნობარი, II ნაწილი, გამოცდების ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2010

A

AND

და

和

JSC “11111”

JSC “0000000”

JSC “222222”

სს “11111”

სს “0000000”

სს “222222”

B

C

D

LAND PURCHASE AND INVESTMENT AGREEMENT

სელექტორულება მიწის ნაკვეთისა და ინვესტირების შესახებ

投资及土地购买协议

March 30, 2012

2012 წლის 30 მარტი-

2012 年 3 月 30 日

სარჩევი

Term	Page
RECITALS.....	185
Definitions and Interpretation	187
muxli 1. ganmartebebi da interpretaciebi	187
Article 2. Transaction Background and Arrangement.....	205
Article 3. Condition Precedent.....	208
Article 4. Ownership and Development Rights of the Project	211
Article 5. Purchase and Delivery of the Project Land	217
მუხლი 5. პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის შეძენა და გადაცემა.....	217
Article 6. Rights and Responsibilities of the Parties	240
Article 7. Operation and Sale of the Project.....	250
Article 8. Preferential Policies of Special Zone	251
Article 9. Project Financing and Security	263
Article 10. Insurance	264
Article 11. Indemnity.....	264
Article 12. Termination	265
Article 13. Assignment.....	266
Article 14. Entry into Force and Duration	268
Article 15. Confidentiality	269
Article 16. Applicable Law and Dispute Resolution	271
Article 17. Force Majeure	272
Article 18. Severability	275
Article 19. Waiver and Other Rights.....	275
Article 20. Notices	276

Article 21. Costs and Expenses	278
Article 22. Counterparts and Language	278

This Land Purchase and Investment Agreement (the “**Agreement**”) is made in Tbilisi on [March 30, 2012] between:

მიწის ნასყიდობისა და ინვესტირების შესახებ ხელშეკრულება (“ხელშეკრულება”) დადებულია თბილისში 2012 წლის 30 მარტი.

ხელშეკრულების მხარეები არიან:

本《投资与土地购买协议》（下称“本协议”）由以下各方于 2012 年 3 月 30 日在第比利斯市签订：

A, represented by Prime Minister, as its authorised representative.

საქართველოს მთავრობა, წარმოდგენილი პრემიერ მინისტრის გ სახით, როგორც მისი ოფიციალური წარმომადგენელი.

甲方（下称“甲方”），由 Prime Minister 代表，作为授权代表；

甲方(“甲方”), which designates its Mayor, namely, as its authorised representative;

საქართველო, ა (“ა”), მერის სახით, როგორც მისი ოფიციალური წარმომადგენელი;

甲方（下称“甲方”），授权其市长为其授权代表；

A and B are collectively referred to as the “**Georgian Side**”;

ა და ა ერთობლივად მოიხსენიება, როგორც “ქართული მხარე”,

A 与 A 在本协议下合称为“格方”;

JSC “B”, a company duly incorporated and validly existing under the laws of Georgia with its registered address , Tbilisi and registered number of 00000000 (“**B**”), which designates Mr. as its authorised

representative;

სს “**B**”, კომპანია, რომელიც დაფუძნებულია და მოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და რეგისტრირებულია მისამართზე: ქ. თბილისი, , ბინა 3, სარეგისტრაციო კოდი 0000000 (“**B**”), რომლის ოფიციალური წარმომადგენელია ბატონი ჯანგ ძუნი, მისი ოფიციალური წარმომადგენელი;

乙方，一家根据格鲁吉亚法律合法组建并存续的公司，其注册地址为第比利斯市，注册代码：40000000（下称“乙方”），授权先生作为其授权代表；

JSC“C”, a company duly incorporated and validly existing under the laws of Georgia with its registered address at Room 3, 6 Shrosha Street, Tbilisi and registered number of 4111111 (“**C**”), which designates Mr. as its authorised representative; and

სს “**C**”, კომპანია, რომელიც დაფუძნებულია და მოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და რეგისტრირებულია მისამართზე: ქ. თბილისი, სარეგისტრაციო კოდი 4111111 (“**C**”), რომლის ოფიციალური წარმომადგენელია ბატონი, მისი ოფიციალური წარმომადგენელი; და

C，一家根据格鲁吉亚法律合法组建并存续的公司，其注册地址为第比利斯市，注册代码：0000000（下称“**C**”），授权先生作为其授权代表；

JSC“D”, a company duly incorporated and validly existing under the laws of Georgia with its registered address at, Tbilisi and registered number of 0000000 (“**D**”), which designates Mr. as its authorised representative.

სს “**D**”, კომპანია, რომელიც დაფუძნებულია და მოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და რეგისტრირებულია მისამართზე: ქ. თბილისი, სარეგისტრაციო კოდი 000000 (“**D**”), რომლის ოფიციალური წარმომადგენელია ბატონი, მისი ოფიციალური წარმომადგენელი.

D，一家根据格鲁吉亚法律合法组建并存续的公司，其注册地址为第比利斯市注册代码：0000000（下称“**D**”），授权先生作为其授权代表。

C and D are collectively referred to as the “**Investors**” as well as are jointly responsible for all the obligations and jointly undertake all the liabilities.

“ბ”, “გ” და “დ” ერთობლივად მოიხსენიება, როგორც “ინვესტორები”, და ამასთან, ერთობლივად არიან პასუხისმგებელი ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაზე და ერთობლივად იღებენ ყველა ვალდებულებას.

乙方、C 和投资在本协议下合称为“**投资者**”，共同承担全部义务和全部责任。

The Georgian Side and the Investors are collectively referred to as the “**Parties**” and individually as a “**Party**”.

ქართულ მხარეს და ინვესტორებს ერთობლივად ეწოდებათ “მხარეები”, ხოლო ცალ-ცალკე - “მხარე”.

格方和投资者以下合称为“**双方**”，单独称为“**一方**”。

RECITALS

შესავალი

前言

WHEREAS, the Investors intend to buy a plot of land in the City of Tbilisi, Georgia for the purpose of developing and constructing a multi-purpose park composed of marketplaces, the customs warehouse and commercial support zones, real estate development and life support zones, pedestrian street and recreational (leisure) zones (the “**Project**”) In order to facilitate smooth implementation of the construction, operation and management of the said Project and to attract foreign investment and multinational corporations, the A will extend special tax policies, as well as special economic policies

and measures, which are specific to each part of the said Project (the “**Preferential Policies**”).

ვინაიდან, ინვესტორები გამოხატავენ სურვილს შეიძინონ მიწის ნაკვეთი საქართველოში, ქალაქ თბილისში მრავალფუნქციური პარკის აშენება-განვითარების მიზნით, რომელშიც გაერთიანებული იქნება სავაჭრო ადგილები საბაჟო სასაწყობე მეურნეობა და კომერციული უზრუნველყოფის ზონები, აგრეთვე, უძრავი ქონების აშენების და სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ზონების გაშენების, საფეხმავლო ბილიკების, სარეკრიაციო (დასასვენებელი) ზონების მოწყობის მიზნით (“პროექტი”). მშენებლობის ჯეროვნად განხორციელების, აღნიშნული პროექტის მართვისა და ფუნქციონირების, უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის და მრავალეროვანი თანამშრომლობის განხორციელების მიზნით, საქართველოს მთავრობა შეიმუშავებს სპეციალურ საგადასახადო პოლიტიკას, ისევე როგორც, სპეციალურ ეკონომიკურ პოლიტიკას და ზომებს, რომელიც სპეციფიკურია პროექტის თითოეული ნაწილისათვის (“პრეფერენციული პოლიტიკა”).

鉴于，投资者在格鲁吉亚第比利斯市购买土地，并在该土地上开发建设由市场区、保税区及商业配套区、房产开发及生活配套区、步行风情观光街及休闲酒店度假区构成的综合园区（下称“项目”），为保障该项目建设、经营和管理的顺利开展，以及为吸引国外投资和跨国企业，格鲁吉亚政府将针对该项目施行特殊的税收政策、经济政策和经济措施（下称“**特区优惠政策**”）。

NOW, THEREFORE, in consideration of the promises contained herein and intending to be legally binding, the Parties agree as follows in respect of the sale and purchase of the Project Land and the investment, development and operation of the B:

ამრიგად, გამოდინარე ზემოაღნიშნული მიზნებიდან, ზემოსსენებული დაპირების უზრუნველყოფის და ზრახვების კანონიერ ჩარჩოში მოქცევის მიზნით, აგრეთვე, პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის გაყიდვის, შესყიდვის, ინვესტიციების განხორციელების, B-ს განვითარება-ოპერირების მიზნით, მხარეები თანხმდებიან შემდეგზე:

有鉴于此，基于本协议中所规定的相互承诺以及双方愿意赋予其依法应具备的法律约束力，双方兹同意就项目土地购买及华凌国际经济特区的投资、开发和经营事宜约定如下：

Definitions and Interpretation

მუხლი 1. განმარტებები და ინტერპრეტაციები

第 1 条 定义和释义

1.1. In this Agreement, the following bold terms and expressions shall have the following meanings assigned to them, unless the context otherwise requires:

მოცემულ ხელშეკრულებაში “ბოლდით” გამოყოფილ ტერმინებსა და გამოთქმებს გააჩნიათ შემდეგი მნიშვნელობა, თუ კონტექსტი სხვას არ ითვალისწინებს:

除非本协议上下文另有规定或要求，本协议以粗体标注的词语具有如下含义：

“Affiliate”

means, with respect to any entity or person, an entity or a person controlling, controlled by, or under common control with such entity or person, or a director, supervisor or manager of such entity or person. For the purposes of this definition, “Control” when used with respect to any entity or person means the power to have more than fifty (50) percent of the voting rights, or elect or appoint more than half of the directors, or direct the management and policies of such entity or person, the ownership, directly or indirectly, whether through the ownership of shares, voting securities, by contract or otherwise.

“აფილირებული”

ნიშნავს რომელიმე პირის ან პიროვნების მიმართ დამოკიდებულებაში მყოფ ნებისმიერ პირს ან პიროვნებას, რომელსაც ზოგადად აკონტროლებს პირი ან პიროვნება, ან პირის ან პიროვნების დირექტორი, ზედამხედველი ან მენეჯერი. “კონტროლი” ნიშნავს აღნიშნული პირის ან პიროვნების მიმართ ძალაუფლების განხორციელებას იმ პირის მიერ, რომელსაც გააჩნია 50%-ზე მეტი ხმის უფლება, ან არჩეულია ან დანიშნულია დირექტორთა საბჭოში შემავალი დირექტორების ნახევარზე მეტის მიერ ან იმ პირების მიერ განხორციელებულ პირდაპირ მათვას, რომლებსაც საკუთრებაში, პირდაპირ ან არაპირდაპირ მფლობელობაში გააჩნიათ წილები, ხმის უფლების მქონე ფასიანი ქაღალდები, ან მართვას ახორციელებენ კონტრაქტის საფუძველზე ან სხვაგვარად.

“关联方”

就任何机构或实体而言，指对其控制、受其控制或与其受共同控制的某一机构或实体，或其董事、监事、或管理人员。为本定义之目的，当“控制”一词用于任何机构或实体时，指无论以拥有具有股权、投票权的证券、通过合同或其他方式，所直接或间接地拥有百分之五十（50%）以上的投票权、选举或任命半数以上的董事、或主导该机构或实体的管理及政策的权力。

“Agreement” means this Agreement, together with the Annexs attached to this Agreement, as supplemented or amended from time to time.

“სელშეკრულება” ნიშნავს მოცემულ სელშეკრულებას, დანართებთან და პერიოდულად განხორციელებულ დამატებებთან და ცვლილებებთან ერთად.

“本协议” 指不时补充或修订的本协议及其附件

“Applicable Laws” means the Applicable Laws, in particular all laws, ordinances, regulations, rules, official instructions and orders (of a legislative, executive, enforcement or other nature) by any Government Authority, as well as intergovernmental or international treaties, conventions, agreements and protocols, to which both Georgia and PRC are parties, including judgements, orders or awards which establish a binding precedent by courts, tribunals or similar bodies, applicable to this Agreement, the Project, any Party to this Agreement or any of its Affiliates (as the context may require).

**“მარეგულირებელი
კანონმდებლობა”**

ნიშნავს მარეგულირებელ კანონმდებლობას, კერძოდ, ყველა სახის კანონს, განკარგულებას, რეგლამენტს, წესს, ოფიციალურ ინსტრუქციას და ბრძანებას (საკანონმდებლო, აღმასრულებელი, განმკარგულებელი და სხვა სახის), დამტკიცებულს ბ მიერ, აგრეთვე, სახელმწიფოთაშორის ან საერთაშორისო შეთანხმებებს, კონვენციებს, ხელშეკრულებებს და პროტოკოლებს, რომლებშიც ა და ბ სახალხო რესპუბლიკა წარმოდგენილი არიან მხარეებად, სასამართლოების, ტრიბუნალების ან მსხგავსი უწყებების მიერ გაცემული გადაწყვეტილებების, ბრძანებების და განჩინებების ჩათვლით, რომელთაც რაიმე შეხება აქვთ ამ ხელშეკრულებასთან, პროექტთან, ამ ხელშეკრულების მხარესთან ან მასთან ნებისმიერ აფილირებულ პირთან (ფილიალთან), კონტექსტის შესაბამისად.

“适用法律”

系指适用法律，特别是适用于本协议、项目、本协议任何一方或其各自的关联方（视上下文要求而定）的任何政府机构的（立法性、行政性、执行性或其它性质的）所有法律、法令、法规、条例、官方指示和命令，以及格鲁吉亚和中国均为缔约方的所有政府间或国际条约、协定、协议和议定书，包括法院、委员会或行使类似职权的机构作出的起判例作用的判决、命令和裁决。

“Black frame”

Construction in the stage of concrete walls, without partitions of inside walls.

“შავი კარკასი”

ნიშნავს მშენებლობას ბეტონის კედლების დონემდე, შიდა ტიხრების გარეშე.

“黑墙”

指完成混凝土墙，未做内部隔断。

“Business Day”

means a day other than a Saturday, Sunday or Public Holiday in the place at which this Agreement is to take effect or be performed, or in the place of receipt of a notice issued under or pursuant to this Agreement.

“სამუშაო დღე”

ნიშნავს კვირის დღეებს, გარდა შაბათისა, კვირისა და იმ სადღესასწაულო დღეებისა, რომლებიც აღინიშნება ხელშეკრულების განხორციელების ადგილზე, ან იმ ადგილებში, რომლის მიმართაც გამოიცემა სპეციალური ბრძანება მათ აღნიშვნაზე ამ ხელშეკრულების შესაბამისად.

“工作日”

指星期六、星期日或在本协议的生效履行地或本协议项下的有关通知的接收地被视为公共节假日之外的其它日期。

“Change in Applicable Laws” in means the issuance or coming into effect after the signing of this Agreement of any variation, amendment, modification, deletion, addition, or change to the Applicable Laws hereunder. A Change in Applicable Laws shall include any official change to the interpretation or implementation of any Applicable Law (including any applicable norm or standard prescribed by any Applicable Law), provided that such change is officially issued in writing by the applicable Government Authority.

“ცვლილებები მარეგულირებელ კანონმდებლობაში” ნიშნავს ცვლილებას, შესწორებას, მოდიფიკაციას, გაუქმებას, დამატებას ან სხვა სახის ცვლილებას მარეგულირებელ კანონმდებლობაში, რომელიც განხორციელდება ამ ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ. ცვლილება მარეგულირებელ კანონმდებლობაში უნდა გულისხმობდეს ოფიციალურ ცვლილებას მარეგულირებელი კანონმდებლობის ინტერპრეტირებასა და განხორციელებაში (ამ კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნებისმიერი მარეგულირებელი ნორმის ან სტანდარტის ჩათვლით), იმის გათვალისწინებით, რომ მსგავსი ცვლილება უნდა განხორციელდეს წერილობითი ფორმით შესაბამისი სამთავრობო უწყების მიერ.

“适用法律变更” 系指在本协议签署后颁布或生效的对于本协议项下的适用法律的任何修订、修改、更新法令、删改、增加或变更。一项适用法律变更应包括对于适用法律的释义或执行性规定的官方变更（包括适用法律所列明的适用规范或标准），但前提是上述变更应该经有权的政府机构正式书面予以发布。

“Condition Precedent” means the condition precedent set out in Article 3 herein.

ნიშნავს იმ წინაპირობას, რომელიც წინასწარ არის გათვალისწინებული მე-3 მუხლში.

“წინაპირობა” 指本协议第 3 条所载的先决条件。

“先决条件”

“Construction Commencement Date”	<p>means the construction of the Project actually commences based on the conditions permitted by the project design and construction drawings and after the obtaining of the Construction Permit, subject to confirmation by the Investors in written form; no later than 16 May 2012.</p> <p>ნიშნავს პროექტით გათვალისწინებული მშენებლობის დაწყების რეალურ თარიღს, როგორც ეს განსაზღვრულია პროექტისა და სამშენებლო ნახაზებით და მშენებლობის ნებართვით, რაც წერილობით წარედგინება ინვესტორს დასამტკიცებლად არა უგვიანეს 2012 წლის 16 მაისისა.</p> <p>指项目开工许可证核发后、在项目设计、图纸允许的条件实际开工之日，以投资者书面确认日期为准，不晚于 2012 年 5 月 16 日。</p>
“მშენებლობის დაწყების თარიღი”	
“开工日”	
“Contractor”	<p>means any third party that provides any kind of service and/or goods required in connection with the Project.</p>
“კონტრაქტორი”	<p>ნიშნავს ნებისმიერ მესამე პირს, რომელიც უზრუნველყოფს ამ პროექტთან დაკავშირებული ნებისმიერი მომსახურების და/ან საქონლის წარმოებას.</p>
“承包商”	<p>提供项目所需的任何种类的服务和/或物资的第三方。</p>

“Customs Warehouse” means the specially supervised Customs area, which is permitted to be established within the territory of B in accordance with laws of Georgia, the **“Free Industrial Zone”** creation, operation, custom and tax advantages and etc. of which shall be defined according to the Applicable Law.

“Special Trade Zone” ნიშნავს განსაკუთრებულად კონტროლირებად საბაჟო ტერიტორიას, რომლის დაფუძნება ბ-ს ტერიტორიის ფარგლებში ნებადართულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, რომლის მოწყობა, ოპერირება, საბაჟო და საგადასახადო შეღავათები და სხვა განისაზღვრება მარეგულირებელი კანონმდებლობის შესაბამისად.

指根据格鲁吉亚法律经许可在华凌国际经济特区范围内设立的海关特殊监管区域，其设立、运营、惯例和税收优惠等根据适用法律办理。

“საბაჟოს საწყობი”

“თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა”

“სპეციალური სავაჭრო ზონა”

“保税区”，

“自由工业区”，

“特殊贸易区”

“Encumbrance”	means any charge, mortgage, pledge, lien, security covenant, encumbrance or any similar arrangements, or any option, right in equity, claim, adverse interest or right of any third party (including right of first offer or right of first refusal), or rights of setoff under any contract, including any agreement or undertaking capable of becoming or giving rise to any of the foregoing.
“წინააღმდეგობები”	ნიშნავს ნებისმიერი სახის ქონებრივ დატვირთვას, იპოთეკას, გირაოს, ყადაღას, საგარანტიო ხელშეკრულებებს, წინააღმდეგობებს ან სხვა მსგავს გარიგებებს, ფასიან ქაღალდებს, წილობრივ მონაწილეობას, საჩივარს, მოწინააღმდეგე მხარის ინტერესს ან მესამე მხარის უფლებებს (პირველი შეთავაზების და პირველად უარის თქმის უფლების ჩათვლით), ან ამ ხელშეკრულების ირგვლივ შემხვედრი შემხვედრი უფლების წამოყენების უფლებას, სხვა შეთანხმების ან ნაკისრი ვალდებულებების ჩათვლით, რომლებიც შეუძლებელს ხდის ამ ხელშეკრულებით გატვალისწინებული პირობების შესრულებას.
“产权负担”	指任何按揭、抵押、质押、留置权、担保契约、负担或任何其他抵押安排；任何期权、衡平权利、索偿、负面利益或任何第三方之权利(包括优先权)；或任何合同上的抵销权利,包括任何产生或促使产生或容许或使之产生或发生上述任何一项之协议或承诺
“Enterprises and Businesses”	and means all companies, enterprises, and private entrepreneurs which have acquired or leased any building or site within the B developed and constructed by the Investors, and whose address as registered with the tax bureau is within the B.
“საწარმოები საქმიანობა”	ნიშნავს ყველა იმ კომპანიებს, საწარმოებს და კერძო მეწარმეებს, და რომლებიც შეიძენენ ან დაიქირავებენ ნებისმიერ შენობას ან ობიექტს ბ ფარგლებს შიგნით, რომელიც შექმნილია და აშენებულია ინვესტორის მიერ ან რომლის ოფიციალური მისამართი ჩართულია ბ საგადასახადო ზონაში.
“企业和商户”	指购买或租赁由投资者开发和建设的“B”内建筑设施或经营场地，并在税务机构登记的注册地址位于“B”内的公司，企业及个人企业家。

“Final Completion Date” means 1 May 2012 and in case of sub-clauses 8.1.1. (v) and (vi) – May 31, 2012, or such other date as the Parties may agree to in writing, which is the final deadline for the fulfilment or waiver of Condition Precedent.

“სამუშაოს დასრულების საბოლოო თარიღი” ნიშნავს 2012 წლის 1 მაისს ან მე-8 მუხლის 8.1.1 (v) და (vi) ქვეპუნქტების შესაბამისად 2012 წლის 31 მაისს ან სხვა ნებისმიერ თარიღს მხარეთა წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე, რომელიც ჩაითვლება წინაპირობების შესრულების ან მათ შესრულებაზე უარის თქმის ბოლო ვადად.

指 2012 年 5 月 1 日，或就第 8.1.1 (v)和(vi)而言指 2012 年 5 月 31 日，或双方以书面同意之其它日期，作为完成或豁免先决条件的最后限期。

“最后完成日”

“Force Majeure Event” has the meaning ascribed to it in Article 17 herein.

ნიშნავს მე-17 მუხლში აღწერილ გარემოებებს.

“ფორს-მაჟორული გარემოებანი”

具有本协议第 17 条所述定义。

“不可抗力”

“Government Approval”

means all and any certificates, authorizations, approvals, permits, licenses, registrations and filings by any Government Authority required for the purpose of complying with all Applicable Laws in the process of the development, construction, operation or management of the Project, or any other permit by any Government Authority necessary or deemed to be appropriate.

“სახელმწიფოს მიერ დამტკიცებას”

ნიშნავს ყველა და ნებისმიერი სახის სერტიფიკატს, უფლებამოსილებას, დასტურს, ნებართვას, ლიცენზიას, რეგისტრაციას ან გაფორმებას განხორციელებულს ან გაცემულს სახელმწიფო უწყებების მიერ, რომლის მიღებაც საჭიროა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობის, მშენებლობის, ფუნქციონირების ან მართვის დასაწყებად ან ნებისმიერ სხვა ნებართვას, რომლის მიღება საჭიროა ან საჭირო გახდება სახელმწიფო უწყებიდან.

系指在开发、建造、经营或管理项目过程中为遵守所有适用法律而必须从政府机构取得的任何证书、授权、批准、许可、执照、登记、备案，或任何其它必需从政府机构获取的许可或是获得该许可被认为是适当的。

“政府批文”

“Government Authority”

means any government or its agency or subdivision, or any court of any country, whose jurisdiction covers (a) part or all of the Project or this Agreement; (b) the design, construction, proprietary interest, operation or management of the Project; (c) any Party to this Agreement; (d) any and all information in connection with the Project; or (e) all matters in connection with the transactions contemplated under this Agreement.

“სახელმწიფო უწყება”

ნიშნავს ნებისმიერ სახელმწიფო უწყებას, მის საგენტოს ან ქვეგანყოფილებას, ნებისმიერი ქვეყნის სასამართლოს, რომლის (a) მოტიან ან ნაწილობრივ იურისდიქციაშიც შედის ამ პროექტით ან ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოები, (b) პროექტის გეგმა, მშენებლობა, საკუთრებრივი ინტერესები, უშუალოდ პროექტის განხორციელება და მართვა, (c) ამ ხელშეკრულების ნებისმიერი ნაწილი, (d) ამ პროექტთან დაკავშირებული მოტიანი ან ნებისმიერი სახის ინფორმაცია და (e) ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ყველა სახის ტრანზაქცია.

“政府机构”

系指任何国家各级政府、其代理机构、分支机构或法院，其管辖权涵盖 (a) 部分或全部的项目或本协议；(b) 有关项目的设计、建造、所有者权益、经营或管理；(c) 任何一方；(d) 项目资料；或 (e) 与本协议所涉及交易有关的事项。

“B International Special Economic Zone” or “Special Zone” means, as authorised by the Georgian Side, the special zone on the Project Land in accordance with the Applicable Laws to which the preferential policies will be specially extended.

“Zone”

ნიშნავს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ქართული მხარის მიერ სპეციალური ზონის შექმნას პროექტით გათვალისწინებულ მიწის “ბ”-ან “სპეციალური ნაკვეთზე, რომლის მიმართაც შემუშავებული იქნება სპეციალური პრეფერენციული პოლიტიკის პირობები.

“ბ”-ან “სპეციალური ზონა”

**“华凌国际经济特区”
或“特区”**

指由格方授权的根据格鲁吉亚法律在项目土地上设立的特殊区域,有针对其专门施行的特区优惠政策。

**“Investment
Obligation”** has the meaning ascribed to it in Article 5.3 herein.

ნიშნავს 5.3 მუხლში აღწერილ ვალდებულებებს.

**“საინვესტიციო
ვალდებულებები”** 具有本协议第 5.3 条所述定义。

“投资义务”

“Land Resolution” means the Resolution titled “Terms and Conditions on Privatisation through direct sale of Real Property Owned by the self-governing unit of B” that shall be passed by the B in accordance with the law on Property of the local self-government Units a copy of which is set out in Annex 4 hereto.

“დადგენილება მიწით სარგებლობის შესახებ” ნიშნავს დადგენილებას, სათაურით “თვითმმართველი ორგანოს, თბილისის მერიის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების პირდაპირი მიყიდვის წესით პრივატიზაციის პირობები და ვადები”, რომელიც მიღებულია ქალაქ თბილისის მერიის მიერ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საკუთრების შესახებ კანონის შესაბამისად, რომლის ასლიც დართულია მე-4 დანართის სახით.
指根据地方自治实体财产法由第比利甲方通过的：《第比利甲方自治实体所属不动产直接出售私有化条款及条件》，作为本协议附件 4。

“土地决议”

means all the buildings for trading and commercial use, including the main market buildings, stores alongside the street, the first floor or residential buildings for commercial use.

Marketplaces

“სავაჭრო ადგილი” ნიშნავს ყველა სახის სავაჭრო ან კომერციულ შენობას, მთავარი სავაჭრო შენობის, ქუჩის გასწვრივ მდებარე მაღაზიების, საცხოვრებელი შენობების პირველ სართულებს ან კომერციული მიზნებისთვის გამოყენებულ საცხოვრებელ შენობებს.

<p>“市场”</p>	<p>指用于贸易和商业用途的全部建筑，包括市场主楼、沿街店铺及居民楼底商。 Urban construction document, which should be produced by the Investors</p>
<p>Master Plan</p>	<p>according to the Applicable Laws.</p>
<p>“გენერალური გეგმა”</p>	<p>ქალაქ მშენებლობითი დოკუმენტი რომელიც ინვეტორმა უნდა წარმოადგინოს მარეგულირებელი კანონმდებლობის შესაბამისად.</p>
<p>“总体规划”</p>	<p>指根据适用法律由投资者制作的城镇建筑文件。</p>
<p>“Material Adverse Change”</p>	<p>means any change that would materially or actually affect, harm or infringe any financial interest, right or preference enjoyed or may be enjoyed by the Investors.</p>
<p>“მატერიალური ზიანის მომტანი საპირისპირო ცვლილება”</p>	<p>ნიშნავს ნებისმიერ ცვლილებას, რომელსაც შეუძლია მატერიალური ან რეალური ზიანი მიაყენოს ნებისმიერ ფინანსურ ინტერესს, უფლებას ან პრეფერენციას, რომელსაც ფლობს ან შესაძლოა ფლობდეს ინვესტორი, დააზარალოს ან დაარღვიოს მისი ინტერესები.</p>
<p>“重大不利变化”</p>	<p>指任何对投资者享有或可能所享有的经济利益、权益、优惠等造成重大或实质影响、损害或侵犯的变化。</p>
<p>“g”</p>	<p>means the People's Republic of China but excluding for the purposes of this Agreement, the Special Administrative Region of J, the Special Administrative Region of C and the Island of D.</p>
<p>“g”</p>	<p>ნიშნავს ა, ხოლო ექსკლუზიურად ამ ხელშეკრულებასთან მიმართებით, გ კ, მ სპეციალურ ადმინისტრაციულ რეგიონს და კუნძულ ჯ.</p>
<p>“C”</p>	<p>指中华人民共和国，为本协议之目的不包括香港、澳门特别行政区和台湾省。</p>

“Project Assets”

means all assets generated from the development, construction, and operation of the Project by the Investors, including the Project Land and all buildings, structures, ancillary facilities and infrastructure invested, constructed or erected within the territory (aboveground and underground) of the Project Land by the Investors, and all proceeds derived from operating the Project.

**“პროექტის
სახსრები”**

ნიშნავს ინვესტორის მიერ პროექტის განვითარებიდან, მშენებლობიდან და ოპერირებიდან გენერირებულ მთლიან სახსრებს, აგრეთვე საპროექტო მიწის ნაკვეთის, ყველა სახის შენობა-ნაგებობის, დამხმარე შენობებსა და ინფრასტრუქტურაში განხორციელებული ინვესტიციების, აგრეთვე პროექტით გათვალისწინებული ინვესტორის მიწის ნაკვეთის ფარგლებში არსებულ ტერიტორიაზე (მიწაზე ან მიწის ქვევით) ნებისმიერი აგებული ან აღმართული შენობის ან კონსტრუქციის ჩათვლით და პროექტის განხორციელებასა და მართვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი პროცედურები..

“项目资产”

指投资者开发、建设和经营本项目而形成的全部资产，包括项目土地以及投资者在项目土地范围内（包括地上及地下）投资建设的全部建筑物、构筑物、附属设施及基础设施、以及项目经营收益等。

“Project Land”

means a total of 420 hectares (4,200,001 square meters) of land in City of Tbilisi, Georgia, purchased by the Investors which consists of 253.33 hectares of land as specified in Annex 1, 133.33 hectares of land as specified in Annex 2 and 33.34 hectares of land as specified in Annex 3 under this Agreement, on which the Project is to be developed, constructed and operated by the Investors.

“საპროექტო მიწის ნაკვეთი”

ნიშნავს 10 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს საქართველოში, ქალაქ თბილისში, რომელიც შესყიდულია ინვესტორების მიერ და შედგება 253.33 ჰექტარი მიწის ნაკვეთისგან, როგორც ეს აღნიშნულია ამ ხელშეკრულების 1 დანართში, 133.33 ჰექტარი მიწის ნაკვეთისგან, როგორც ეს აღნიშნულია 2 დანართში და 33.34 ჰექტარი მიწის ნაკვეთისგან, როგორც ეს აღნიშნულია 3 დანართში, რომელზეც იგეგმება პროექტის განხორციელება, მშენებლობა და მართვა ინვესტორის მიერ.

“项目土地”

指本协议项下投资者购买的格鲁吉亚 420 公顷（4,200,001 平方米）土地，包括附件 1 所列的 253.33 公顷土地、附件 2 所列的 133.33 公顷土地及附件 3 所列的 33.34 公顷土地，投资者在该土地上开发、建造和运营项目。

“Property Title Certificate”	means the certificate/certificates with indefinite validity issued to the Investors by the B in accordance with the laws of Georgia which is the ground for the registration of the title of the Project Land in the Public Registry with the note that the Investors shall perform their Investment Obligations under this Agreement.
“საკუთრების დამადასტურებელი სერტიფიკატი”	ნიშნავს ქალაქ თბილისის მერიის მიერ საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ინვესტორებზე გაცემულ განუსაზღვრელი ვადით მოქმედ სერტიფიკატს/სერტიფიკატებს, რომლის საფუძველზეც ხორციელდება პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის საკუთრების რეგისტრაცია საჯარო რეესტრში, შემდეგი დათქმით, რომ ინვესტორები განახორციელებენ ამ ხელშეკრულების საფუძველზე ნაკისრ საინვესტიციო ვეღდებულებებს.
“不动产所有权证”	指第比利甲方根据格鲁吉亚法律向投资者颁发的用以在公共注册登记处办理项目土地所有权登记（加注：投资者应履行本协议项下的投资义务）的期限为无限期的一份或多份证明文件。
“USD”	means United States Dollars, being the lawful currency of the United States of America.
“აშშ დოლარი”	ნიშნავს ამერიკის შეერთებული შტატების დოლარს, რომელიც წარმოადგენს ამერიკის შეერთებული შტატების ოფიციალურ ვალუტას.
“美元”	指美利坚合众国之法定货币。

1.2. References to recitals, articles and Annexs shall be constructed as references to the Recitals, Articles and Annexs of this Agreement. The Recitals, Articles and Annexs form an integral part of this Agreement and shall be construed and have the same full force and effect as if expressly set out in the body of this Agreement. This Agreement shall include the Recitals, Articles and Annexs.

მინიშნებები შესავალზე, მუხლებზე და დანართებზე ფორმულირდება შესავალზე, მუხლებზე და დანართებზე გაკეთებული მინიშნებების სახით. შესავალი, მუხლები და დანართები წარმოადგენენ ამ ხელშეკრულების განუყოფელ ნაწილს და გააჩნიათ იგივე ძალა და ეფექტი, რაც მთლიან ხელშეკრულებას. ეს ხელშეკრულება შედგება შესავლისგან, მუხლებისგან და დანართებისგან. 前言、条款及附件，是指本协议的前言、条款及附件，并构成本协议之一部份，具有相同效力及影响，犹如载于本协议之内文一样，本协议将包括前言、条款及附件。

1.3. The headings contained in this Agreement are for convenience of reference only and shall not affect the construction of this Agreement.

ამ ხელშეკრულებაში შემავალი სათაურები გამოიყენება მხოლოდ ამ ხელშეკრულების აღქმის გამარტივების მიზნით და არანაირად არ აზიანებს მის ფორმულირებას.

本协议的条款标题只为方便阅读而加插，并不影响本协议的解释。

1.4. In this Agreement (unless stated otherwise), references to laws, regulations, orders or rules (whether with legal effect or not) shall be construed as references to those laws, regulations, orders or rules, as well as detailed rules for the implementation of the foregoing, as respectively amended, changed, consolidated, extended or re-enacted from time to time (whether before or after the date of this Agreement). The provisions of any of the foregoing laws or regulations shall where the context so admits or requires include the recitals of such laws or regulations.

ამ ხელშეკრულებაში გამოყენებული მინიშნებები კანონებზე, რეგულაციებზე, ბრძანებულებებსა და წესებზე (იმის და მიუხედავად გააჩნიათ თუ არა მათ კანონიერი ძალა) ინტერპრეტირებულია, როგორც კონკრეტულ კანონზე, რეგულაციაზე, ბრძანებულებაზე ან წესზე მინიშნება (თუ სხვა რამ არ არის გატვალისწინებული) შემდგომი შესაბამისი შესწორების, ცვლილების, დამტკიცების, გავრცობის ან განმეორებით ამოქმედების შედეგად (ხელშეკრულების დადებამდე ან დადების შემდეგ). ნებისმიერი ზემოსხენებული კანონის ან რეგულაციის დებულების გამოყენება, კონტექსტის და მიხედვით მოითხოვს მათზე მინიშნებას.

本协议中(除非另有所指), 任何法律、行政法规、地方性法规、规章(不论是否有法律效力)均包括经不时(不论于本协议日期之前或之后)修改、变更、修订、合并、或重新制定的该等法律、行政法规、地方性法规、规章, 以及据此制定之实施细则。任何前述法律、行政法规等之条款均包括(倘文义有所要求或适用)任何其前言部分。

Article 2. Transaction Background and Arrangement

მუხლი 2. ტრანზაქციის საფუძველი და გაფორმება

第 2 条 交易背景和安排

2.1. The Investors intend to buy 420 hectares (4,200,001 square meters) of land in the City of Tbilisi, Georgia for the purpose of developing and constructing the B composed of Marketplaces, the Customs Warehouse and commercial support zones, real estate development and life support zones, as well as pedestrian street and recreational (leisure) zones, in respect of which the Investors undertake that the amount of investment shall be no less than USD 150 million excluding the purchase price of the Project Land and the interest arising out of the loan taken by the Investors. The term “investment” in this article shall mean all costs and expenses incurred by the Investors, from the day of signing this Agreement by all Parties (with the condition that and if the Agreement enters into force), for the purpose of developing, constructing, operating and managing the Project, including money invested in buildings, structures, ancillary facilities, underground facilities and pipeline, equipment and machinery, expenses incurred in the preparation stage, survey fees, design fees, mountain excavation and site levelling fees, construction fees, costs of purchasing equipment and machinery, costs of purchasing materials, installation fees, staff training costs, technical license fees, all kinds of fees in relation to the construction of the Project, as well as operating expenses and management fees incurred by the Investors in connection with the Project (operating expenses and management fees included in the total amount of the investment shall not be more than 15% of the amount actually invested for each year for five (5) calendar years from the date of the entry into force of this Agreement but not more than USD 15,000,000 in total, and from the sixth (6) calendar year operating expenses and management fees will not be included in the amount of investment).

ინვესტორებს სურთ შეიძინონ 000 ჰექტარი (000000 კვ.მ.) მიწის ნაკვეთი საქართველოში, ქალაქ თბილისი ბ შექმნისა და აშენების მიზნით, რომელიც მოიცავს სავაჭრო ადგილებს, საბაჟო სასაწყობო მეურნეობას, კომერციული უზრუნველყოფის ზონებს, უძრავ , სასიცოცხლოდ საჭირო ზონებს, აგრეთვე საფეხმავლო ბილიკებს და რეკრიაციულ (დასასვენებელ) ზონებს, გამომდინარე აქედან, ინვესტორები პიერვენ ვალდებულებას განახორციელონ არა ნაკლებ 150 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის ინვესტიცია, ამ თანხაში არ შედის მიწის ნაკვეთის შესაძენად გადახდილი თანხა და ინვესტორების მიერ აღებულ სესხზე დარიცხული პროცენტები. მუხლში გამოყენებული ტერმინი “ინვესტიცია” გულისხმობს ინვესტორების მიერ მოზიდულ ყოველგვარ თანხასა და ხარჯებს ამხ ელშეკრულების ხელმოწერის დღიდან (იმ პირობით რომ და თუ ეს ხელშეკრულება

შემდგომ შვეა ძალაში) პროექტის განვითარების, მშენებლობის განხორციელების, მართვისა და ოპერირების მიზნით, შენობა-ნაგებობებში, დამხმარე ნაგებობებში, მიწისქვეშა ნაგებობებში, კომუნიკაციებსა და მილგაყვანილობაში, მანხანა-დანადგარებში ჩადებული თანხების ჩათვლით, აგრეთვე, სამშენებლო მოედნის მომზადებისთვის, გეოლოგიური კვლევის ხარჯების, სამთო და მიწის სამუშაოების, ობიექტის მოსწორების, მშენებლობის, მანქანა-დანადგარების შექმნის, საშენი მასალის შექმნის, სამონტაჟო, პერსონალის სწავლების, ტექნიკური ლიცენზიების ასაღებად გაწეული ხარჯების და ამ პროექტით გათვალისწინებული მშენებლობის განხორციელების მიზნით გაწეული სხვა ხარჯების ჩათვლით, ისევე, როგორც ინვესტორების მიერ პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული მიმდინარე საოპერაციო ხარჯები და მართვის ხარჯები (მიმდინარე საოპერაციო ხარჯები და მართვის ხარჯები რომელიც შედის ინვესტიციის საერთო არ უნდა აღემატებოდეს ხუთი (5) კალენდარული წლის მანძილზე თითოეული წლის განმავლობაში განხორციელებული ინვესტიციის 15%-ს ამ ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღიდან, ე.ი. ჯამურად, არა უმეტეს 15.000.000 აშშ დოლარს, ხოლო მეექვსე (6) კალენდარული წლის ხარჯები და მენეჯმენტზე გაწეული თანხები არ ჩაითვლება საინვესტიციო თანხაში).

Investor in Georgia purchases 000 hectares (00000 square meters) land and develops the land in market area, tax zone and commercial zone, real estate development and living zone, pedestrian scenic street and leisure hotel resort area. The "Huaqing International Economic Special Zone", investor promises to invest at least 1.5 billion US dollars, excluding the land purchase price and investor's loan interest. Under this article, "investment" means the total cost and expense incurred by the investor from the date of signing this agreement (under the condition that this agreement is effective) for the development, construction, operation and management of the project, including the cost of buildings, structures and their ancillary facilities, underground facilities and pipeline network, equipment investment, pre-preparation expenses, surveying fees, design fees, land leveling fees, construction fees, equipment purchase fees, raw material procurement, installation fees, employee training fees, technical fees, and construction process expenses, and the operating and management expenses incurred by the investor for the project (within five (5) calendar years from the date of effectiveness of this agreement, the operating and management expenses may be included in the total investment amount, but not exceeding 15% of the actual investment amount each year, totaling not exceeding 1500 million US dollars; from the sixth (6) year of operation and management, the operating and management expenses shall not be included in the investment amount).

2.2. In order to ensure the normal development, construction and operation of the Project, the Georgian Side agrees that the costs for purchasing land and buildings which are necessary for the execution of the Project and are located nearby the Project Land as well as costs for renovating the said buildings are included in the amount of investment.

პროექტის ნორმალური განხორციელების, მშენებლობისა და მართვის მიზნით, ქართული მხარე თანახმაა, რომ პროექტის განხორციელებისთვის საჭირო მიწის ნაკვეთის და საჭირო შენობების შექმნის, აგრეთვე, საპროექტო მიწის ნაკვეთთან ახლოს განლაგებული შენობების განახლების ხარჯები შევა საინვესტიციო თანხაში.

为保障项目的正常开发、建设和运营，格方同意投资者在项目土地附近购置项目实施所必需的用地和建筑物以及装修该建筑物所支付的成本计入投资额。

2.3 As consideration for the Investors' investment in the Project, the Georgian Side agrees to seek the approval of the E and other Government Authority that is necessary under the Applicable Laws to sell the Project Land (subject to the sub-clause 5.1.3.) to the Investors for the total price of GEL 12.000 (twelve thousand), and to grant the preferential policies set out in Article 8.

ინვესტორების მიერ პროექტში განხორციელებულ ინვესტიციებთან მიმართებაში ქართული მხარე თანახმაა შეეცადოს მოიპოვოს ე-ს და სხვა სახელისუფლებო უწყებების დასტური მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, რაც საჭიროა პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ინვესტორებისთვის მისაყიდად 12.000 (თორმეტი ათას) ლარად (რაც შეესაბამება 5.1.3. ქვეპუნქტის პირობებს) და ინვესტორებს მიანიჭოს მე-8 მუხლით გათვალისწინებული პრეფერენციული პირობები.

作为投资者对于本项目投入的交易对价，格方同意向格鲁吉亚总统及适用法律下其他政府机构申请以 12000（壹万贰仟）拉里的总价格将项目土地（受第 5.1.3 条限制）出售给投资者，并授予本协议第 8 条所列的优惠政策。

2.4. The Parties agree to implement the Project in accordance with the terms and conditions of this Agreement.

მხარეები თანახმანი არიან პროექტი განახორციელონ ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადებისა და პირობების შესაბამისად.

双方同意按照本协议的条件和条款实施本项目。

Article 3. Condition Precedent

მუხლი 3. წინაპირობები

第 3 条 先决条件

3.1. Implementation of the Project under this Agreement shall be conditional upon the amendment of the relevant laws of Georgia or the new legislative documents with overriding effect having been enacted by the Parliament of Georgia, for the purpose of giving effect to and implementing the Preferential Policies. (The “**Condition Precedent**”)

ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პროექტის განხორციელების დაწყება შესაძლებელი იქნება საქართველოს შესაბამის კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანისა და საქართველოს პარლამენტის მიერ პრეფერენციული პოლიტიკის შესახებ უპირატესი იურიდიული ძალის მქონე ახალი საკანონმდებლო დოკუმენტის მიღების შემდომ, რაც მისცემს აღნიშნული პრეფერენციული პოლიტიკის განხორციელების საშუალებას. (შემდგომში “წინაპირობა”)

本协议项下项目的实施受限于下列条件：为使特区优惠政策生效和施行而对相关格鲁吉亚法律进行修订或者颁布效力优先的法律文件，该法律修订或法律文件已经格鲁吉亚议会通过（下称“先决条件”）。

3.2. The Condition Precedent provided under this Article shall be fulfilled or provided with relevant documents by the Georgian Side in form and substance satisfactory to the Investors acting reasonably and which may be waived by the Investors or be fulfilled or provided with relevant documents on a later date agreed by the Investors.

ამ მუხლით გათვალისწინებული წინაპირობა უზრუნველყოფილი იქნება ქართული მხარის მიერ ინვესტორებისთვის მისაღები ფორმით შესრულებული დოკუმენტით, რაც საშუალებას მისცემს ინვესტორებს უარი განაცხადონ აღნიშნულ პირობებზე, ან შეასრულონ ისინი ან მათი შესრულება უზრუნველყონ შესაბამისი დოკუმენტის საფუძველზე, რომელიც გაცემული იქნება გვიანი თარიღით ინვესტორთა შეთანხმების საფუძველზე (შემდგომში “დაწყების თარიღი”).

本协议项下的先决条件应由格方以令投资者（合理行事）满意的方式和内容予以完成或是提供相关文件，或由投资者决定对某一先决条件予以豁免，或经同意的稍晚的时间予以完成或是提供相关文件。

3.3. If the Condition Precedent is not fulfilled (or if applicable, is not waived by the Investors) on or before the Final Completion Date:

თუ წინაპირობა არ შესრულდა (ან თუ ასეთის რეგულაციების შემთხვევაში აღნიშნულზე ინვესტორის მხრიდან არ იქნა განხორციელებული მოთხოვნაზე უარის მოქმედება) სამუშაოს დასრულების საბოლოო თარიღისთვის ან ამ თარიღამდე:

倘先决条件未能于最后完成日之前或当天完成(或如适用，被投资者豁免)，则：

3.3.1. Either Party shall have no obligation to continue to perform this Agreement;

არც ერთ მხარეს აღარ ექნება ამ ხელშეკრულების შესრულების ვალდებულება;
没有任何一方有责任继续履行本协议;

3.3.2. If the Project Land purchase price had been already paid by the Investors the payment already made shall be reimbursed to them by the Georgian Side within ten (10) days from the Final Completion Date;

ინვესტორების მიერ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის საფასურის გადახდის შემთხვევაში, ქართული მხარე ვალდებულია დააბრუნოს გადახდილი თანხა სამუშაოს დასრულების ბოლო თარიღიდან ათი (10) დღის განმავლობაში;

如投资者已支付土地购买价款，格方应于最后完成日后十（10）日内将已支付的款项退还投资者；

3.3.3. This Agreement shall automatically terminate and become null and void, and either Party shall not be entitled to pursue any claim against the other Party in respect of any matters under this Agreement, except for the following:

ეს ხელშეკრულება ავტომატურად შეწყდება, ძალადაკარგული იქნება და გაუქმდება არც ერთ მხარეს არ ექნება უფლება წამოაყენოს რაიმე მოთხოვნა (გამოთქვას პრეტენზია) მეორე მხარის წინააღმდეგ ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნებისმიერი საქმის ირგვლივ, გარდა შემდეგისა:

本协议将自动随之终止及失效，一方再无权就本协议之事项向对方索偿，除了下列事项：

- (i) claims in respect of costs and expenses for the development of the Project Land incurred by the Investors before the termination date, which shall be reimbursed to the Investors by the Georgian Side within three (3) months after the termination date;

ინვესტორების მიერ ხელშეკრულების შეწყვეტის თარიღამდე პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარებისთვის გაწეული ხარჯებისა, რომლებსაც ქართული მხარე ინვესტორებს დაუბრუნებს ხელშეკრულების შეწყვეტიდან სამი (სამი) თვის განმავლობაში;

关于投资者在本协议终止日前发生的项目土地开发成本和费用（格方应在终止日后三（3）个月内偿还投资者）的索偿；

- (ii) liabilities under Article 16 Confidentiality.

მე-16 მუხლით გათვალისწინებული კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულების შემთხვევისა.

第 16 条（保密）项下的责任。

For avoidance of any doubt the remedies specified in this sub-clause shall be the only remedies that the Parties may have if the Condition Precedent is not fulfilled (or if applicable, is not waived by the Investors) on or before the Final Completion Date.

ნებისმიერი ეჭვის თავიდან აცილების მიზნით, მხედველობაში მიიღება მხოლოდ ამ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული კომპენსაციის პირობები, ზემოაღნიშნული წინაპირობის სამუშაოს დასრულების საბოლოო თარიღისთვის ან მანამდე შეუსრულებლობის (შექმედის და გვარად ინვესტორების მიერ უარის არ თქმის) შემთხვევაში.

为避免歧义，本款所述救济系先决条件未能于最后完成日之前或当天完成(或如适用，被投资者豁免)情况下双方可能享有的唯一救济

3.3.4. The property title on the Project Land shall be transferred back to the Georgian Side if it had already been transferred to the Investors.

აუცილებელია პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების დამადასტურებელი სერტიფიკატის ქართული მხარისთვის დაბრუნება, თუ ის უკვე გაცემულია ინვესტორებზე.

如项目土地所有权已转让给投资者，应再转让回格方。

Article 4. Ownership and Development Rights of the Project

მუხლი 4. პროექტზე საკუთრებისა და აღნაგობის უფლება

第 4 条 项目所有权及开发权

4.1. Ownership

საკუთრება

所有权

4.1.1. Except provided by this Agreement, the Investors shall enjoy the full ownership of the Project, as well as the right to develop and construct the Project Land and the right to operate, dispose of and thereby profit from the Project Assets. Georgian Side hereby waives its rights to participate in, acquire, or confiscate the Investors' interests or profits in relation to the Project, whether through

acquisition, power to confiscate, or otherwise, except for the circumstances and in accordance with the procedures permitted by the Applicable Laws.

გარდა ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობებისა, ინვესტორებს უფლება აქვთ სრულად ისარგებლონ პროექტზე საკუთრების სრული უფლებით, ისევე როგორც, განახორციელონ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარება და მასზე მშენებლობა, აგრეთვე, მართონ და განკარგონ იგი და მიიღონ მოგება პროექტის აქტივებიდან. იმავედროულად, ქართული მხარე უარს ამბობს პროექტში მონაწილეობის უფლებაზე, აგრეთვე, პროექტთან დაკავშირებულ ინვესტორთა ინტერესების (წილების) შექმნა-ჩამორთმევაზე, გარდა მოქმედი კანონმდებლობით ნებადართული შემთხვევებისა.

除本协议另有约定外，投资者对项目土地享有完全的所有权，并有权对项目土地进行开发建设、对项目资产进行经营、处置并获得经济收益。格方特此放弃其参与、收购或征收投资者对于项目收益的权利，无论是通过收购、征收权或其他方式，但适用法律允许的情形并依据法定程序进行的除外。

4.1.2. Assets, tangible or intangible, owned by the Investors for the purposes of developing the Project shall belong to the Investors in accordance with the terms of the Agreement, including but not limited to (A) movable property, real property or other property rights; (B) shares or securities of a company or involvement of other manners; (C) intellectual properties, including copyright, patent and utility model, project design, trademark and service mark, company name, industrial property right, patented technology and technical process; and (D) rights to explore and develop any natural resources within the Special Zone, in accordance with the Applicable Laws.

პროექტით განხორციელების მიზნით ინვესტორთა მფლობელობაში არსებული აქტივები, მატერიალური და არამატერიალური ქონება ეკუთვნის ინვესტორებს ამ ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, რაც მოიცავს შემდეგს და არა მხოლოდ: (A) მოძრავ ქონებას, უძრავ ქონებას და სხვა სახის ქონებრივ უფლებებს; (B) კომპანიის კუთვნილ ან კომპანიაში სხვაგვარად მოზიდულ წილებსა და ფასიან ქაღალდებს; (C) ინტელექტუალურ საკუთრებას, საავტორო უფლებების, პატენტების, სამრეწველო მოდელების, საპროექტო ნახაზების, სავაჭრო და მომსახურების ნიშნების, კომპანიის დასახელების, სამრეწველო საკუთრების უფლების, დაპატენტებული ტექნოლოგიის და ტექნიკური პროცესის ჩათვლით და (D) სპეციალური ზონის ფარგლებს შიგნით ბუნებრივი რესურსებისა და წიაღისეულის მოძიებისა და განვითარების უფლებას მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

投资者为了进行项目开发而拥有的有形资产和无形资产根据本协议约定均为投资者的资产，包括但不限于 (A)动产，房地产，或其他财产权利； (B) 公司股份，股票及其他形式的参与方式； (C)知识产权，包括版权，专利和实用模型，工程设计，商标及服务商标，企业名称，工业产权，专利技术和工艺流程； (D) 根据适用法律勘探和开发特区内自然资源的权利。

4.1.3. The Investors' property rights within the territory of Georgia shall be protected in accordance with the Applicable Laws. Unless provided otherwise in this Agreement and in Applicable Laws, under no circumstances shall the Georgian Side demand the transfer of any property rights of the Investors to A.

საქართველოს ტერიტორიაზე ინვესტორთა საკუთრების უფლება დაცული იქნება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული ამ ხელშეკრულებით ან მოქმედი კანონმდებლობით, ქართულ მხარეს უფლება არა აქვს ინვესტორებისგან მოითხოვოს საკუთრების უფლების ა. ხარეს.

投资者在格鲁吉亚境内的任何财产权益根据适用法律受到保护。除本协议和适用法律另有规定外，格方不会要求投资者将任何其所有的财产权益转让给甲方。

4.2. Development Rights

აღნაგობის უფლება

开发权

4.2.1. Georgian Side within its competence shall grant to the Investors exclusive development rights in connection with the Special Zone, including but not limited to the following rights, provided that the Investors have complied with this Agreement and the relevant Applicable Laws:

კომპეტენციის ფარგლებში ქართული მხარე ინვესტორებს გადასცემს სპეციალურ ზონაში აღნაგობის ექსკლუზიურ უფლებას, რომელიც მოიცავს (თუმცა არ არის შეზღუდული) შემდეგ უფლებებს, იმის გათვალისწინებით, რომ ინვესტორები მოქმედებენ ამ ხელშეკრულებისა და შესაბამისი მარეგულირებელი კანონმდებლობის დაცვით:

格方在其权限内，授予投资者对特区的排他性的开发权，包括但不限于如下权利，前提是投资者已遵守本协议和相关适用法律：

(i) The right to independently develop a Master Plan and a construction plan for the development of the Special Zone on condition that such plans shall comply with the provisions of this Agreement;

სპეციალური ზონის განვითარების მიზნით გეგრალური გეგმისა და სამშენებლო გეგმის დამოუკიდებლად შემუშავების უფლებას, იმ პირობით, რომ აღნიშნული გეგმები შესაბამისობაში იქნება ამ ხელშეკრულების დებულებებთან.

在符合本协议规定的前提下，自主地对特区开发进行总体规划和建设规划；

(ii) The right to independently appoint third party professionals to carry out geological exploration on the Project Land based on the project development and construction needs;

მესამე კვალიფიციური მხარის დამოუკიდებლად დანიშნის უფლებას, რომელიც უზრუნველყოფს პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის გეოლოგიურ გამოკვლევას პროექტით გათვალისწინებული განვითარებისა და სამშენებლო საჭიროებიდან გამომდინარე;

可自主选择第三方专业机构根据项目开发建设需要对项目土地进行地质勘探；

(iii) The right to independently appoint construction contractors, designers and other third party advisers to design, construct or manage the properties within the Special Zone;

უფლებას დამოუკიდებლად დანიშნონ სამშენებლო კონტრაქტორები, დიზაინერები და სხვა მესამე პირები როგორც სპეციალური ზონის ტერიტორიაზე საკუთრების დიზაინის, მშენებლობის და მართვის მრჩეველები;

可自主选择工程承包商、设计单位以及其他第三方顾问单位进行特区内物业的设计、建设和管理；

(iv) The right to independently operate, manage, dispose of or create security over the properties developed within the Special Zone;

სპეციალური ზონის ფარგლებში არსებული საკუთრების დამოუკიდებლად ოპერირების, მართვის, განკარგვის ან მასზე ფასიანი ქაღალდების გაცემის უფლებას;

拥有自主权对于其在特区内所开发的物业进行经营、管理、处置或用于融资担保物等；

(v) The right to independently develop investment promotion proposals to attract domestic and foreign Enterprises and Businesses;

საინვესტიციო კუთხით რეკლამების და წინადადების დამოუკიდებლად შემუშავება-განხორციელების უფლებას, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი და უცხოური საწარმოებისა და ბიზნესების მოზიდვას;

有权自行制定其招商方案以吸引国内外的企业和商户；

- (vi) The priority to obtain permits for exploring, developing, utilizing natural resources including forest, sand and stone, clay, underground water within the Project Land;

ბუნებრივი რესურსების მოპოვების, განვითარების, უტილიზაციის ნებართვის მოპოვების პრიორიტეტულ პირობებს, პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში არსებული ტყეების, ქვიშის, ქვის, თიხისა და მიწისქვეშა წყლების ჩათვლით;

拥有取得勘探、开发、利用项目土地内林木、砂石、泥土、地下水等自然资源的许可的优先权

- (vii) The right to carry out necessary underground digging or excavating within the Project Land based on the project development and construction needs;

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში საჭირო მიწისქვეშა გათხრების განხორციელების უფლებას პროექტის განვითარებისა და სამშენებლო საჭიროებებიდან გამომდინარე;

在项目土地范围内为项目开发建设需要进行必要的地下开凿或采掘活动；

- (viii) The right to store any materials related to project exploration and development on the Project Land, and to dispose of waste materials or waste of other kinds;

უფლებას ნებისმიერი მასალის შენახვისა რომელიც დაკავშირებულია საპროექტო მიწის ნაკვეთზე პროექტის გამოკვლევასა და განვითარებასთან და სხვა სახის ნარჩენების განკარგვის უფლებას;

在项目土地范围内存放任何与项目勘探和开发活动有关的物资，处置废料等废弃物

- (ix) The right to construct residential housing and ancillary facilities for the Investors, their contractors and/ or their employees on the Project Land;

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში ინვესტორებისთვის, მათი კონტრაქტორებისთვის და/ან მათი თანამშრომლებისთვის საცხოვრებელი შენობების და დამხმარე საშუალებების აშენების უფლება;

在项目土地范围内为投资者或其承包商或其雇员建造房屋及生活附属设施等

- (x) The right to construct and maintain all required infrastructure to meet needs of the Project; and

პროექტის საჭიროებიდან გამომდინარე ყველა საჭირო ინფრასტრუქტურის აშენებისა და შენარჩუნების უფლება; და

为保证项目需要在项目土地建造和维护项目所需的所有基础设施；

(xi) The right to demolish or remove the buildings, structures or other attachments to the Project Land.

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში არსებული შენობების, ნაგებობების და სხვა დამხმარე სათავსოების დემონტაჟის ან მოშორების უფლება;
有权拆除或移除项目土地上的建筑物、构造物及其他附着物。

4.2.2. The development rights granted by the Georgian Side to the Investors shall be exclusive, and any activity on the Project Land by any person or organization must be with the consent of the Investors, except as otherwise regulated by Applicable Laws.

ქართული მხარის მიერ ინვესტორისთვის გადაცემული აღნაგობის უფლება იქნება ექსკლუზიური და ნებისმიერი პირის ან ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული ნებისმიერი ქმედება პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში უნდა იყოს შეთანხმებული ინვესტორებთან, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული მარეგულირებელი კანონმდებლობით.

格方授予投资者的开发权具备排他性，任何个人或机构如在项目土地上进行任何活动，需征得投资者同意，但适用法律另有规定的除外。

4.3. Project Approval

პროექტის დამტკიცება

项目许可

4.3.1. Except for the Construction Permit for the Project specified under Article 6.3.5 if any other Government Approval is needed to implement the Project, Georgian Side within its competence and in accordance with Applicable Law shall use its reasonable efforts for the Investors to receive such Government Approval, provided that the Investors have complied with the relevant Applicable Laws:

გარდა 6.3.5. ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ პროექტზე მშენებლობის ნებართვისა, პროექტის განხორციელების მიზნით სხვა სახელმწიფო ნებართვების მიღების საჭიროების შემთხვევაში, ქართული მხარე, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში და მარეგულირებელი კანონმდებლობის შესაბამისად გამოიყენებს თავის გონივრულ ღონეს ინვესტორებისთვის შესაბამისი სამთავრობო

ნებართვის მოპოვების მიზნით, იმის გათვალისწინებით, რომ ინვესტორები დაიცავენ შესაბამის მარეგულირებელ კანონმდებლობას:

除本协议第 6.3.5 条规定的项目开工许可证外, 如实施项目还需其他政府批文, 则格方在其权限内并根据适用法律, 应尽其合理努力使投资者取得该等政府批文, 但前提是投资者已遵守相关适用法律。

4.3.2. If the Change in Applicable Laws makes it necessary for the Investors to obtain one or more Government Approval, the Georgian Side within its competence and in accordance with Applicable Laws shall use its reasonable efforts for the Government Authority to issue such Government Approval to the Investors upon the Investors applying for the same, provided that the Investors have complied with the relevant Applicable laws.

თუ მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანის შემდგომ ინვესტორებისთვის საჭირო გახდება ერთი ან მეტი სახელმწიფო ნებართვის მიღება, ქართული მხარე, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად გამოიყენებს თავის გონივრულ ღონეს ინვესტორებისთვის შესაბამისი სამთავრობო ნებართვის მოპოვების მიზნით, იმის გათვალისწინებით, რომ ინვესტორები სრულად იცავდნენ შესაბამის მოქმედ კანონმდებლობას. 如果适用法律变更使一项或多项政府批文变成必须, 则投资者向格鲁吉亚政府机构提出申请后, 格方在其权限内并根据适用法律应尽其合理努力使格鲁吉亚政府机构向投资者核发该等政府批文, 但前提是投资者已遵守相关适用法律。

Article 5. Purchase and Delivery of the Project Land

მუხლი 5. პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის შეძენა და გადაცემა

第 5 条 项目土地的购买和交付

5.1. Purchase of the Project Land

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის შეძენა

项目土地的购买

5.1.1. The Project Land occupies a total area of 420 hectares (4,200,001. square meters).

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი შეადგენს 420 ჰექტარს (4,200,001 კვ.მ.).

项目土地共 420 公顷（4,200,001 平方米）。

5.1.2. The B agrees to sell the Project Land in accordance with the terms and conditions of this Agreement for the total price of GEL 12.000 (twelve thousand):

ა თანახმაა გაყიდოს პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი ამ ხელშეკრულებაში მოცემული ვადებისა და პირობების შესაბამისად 12.000 (თორმეტი ათას) ლარად:

甲方同意按本协议之约定以 12000（壹万贰仟）拉里的总价格出售项目土地:

- (i) 253.33 hectares (cadastral codes: 81.2 with the specified area of 330 994 square meters and 01.19.36.014.430 with the specified area of 2 145 295 square meters details refer to Annex 1) to B, as the buyer, will purchase 253.33 hectares of land as specified in Annex 1 and shall have the full title to and the right to develop the land in accordance with Applicable Laws and this Agreement.

253.33 ჰექტარი (საკადასტრო კოდი 8 დაზუსტებული ფართობი: 330 994 კვ.მ. და საკადასტრო კოდი 01 დაზუსტებული ფართობი: 2 145 295 კვ.მ. დეტალები მოცემულია 1 დანართში) ბ ინთერნეშენელზე; ბ ინთერნეშენელი, როგორც მყიდველი, შეიძენს 253.33 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს, როგორც ეს აღნიშნულია 1 დანართში და მოქმედი კანონმდებლობისა და ამ ხელშეკრულების შესაბამისად მიიღებს მასზე საკუთრების და მასზე აღნაგობის განხორციელების უფლებას.

253.33 公顷土地（地籍号：为 81.21.03.023 的面积为 330 994 平方米的土地，以及为 01.19.36.014.430 的面积为 2 145 295 平方米的土地；具体信息见附件 1）出售给 B；B 作为买方将购买附件 1 所列的 253.33 公顷土地，并依据适用法律及本协议对该土地享有完全的所有权和开发权。

- (ii) 133.33 hectares (cadastral codes: 01.19.36.014.429 with the specified area of 1 166 835 square meters and 81.21.03.024 with the specified area of 166 422 square meters, details refer to Annex 2) to Ruilong Industrial; Ruilong Industrial, as the buyer, will purchase 133.33 hectares of land as specified in Annex 2 and shall have the full title to and the right to develop the land in accordance with Applicable Laws and this Agreement.

133.33 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს (საკადასტრო კოდი: 01.19.36.014.429 დაზუსტებული ფართობი: 1 166 835 კვ.მ. და საკადასტრო კოდი: 81.21.03.024 დაზუსტებული ფართობი: 166 422 კვ.მ. დეტალები მოცემულია 2 დანართში) რუილონგ ინდასტრიალზე, რუილონგ ინდასტრიალი, როგორც მყიდველი, შეიძენს 133.33 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს, როგორც ეს აღნიშნულია 2 დანართში და მოქმედი კანონმდებლობისა და ამ ხელშეკრულების შესაბამისად მიიღებს მასზე საკუთრების და მასზე აღნაგობის განხორციელების უფლებას.

133.33 公顷土地（地籍号：为 01.19.36.014.429 的面积为 1 166 835 平方米的土地，以及为 81.21.03.024 的面积为 166422 平方米的土地；具体信息见附件 2）出售给瑞隆实业；瑞隆实业作为买方将购买附件 2 所列的 133.33 公顷土地，并依据适用法律及本协议对该土地享有完全的所有权和开发权。

- (iii) 33.34 hectares (cadastral codes: 01.19. with the specified area of 333 394 square meters details refer to Annex 3) to Fund Investment. Fund Investment, as the buyer, will purchase 33.34 hectares of land as specified in Annex 3 and shall have the full title to and the right to develop the land in accordance with Applicable Laws and this Agreement. It is also responsible for the purchase of the land in early stage, the execution of this Agreement, preliminary planning and design of the Project, liaison with the Georgian Side and consultation on issues related to the Project.

33.34 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს (საკადასტრო კოდი: 01.19 დაზუსტებული ფართობი: 333 394 კვ.მ. დეტალები მოცემულია 3 დანართში) ფანდ ინვესტმენტზე, ფანდ ინვესტმენტი, როგორც მყიდველი, შეიძენს 33.34 ჰექტარ მიწის ნაკვეთს, როგორც ეს აღნიშნულია 3 დანართში და მოქმედი კანონმდებლობისა და ამ ხელშეკრულების შესაბამისად მიიღებს მასზე საკუთრების და მასზე აღნაგობის განხორციელების უფლებას. მნიშვნელოვანია აგრეთვე, ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება მიწის ნაკვეთის შეძენისთანავე, ამ ხელშეკრულების შესრულება, წინასწარი დაგეგმარება და საპროექტო ნახაზები, კავშირი და კონსულტაციები ქართულ მხარესთან პროექტთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

33.34 公顷土地（地籍号为 01.1 的面积为 333 394 平方米的土地，具体信息见附件 3）出售给富德投资。富德投资作为买方将购买附件 3 所列的 33.34 公顷土地，并依据适用法律及本协议对该土地享有完全的所有权和开发权；同时负责项目前期的土地购买，本协议的签署，项目的前期规划、设计，以及与格方的协调，对项目相关问题的咨询服务工作。

provided that, in any case B, C and D shall be jointly and severally liable to the Georgian Side for the fulfilment of any obligations under this Agreement.

ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით, ნებისმიერ შემთხვევაში, ა, ბ და გ ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაზე ქართული მხარის წინაშე პასუხისმგებელი არიან ერთობლივად და ცალცალკე.

但是，在任何情况下，甲方、B 和 C 应就本协议项下任何投资者义务的完成对格方承担连带责任。

5.1.3. The land with the cadastral code 01.19 sold to the Investors at the time of execution of this Agreement is in the ownership of the church (total Project Land purchase price includes the church lands). Transfer of the Church Lands to the Investors is conditional upon the event if and when the church transfers the specific lands to the Georgian Side. In case the condition defaults such event shall not constitute a breach of the terms of the Agreement by the Georgian side and the Investors shall not be entitled to claim the reimbursement of the difference between the total land price and transferred land, or any other claims as the default of this condition cannot and shall not constitute the base for any claims and the investment terms stipulated in this agreement shall stay unchanged.

მიწის ნაკვეთი, რომლის საკადასტრო კოდია 01.19., რომელიც გაყიდულ იქნა ინვესტორებზე ამ ხელშეკრულების დადების მომენტისთვის წარმოადგენს ეკლესიის საკუთრებას (პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის მთლიან ღირებულებაში შედის ეკლესიის კუთვნილი მიწის ნაკვეთის ღირებულებაც). ეკლესიის კუთვნილი მიწის ნაკვეთის ინვესტორებისთვის გადაცემა შესაძლებელია იმ პირობით, თუ და როდესაც ეკლესია განახორციელებს აღნიშნული მიწის ნაკვეთის ქართული მხარისთვის გადაცემას. ამ პირობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში, აღნიშნული შემთხვევა არ ნიშნავს ქართული მხარის მიერ ხელშეკრულების პირობების დარღვევას და ინვესტორებს უფლება არა აქვთ გამოთქვან პრეტენზია გადახდილი თანხისა და გადაცემული მიწის ნაკვეთს შორის თანხის სხვაობის მოთხოვნის თაობაზე, ან ნებისმიერი სხვა პრეტენზია ამ

პირობის შეუსრულებლობის თაობაზე არ შეიძლება და არ უნდა გახდეს ნებისმიერი პრეტენზიის საფუძველი და ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საინვესტიციო პირობები დარჩება უცვლელი.

出售给投资者的地籍号为 01.19.37.016. 的土地, 在本协议签署时属于教会所有 (全部项目土地购买款中包括教会土地)。向投资者转让教会土地取决于教会是否将土地转让给格方以及转让的时间。如果该条件不能实现, 则不构成格方违反本协议约定, 投资者无权要求偿还土地购买款与已转让土地之间的差额或提出其他主张, 该条件未实现不能且不应构成任何主张的基础, 本协议下的投资条款不发生变化。

5.1.4. The Investors shall pay up the Project Land purchase price within thirty (30) days after this Agreement enters into force as being agreed and approved by the E of Georgia according to the sub-clause 5.2 of this Agreement (hereinafter – Entry Into Force).

ინვესტორები ვალდებული არიან სრულად გადაიხადონ პროექტით გათვალისწინებული თანხა ამ ხელშეკრულების ძალაში შესვლიდან ოცდაათი (30) დღის განმავლობაში, როგორც ეს შეთანხმებულია და დამტკიცებულია ე-ს მიერ ამ ხელშეკრულების 5.2. ქვეპუნქტის შესაბამისად (შემდგომში ძალაში შესვლა).

投资者应在本协议生效(即根据本协议 5.2 条格鲁吉亚总统同意并批准)后三十 (30) 日内付清全部项目土地购买款。

5.1.5. The Investors shall pay the above mentioned Project Land purchase price A to the following bank account: A (Identification code: 2000000; Account number: ANG; GE11LB012

ინვესტორები ვალდებული არიან პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ნასყიდობის ფასი გადაიხადონ ქალაქ თბილისის მერიის საბანკო ანგაიშზე: ქალაქ თბილისის ა (საიდენტიფიკაციო ნომერი: 20 ანგარიშის ნომერი: ANG; GE11LB012

投资者应将上款约定的项目土地购买款付给 A 并付至下述账户: A (Identification code: 2050000; Account number: ANG; GE11LB01

5.1.6. Within five (5) days after the Investors have paid up the Project Land purchase price, B shall issue the Property Title Certificate regarding the Project Land to the Investors, which is the ground for the registration of the title of the Project Land in the Public Registry. The Investors shall register the Project Land at the Public Registry at their own expense. The Investors ensure to make a special remark/note in the Public Registry: the Investors shall perform their Investment

Obligations under this Agreement.

ინვესტორების მიერ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ნასყიდობის ფასის გადახდიდან ხუთი (5) დღის განმავლობაში, ა ვალდებულია ინვესტორებზე გასცემ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობა, რომელიც წარმოადგენს საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის საფუძველს. ინვესტორები ვალდებული არიან პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი საკუთარი ხარჯებით დაარეგისტრირონ საჯარო რეესტრში. ინვესტორები უზრუნველყოფენ საჯარო რეესტრში შესაბამისი აღნიშვნა/მითითების: ინვესტორები შეასრულებენ ამ ხელშეკრულებით ნაკისრ საინვესტიციო ვალდებულებებს – გაკეთებას.

投资者付清全部项目土地购买款后五（5）日内，甲方应向投资者签发项目土地不动产所有权证，该证系在公共注册登记处办理项目土地所有权登记的基础。投资者应在公共注册登记处登记项目土地并自行承担费用。投资者保证在公共注册登记处的公共登记文件上特别注明：投资者应履行本协议项下的投资义务。

5.1.7. After the Investor's Investment Obligations have been fulfilled under the sub-clause 5.4. of this Agreement, A issue a confirmation on the removal of the aforesaid remark/note on the Property Title Certificate

ინვესტორების მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების სრულად შესრულების შემდგომ ამ ხელშეკრულები 5.4. ქვეპუნქტის შესაბამისად, ა გასცემს დასტურს საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობიდან ზემოაღნიშნული ჩანაწერის ამოღების თაობაზე.

本协议第 5.4 条,约定的投资者投资义务全部完成后，甲方应出具注销上述公共登记文件上加注内容的确认。

5.2. Delivery of the Project Land

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის გადაცემა

项目土地的交付

5.2.1. A the Project Land that satisfies the following conditions to the Investors after complying with the following procedures by the Applicable laws:

თბილისის მერია გადასცემს პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთს ინვესტორებს რომელიც დააკმაყოფილებს ამ ხელშეკრულების პირობებს, მარეგულირებელი კანონმდებლობის მოთხოვნის შესაბამისად შემდგომ პროცედურების შემდეგ:

格方应在遵守下述适用法律要求的程序后将符合以下条件的项目土地交付给投资者:

5.2.1.1. A will submit this Agreement to the Government of Georgia, which shall present this Agreement to the E.

ა წარუდგენს ამ ხელშეკრულებას საქართველოს მთავრობას რომელიც შემდგომ წარუდგენს ამ ხელშეკრულებას საქართველოს პრეზიდენტს დასამტკიცებლად.

甲方将本协议提交格鲁吉亚政府，格鲁吉亚政府将本协议提交 E 审批。

5.2.1.2. This Agreement shall enter into force only after being approved by the E; and

ეს ხელშეკრულება ძალაში შედის მხოლოდ ე-ს მიერ დამტკიცების შემდეგ.

本协议仅在获得总统批准后生效。

5.2.1.3 There are no disputes or Encumbrance on the Project Land title, subject to the sub-clause 5.1.3. of this Agreement.

მიწის საკუთრებასთან დაკავშირებით არ არის არავითარი დავა და პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი არ არის უფლებრივად ან სხვაგვარად დატვირთული ამ ხელშეკრულების 5.1.3. ქვეპუნქტის შესაბამისად.

除本协议第 5.1.3 条约定外，项目土地权属无争议、无产权负担。

5.3. Privatization Terms and Conditions:

პრივატიზაციის პირობები და ვადები:

私有化条款

The Investors shall fulfill the following investment obligations (the “**Investment Obligations**”):

ინვესტორები ვალდებული არიან შეასრულონ შემდეგი საინვესტიციო ვალდებულებები (“საინვესტიციო ვალდებულებები”):

投资者应完成以下投资义务（下称“**投资义务**”）：

5.3.1. The total investment invested by the Investors into the Project shall be no less than USD 150,000,000. The Investors shall start investment no later than 30 calendar days after this Agreement enters into force and provide an unconditional, irrevocable and renewable 1 (one) year bank guarantee (no later than 30 calendar days after this Agreement enters into force) in the amount of USD 10,000 (ten thousand) which the Investors shall renew every year until all the Investment Obligations defined under this Agreement are fully performed.

ინვესტორების მიერ პროექტში განხორციელებული ინვესტიცია არ უნდა იყოს 150,000,000 აშშ დოლარზე ნაკლები. ინვესტორები ვალდებული არიან დაიწყოთ ინვესტიციის განხორციელება ამ ხელშეკრულების ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს 30 კალენდარული დღისა და წარმოადგინონ უპირობო, გამოუხშობადი და განახლებადი 1 (ერთ) წლიანი საბანკო გარანტია (ამ ხელშეკრულების ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს 30 კალენდარული დღისა) 10,000 (ათი ათასი) აშშ დოლარის ოდენობით, რომელსაც (საბანკო გარანტიას) ინვესტორები განახლებენ ყოველწლიურად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საინვესტიციო ვალდებულებების სრულად შესრულებამდე. 投资者对项目的投资总额应不低于 1.5 亿美元，投资者应在本协议生效后三十（30）日历日内开始投资且提供一份无条件的、不可撤销的、可续展的金额为 10000（壹万）美元的一年期银行保函，投资者应每年续展该保函直至本协议中定义的投资义务全部履行完毕。

5.3.2. The Investors shall deposit no less than USD30,000,000 into their accounts in Georgia within thirty (30) days after this Agreement enters into force and in every three (3) months shall present a report to B on the spending of the USD30,000,000, in particular, (i) implemented construction stages and detailed expenses of the V; and (ii) the bank statement on expenditures spent on the Project and account balance from USD30,000,000.

ინვესტორები ვალდებული არიან საქართველოში გახსნილ საკუთარ ანგარიშზე შეიტანონ არა ნაკლებ 30,000,000 აშშ დოლარისა ამ ხელშეკრულების ძალაში შესვლიდან ოცდაათი (30) დღის განმავლობაში და ნოველ სამ (3) თვეში ერთხელ ქალაქ თბილისის მერიას წარუდგინონ ანგარიში აღნიშნული 30,000,000 აშშ დოლარის დახარჯვის თაობაზე, კერძოდ, (i) განხორციელებული სამშენებლო სტადიების და ოლიმპიურ სოფელზე გაწეული ხარჯების დეტალური ანგარიში და (ii) საბანკო ცნობა პროექტზე გაწეული ხარჯების და აღნიშნული 30,000,000 აშშ დოლარიდან დარჩენილი ნაშთის შესახებ.

投资者应在本协议生效后三十（30）日内将不少于 3000 万美元存入其在格鲁吉亚开立的银行账户中，并每三（3）个月向第比利甲方提交该 3000 万美元的支出情况报告，包括（1）Z 施工进度及具体费用支出；（2）该 3000 万美元用于项目支出及余额的银行对账单。

5.3.3. The Investors are responsible for keeping the amount of minimum USD10,000,000 on their accounts within the following period: from the date USD30,000,000 is deposited into the Investors' accounts, in accordance with the sub-clause 5.3.2. till the completion of the V, i.e., no later than 1 March 2015. In this regard, B is entitled to require the bank statement and/or any other documentation from the Investors at any time.

ინვესტორები პასუხისმგებელი არიან საკუთარ ანგარიშზე იქონიონ თანხა 10,000,000 აშშ დოლარის ოდენობით შემდგომი პერიოდის განმავლობაში: ინვესტორების ანგარიშზე 30,000,000 აშშ დოლარის შეტანის დღიდან, 5.3.2. ქვეპუნქტის შესაბამისად ოლიმპიური სოფლის დასრულებამდე, ე.ი. არა უგვიანეს 2015 წლის 1 მარტისა. ამასთან დაკავშირებით, ქალაქ თბილისის მერია უფლებამოსილია ინვესტორს მოსთხოვოს საბანკო ცნობის და/ან სხვა ნებისმიერი დოკუმენტის წარდგენა ნებისმიერ დროს.

自根据第 5.3.2 条将 3000 万美元存入投资者账户之日起至 Z 完工日（即不晚于 2015 年 3 月 1 日）的期间，投资者应保证其账户余额始终不低于 1000 万美元。就此，第比利甲方有权在任何时间要求投资者提供银行对账单和/或其他文件。

5.3.4. Marketplaces and commercial support zones (Including Special Trading Zone and the Customs Warehouse but except the projects defined in the sub-clauses 5.3.5., 5.3.6. and 5.3.7.) shall be no less than 200,000 square meters.

სავაჭრო ადგილები და კომერციული უზრუნველყოფის ზონები (სპეციალური სავაჭრო ზონისა და საბაჟო სასაწყობე მეურნეობის ჩათვლით, მაგრამ 5.3.5. 5.3.6. და 5.3.7. ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული პროექტების გარდა) იქნება არა ნაკლებ 200,000 კვ მეტრისა.

市场及商业配套区（包括特殊贸易区和保税区，但不包括第 5.3.5、5.3.6 和 5.3.7 条所述项目），应不低于 200000 平方米。

5.3.4.1. The first phase of 100,000 square meters (marketplaces, warehouses and other facilities) shall be finished in the condition of the “black frame” within one (1) year from the Construction Commencement Date and shall be finally finished and shall be taken into exploitation according to Applicable Laws (i.e has been constructed according to the construction permit, conditions and useable for public use and completion of the construction works has been confirmed by the authorized public body) within eighteen (18) months following the completion of the “black frame” condition. As soon as the 70% of the useable area (That part of the building which can be used separately and is not used for the public usage purposes such as: staircase, halls, entrances and etc). The first phase of 100,000 square meters is commercially active (being leased, rented, sold, and etc.), the Investors are obliged to submit the corresponding report to B, and then start the construction of the second phase of total construction area of 100,000 square meters.

100,000 კვადრატული მეტრის პირველი ფაზა (სავაჭრო ადგილები, სასაწყობე მეურნეობა და სხვა ნაგებობები) უნდა დასრულდეს “შავი კარკასის” მდგომარეობაში მშენებლობის დაწყებიდან ერთი (1) წლის განმავლობაში და საბოლოოდ ექსპლუატაციაში უნდა ჩაბარდეს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად (ე.ი. უნდა აშენდეს მშენებლობის ნებართვის შესაბამისად, საზოგადოებრივი მიზნებისთვის გამოსაყენებელ მდგომარეობაში და სამშენებლო სამუშაოების დასრულება დადასტურებულ უნდა იქნეს უფლოებადამოსილი სახელმწიფო ორგანოების მიერ) “შავი კარკასის” დასრულებიდან მომდევნო თვრამეტი (18) თვის განმავლობაში. როგორც კი გამოსაყენებელი ფართის 70% (შენობის ნაწილი, რომლის გამოყენებაც შესაძლებელია ცალკე და არ გამოიყენება საზოგადოებრივი დატვირთვის მიზნით, როგორცაა: კიბის უჯრედი, ჰოლები,

შესასვლელები და სხვ.), 100,000 კვადრატული მეტრის ფართობის მშენებლობის პირველი ფაზა იქნება კომერციულად აქტიური (რომელიც შეიძლება გაქირავდეს, დაგირავდეს, გაიყიდოს და სხვ.), ინვესტორები ვალდებული არიან ქალაქ თბილისის მერიას წარუდგინონ შესაბამისი ანგარიში და მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყოთ მთლიანი მშენებლობის - 100,000 კვადრატული მეტრის ფართობის მშენებლობის მეორე ფაზა.

第一期 100000 平方米（包括市场、仓库及其他设施）于开工日后一年内完成“黑墙”建设，于“黑墙”完工后 18 个月内全部完工且依据适用法律可投入使用（即，根据建筑许可建造，条件、可供公开使用及完工已经授权主体确认）。第一期 100000 平方米的使用面积（建筑物能被单独使用且不用于公共使用目的（如楼梯、大堂、入口等）的部分）的 70%投入运营（被出售、出租等）后，投资者应立即向第比利甲方提交相关报告，开始第二期 100000 平方米的建设。

5.3.4.2. Construction of the second phase of 100,000 square meters shall be finished within two and half (2.5) years after the submitting of the aforementioned report to A, the actually commencement of the construction process of which should be no later than 15 (fifteen) calendar days from the submission of such report. If as of 15 August 2015, less than 70% of the useable area of the first phase of 100,000 square meters is commercially active, the Investors are not required to develop the second phase of 100,000 square meters and may develop that land for other purposes according to the market demand. If the total investment into the Project is less than USD 150,000,000 the sub-clause 5.4.4. shall operate.

100,000 კვადრატული მეტრის ფართობის მშენებლობის მეორე ფაზა უნდა დასრულდეს ზემოხსენებული ანგარიშის ა წარდგენიდან ორ წელიწად ნახევრის (2.5) განმავლობაში, ხოლო მეორე ფაზის მშენებლობა უნდა დაიწყოს არა უგვიანეს თხუთმეტი (15) კალენდარული დღისა აღნიშნული ანგარიშის წარდგენიდან. თუ 2015 წლის 15 აგვისტოსთვის 100,000 კვადრატული მეტრის ფართობის გამოსაყენებელი ფართის 70%-ზე ნაკლები აღმოჩნდება კომერციულად აქტიური, ინვესტორებს აღარ მოეთხოვებათ აღნიშნული 100,000 კვადრატული მეტრის ფართობის მშენებლობის მეორე ფაზის დაწყება და შეუძლიათ აღნიშნული მიწის ფართობის სხვა მიზმებისთვის განვითარება საბაზრო მოთხოვნების შესაბამისად. პროექტში 150,000,000 აშშ დოლარზე ნაკლები თანხის ინვესტირების შემთხვევაში, მოქმედებს 5.4.4. ქვეპუნქტით გათვალისწინებული პირობები.

第二期 100000 平方米的建设应于前述报告提交甲方后 2.5 年内完成。实际开工日应不晚于该报告提交后十五（15）日历日。如截至 2015 年 8 月 15 日第一期 100000 平方米的使用面积的 70%投入运营未实现，投资者无需再开发第二期 100000 平方米，投资者可根据市场需求在该土地上进行其他目的的开发。如项目总投资少于 150,000,000 美元，则适用第 5.4.4 条

5.3.5. No less than 50,000 square meters of the total area of the real estate development and life support zones (including residential housing and ancillary facilities) shall be completed in the condition of the “black frame” within one (1) year from the Construction Commencement Date and be finally finished, equipped and shall be taken into exploitation according to the Applicable Laws no later than 1 January 2015.

მშენებლობის დაწყების დღიდან ერთი (1) წლის შემდეგ “შავი კარკასის” მდგომარეობაში ჩაბარებული მშენებლობის, უძრავი ქონების და სასიცოცხლოდ საჭირო ზონების (სახცოვრებელი ფართების და დამხმარე ნაგებობების ჩათვლით) საერთო ფართი არ უნდა იყოს 50,000 კვადრატულ მეტრზე ნაკლები, ხოლო საბოლოოდ უნდა იქნეს დასრულებული, აღჭურვილი და ექსპლუატაციაში მიღებული მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად არა უგვიანეს 2015 წლის 1 იანვრისა.

投资者应于开工日起一年内完成总面积不低于 50000 平方米的房产开发及生活配套区（居住区及相关基础设施）的“黑墙”建设，不晚于 2015 年 1 月 1 日全部完工且依据适用法律可投入使用。

5.3.6. V

ოლიმპიური სოფელი

Z:

(i) The following requirements of the European Olympic Committee must be taken into consideration during the constructing of the V:

ზ-ს მშენებლობის პროცესში გათვალისწინებული უნდა იქნეს ევროპის ოლიმპიური კომიტეტის შემდეგი მოთხოვნები:

建设 Z 必须考虑下述欧洲奥组委的要求

- Z has to be considered for 3800 lodgers (visitors).

ზ სოფელი გათვლილი უნდა იყოს 3800 სტუმარზე (ვიზიტორზე).

Z 应能接纳 3800 游客。

- It has to be standard minimum 3 star hotel level.

უნდა შეესაბამებოდეს მინიმუმ 3 ვარსკვლავიანი სასტუმროს სტანდარტის დონეს.

应达到 3 星级酒店标准。

- One bathroom and toilet should not be used by more than 4 persons.

ერთი სააბაზანო ოთახი და ტუალეტი არ უნდა იყოს განკუთვნილი ოთხზე მეტი პირისთვის.

超过 4 人则不能共享一个浴室及卫生间。

- For each 49 delegation 1 separate room should be considered (for meetings)

ყოველი 49 დელეგაციისთვის უნდა იყოს განკუთვნილი 1 ცალკე ოთახი (შეხვედრებისთვის)
49 个代表团均有独立的房间（用于会议）。

- Village has to include minimum 3 conference halls (capacity 50 people)

სოფელს უნდა გააჩნდეს მინიმუმ 3 საკონფერენციო დარბაზი (50 კაცის ტევადობით)
至少 3 个容纳 50 人的会议中心。

- Media center – min. capacity 50 people.

მედია ცენტრი – მინიმუმ 50 კაცზე.
容纳 50 人的媒体中心。

- Dining hall – 1 or 2 depending on project.

სასადილო დარბაზი 1 ან 2 პროექტის და მიხედვით.
餐厅，视情况应有 1 到 2 个。

- Internet Café - min. 2, each for 20 persons.

ინტერნეტ კაფე – მინიმუმ 2, ყოველ 20 კაცზე.
最少 2 个可分别供 20 人使用的网吧。

- Medical center – (according to the project - minimum 1)

სამედიცინო ცენტრი - (პროექტის მიხედვით – მინიმუმ 1)
医疗中心，视情况至少有一个。

- Entrance and Exit points should be separated.

შესასვლელი და გასასვლელი უნდა იყოს ერთმანეთისგან განცალკევებული.
入口与出口应分别设置。

- Village or nearby territory should include fun –zone (for the participants to spend time off on sports and fun activities).

სოფელს და მიმდებარე ტერიტორიას უნდა გააჩნდეს გასართობი ზონა (მონაწილეების მიერ დროის გასატარებლად, სპორტული ვარჯიშებისთვის და გასართობი ღონისძიებების მოსაწყობად).

Z 及其附近区域应包括娱乐区（为运动员在运动之余提供休闲娱乐活动）。

- Car park for bus – 50.

ავტოსადგომი ავტობუსებისთვის – 50 ავტობუსზე.

可容纳 50 辆巴士的停车场。

- Car park for small vehicles - 215.

ავტოსადგომი მსუბუქი ავტომობილებისთვის – 215 მანქანაზე.

可容纳 215 辆小汽车的停车场。

- (ii) The above requirements are subject to adjustment required by the European Olympic Committee. The Parties agree on the adjustment confirmed by European Olympic Committee in writing. The construction of the Z must satisfy the requirements of the European Olympic Committee.

ზემოაღნიშნული მოთხოვნები ექვემდებარება ევროპის ზ კომიტეტის მოთხოვნებთან მორგებას. მხარეები თანხმდებიან რომ მოარგებენ ევროპის ოლიმპიური კომიტეტის წერილობით მოთხოვნებთან აღნიშნულ პირობებს. ოლიმპიური სოფლის მშენებლობა აუცილებლად უნდა აკმაყოფილებდეს ევროპის ოლიმპიური კომიტეტის მოთხოვნებს. 上述要求可根据欧洲奥组委的要求进行调整。双方认可欧洲奥组委书面确认的调整。Z 的建设必须满足欧洲奥组委的要求。

- (iii) The Investors shall provide the facilities necessary for the normal operation of the Z which should be allocated and installed in relevant buildings and the costs for such facilities shall be included in the amount of investment by the Investors

ინვესტორები ვალდებული არიან განახორციელონ ოლიმპიური სოფლის სათანადოდ აღჭურვა მისი ნორმალური ფუნქციონირების მიზნით, აღნიშნული აღჭურვილობა განთავსდება და დამონტაჟდება შესაბამის შენობებში და ყველა საჭირო აღჭურვილობის ღირებულება და ხარჯები შევა ინვესტორების მიერ განცხადებულ ერთიან საინვესტიციო თანხაში.

投资者应提供 Z 正常运营所需的必要设施, 该等设施应分配并安装到相关建筑中, 成本计入投资者投资额。

- (iv) The construction of the Z and obligations stipulated in the sub-clause 5.3.6 (iii) shall be completed no later than 1 March 2015. The Investors shall provide B with detailed description of the construction timetable and cost before 15 May 2012, which shall be agreed by B and the Investors according to the requirements of the European Olympic Committee for the construction of the Z and are set out as Annex 5;

ოლიმპიური სოფლის მშენებლობა და 5.3.6. (iii) ქვეუბნით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულება უნდა დასრულდეს არა უგვიანეს 2015 წლის 1 მარტისა. ინვესტორები ვალდებული არიან ქალაქ თბილისის მერიას წარუდგინონ მშენებლობის დეტალური გრაფიკი და ხარჯთაღრიცხვა 2012 წლის 15 მაისამდე, რაც უნდა შეთანხმდეს ქალაქ თბილისის მერიასთან, ხოლო ინვესტორები ვალდებული არიან იმოქმედონ ევროპის ოლიმპიური კომიტეტის მოთხოვნების შესაბამისად, როგორც ეს მოცემულია მე-5 დანართში.

Z 的建设及第 5.3.6(iii)条规定义务应不晚于 2015 年 3 月 1 日完成; 投资者应于 2012 年 5 月 15 日前向第比利甲方提交施工进度及投资预算表, 由双方根据欧洲奥组委对 Z 建设的具体要求, 协商确定施工进度及投资预算表, 作为本协议附件 5

(v) For the purpose of hosting the 2015 Tbilisi European Youth Olympic Festival, B will be granted the right to utilize a free lease on residential and related ancillary facilities of the Z from the Investors during the period between 15 May 2015 and 15 August 2015, but the Investors shall not be responsible for offering the catering and personnel service.

ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის 2015 წელს მასპინძლობის მიზნით, ა უფასოდ ენიჭება უფლება განახორციელოს ოლიმპიური სოფლის საცხოვრებელი და დამხმარე სათავსოების გაქირავება ინვესტორების დახმარებით 2015 წლის 15 მაისისა და 2015 წლის 15 აგვისტოს შუალედში, მაგრამ ინვესტორები არა არიან ვალდებული შესთავაზონ სამზარეულოთი და პერსონალით მომსახურება.

为举办 2015 年第比利斯欧洲青年奥运会, 甲方应有权在 2015 年 5 月 15 日至 2015 年 8 月 15 日期间, 免费使用由投资者提供的 Z 居住与配套设施, 但是投资者不负责提供餐饮以及人员服务。

5.3.7. Parallel to the construction of the V, the Investors will start to build a five-star hotel with the area no less than 20,000 square meters. Before the opening of the Olympic Festival, the Investors shall finish 200 rooms of the five-star hotel, which shall be taken into exploitation according to Applicable Laws. The Investors have full discretion to operate and manage this five-star hotel and will give discount to officials, honored guests and athlete relatives participating in the Olympic Festival.

ზ სოფლის მშენებლობის პარალელურად ინვესტორები დაიწყებენ ხუთ ვარსკვლავიანი სასტუმროს მშენებლობას არა ნაკლებ 20.000 კვ. მეტრ ფართობზე. ოლიმპიური ფესტივალის გახსნამდე ინვესტორებმა უნდა დაასრულონ 200 ოთახიანი ხუთ ვარსკვლავიანი სასტუმრო, რომელიც ექსპლუატაციაში შევა მოქმედი კანონდებლობის შესაბამისად. ინვესტორებს გააჩნიათ სრული დისკრეცია განკარგონ და მართონ აღნიშნული ხუთ ვარსკვლავიანი სასტუმრო, ხოლო განახორციელონ ფასდაკლება (დისკონტი) ოფიციალური და საპატიო სტუმრებისთვის, აგრეთვე, ოლიმპიურ ფესტივალში მონაწილე სპორტსმენებისთვის.

在建设 Z 之同时，投资者应开始建设不少于 20000 平方米的五星级酒店。在奥运节开幕前，投资者应完成五星级酒店 200 间房屋的建设，根据适用法律可投入使用。该五星级酒店由投资者自主经营管理，在奥运节期间以优惠价格接待前来参加奥运节的官员、贵宾和运动员亲属。

5.3.8. The Investors shall report to B on construction progress of the above construction works every six (6) months from the Construction Commencement Date or upon the B request.

ინვესტორები ვალდებული არიან ქალაქ თბილისის მერიას წარუდგინონ ანგარიში მშენებლობის მიმდინარეობის შესახებ მშენებლობის დაწყებიდან ყოველ ექვს (6) თვეში ან ქალაქ თბილისის მერიის მოთხოვნის შესაბამისად.

投资者应自开工日起每六（6）个月或应 A 的要求，向 A 报告上述项目工程的施工进度。

5.4. Fulfillment of Investment Obligations of the Investors

ინვესტორების მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულება

投资者投资义务的完成

5.4.1. After the completion of the construction works under the Investors' Investment Obligations, the Investors shall submit a construction completion report to A. The Investors appoint V to conduct examination and to issue a conclusion of examination. The costs of V shall be borne by the Investors and be included in the amount of the investment by the Investors.

ინვესტორთა საინვესტიციო ვალდებულებების ფარგლებში ნაკისრი მშენებლობის დასრულების შემდეგ, ინვესტორები ვალდებული არიან ა წარუდგინონ ანგარიში სამუშაოების დასრულების შესახებ. შესრულებული სამუშაოების შემოწმების და სათანადო დასკვნის გაცემის ოფიციალურ უფლებამოსილებას ინვესტორები ანიჭებენ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნულ ბიუროს. ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ხარჯებს გაიღებენ ინვესტორები და თანხა შევა ინვესტორების მიერ განხორციელებულ მთლიან საინვესტიციო თანხაში.

投资者投资义务所涉项目工程完工后，投资方应向第比利甲方提交完工建设报告，投资者委托 V 验收并出具验收结果。Levan Samkhalauli National Bureau of Forensic Examination 的费用由投资者承担，并计入投资额。

5.4.2. If the examination of the fulfillment of the Investors' Investment Obligations is beyond the abilities of Levan Samkharauli National Bureau of Forensic Examination, the Investors are obliged to submit an audit report (conclusion) issued by an auditor jointly agreed by B and the Investors.

The costs of the auditor shall be borne by the Investors and be included in the amount of the investment by the Investors.

იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორთა საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულების შემოწმება სცილდება ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს შესაძლებლობებს, ინვესტორები ვალდებულნი არიან წარადგინონ ქალაქ თბილისის მერიასა და ინვესტორებს შორის ერთობლივად შეთანხმებული აუდიტორის მიერ გაცემული აუდიტორული ანგარიში (დასკვნა). აუდიტორული შემოწმების ხარჯებს გაიღებენ ინვესტორები და თანხა შევა ინვესტორების მიერ განხორციელებულ მთლიან საინვესტიციო თანხაში.

如对投资者投资义务完成的检验超出了 Levan Samkhalauli National Bureau of Forensic Examination 能力范围，投资方应提交由双方共同指定的专业审计机构出具的审计报告（作为结论）。专业审计机构费用由投资方自行承担且计入投资额。

5.4.3. The Investors' Investment Obligations shall be deemed as fulfilled when the above-mentioned report (in sub-clauses 5.4.1 and 5.4.2.) is approved by B.

ინვესტორთა საინვესტიციო ვალდებულებები ჩაითვლება შესრულებულად 5.4.1. და 5.4.2. ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ზემოაღნიშნული დასკვნის ქალაქ თბილისის მერიის მიერ დამტკიცების შემდეგ.

第 5.4.1 和 5.4.2 条所述报告经第比利甲方认可，即视为投资者投资义务的完成。

5.4.4. If the total investment into the Project is less than USD150,000,000 through examination of Vor auditing by the auditor after all the construction works under the Investors' Investment Obligations have been completed, the Investors' Investment Obligation shall be deemed as fulfilled when the Investors deposit the amount of difference between the USD150,000,000 and the amount actually invested in the Project into their accounts in Georgia. The Investors ensure to use this said amount deposited only for the development of the Project Land within ten (10) years from the Construction Commencement Date and under the supervision of B. If the Investors do not use the abovementioned amount for the development of the Project Land within the time stipulated in this sub-clause, the difference between the factually invested money on the Project Land and the USD 150.000.000 should be transferred to the B bank account no later than 30 (thirty) calendar days from such deadline.

იმ შემთხვევაში, თუ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს შემოწმების და აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე სამშენებლო სამუშაოები ჩაითვლება დასრულებულად, ხოლო პროექტში განხორციელებული ინვესტიცია აღმოჩნდება 150,000,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, ასეთ შემთხვევაში, ინვესტორთა საინვესტიციო ვალდებულებები ჩაითვლება შესრულებულად მხოლოდ 150,000,000 აშშ დოლარსა და პროექტში რეალურად ინვესტირებული თანხის შორის სხვაობის ანგარიშზე დადების შემდეგ. ინვესტორები იძლევიან იმის გარანტიას, რომ აღნიშნული თანხა გამოიყენება მხოლოდ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარების მიზნით ათი (10) წლის განმავლობაში მშენებლობის დაწყების დღიდან და თანხის ხარჯვის შემოწმებას განახორციელებს ქალაქ თბილისის მერია. იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორები არ გამოიყენებენ აღნიშნულ თანხას პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარების მიზნით ზემოაღნიშნული ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დროის მონაკვეთის მანძილზე, ფაქტიურად ინვესტირებულ თანხასა და 150,000,000 აშშ დოლარს შორის სხვაობა ექვემდებარება ქალაქ თბილისის მერიის საბანკო ანგარიშზე გადარიცხვას ვადის ამოწურვიდან ოცდაათი (30) კალენდარული დღის განმავლობაში.

投资者投资义务所涉全部项目完成后，经 Levan Samkhalauli National Bureau of Forensic Examination 检验或审计机构审计，项目总投资低于 1.5 亿美元，在投资者将 1.5 亿美元与项目实际投资额之间的差额款项存入投资者在格鲁吉亚开立的银行账户后，视为投资者完成投资义务。投资者保证该笔款项在第比利

甲方监管下仅用于开工日起十（10）年内项目土地开发。如果投资者不将前述款项用于本款规定期限内的项目土地开发，项目土地实际投资额与 1.5 亿美元之间的差额应不晚于前述期限届满后三十（30）日历日付至第比利甲方银行账户。

5.4.5. A shall confirm the fulfillment of the Investors' Investment Obligations as quickly as possible and issue corresponding document, so that the Investors may apply to the Public Registry for the removal of the remark/note in the extract.

ა ვალდებულია რაც შეიძლება სწრაფად გასცეს ინვეტორთა მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულების დამადასტურებელი საბუთი, რათა ინვესტორებმა მიმართონ საჯარო რეესტრს საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტიდან ზემოსხენებული აღნიშვნის/ჩანაწერის ამოღების მიზნით.

A 应尽快对投资者投资义务的完成进行确认并出具相关文件，以便投资者可以据以向公共注册登记处申请办理注销公共登记文件上的加注内容。

5.5. Limitation on Land Title

შეზღუდვები მიწის საკუთრების დამადასტურებელ საბუთში
产权限制

5.5.1. Before the fulfillment of the Investment Obligations by the Investors:

ინვესტორების მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულებამდე:
在投资者未完成投资义务之前:

(i) the Investors have no right (are not authorized) to sell or to encumber the Property Land with any rights and burdens of property law without the consent of B. The Investors are responsible for protection and maintenance of the Project Land;

ინვესტორებს უფლება არა აქვთ (არ არიან უფლებამოსილნი) გაყიდონ გაყიდონ ან დააგირაონ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი საკუთრების დატვირთვის ნებისმიერი ფორმის უფლებით ა -ს თანხმობის გარეშე. ინვესტორები პასუხისმგებელნი არიან პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის დაცვასა და შენახვაზე;

未取得甲方同意，投资者无权（未被授权）对项目土地进行出售，对其设定任何物权法上的权利和负担。此外，投资者有义务保护及维护项目土地；

(ii) The sale of any of the Project Land by the Investors to any third party shall be approved by A and the third party shall implement the terms and conditions of this Agreement, for avoidance of

any doubt, any sale of the Project Land shall take place only with same conditions as set out in this Agreement.

ინვესტორების მიერ პროექტით გათვალისწინებული ნებისმიერი მიწის ნაკვეთის ნებისმიერი მესამე პირისთვის მიყიდვა უნდა დამტკიცდეს ქალაქ თბილისის მერიის მიერ და მესამე მხარე ვალდებული იქნება შეასრულოს ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობები, ნებისმიერი ეჭვის თავიდან აცილების მიზნით, ნებისმიერი გაყიდვის ოპერაცია უნდა განხორციელდეს ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

如投资者出售项目土地，第三方买方应按照本协议项下相关条款执行，并需取得第比利甲方的批准；为避免歧义，项目土地的任何出售仅在本协议规定的相同条件下进行

5.5.2. If as of 15 August 2015, the Investors have completed the first phase of 100,000 square meters of the marketplaces and commercial support zones (including Special Trading Zone and the Customs Warehouse), 50,000 square meters of the real estate development and life support zones, the Zand the 200 rooms of the five-star hotel as provided in Article 5.3. The Georgian Side agrees to remove the above limitations after the Investors have deposited the amount of difference between the USD150,000,000 and the amount actually invested into their accounts in Georgia and a bank guarantee has been issued by the bank. Thereafter, the Investors are entitled to dispose the Project Land at their full discretion. However the Investors ensure to use this said amount deposited only for the development of the Project Land within ten (10) years from the Construction Commencement Date and under the supervision of A. The produced bank guarantee shall be reduced according and proportionally to the financing scheme for the usage of the above said amount on the Project Land produced by the Investors within ten (10) days from the date of submission of such application by the Investors. If the Investors do not use the abovementioned amount for the development of the Project Land within the time stipulated in this sub-clause, the difference between the factually invested money on the Project Land and the USD 150.000.000 should be transferred to the B bank account no later than 30 (thirty) calendar days from such deadline. If the Investors fail to transfer the amount to the A account the latter is entitled to immediately take the proportionally reduced bank guarantee in order to satisfy its legal claim.

თუ 2015 წლის 15 აგვისტოსთვის ინვესტორები დაასრულებენ 10.000 კვ. მეტრის მშენებლობის პირველ ფაზას, რაც გულისხმობს სავაჭრო ადგილების და კომერციული უზრუნველყოფის

ზონების დასრულებას (სპეციალური სავაჭრო ზონისა და საბაჟო სასაწყობე მეურნეობის ჩათვლით), აგრეთვე 50.000 კვ. მეტრის უძრავი ქონების, სასიცოცხლოდ საჭირო ზონების, ოლიმპიური სოფლის და 200 ოთახიანი სასტუმროს აშენებას, როგორც ეს გათვალისწინებულია მუხლში 5.3., ქართული მხარე თანახმაა გააუქმოს ზემოხსენებული შეზღუდვები, ინვესტორების მიერ 150,000,000 აშშ დოლარსა და ფაქტიურად ინვესტირებული თანხის შორის სხვაობის საქართველოს საბანკო ანგარიშზე განთავსებისა და ბანკის მიერ შესაბამისი საბანკო გარანტიის გაცემის შემდეგ. ყოველივე ზემოაღნიშნულის შემდეგ, ინვესტორები უფლებამოსილნი გახდებიან საკუთარი შეხედულებისამებრ განკარგონ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი. მიუხედავად ზემოთქმულისა, ინვესტორები ვალდებული არიან უზრუნველყონ აღნიშნული თანხის მხოლოდ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარების მიზნით ათი (10) წლის განმავლობაში მშენებლობის დაწყების დღიდან, რაც გულისხმობს ზედამხედველობას ქალაქ თბილისის მერიის მხრიდან. გაცემული საბანკო გარანტია შემცირდება ინვესტორების მიერ წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებულ მიწაზე დაფინანსების სქემის შესაბამისად და პროპორციულად. ინვესტორების მიერ აღნიშნული განაცხადის წარდგენიდან ათი (10) დღის განმავლობაში. თუ ინვესტორები არ გამოიყენებენ აღნიშნულ თანხას პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის განვითარების მიზნით ზემოაღნიშნული ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დროის მონაკვეთის მანძილზე, ფაქტიურად ინვესტირებულ თანხასა და 150,000,000 აშშ დოლარს შორის სხვაობა ექვემდებარება ა საბანკო ანგარიშზე გადარიცხვას ვადის ამოწურვიდან არა უგვიანეს ოცდაათი (30) კალენდარული დღისა. ინვესტორების მიერ აღნიშნული თანხის ქალაქ თბილისის მერიის საბანკო ანგარიშზე არ გადარიცხვის შემთხვევაში, ეს უკანასკნელი (ა) უფლებამოსილია დაუყოვნებლივ მოითხოვოს პროპორციულად შემცირებული საბანკო გარანტია, საკუთარი კანონიერი პრეტენზიების დაკმაყოფილების მიზნით.

如果截至 2015 年 8 月 15 日，投资者已按照第 5.3 条完成市场及商业配套区（包括特殊贸易区及保税区）第一期 100000 平方米、50000 平方米的房产开发及生活配套区、Z 以及五星级酒店 200 个房间的建设，格方同意，在投资者将 1.5 亿美元与实际投资额之间的差额款项存入投资者在格鲁吉亚开立的银行账户并由银行出具保函后，解除上述限制。其后投资者有权随意处置项目土地。但是，投资者保证该笔款项在第比利甲方监管下仅用于开工日起十（10）年内项目土地开发。在投资者提出申请之日起十（10）日内，银行保函将根据投资者提交的该笔款项用于项目土地开发的财务计划按比例减少金额。如果投资者不将前述款项用于本款规定期限内的项目土地开发，项目土地实际投资额与 1.5 亿美元之间的差额应不晚于前述

期限届满后三十（30）日历日付至第比利甲方银行账户。如果投资者未能将该差额付至第比利甲方账户，第比利甲方有权立即执行已按比例减少金额的银行保函以实现其合法主张。

Article 6. Rights and Responsibilities of the Parties

მუხლი 6. მხარეთა უფლებები და მოვალეობანი

第 6 条 双方的权利及责任

6.1. The Parties declared that the Project Land in the Agreement is legally perfect and the quality and the conditions of the Project Land are agreed by the Parties. The Investors have approved the quality of the Project Land with the consideration of the sub-clause 5.1.3. of this Agreement.

მხარეთა განცხადებით ამ ხელშეკრულებით განსაზღვრული პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი არის სამართლებრივად უნაკლო (სრულყოფილი) და პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ხარისხი და პირობები შეთანხმებულია მხარეთა შორის. ინვესტორების მიერ დადასტურებულია პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ხარისხი ამ ხელშეკრულების 5.1.3. ქვეპუნქტით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად.

双方申明本协议下的项目土地系法律上合格的不动产，双方就购买项目土地的质量和状况达成共识。投资者认可项目土地（受本协议第 5.1.3 条限制）的质量。

6.2. Rights and Responsibilities of the Investors:

ინვესტორების უფლებები და მოვალეობები:

投资者的权利及责任:

6.2.1. Apart from the total purchase price payment by the Investors, they shall pay costs and compensation for relocation of the church land, church factory/warehouse, and any ground and underground attachments to it (including dismantling of relevant buildings on the above mentioned land plot and rebuilding on the other) if applicable.

გარდა ზემოხსენებული მთლიანი ნასყიდობის ფასის გადახდისა ინვესტორების მიერ, ისინი ვალდებული არიან გადაიხადონ საეკლესიო მიწის, საეკლესიო საწარმოს/საწყობის გადატანის, და ნებისმიერი მიწისზედა ან მიწისქვეშა ნაგებობების (აღნიშნული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში შესაბამისი შენობების დემონტაჟის ან ხელახლად აშენების ჩათვლით) ხარჯები და კომპენსაცია, საჭიროების შემთხვევაში.

投资者除支付全部项目土地购买款外，（如需）还应支付教会用地、教会工厂/仓库及其地上和地下附着物的征迁、补偿费用（包括从上述地块上拆除建筑物以及易地重建费）；

6.2.2. Relocation of the high voltage pillars existed on the Project Land shall be covered at the Investors' own expenses, and the Georgian side shall coordinate the relevant relocation;

პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში არსებული მაღალი ძაბვის ბოძების გადატანას ინვესტორები ახორციელებენ საკუთარი ხარჯებით, ხოლო ქართული მხარე კოორდინირებას უწევს აღნიშნულ გადაადგილებებს;

如需搬迁项目土地上的高压线，费用由投资者自行解决，格方应予以协调；

6.2.3. After signing the Agreement, requisition of land and relocation of houses for the purpose of the construction of the Project shall be covered at the Investors' own expenses in accordance with separate agreements with individual owners, and the Georgian side, within its competence shall give necessary support and assistance;

ამ ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ, მიწის ნაკვეთზე ოფიციალური განაცხადის და პროექტის მშენებლობის მიზნით შენობების გადატანის ხარჯებს დაფარავენ ინვესტორები, ინდივიდუალურ მფლობელთან ცალკე გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე და ქართული მხარე, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში უზრუნველყოფს საჭირო დახმარებას;

本协议签订后，如投资者因项目土地建设需要，需征迁土地和房屋，征迁费用由投资者根据与所有权人的协议自行承担，格方在其权限内应给予必要的支持和配合；

6.2.4. 70% of the total labor force shall be citizens of Georgia at all times, during the implementation of the Project;

პროექტის განხორციელების მთლიანი დროის მანძილზე სამუშაო ძალის 70% უნდა იყვნენ საქართველოს მოქალაქეები;

在本项目实施的全部期间，员工总数的 70% 应由格鲁吉亚公民组成

6.2.5. During construction, the Investors are obliged to inform B of significant changes that may have negative effect on its business, assets, turnover, financial condition or abilities to fulfill the Investment Obligations under this Agreement; This Article is without prejudice to any obligations of the Investors under this Agreement, without implying any obligations of financial or any other character on the B or resulting to the reduction of the Investment Obligations of the investors under

this Agreement. The Investors undertake to perform the terms and conditions of this Agreement and the Land Resolution and other commitments, and to maintain and comply with the requirements of the Applicable Laws during the use of the Project Land;

მშენებლობის წარმოების პროცესში ინვესტორები ვალდებული არიან ქალაქ თბილისის მერიას აცნობონ ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ, რამაც შეისაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიოს მათ საქმიანობაზე, აქტივებზე, ბრუნვაზე, ფინანსურ პირობებზე ან ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობაზე; ამ მუხლით გათვალისწინებული ნებისმიერი ვალდებულების შესრულებისათვის ზიანის მიყენების, აგრეთვე, ქალაქ თბილისის მერიის ფინანსურ ან სხვა სახის ვალდებულებაზე მინიშნების გარეშე, რამაც შეისაძლოა გამოიწვიოს ინვესტორების მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების შემცირება, ინვესტორებმა იღებენ ვალდებულებას შეასრულონ ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობები და მიწათსარგებლობის შესახებ მიღებული რეზოლუციები და გადაწყვეტილებები, აგრეთვე დაიცვან მოქმედი კანონმდებლობა პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთით სარგებლობის მანძილზე;

在施工过程中，如发生对投资者的业务，资产，营业额，财务状况或其履行本协议项下投资义务的能力可能有负面影响的重大变化，投资者应告知第比利甲方。本条不影响投资者在本协议下的任何义务，未为第比利甲方设定财政或任何其他性质的义务，未减少投资者在本协议下的投资义务。投资者应履行本协议及与土地决议下的条款以及其他承诺，并在使用项目土地过程中维护和遵守适用法律要求。

6.2.6. The Investors may, at their discretion, purchase the machines and equipments, raw materials or other materials required for the construction of the Project from any supplier in the international market, including its Affiliate;

ინვესტორები უფლებამოსილნი არიან თავიანთი შეხედულებისამებრ შეიძინონ მანქანა-დანადგარები, ნედლი მასალადა სხვა მასალები საერთაშორისო ბაზარზე არსებული ნებისმიერი მომწოდებლისაგან აფილირებული პირების ჩათვლის, რაც საჭირო იქნება პროექტის მშენებლობისათვის.

对项目建设中所需使用的设备、原料、物资，投资者可在国际市场上自主选择供应商，包括从关联方采购。

6.2.7 The Investors may, at their discretion, develop the rest of the Project Land other than the land plots under the Investors' Investment Obligations based on the progress of Project

development and the market demand.

ინვესტორებს უფლება აქვთ საკუთარი შეხედულებისამებრ განავითარონ პროექტით გათვალისწინებული დანარჩენი მიწის ნაკვეთი საბაზრო მოთხოვნების შესაბამისად, განსხვავებით ინვესტორთა საინვესტიციო ვალდებულებების ფარგლებში შემავალი მიწის ნაკვეთებისა, რომელთა განვითარებაც ეფუძნება პროექტით გათვალისწინებული განვითარების გეგმას.

除投资者投资义务所涉土地外的其他项目土地，投资者可根据项目开发进展情况及市场需求自由进行开发；

6.2.8. The Investors shall be liable for any default of their contractors and sub-contractors hired in regard of the construction and implementation of the Project as for the actions of their own regarding the obligations of the Investors arising out of this Agreement.

ინვესტორები ისე არიან პასუხისმგებელი პროექტით გათვალისწინებული მშენებლობების და პროექტის განხორციელების მიზნით დაქირავებული კონტრაქტორების ან ქვეკონტრაქტორების ნებისმიერ დარღვევაზე ან ქმედებაზე, ისე როგორც საკუთარ ქმედებებზე, ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებასთან მიმართებაში.

投资者应对其就建造和实施项目而雇佣的承包商和分包商的、与本协议下投资者义务有关的违约负责，如同自己的行为一样。

6.3. Rights and Responsibilities of the Georgian Side:

ქართული მხარის უფლებები და მოვალეობანი:

格方的权利及责任:

6.3.1. After the Investors pay up the Project Land purchase price, the B is responsible to confirm the Investors' title to the Project Land by issuing the Property Title Certificate with the consideration of the sub-clause 5.1.3. of this Agreement, so that the Investors can apply for the registration of the title of the Project Land in the Public Registry ;

ინვესტორების მიერ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ნასყიდობის ფასის სრულად გადახდის შემდგომ, ქალაქ თბილისის მერია ვალდებულია დაადასტუროს მყიდველის უფლება

პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების დამადასტურებელი მოწმობის გაცემით ამ ხელშეკრულების 5.1.3. ქვეპუნქტის შესაბამისად, რათა ინვესტორებმა მიმართონ საჯარო რეესტრს პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მიზნით;

自投资者付清项目土地购买款后, 第比利甲方有责任通过颁发不动产所有权证来确认买方对项目土地的所有权 (受本协议第 5.1.3 条限制) 以便在公共注册登记处办理项目土地所有权登记。

6.3.2. The B is responsible to confirm the fulfillment of the Investors' Investment Obligations, provided that Investors have presented the relevant documentation issued by Levan Samkharauli National Bureau of Forensic or by the auditor in accordance with this Agreement.

ა ვალდებულია დაადასტუროს ინვესტორთა მიერ საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულება ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს მიერ გაცემული შესაბამისი დოკუმენტის ან აუდიტორული დასკვნის წარდგენის საფუძველზე, რაც შეესაბამება ამ ხელშეკრულების პირობებს.

第比利甲方应负责就投资者投资义务的履行进行确认, 前提是投资者已根据本协议提交 Levan Samkharauli National Bureau of Forensic 或审计机构出具的相关文件;

6.3.3. B declares that during the concluding of the Agreement, the Project Land is under the ownership of B and is legally perfect (with the consideration of the sub-clause 5.1.3. of this Agreement) and is not in any dispute. The Project Land is not mortgaged and sequestered, confirmed by the public registry extract;

ა-ს განცხადებით, ამ ხელშეკრულების დადების მომენტისთვის პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი წარმოადგენს ა-ს საკუთრებას და არის სამართლებრივად უნაკლო (სრულყოფილი) (ამ ხელშეკრულების 5.1.3. ქვეპუნქტის პირობების შესაბამისად) და აღნიშნული მიწის ნაკვეთი არ არის სადაო. პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი არ არის დაგირავებული ან დაყადაღებული, რაც დასტურდება საჯარო რეესტრის ამონაწერით;

第比利甲方表明, 在签订本协议的过程中, 项目土地属第比利甲方所有且法律上无瑕疵 (受本协议第 5.1.3 条限制), 并且不存在任何争议。公共登记文件可证实该地产未被抵押或扣押;

6.3.4. The Georgian Side undertakes to ensure the natural gas, water supply and sewerage facilities, electric and electronic facilities to be brought to the border of the Project Land;

ქართული მხარე იღებს ვალდებულებას პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთამდე

მიიყვანოს ბუნებრივი გაზი, წყალმომარაგების და კანალიზაციის სისტემა, ელექტრო და ელექტრონული საშუალებები;

格方应确保天然气、供排水、强弱电设施通至项目土地界限;

6.3.5. B undertakes to grant the Construction Permit to the Investors in a timely manner upon receipt of the Master Plan and some of the construction drawings from the Investors. B shall help the Investors in terms of the connection/linkage of private roads of the Project to the public roads.

ა იღებს ვალდებულებას დროულად გასცეს მშენებლობის ნებართვა ინვესტორებზე მათ მიერ ძირითადი გეგმისა და რამდენიმე სამშენებლო ნახაზის წარდგენის შემდგომ. ქალაქ თბილისის მერია დაეხმარება ინვესტორებს ძირითად საავტომობილო გზასა და პროექტის მიწის ნაკვეთებს შორის შემაერთებელი/დამაკავშირებელი გზების გაყვანაში.

甲方保证在收到投资者提交的总体规划和部分施工图后, 及时向投资者核发开工许可证。第比利甲方应在项目私有道路与市政道路连接方面向投资者提供帮助;

6.3.6. The B shall, upon the request of the Investors, assist the Investors in developing activities for attracting investment in Georgia or surrounding countries or regions, including holding Project promotion fair, exposition and other promotional activities in the name of B;

ინვესტორთა მოთხოვნის შესაბამისად, ა გაუწევს მათ დახმარებას საქართველოში მეზობელი ქვეყნებიდან ან რეგიონებიდან ინვესტიციების მოზიდვის თვალსაზრისით საქმიანობის განვითარებაში პროექტის რეკლამირების მიზნით ბაზრობების, ექსპოზიციების და სხვა სახის სარეკლამო ღონისძიებების მოწყობის ჩათვლით ა-ს სახელით;

应投资者要求, 第比利甲方应配合投资者在格鲁吉亚境内及周边国家和地区开展招商引资活动, 包括以甲方的名义召开项目推介会和博览会等宣传活动

6.3.7. The A shall initiate passage of laws applicable to the Special Zone as soon as possible, in accordance with the Article 3 of this Agreement.

საქართველოს მთავრობა ხელს შეუწყობს, რომ რაც შეიძლება სწრაფად იქნეს მიღებული სპეციალურ ზონასთან დაკავშირებული კანონები, რაც შეესაბამება ამ ხელშეკრულების მე-3 მუხლს.

格鲁吉亚政府应根据本协议第 3 条尽快提议通过适用特区的立法

6.3.8. During the period of its free use of the V, the Georgian Side shall fulfill the obligations as the user and use such properties properly. The Georgian Side shall be liable for the loss and damage

incurred to such properties or equipments or facilities, as well as the casualties occurred inside such properties. The Georgian Side shall return such properties to the Investors in original conditions (natural wear and tear excepted) upon the expiry of the lease;

ოლიმპიური სოფლის უფასო გამოყენების მანძილზე, ქართული მხარე ვალდებულია შეასრულოს საკუთარი, როგორც მოსარგებლის ვალდებულებები და გამოიყენოს აღნიშნული საკუთრება ჯერონად. ქართული მხარე იქნება პასუხისმგებელი საკუთრების, მოწყობილობის ან აღჭურვილობის დაკარგვის ან დაზიანების შემთხვევაში, ან საკუთრების შიგნით მომხდარ უბედურ შემთხვევაზე. ქირავნობის ვადის გასვლის შემდგომ, ქართული მხარე ვალდებულია აღნიშნული საკუთრება ინვესტორებს დაუბრუნოს პირვანდელ მდგომარეობაში (ბუნებრივი ცვეთის გათვალისწინებით);

在免费使用 Z 期间, 格方应尽到使用人的义务, 妥善使用该等物业, 如发生该等物业或设施设备毁损、物业内人员伤亡均由格方负责, 使用期满将物业原状交还给投资者 (自然磨损除外);

6.3.9. The Georgian Side declares that all documents and materials provided by the Georgian Side in relation to the Project are true, accurate and valid;

ქართული მხარის განცხადებით, მის მიერ წარმოდგენილი პროექტთან დაკავშირებული ყოველგვარი დოკუმენტი ან მასალა არის ნამდვილი, ზუსტი, სარწმუნო და მოქმედი.

格方声明其提供的有关项目的文件和资料均为真实、准确、合法有效的;

6.3.10. For the documents in respect of the Project and other documents reasonably requested by the Investors, the B shall provide the Investors with all documents known and available to the B, so as to assist the Investors to comply with Applicable Law and all reasonable requirements of the Government Authority;

ინვესტორების მიერ პროექტთან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტების მოთხოვნის შემთხვევაში, ქალაქ თბილისის მერია უზრუნველყოფს მათთვის ყველა იმ დოკუმენტის მიწოდებას, რაც ცნობილია და ხელმისაწვდომია ქალაქ თბილისის მერიისთვის, რათა დაეხმაროს ინვესტორებს საკუთარი საქმიანობის მოქმედი კანონმდებლობის და სახელმწიფო უწყებების გონივრული მოთხოვნების შესაბამისად წარმართვაში;

对于投资者合理要求的项目资料或其它资料, 第比利甲方应向投资者提供一切其所知且可获得的资料, 以便协助投资者遵守适用法律、政府机构之所有合理要求

6.3.11. The Georgian Side agrees that the Investors may employ foreign workers, in compliance with the

Article 6.2.4, including Chinese workers, to undertake the Project. Within its competence and according to Applicable Laws, the Georgian Side shall assist the Investors in the obtaining of the work permits and visas necessary for the hiring of foreign workers, and when necessary, assist the Investors in employing local workers of Georgia to undertake work relating to the construction of the Project and the development of the Special Zone;

ქართული მხარე თანახმაა პროექტის განხორციელების მიზნით ინვესტორების მიერ უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დასაქმებას 6.2.4. მუხლის შესაბამისად, ჩინელი მუშების ჩათვლით. საკუთარი კომპეტენციისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ქართული მხარე დაეხმარება ინვესტორებს მუშაობის უფლებისა და ვიზების გაცემაში უცხოელი მუშების დაქირავების შემთხვევაში, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში, ინვესტორებს დაეხმარება ადგილობრივი, ქართველი მუშების დასაქმებაში პროექტით გათვალისწინებულ მშენებლობებში და სპეციალური ზონის განვითარების პროცესში;

格方同意投资者在遵守第 6.2.4 条的情况下可雇用包括中国劳动力在内的外籍工人从事项目。格方在其权限内并根据适用法律协助投资者获得雇用外籍人员所需要的工作许可和签证，并在必要时，协助投资者雇用格鲁吉亚当地劳动力从事项目建设及特区开发的相关工作。

6.3.12. During the period of construction and operation of the Special Zone, the Georgian Side, within its competence will use its best efforts to provide assistance to the foreign employees of the Investors in terms of entering/existing or living in Georgia, and to grant a residency visa validating for 5 years upon confirmation by the Investors, provided that the Investors have complied with the relevant Applicable Laws:

სპეციალური ზონის მშენებლობისა და ფუნქციონირების პროცესში, ქართული მხარე, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში იხმარს ყველა ღონეს, რათა უზრუნველყოს ინვესტორების მიერ დაქირავებული უცხოელი თანამშრომლების საქართველოში დროული შემოსვლა, ცხოვრება და მათთვის 5-წლიანი საცხოვრებელი ვიზის მიცემა, იმის ინვესტორების მიერ მარეგულირებელი კანონმდებლობის დაცვის გათვალისწინებით.:

在特区建设与运营期间，格方在其权限内尽最大努力对投资者的外籍员工给予出入境、居住方面的协助，且经投资方确认后给予批准期限为五年的居住签证，前提是投资者已遵守相关适用法律；

6.3.13. The Investors, as the owner of the Project, are entitled to contract the survey and construction of this Project to other Chinese companies.

ინვესტორებს, როგორც ამ პროექტის მფლობელებს, უფლება აქვთ ხელშეკრულება დადონ სხვა ჩინურ კომპანიებთან პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის კვლევისა და მშენებლობის წარმოების მიზნით.

投资者作为项目业主有权将本项目的勘探和建设等工程承包给其他中国公司；

6.3.14. The safety of the personnel (including personnel of the Investors' own nation and personnel hired locally in Georgia) and property of the Investors in Georgia are protected in accordance with the laws and regulations of Georgia.

პერსონალის (ინვესტორების საკუთარი თანამოქალაქეების და ადგილობრივი ქართველი პერსონალის ჩათვლით) უსაფრთხოების და ინვესტორის კუთვნილი საკუთრების დაცვა ხორციელდება ადგილობრივი (საქართველოს) კანონმდებლობის შესაბამისად.

投资者在格鲁吉亚境内的人员（包括投资者本国人员及在格鲁吉亚当地聘用的人员）和财产安全依据格鲁吉亚法律法规受到保护。

6.4. Liabilities of Default

პასუხისმგებლობა დავალიანების შემთხვევაში

违约责任

6.4.1. Failure by the Investors to perform any of its obligations under this Agreement constitutes a breach of this Agreement and the B is entitled to give a written warning to the Investors, and giving the Investors no less than thirty (30) days to rectify such breach.

ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნებისმიერი ვალდებულების შეუსრულებლობა ნიშნავს ამ ხელშეკრულების დარღვევას და ქალაქ თბილისის მერია უფლებამოსილია ინვესტორებს გაუგზავნოს წერილობითი გაფრთხილება და ინვესტორებს მისცეს არა ნაკლებ ოცდაათი (30) დღე აღნიშნული დარღვევის გამოსასწორებლად.

如投资者未能履行本协议下任何一项义务，视为投资者违约，第比利甲方有权向投资者发出书面警告，给予投资者不少于三十（30）日的期限以纠正该违约。

6.4.2. If the Investors fail to rectify the breach within the above rectification period given by the B, the B

is entitled to terminate this Agreement and take back the Project Land. In addition, the Investor will not be compensated for any expenses incurred from the performance of the privatization terms and other expenses. The Georgian Side also retains the right to claim compensation against the Investors for any damage and loss.

თუ ინვესტორი არ გამოასწორებს აღნიშნულ დარღვევას ა-ს მიერ დაწესებულ ვადაში, ა-ს უფლებამოსილია შეაჩეროს მოცემული ხელშეკრულება და უკან წაიღოს პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთი. ამასთან, ინვესტორს არ მიეცემა კომპენსაცია მის მიერ პრივატიზაციის პირობებით გათვალისწინებული არც ერთი გაწეული ხარჯის სანაცვლოდ. ქართული მხარე, აგრეთვე იტოვებს უფლებას წარადგინოს პრეტენზია ინვესტორების წინააღმდეგ მათ მიერ რაიმე დაზიანების ან ზარალის ფაქტის თაობაზე.

如投资者未能在前款甲方给予的宽限期限内纠正违约行为，甲方有权终止本协议并收回项目土地。此外，投资者不能收回因执行私有化条款所产生的费用及其他费用。格方并保留要求投资者赔偿任何相关损害和损失的权利。

6.4.3. If the Investors fail to pay the land purchase price in accordance with the time stipulated in this Agreement, the Investors shall pay 0.1% of the unpaid amount per day as liquidated damage.

თუ ინვესტორები ვერ იხდიან მიწის ნასყიდობის ფასს ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვადებში, ინვესტორები ვალდებული არიან გადაიხადონ გადაუხდელი თანხის 0,1% ყოველ დღეზე ზარალის ლიკვიდაციის მიზნით.

如投资者未按期支付土地购买款，每迟延一天，按应付未付金额的 0.1% 支付违约金。

6.4.4. If the Investors fail to comply with the Article 5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. and 5.4.4. or any other financial obligations defined in this Agreement (except the purchase price), the Investors shall pay 0.1% penalty payment of the defaulted amount for every delayed day as liquidated damage.

თუ ინვესტორები ვერ ასრულებენ 5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. მუხლებით და 5.4.4. მუხლით გათვალისწინებულ პირობებს ან ამ ხელშეკრულების საფუძველზე ნაკისრ ნებისმიერ ფინანსურ ვალდებულებას (გარდა ნასყიდობის ფასისა), ინვესტორები ვალდებული არიან გადაიხადონ ჯარიმის სახით გადაუხდელი თანხის 0,1% ყოველ გადაცილებულ დღეზე პირგასამტეხლოს სახით.

如投资者未履行第 5.3.1、5.3.2、5.3.3、5.4.4 条或本协议下的任何其他财务义务（土地购买款除外），每迟延一天，投资者应按违约金额的 0.1% 支付违约金。

6.4.5. If the Investors fail to comply with any other of their obligations under this Agreement, including

the construction of the Project in accordance with the construction schedules, the Investors shall pay penalty payment of GEL 1000.

თუ ინვესტორები ვერ ასრულებს ამ ხელშეკრულებით ნაკისრ ნებისმიერ ვალდებულებას, პროექტის მშენებლობის ვალდებულების ჩათვლით, სამშენებლო გრაფიკის შესაბამისად, ინვესტორები აღდებულნი არიან გადაიხადონ ჯარიმა 1000 ლარის ოდენობით.

如投资者未履行本协议下的除第 6.4.3 和 6.4.4 条中所涉义务外的任何其他义务，包括按照施工进度完成项目建设的义务，投资者应支付 1000 拉里的违约金。

6.4.6. Payment of above liquidated damages in Articles 6.4.3-6.4.5 does not release the Investors from the fulfillment of their obligations under this Agreement.

6.4.3 - 6.4.5. მუხლებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლოს გადახდა ინვესტორებს არ ათავისუფლებს ამ ხელშეკრულების საფუძველზე ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებისგან.

支付第-、6.4.3 至 6.4.5 -和-条中规定的违约金不免除投资者完成本协议下的义务。

Article 7. Operation and Sale of the Project

მუხლი 7. პროექტის ექსპლუატაცია და გაყიდვა

第 7 条 项目经营管理和销售

7.1. The Investors have the rights to independently operate, manage the property developed by the Investors in accordance with this Agreement, without any interference from the Georgian Side or any Government Authority or organization of Georgia. If the Investors use the revenues gained from the sale, lease or otherwise disposal of the Project Assets for the subsequent construction of the Project, the said revenue shall be included in the amount of the investment by the Investors.

ინვესტორებს უფლება აქვთ დამოუკიდებლად განახორციელონ ამ ხელშეკრულების შესაბამისად მათ მიერ განვითარებული საკუთრების ექსპლუატაცია და მართვა, ქართული მხარის, სახელმწიფო უწყების ან ორგანიზაციის მხრიდან ჩარევის გარეშე.

თუ ინვესტორები პროექტის აქტივების გაყიდვის, იჯარით გაცემის ან სხვაგვარად განკარგვის შედეგად მიღებულ შემოსავალს იყენებენ პროექტის შემდგომი მშენებლობაში აღნიშნული შემოსავალი შევა ინვესტორების მიერ განხორციელებულ საინვესტიციო თანხაში.

投资者依据本协议对所开发的物业拥有自主经营管理和销售权，该种自主经营管理和销售权不受格方以及格鲁吉亚任何政府机构或组织的干扰。如投资者将其出售、出租或以其他方式处置项目资产所得用于项目后续建设，应计入投资额。

Article 8. Preferential Policies of Special Zone

მუხლი 8. სპეციალური ზონის პრეფერენციული პოლიტიკა

第 8 条 特区优惠政策

8.1. Preferential Policies of Special Zone

სპეციალური ზონის პრეფერენციული პოლიტიკა

特区优惠政策

The A grants the following Tax Preferential Policies to the Investors and their construction Contractors for the time of ten (10) calendar years after the Construction Commencement Date, while the Enterprises and Businesses shall only benefit from preferences regulated under Applicable Laws and only in Customs Warehouse, Free Industrial Zone and Special Trade Zone

საქართველოს მთავრობა ინვესტორებს და მათ სამშენებლო კონტრაქტორებს მშენებლობის დაწყებიდან 10 კალენდარული წლის განმავლობაში ანიჭებს შემდეგ საგადასახადო პრეფერენციულ პოლიტიკას, ხოლო თავისუფალ ინდუსტრიული ზონაში, სპეციალურ სავაჭრო ზონაში და საბაჟო საწყობში მომუშავე საწარმოებისა და ბიზნესების მიმართ პრეფერენციული პოლიტიკა განხორციელდება შესაბამისი კანონმდებლობის მიხედვით

格鲁吉亚政府授予投资者、投资者雇佣的建筑承包商自开工日起十（10）个日历年度下述税收优惠政策，企业和商户仅享有适用法律所授予的优惠政策且仅在保税区、自由工业区和特殊贸易区中

8.1.1. Preferential Policies granted to the Investors on the whole Project Land shall be limited to:

ინვესტორებისათვის პროექტის აქტივებთან დაკავშირებით მინიჭებული პრეფერენციული პოლიტიკა მოიცავს:

给予投资者在全部项目土地上的优惠政策为

- (i) The goods imported by the Investors for the construction of the Project shall be exempt from the import duties and import Value-Added Tax (“VAT”), including the construction materials,

decoration materials, machinery and equipment, vehicles (except for light vehicles) and other mechanical equipments, as well as inventory, furniture and equipment imported before the opening of the Olympic Festival for complete operation of the Zand the five-star hotel (subject to the list confirmed by the Parties);

ინვესტორების მიერ პროექტით გათვალისწინებული მშენებლობისთვის საჭირო იმპორტირებული საქონელი გათავისუფლდება იმპორტის გადასახადისგან და დამატებული ღირებულების გადასახადისგან (დღგ), სამშენებლო და დეკორატიული მასალების, მანქანა-დანადგარების, ავტოტრანსპორტის ჩათვლით, გარდა მსუბუქი ავტოტრანსპორტის (გარდა მსუბუქი ავტოტრანსპორტისა) და სხვა მექანიკური მოწყობილობების ჩათვლით, ისევე როგორც, ოლიმპიური ფესტივალის დაწყებამდე ოლიმპიური სოფლისა და ხუთ-ვარსკვლავიანი სასტუმროს სრულყოფილი ფუნქციონირების მიზნით იმპორტირებული ინვენტარი, ავეჯი და მოწყობილობები (მხარეთა მიერ შეთანხმებული სიის მიხედვით);

投资者为建设项目进口的项目所需全部商品，包括建筑材料、装饰材料、机器设备、各种交通运输工具（轻载车辆除外）以及其他机械设备、以及奥运节开幕前进口的 Z 及五星级酒店运营所需的用品、家具和设备（以双方确认的清单为准），免缴进口关税和进口增值税；

- (ii) The Investors shall be exempt from VAT for ten (10) calendar years starting from the Construction Commencement Date. All the VAT paid on goods and services purchased in Georgia shall be refunded to the Investors three (3) to seven (7) days after the Investors have filed tax return form and tax refund application to the relevant Government Authority;

ინვესტორები გათავისუფლდებიან დამატებული ღირებულების გადასახადისგან (დღგ) მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში. საქართველოს ტერიტორიაზე შეძენილ ყველა სახის საქონელსა და მომსახურებაზე გადახდილი დამატებული ღირებულების გადასახადი (დღგ) დაუბრინდებათ ინვესტორებს (3) სამიდან – შვიდ (7) დღემდე მონაკვეთში დღიდან მათ მიერ საგადასახადო ფორმის შევსებისა და გადასახადის დაბრუნების განაცხადის წარდგენისა შესაბამის სახელმწიფო უწყებაში;

投资者自开工日起十（10）日历年内免缴增值税。在格鲁吉亚购买商品和服务时支付的增值税应在投资者向有关政府机构提供纳税申报表和退税申请后 3 至 7 日内退还投资者

(iii) The Investors shall be exempt from profit tax for ten (10) calendar years starting from the Construction Commencement Date. Herewith after the expiration of said term, Investors are not allowed to deduct uncompensated loss accrued over the previous period (if such exists);

ინვესტორები აგრეთვე თავისუფლდებიან მოგების გადასახადისგან მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში. ამასთანავე, აღნიშნული პერიოდის დასრულების შემდეგ, ინვესტორებს უფლება არა აქვთ გამოქვითონ წინა პერიოდის აუნაზღაურებელი ზარალი (თუ ასეთი არსებობს);

投资者自开工日起十（10）日历年内免缴利润税；前述期限届满后，之前年度未弥补损失（如有）不得扣除；

(iv) The Investors shall be exempt from dividend tax for ten (10) calendar years starting from the Construction Commencement Date;

ინვესტორები გათავისუფლდებიან გადასახადისგან დივიდენდზე მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში;

投资者自开工日起十（10）日历年内免缴红利税；

(v) The Investors shall pay property tax on the Project Land in the following manner: the Investors shall be exempt from such tax for five (5) years starting from the Construction Commencement Date and shall pay property tax at the rate of 0.2% for the 6th year, 0.3% for the 7th year, 0.4% for the 8th, 9th and 10th years and 1% after the 10th year;

ინვესტორები გადაიხდიან ქონების გადასახადს პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე შემდეგი სახით: ინვესტორები გადათავისუფლდებიან აღნიშნული გადასახადისგან მშენებლობის დაწყებიდან ხუთი (5) წლის განმავლობაში, ხოლო მე-6 წლიდან გადაიხდიან ქონების გადასახადის 0,2%, მე-7 წლიდან – 0,3%, მე-8, მე-9 და მე-10 წელს – 0,4% და 10 წლის შემდეგ – 1%-ს;

在项目土地上投资者根据如下原则缴纳财产税：自开工日起五（5）年内免缴；第六年按 0.2% 的税率缴纳；第七年按 0.3% 的税率缴纳；第八、第九和第十年按 0.4% 的税率缴纳，第十年以后按 1% 的税率缴纳

(vi) The Investors shall pay land property tax, in the following manner: the Investors shall be exempt from land tax for five (5) years starting from the Construction Commencement Date; and the Investors shall pay land tax at the rate of 20% of the applicable tax rate on the date

of this Agreement for the 6th year, 30% of the applicable tax rate on the date of this Agreement for the 7th year, 40% of the applicable tax rate on the date of this Agreement for the 8th, 9th and 10th year, and the lower of rate applicable on the date of this Agreement or the then applicable tax rate after the 10th year;

ინვესტორები აგრეთვე გადაიხდიან მიწის გადასახადს, შემდეგი სახით: ინვესტორები გადათავისუფლებიან მიწის გადასახადისგან მშენებლობის დაწყებიდან ხუთი (5) წლის განმავლობაში; ხოლო ამ ხელშეკრულების დადებიდან მე-6 წელს, ინვესტორები გადაიხდიან მიწის გადასახადს იმ დროისთვის არსებული შესაბამისი გადასახადის 20%-ის ოდენობით; 30%-ს - ამ ხელშეკრულების დადებიდან მე-7 წელს, იმ დროისთვის არსებული შესაბამისი გადასახადიდან; 40%-ს - ამ ხელშეკრულების დადებიდან მე-8, მე-9 და მე-10 წელს იმ დროისთვის არსებული შესაბამისი გადასახადიდან, ხოლო ამ ხელშეკრულების დადებიდან 10 წლის შემდეგ მიწის გადასახადის შედარებით დაბალ ტარიფს;

投资者根据如下原则缴纳土地税：自开工日起五（5）年内免缴；第六年按照本协议签署日适用税率的 20%缴纳；第七年按本协议签署日适用税率的 30%缴纳；第八、第九和第十年按本协议签署日适用税率的 40%缴纳；第十年以后按照本协议签署日适用税率或届时适用税率的较低者缴纳；

(vii) The Investors shall enjoy all the above tax preferential policies for its development, construction, lease, sale of the Project Land and the buildings and sites thereon (including marketplaces, Customs Warehouse and commercial support zones, real estate development and life support zones, and pedestrian street, etc.) ;

ინვესტორებს უფლება აქვთ გამოიყენონ ზემოხსენებული პრეფერენციული პოლიტიკის ზომები პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის, შენობების და ობიექტების (სავაჭრო ცენტრების, საბაჟო სასაწყობე მეურნეობების, კომერციული უზრუნველყოფის ზონების, უძრავი ქონების და სასიცოცხლოდ საჭირო ზონების, საფეხმავლო ბილიკების და სხვ ობიექტების შექმნის) განვითარების, მშენებლობის განხორციელების, გაქირავების ან გაყიდვის პროცესში;

投资者开发、建设、出租、出售项目土地及地上建筑物、场地（包括市场区、保税区及商业配套区、房产开发及生活配套区、步行风情观光街等），均享受以上全部税收优惠政策

(viii) All the Preferential Policies granted to the Investors under this article shall apply to the Investors when they operate five star hotels, for ten (10) calendar years after Construction

Commencement Date, however If the Investors sell all or part of this hotel to any unrelated third party, the Preferential Policies will not apply to such third party;

ამ მუხლით გათვალისწინებული ყველა ზემოთ აღნიშნული პრეფერენციული პოლიტიკის ზომები გამოიყენება ინვესტორების მიმართ მანამ, სანამ ინვესტორები თავად იყენებენ/ამუშავენ ხუთ-ვარსკვლავიან სასტუმროებს, მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში, მაგრამ იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორები გაყდიან აღნიშნულ სასტუმროს ან მის ნაწილს ნებისმიერ მესამე პირზე, რომელსაც არანაირი შეხება არა აქვს პროექტთან, აღნიშნული პრეფერენციული ზომები აღარ გამოიყენება ამ მესამე პირის მიმართ;

投资者经营五星级酒店，自开工日起十（10）个日历年内，享受本条给予投资者的全部优惠政策；如果投资者将该酒店的全部或部分出售给非关联的第三方，则该第三方不享受给予投资者的优惠政策；

- (ix) After European Youth Olympic Festival ends, the Investors may convert the buildings and ancillary facilities in the Zto B Apartments and all the Preferential Policies granted to the Investors shall apply to the sale and lease of such apartments (including to enterprises, business, individuals, and visitors from all over the world, etc.) for ten (10) calendar years starting from the Construction Commencement Date;

ც-ს დასრულების შემდეგ, ინვესტორებს შეუძლიათ გადააკციონ ოლიმპიური სოფლის შენობები და მასთან დაკავშირებული ნაგებობები ა- აპარტამენტებად და ყველა ზემოაღნიშნული პრეფერენციული ზომა გამოიყენება აღნიშნული აპარტამენტების გაყიდვის და იჯარით გაცემის შემთხვევაში (საწარმოების, ბიზნესების, ინდივიდების, მთელი მსოფლიოს ქვეყნებიდან ვიზიტორების და სხვათა ჩათვლით) ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში დღიდან მშენებლობის დაწყებისა;

甲方结束后，Z 内的建筑和配套设施改为甲方特区公寓对外出售、出租（包括出售、出租给企业、商户和个人，以及世界各地的考察观光团等），均享受给予投资者的全部税收政策，期限为自开工日起的十（10）个日历年；

- (x) The above tax Preferential Policies shall apply to expenses incurred by A, B, C, Investment together or independently in early stage for the construction of the Project (including planning, design, survey, compensation for relocation), and all services and transactions among B

occurred in its operation and management, including sale and purchase of land and houses for ten (10) calendar years after Construction Commencement Date.

ზემოაღნიშნული პრეფერენციული პოლიტიკა გამოიყენება ბ, გ, დ მიერ ერთობლივად და ცალცალკე მშენებლობის დაწყების ადრეულ სტადიაზე ხარჯების მიმართ (დაგეგმარების, საპროექტო საკვლევი, საკომპენსაციო და ობიექტების გადატანასთან დაკავშირებული ხარჯების ჩათვლით), აგრეთვე ა.ბ.გ-ს მიერ განხორციელებული მომსახურებებისა და ტრანზაქციების შედეგად, ფუნქციონირება და მართვასთან დაკავშირებული ხარჯების მიმართ, მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის განმავლობაში მიწისა და შენობების ყიდვა-გაყიდვის ხარჯების ჩათვლით.

自开工日起十（10）个日历年内，ABC 共同或分别发生的前期费用（包括规划、设计、测量、征迁安置补偿等），以及运营管理中华凌国际、瑞隆实业、富德投资之间的交易及服务，包括土地买卖及房屋交易，均享受以上税收优惠政策

(xi) The Preferential Policies granted to the Investors shall not apply to investment, construction and operation of hotels, entertainment industries, services or trade by any other Enterprises and Businesses in the Special Zone, to which, according to regulations in various industries, tax policies prevailing in the similar area of Tbilisi shall apply;

ინვესტორებისთვის მინიჭებული ი პრეფერენციული პოლიტიკა არ გამოიყენება იმ ინვესტიციების, სასტუმროების მშენებლობისა და მართვის, გასართობი ინდუსტრიის, მომსახურების ან სავაჭრო ოპერაციების მიმართ, რომლებიც სპეციალურ ზონაში ხორციელდება ნებისმიერ სხვა საწარმოს ან ბიზნესის მიერ, რომელთა მიმართ თბილისის მსგავს რეგიონში გამოიყენება განსხვავებული საგადასახადო პოლიტიკა განსხვავებული სახის წარმოებების შესახებ რეგულაციების თანახმად;

特区内其他企业和商户投资建设和经营的酒店、娱乐业、服务业、贸易等，根据行业不同规定，不享受投资者的优惠政策，享受第比利斯市同类地区内的税收政策

(xii) Casino: the casino operated by the Investors shall be granted the same tax policies and regulations as those applicable to other casinos in the similar area of Tbilisi.

სამორინე: ინვესტორების მიერ მართული სამორინეს მიმართ გამოიყენება იგივე საგადასახადო პოლიტიკა და რეგულაციები, რაც თბილისის სხვა მსგავს ადგილებში მდებარე სამორინეების მიმართ.

赌场：投资者经营赌场有关的税收政策及规定，与第比利斯市同类地区内其他赌场同等对待

8.1.2. Preferential Policies granted to the construction Contractors employed by the Investors:

ინვესტორების მიერ დაქირავებული სამშენებლო კონტრაქტორების მიმართ გამოსაყენებელი პრეფერენციული პოლიტიკა

给予投资者雇佣的建筑承包商的优惠政策：

- (i) The Construction Contractors employed by the Investors for the purpose of Project construction shall be exempt from profit tax incurred on the construction cost it receives from the Investors for building the construction works on the Project Land for ten (10) calendar years starting from the Construction Commencement Date. The VAT paid by the Investors for its contracting the construction works on the Project Land to the Contractors shall be refunded to the Investors three (3) to seven (7) days upon the receipt by the relevant Government Authority of the tax refund application from the Investors;

პროექტის მშენებლობის მიზნით ინვესტორების მიერ დაქირავებული კონტრაქტორები გათავისუფლდებიან მოგების გადასახადიდან მშენებლობის დაწყებიდან ათი (10) კალენდარული წლის მანძილზე პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე წარმოებული სამშენებლო სამუშაოების წარმოების შედეგად ინვესტორისგან ანაზღაურების მიღების შემთხვევაში. ინვესტორების მიერ კონტრაქტორებისთვის გადახდილი, კონტრაქტით შესრულებული სამუშაოებისათვის ანაზღაურების დღგ დაუბრუნდებათ ინვესტორებს (3) სამიდან – შვიდ (7) დღემდე მონაკვეთში დღიდან მათ მიერ საგადასახადო ფორმის შევსებისა და გადასახადის დაბრუნების განაცხადის წარდგენისა შესაბამის სახელმწიფო უწყებაში;

为建设项目，投资者雇佣的建筑承包商，自开工日起十（10）个日历年内免缴因承建项目土地上的建设工程从投资者收到的工程款而产生的利润税，建筑承包商因承建项目土地上的建设工程由投资者缴纳的增值税应在收到投资者退税申请后 3-7 日内退还给投资者；

- (ii) The above tax Preferential Policies granted to the construction Contractors employed by the Investors shall only apply when the Contractors earn contract to build the construction works on the Project Land from the Investors as principal.

ზემოსხენებული პრეფერენციული ზომები გამოიყენება მხოლოდ იმ მშენებლობაზე დაქირავებული კონტრაქტორების მიმართ, თუ ისინი დაქირავებული არიან ინვესტორების მიერ კონტრაქტის

საფუძველზე და ასრულებენ პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე სამშენებლო სამუშაოებს.

上述给予投资者雇佣的建筑承包商的税收优惠政策只适用于其承建投资者作为发包方的项目土地上的工程建设项目。

8.1.3. Preferential Policies granted to the Enterprises and Businesses on the territory of the Customs Warehouse, Free Industrial Zone and Special Trade Zones.

პრეფერენციული ზომები ენიჭებათ საბაჟო სასაწყობო მეურნეობაში, თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში და სპეციალურ სავაჭრო ზონებში მომუშავე საწარმოების და ბიზნესების მიმართ.

给予在保税区、自由工业区和特殊贸易区内的企业和商户的优惠政策:

8.1.3.1 In order to apply Preferential Policies to the Enterprises and Businesses, Investors may establish Free Industrial Zones, Special Trade Zones and Custom Warehouses within the Special Zone, according to the Applicable Laws.

იმისათვის, რომ საწარმოებისა და ბიზნესების მიმართ გამოყენებულ იქნეს პრეფერენციული პოლიტიკა, ინვესტორებს შეუძლიათ დააფუძნონ თავისუფალი ინდუსტრიული ზონები, სპეციალური სავაჭრო ზონები და საბაჟო სასაწყობო მეურნეობები სპეციალური ზონის ფარგლებში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

为使企业和商户享受优惠政策，投资者可依据适用法律在特区范围内设立自由工业区、特殊贸易区和保税区。

8.1.3.2 Preferential Policies to the Enterprises and Businesses in Free Industrial Zone, Special Trade Zone and Custom Warehouses shall be granted in accordance with tax legislation, in particular, in Special Trade Zone:

თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში, სპეციალურ სავაჭრო ზონაში და საბაჟო საწყობოში მომუშავე საწარმოებისა და ბიზნესების მიმართ პრეფერენციული პოლიტიკა განხორციელდება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, კერძოდ, სპეციალურ სავაჭრო ზონაში:

在保税区、自由工业区和特殊贸易区内的企业和商户按照税法规定享受优惠政策，特别是在特殊贸易区内:

I. **Enterprises and Businesses shall pay 3% of their turnover instead of the profit tax;**

მოგების გადასახადის ნაცვლად საწარმოები და ბიზნესები გადაიხდიან საკუთარი ბრუნვის 3%-ს;

企业商户以支付营业额的 3%取代交易利润税;

II. **The cash registers shall be used and must be managed by the Investors. (organizer of the zone);**

ინვესტორები (როგორც ზონის ორგანიზატორები) აწარმოებენ და განკარგავენ სალაროს აპარატებს;

需投放收款机, 由投资者 (组织者) 统一管理;

III. **Enterprises and Businesses are not required to register as VAT payers if they declined to, regardless of whether their turnover exceeds GEL 100,000. Although they have a right to register as VAT payers voluntarily;**

საწარმოებსა და ბიზნესებს არ მოეთხოვებათ დღგ-ს გადამხდელებად დარეგისტრირება, თუ ისინი უარს აცხადებენ ამაზე, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ მათი ბრუნვა აღემატება 100.000 ლარს. თუმცა მათ უფლება აქვთ ნებაყოფლობით დარეგისტრირდნენ დღგ-ს გადამხდელებად;

如果企业和商户不愿意登记为增值税缴税人, 无论其营业额是否超过 10 万拉里, 其可以不登记为增值税纳税人, 尽管其有权自愿登记为增值税纳税人

IV. **Enterprises and Businesses who are registered as VAT payers have right to issue VAT invoice and to offset the VAT paid for imported goods;**

ის საწარმოები და ბიზნესები, რომლებიც დარეგისტრირებულნი არიან დღგ-ს გადამხდელებად, უფლება აქვთ გასცენ დღგ-ს ფაქტურები და განახორციელონ იმპორტირებულ საქონელზე გადახდილი დღგ-ს ჩათვლა;

登记为增值税纳税人的企业和商户有权开具增值税发票, 并抵扣商品进口时支付的增值税

V. **Enterprises and Businesses Shall enjoy other preferences and requirements envisaged by Georgian legislation**

საწარმოებსა და ბიზნესებს უფლება აქვთ გამოიყენონ საქართველოს კანონმდებლობით დაშვებული (არსებული) სხვა პრეფერენციული ზომები.

企业和商户享有格鲁吉亚法律预期的其他优惠和要求。

8.1.3.3 Goods brought into the Customs Warehouse of b by Enterprises and Businesses shall be kept bonded and may be imported in installments or in parts according to demand. Goods are free of VAT when transferred within Customs Warehouse or re-exported latter on. Goods can be packed, sorted, assembled, cut, refrozen, frozen or processed in other simple ways in the Customs Warehouse, provided that the aforesaid processing will not change HS. Code of goods.

შესაძლებელია „ბ“ საბაჟო საწყობში საწარმოებისა და ბიზნესების მიერ შემტანილი საქონელი დარჩეს დასაწყობებული და მოთხოვნის შესაბამისად, გაიმპორტდეს მოგვიანებით მთლიანად ან ნაწილ-ნაწილ. საბაჟო საწყობში შემტანილი საქონელი, ისევე როგორც ამ საწყობიდან შემდგომში რეექსპორტზე გატანილი საქონელი, თავისუფლდება დღგ-ის გადახდისაგან. შესაძლებელია საბაჟო საწყობში საქონლის შეფუთვა, დაფასოება, დაკომპლექტება, დაჭრა, ხელახლა გაყინვა, გაიყინვა ან გადამუშავება სხვა მარტივი მეთოდით, იმის გათვალისწინებით, რომ არ მოხდება საქონლის სასაქონლო ნომენკლატურის კოდის ცვლილება..

企业商户进口至 b 内的保税区的商品予以保税，并可根据需求分期、分批进口。商品在保税区内流转或再出口时免征增值税。在不改变海关商品编码的前提下可在保税区内对商品进行包装、分装、组装、切割、解冻、冷冻或其他形式的简单加工

8.2. Refund of Taxes and Fees.

გადასახადებისა და გადახდილი საფასურის უკან დაბრუნება
税费返还

If the Investors are levied any taxes or fees under this Article 8, without prejudice to Preferential Policies, the A shall and procure the levier to refund the same to the Investors within ten (10) Business Days from the date on which the Investors file a refund request.

თუ ინვესტორებს დაეკისრებათ მე-8 მუხლით გათვალისწინებული გადასახადების ან საფასურის გადახდა პრეფერენციული პოლიტიკის გათვალისწინების გარეშე, საქართველოს მთავრობა ვალდებულია უზრუნველყოს ინვესტორებისთვის გადახდილი თანხის უკან დაბრუნება ათი (10) სამუშაო დღის განმავლობაში ინვესტორების მიერ თანხის დაბრუნების თაობაზე განაცხადის წარდგენის დღიდან.

若投资者被征缴本第 8 条项下的任何税费，在不损害特区优惠政策的情况下，格鲁吉亚政府将或促使征收方自投资者提出返还要求之日起十（10）个工作日内予以返还。

8.3. Approval of Preferential Policies

პრეფერენციული პოლიტიკის დამტკიცება

特区优惠政策的批准

The A within its competence undertakes to approve all Preferential Policies herein through necessary legislative procedures. The legal documents created through legislative procedures shall be Annex 6 of this Agreement.

საქართველოს მთავრობა საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს ვალდებულებას დაამტკიცოს პრეფერენციული პოლიტიკის ყველა ზომა საჭირო საკანონმდებლო პროცედურების გავლით. საკანონმდებლო პროცედურების შედეგად მიღებული იურიდიული დოკუმენტები მოცემულ უნდა იქნეს ამ ხელშეკრულების მე-6 დანართში.

格鲁吉亚政府在其权限内保证通过必要的立法程序批准本协议所规定的各项特区优惠政策，通过立法程序所形成的法律性文件作为本协议附件 6。

8.4. Stability and Compensation of the Preferential Policy

პრეფერენციული პოლიტიკის სტაბილურობა და კომპენსაცია

优惠政策条款的稳定性和补偿

8.4.1. If during the period of implementation of this Project, any conflict or discrepancy occurs between the Preferential Policies granted to the Investors under Article 8.1.1. and the Applicable Laws due to the Change in Applicable Laws, the A within its competence will take actions, for initiating amendments to the law or initiating new laws applicable to the Special Zone with overriding effect, to ensure legal status of the Investors and validity of the Preferential Policies throughout the validity period of this Agreement.

თუ პროექტის განხორციელების პროცესში წამოიჭრება რაიმე კონფლიქტი ან შეუსაბამობა 8.1.1. მუხლის საფუძველზე ინვესტორებისათვის შეთავაზებული პრეფერენციულ პოლიტიკასა და

მოქმედ კანონმდებლობას შორის, მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებების განხორციელების შედეგად, საქართველოს მთავრობა, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში გამოიყენებს ყველა ზომას, მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანის ან სპეციალური ზონისთვის ახალი კანონის მიღების მიზნით, რომელსაც ექნება უპირატესი იურიდიული ძალა, ინვესტორების იურიდიული სტატუსის დამტკიცების და პრეფერენციული პოლიტიკის ქმედუნარიანობის თვალსაზრისით ამ ხელშეკრულების მოქმედების მანძილზე.

如在本项目实施期间适用法律变更导致根据第 8.1.1 条授予投资者的特区优惠政策与适用法律之间存在差异的, 格鲁吉亚政府应当采取措施提议修订法律或提议通过效力优先的适用于特区的法律, 以确保投资者的法律地位和相关优惠政策在本协议期间始终保持有效

8.4.2. Notwithstanding the Preferential Policies granted to the Investors hereunder, if starting from the Construction Commencement Date of this Project, any amendment or updates to the Applicable Laws or newly established requirement requesting the Investors to undertake new financial obligations (no matter through tax collection or other ways) has caused Material Adverse Changes to the Investors, the A shall compensate the Investors, or A shall agree to make new tax or financial arrangements for the Investors, to ensure the Investors will not be affected by the aforesaid changes in laws or new financial requirements by the A when undertaking this Project, as if the said never happened.

მიუხედავად ინვესტორებისთვის ზემოთ აღნიშნული პრეფერენციული პოლიტიკის შეთავაზებისა, პროექტით გათვალისწინებული მშენებლობის დაწყების პირველივე დღიდან, ნებისმიერ ცვლილებას მოქმედ კანონმდებლობაში, მის გადახედვას ან ახლად დამტკიცებულ მოთხოვნებს, რომლის მიხედვითაც ინვესტორებს მოეთხოვებათ ახალი ფინანსური ვალდებულებების შესრულება (იქნება ეს საგადასახადო მოსაკრებელი, თუ სხვა სახის გადასახადი), შესაძლოა მოჰყვეს ინვესტორებისთვის არსებითად არახელსაყრელი ცვლილებები, ა ვალდებულება აუნაზღაუროს ინვესტორებს მიყენებული ზარალი, ა თანახმაა შეიმუშაოს ახალი საგადასახადო ან ფინანსური პროცედურები ინვესტორებისთვის, იმის დასტურად, რომ ინვესტორები არ დაზარალდებიან ა-ს მიერ კანონში განხორციელებული ცვლილებების ან ახალი ფინანსური მოთხოვნების დაწყების შედეგად პროექტის განხორციელების მანძილზე, და ყველაფერი ისე დარჩება, თითქოს არაფერი მომხდარა.

尽管本协议项下的授予投资者的优惠政策，自本项目的开工日起算，如果任何适用法律的修改或更新，或是投资者被要求承担新的财政义务（无论通过税款的征收或其他方式）以致投资者遭受重大不利变化，甲方对投资者予以补偿，或甲方意为投资者达成新的税务或财政安排以保证投资者从事本项目不受前述法律变化和甲方新财政要求的影响，如同并未发生一样。

Article 9. Project Financing and Security

მუხლი 9. პროექტის ფინანსირება და დაცულობა

第 9 条 项目融资和担保

9.1. For purposes of implementation of the Project, the Investors may obtain financing from local or international banks and use the Project Assets as collaterals.

პროექტის განხორციელების მიზნით ინვესტორებს უფლება აქვთ მიიღონ ფინანსები ადგილობრივი და საერთაშორისო ბანკებიდან და პროექტის აქტივები გამოიყენონ თანხების უზრუნველსაყოფად.

为项目实施需要，投资者可向格鲁吉亚当地或国外的银行进行融资，并以项目资产作为担保物。

9.2. The Investors may create mortgage, pledge, lien upon or any third-party security interest in all or any portion of the Project Assets, its rights hereunder and other assets it owns relating to the Project, provided that, before the Investors fulfill the Investment Obligations, mortgage of Project Land shall obtain the consent of B.

ინვესტორებს აგრეთვე უფლება აქვთ დააგირაონ, დატვირთონ ან მიაქირაონ ნებისმიერ მესამე პირს პროექტის მთლიანი აქტივები ან მათი ნაწილი, მათზე უფლებები ან პროექტის აქტივებთან დაკავშირებული სხვა აქტივები, იმის გათვალისწინებით, რომ ინვესტორების მიერ საკუთარი საინვესტიციო ვალდებულებების შესრულებამდე, პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის იპოთეკით დატვირთამდე, ინვესტორებმა უნდა მიიღონ ქალაქ თბილისის თანხმობა.

投资者可将项目资产、本协议下的权利及与项目有关的其它资产所拥有的所有或部分权益设置抵押、质押或留置等第三方担保权益；但投资者在完成投资义务前，抵押项目土地需取得第比利甲方的同意。

In this circumstances, the Investors shall notify the B in writing, and the Georgian Side will make a

decision at its own discretion as to grant all permit, consent, authorization, registration or filing necessary for the creation of the above security interest, provided that the Investors have complied with the relevant applicable laws, or not. In case of refusal, the refusal should be substantiated.

ზემოხსენებული გარემოებების არსებობის შემთხვევაში, ინვესტორები ვალდებული არიან წერილობით აცნობონ მათ შესახებ ქალაქ თბილისის მერიას და ქართული მხარე მიიღებს გადაწყვეტილებას საკუთარი შეხედულებისამებრ, ყოველგვარი ნებართვის, თანხმობის, უფლებამოსილების, სარეგისტრაციო ან სხვა საჭირო პროცედურებთან მიმართებაში, ინტერესის დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, იმის გათვალისწინებით, რომ ინვესტორები იცაქვენ თუ არა შესაბამის მოქმედ კანონმდებლობას. უარის თქმის შემთხვევაში, უარი უნდა იყოს არგუმენტირებული.

在此情形下，投资者应书面通知第比利甲方，格方可自主决定给予（投资者已遵守适用法律的情况下）或不给予设置上述担保权益所需的许可、同意、授权、登记或备案。如拒绝给予，应有证明。

Article 10. Insurance

მუხლი 10. დაზღვევა

第 10 条 保险

The Investors may purchase commercial insurance for its activities, personnel and assets in Georgia if required by risk control of the Project. The Investors shall, at its own discretion, decide which insurance company the commercial insurance will be purchased from.

ინვესტორებს უფლება აქვთ შეიძინონ საკუთარი საქმიანობისთვის კომერციული, პერსონალური ან აქტივების დაზღვევა საქართველოში პროექტის რისკ კონტროლის საჭიროებიდან გამომდინარე. ინვესტორებს უფლება აქვთ საკუთარი შეხედულებისამებრ შეარჩიონ სადაზღვევო კომპანია.

投资者根据项目风险管理需要可为其在格鲁吉亚境内的行为、人员和财产投保商业保险。投资者有权自主选择保险公司进行上述投保。

Article 11. Indemnity

მუხლი 11. ზარალის ანაზღაურება

第 11 条 补偿

Each Party shall indemnify and hold harmless the other Party against any loss or damage resulting from the inaccuracy or falseness of its representations and warranties hereunder or the breach of its undertakings or obligations hereunder, including without limitation, any liability in respect of tax, environment and land confiscation. Without prejudice to any other remedy the Parties may have, if a Party breaches this Agreement intentionally or negligently, the non-defaulting Party is entitled to claim for any direct or indirect loss resulting from the default of the defaulting Party that the defaulting Party may anticipate or is expected to anticipate on the execution of this Agreement.

თითოეული მხარე ვალდებულია აანაზღაუროს მეორე მხარისთვის მიყენებული ნებისმიერი ზარალი ან ზიანი, რომელიც გამოწვეული იქნება წარმომადგენლის მიერ დაუდევარი ან მცდარი ქმედებით, აგრეთვე გაუფრთხილებლობით ან ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობით ან დარღვევით, გადასახადების, გარემოს დაცვითი და მიწის კონფისკაციის ფაქტების ჩათვლით. სხვა საშუალებების დაკნინების გარეშე, რომლებიც შესაძლოა გააჩნდეთ მხარეებს, იმ შემთხვევაში, თუ მხარე არღვევს მოცემულ ხელშეკრულებას განზრახ ან დაუდევრობით, არა-დამნაშავე მხარე უფლება აქვს პრეტენზია განაცხადოს დამნაშავე მხარის ბრალეულობით მისთვის მიყენებული პირდაპირი ან არაპირდაპირი ზიანის გამო, რომელიც მოსალოდნელი იყო ან შესაძლოა მოსალოდნელი გამხდარიყო ამ ხელშეკრულების შესრულების პროცესში.

任何一方都应赔偿另一方并使另一方免于因其在本协议项下作出的陈述和保证不准确或不真实，或违反其在本协议项下的承诺或义务而遭受的任何损失或损害，包括但不限于任何税务、环境和土地征用方面的责任。在不影响双方可能采用的其他救济方法的情况下，如果一方故意或过失地违反本协议，守约方有权要求就协议签订时违约方可预见或本应预见的、违约给守约方造成的任何直接或间接损失进行赔偿。

Article 12. Termination

მუხლი 12. ხელშეკრულების შეწყვეტა

第 12 条 终止

Except by Applicable Laws or otherwise as stipulated in this Agreement, neither Party may terminate this Agreement unilaterally unless written consent is obtained from the other Party. For avoidance of any doubt any material breach of this Agreement shall constitute the basis of termination of this

Agreement in accordance with this Agreement and Applicable Laws.

გარდა მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა ან თუ მოცემული ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, არც ერთ მხარეს არა აქვს ამ ხელშეკრულების შეწყვეტის უფლება მეორე მხარისგან წერილობითი თანხმობის მიღების გარეშე. ეჭვების თავიდან აცილების მიზნით, ნებისმიერი მატერიალური დარღვევა შესაძლოა გახდეს ამ ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი ამ ხელშეკრულების და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

非经另一方书面同意,任何一方不可单方面终止本协议,适用法律和本协议另有约定的除外。为避免歧义,任何实质性违反本协议将成为根据本协议和适用法律终止本协议的理由。

Article 13. Assignment

მუხლი 13. უფლებამოსილების დელეგირება

第 13 条 转让

13.1. Right to Assign

დელეგირების უფლება

转让权

The Investors may assign the following rights or obligations, but except for assignment to its Affiliate by written notice to the B assignment to others shall obtain the prior consent of the B

ინვესტორებს უფლება აქვთ საკუთარი უფლებები და მოვალეობები გადასცენ სხვა პირს ქალაქ თბილისის მერიისთვის ამის შესახებ წერილობით ინფორმირების და მერიისგან შესაბამისი წერილობითი თანხმობის მიღების შემდეგ, თანხმობის მიღება არ არის საჭირო საკუთარ აფილირებულ კომპანიებზე გადაცემისას (ფილიალებს). ქალაქ თბილისის მერიის წერილობითი თანხმობაა საჭირო:

投资者可将下列权利义务进行转让,但除向关联方转让仅需以书面通知第比利甲方外,需取得第比利甲方的事先同意:

(i) any rights or obligations of the Investors under this Agreement;

ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ინვესტორების უფლებებისა და მოვალეობების სხვა პირისთვის გადაცემაზე;

投资者在本协议项下所享有的一切权利及所承担的一切义务

- (ii) any rights or obligations that the Investors are entitled to or undertake during the implementation of the Project.

ინვესტორებისათვის მინიჭებული უფლებებისა და დაკისრებული მოვალეობების ან პროექტის განხორციელების პროცესში მათზე მინიჭებული უფლებებისა და მოვალეობების სხვა პირისთვის გადაცემაზე.

投资者在本协议项下所享有的一切权利及所承担的一切义务。

13.2. Effect of Assignment

დელეგირების ამოქმედება

转让效力

13.2.1. If the Investors assign its entire rights and obligation referred to in Article 13.1, the Investors shall be discharged from any obligation, liability or undertaking upon consent of B and conclusion of assignment agreement between the Investors and one or more assignees.

თუ ინვესტორები ახდენენ 13.1. მუხლით გათვალისწინებული უფლებებისა და მოვალეობების სრულ დელეგირებას, ინვესტორები თავისუფლდებიან ნებისმიერი ვალდებულებისგან, პასუხისმგებლობისგან ან ქალაქ თბილისის მერიასთან დადებული შეთანხმების შედეგად აღებული ვალდებულებებისგან და ინვესტორების მიერ ფორმდება უფლებამოსილების დელეგირების ხელშეკრულება ერთ ან მეტ უფლებამოსილ პირთან.

若投资者将第 13.1 条中的所有权利义务进行转让，经第比利甲方同意并投资者与一个或多个受让方签订转让协议后，投资者不再承担与项目有关的任何义务、责任或负担。

13.2.2. If the Investors assign part of its rights and obligations referred to in Article 13.1, the Investors shall re-sign and procure the assignees to sign separate agreements with the B and to the extent of which, the Investors and assignees shall undertake liabilities or obligations against the B jointly and severally. Such assignments shall enter into force and be effective only after separate agreements are duly signed by all assignees and the B.

იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორები ახდენენ 13.1. მუხლით გათვალისწინებული უფლებებისა და მოვალეობების ნაწილის დელეგირებას, ისინი ვალდებული არიან უფლებამოსილ პირებთან

და ქალაქ თბილისის მერიასთან დადონ დამოუკიდებელი ხელშეკრულებები, რომელთა მიხედვით ინვესტორები და უფლებამოსილი პირები იქნებიან ერთობლივად და დამოუკიდებლად პასუხისმგებელნი მერიის წინაშე. მსგავსი სახის დელეგირებები ძალაში შევა მხოლოდ უფლებამოსილი პირების მიერ ა-სთან ხელშეკრულებების სათანადო წესით ცალცალკე გაფორმების შემდგომ.

若投资者将第 13.1 条中的部分权利义务进行转让, 投资者将并促使受让方各自与第比利甲方重新签署协议, 投资者与受让方在各自与格方签订的协议范围内对第比利甲方承担连带责任或义务。该等转让仅在受让方与甲方签署协议后方生效。

Article 14. Entry into Force and Duration

მუხლი 14. ხელშეკრულების ძალაში შესვლა და მოქმედების ვადა

第 14 条 生效和期限

14.1. This Agreement enters into force on the date of the fulfilment of these conditions: (i) Execution of this Agreement by the Parties and (ii) the approval by the E of Georgia of the privatisation of the Project Land according to the sub-clause 5.2. of this Agreement.

ეს ხელშეკრულება ძალაში შედის შემდეგი პირობების შესრულების დღიდან: (i) ამ ხელშეკრულების დადება მხარეების მიერ და (ii) საქართველოს პრეზიდენტის მიერ პროექტით გათვალისწინებული მიწის ნაკვეთის ამ ხელშეკრულების 5.2. მუხლის შესაბამისად პირივადიზაციის დამტკიცების შემდეგ.

本协议在下述条件满足之日生效: (i)本协议经双方签署; 以及(ii)按照本协议第 5.2 条项目土地的私有化获得格鲁吉亚总统批准。

14.2. This Agreement shall expire automatically upon fulfillment of all obligations under this Agreement and Applicable Laws by the Parties.

ამ ხელშეკრულების მოქმედების ვადა ავტომატურად ამოიწურება მხარეთა მიერ ამ ხელშეკრულებისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ნაკისრი ვალდებულებების სრულად შესრულებისთანავე.

本协议自双方在本协议及适用法律下的全部义务完成后自动失效。

14.3. The Parties may extend any period referred to in this Agreement by written agreement.

მხარეებს უფლება აქვთ გაახანგრძლივონ ხელშეკრულების მოქმედების ვადა ნებისმიერი დროით წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე.

投资者与格方经书面协议，可对本协议中所涉及的任何期限予以延长。

14.4. If the Investors are prevented or hindered by the default of Georgian Side or by any Force Majeure Event from performing any of its obligations or exercising any of its rights hereunder, the period of time allowed for the performance of obligations or exercise of rights and the period of time allowed for the actions taken for matters associated with the aforesaid obligations or rights shall be automatically extended by a period equal to the period during which such prevention or hindrance continues.

თუ ინვესტორებს ხელი ეშლებათ ან უფერხდებათ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება ან საკუთარი უფლებების განხორციელება ქართული მხარის ბრალეულობით ან ფორს მაჟორული გარემოებების გამო, საკუთარი მოვალეობების შესრულებისთვის ან საკუთარი უფლებების განხორციელებისთვის საჭირო დრო ავტომატურად გაიზრდება იმ ვადით, რამდენი ხნითაც გაგრძელდება ზემოხსენებული ხელისშემშლელი ან შემაფერხებელი გარემოებანი.

若投资者因格方违约、发生不可抗力事件或仲裁事项无法按时履行本协议下的相关义务或行使所拥有的任何权利，则投资者履行上述义务或行使上述权利的期限及对上述义务或权利下的事项采取行动的期限，应根据被耽误的期限自动予以相应延长。

Article 15. Confidentiality

მუხლი 15. კონფიდენციალურობის დაცვა

第 15 条 保密

Each Party shall keep confidential the content or negotiation of this Agreement and all information it receives from the other Party during the negotiation, execution or performance of this Agreement (the “**Confidential Information**”) and without prior written consent of the other Party, shall not disclose any Confidential Information or cause or permit it to be disclosed to any third parties. The Confidential

Information hereunder shall not include any confidential information disclosed by the Parties to its own advisors, or has become publicly known through no default of the receiving Party or disclosed required by any Government Authority or regulatory authority or pursuant to Applicable Law or the order of any court having jurisdiction.

თითოეული მხარე ვალდებულია დაიცვას ამ ხელშეკრულების ან მოლაპარაკებების შინაარსის, აგრეთვე მოლაპარაკებების ან ხელშეკრულების პროცესში მეორე მხარისგან მიღებული ყველა სახის ინფორმაციის კონფიდენციალურობა (“კონფიდენციალური ინფორმაცია”) და მეორე მხარესთან წინასწარი წერილობითი შეთანხმების გარეშე არ გაამჟღავნოს არანაირი კონფიდენციალური ინფორმაცია ან გახადოს მესამე პირისთვის ხელმისაწვდომი. კონფიდენციალური ინფორმაცია, თავის მხრივ, არ უნდა შეიცავდეს მხარეების მიერ საკუთარი მრჩეველებისთვის გამჟღავნებულ კონფიდენციალურ ინფორმაციას, ან ისეთ ინფორმაციას, რომელიც გახდა საჯარო მიმღები მხარის ქმედების გამო ან ინფორმაციას, რომლის გამჟღავნება აუცილებელია ნებისმიერი სახელმწიფო უწყების, მარეგულირებელი უწყების მოთხოვნისთანავე, აგრეთვე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ან შესაბამისი იურისდიქციის მქონე სასამართლოს მოთხოვნისთანავე.

双方因商讨、订立或履行本协议而收到或获得有关本协议的内容、商讨或另一方的所有资料(下称“**保密资料**”)须严格保密，不可向任何其它人士披露或导致、允许任何相关保密资料被披露，除非另一方事先书面同意作出披露。本条保密资料不包括双方向其各自的专业顾问披露的任何保密资料，或非因其违约而已进入公共领域的保密资料，或按照任何相关政府机构或监管机构、或适用法律或具司法管辖权法院的命令披露的保密资料。

Article 16. Applicable Law and Dispute Resolution

მუხლი 16. მოქმედი კანონმდებლობა და დავების გადაწყვეტა

第 16 条 管辖法律和争议解决

16.1. This Agreement shall be governed by and construed in accordance with the laws of Georgia.

ეს ხელშეკრულება შედგენილია და რეგულირდება საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

本协议受格鲁吉亚法律管辖并依其解释。

16.2. Any dispute between the Parties relating to or arising out of this Agreement, the interpretations or performance of terms thereof, or the breach or termination thereof, shall be firstly resolved through friendly negotiations.

მხარეთა შორის ამ ხელშეკრულების ირგვლივ, მის ინტერპრეტაციასთან ან მისი პირობების შესრულებასთან დაკავშირებით, ასევე მის დარღვევასთან ან შეწყვეტასთან დაკავშირებით რაიმე დავის წარმოქმნის შემთხვევაში, საკითხი წყდება მხარეთა შორის მეგობრული მოლაპარაკების გზით.

双方之间与本协议有关的，或因本协议的条款解释或履行产生的，或违反、终止本协议导致的任何争议，应首先通过友好协商解决。

16.3. In the event that the dispute is unable to be resolved within six (6) months after a Party requests consultation, any Party may submit the dispute to the Courts of Georgia.

იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია დავის გადაწყვეტა ერთ-ერთი მხარის მიერ კონსულტაციების დაწყებიდან ექვსი (6) თვის განმავლობაში, მეორე მხარეს უფლება აქვს მიმართოს საქართველოს სასამართლოს.

如果在一方提出协商请求后六（6）个月内，争议仍无法解决，任何一方可将争议提交格鲁吉亚法院。

Article 17. Force Majeure

მუხლი 17. ფორს მაჯორი

第 17 条 不可抗力

17.1. Any failure on the part of a Party to perform all or part of its obligations under this Agreement due to a Force Majeure Event, such Party shall not be liable for its failure to perform its obligations under this Agreement for the duration of the Force Majeure Event or any inevitable consequences of such Force Majeure Event.

ნებისმიერ მხარის მიერ ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების მთლიანად ან ნაწილობრივი შეუსრულებლობის შემთხვევაში ფორს მაჯორული გარემოებების გამო, აღნიშნული მხარე არ არის ვალდებული განაგრძოს ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება ფორს მაჯორული გარემოებების არსებობის ან მათ მიერ გამოწვეული გადაუღალახავი გარემოებების არსებობის მანძილზე.

本協議的任何一方如因不可抗力事件而未能執行其於本協議項下的所有或部份義務，該一方無需因為不可抗力事件持續期間未能執行本協議項下的義務及該等不可抗力事件造成的無可避免的後果而負責。

17.2. For the purposes of this Agreement, **Force Majeure Event** means any event which affects a Party to perform its obligations under this Agreement or in fact prevent a Party from performing its obligations hereunder as provided and which the Party claiming force majeure could not reasonably be expected to prevent or control. Force Majeure shall include natural phenomena such as, without limitation, earthquake, epidemic, fire, flood, hurricane, sea emergency, as well as war, explosions, terrorism, and any other events that in fact prevent any Party from performing its obligations hereunder.

ამ ხელშეკრულების მიზნებიდან გამომდინარე, ფორს მაჯორულ გარემოებად ჩაითვლება გარემოებები, რომლებსაც შეუძლიათ გავლენა იქონიონ მხარეთა მიერ ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაზე ან ფაქტიურად ხელი შეუშალონ მხარეს ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაში, რომლის დროსაც მხარისთვის შეუძლებელი იყო აღნიშნული

გარემოებების წინასწარ გათვლა, თავიდან აცილება ან კონტროლი. ფორს მაჟორულ გარემოებებს განეკუთვნება სტიქიური უბედურებები, მიწისძვრა, ეპიდემია, ხანძარი, წყალდიდობა, ქარიშხალი, საზღვაო შემთხვევები, აგრეთვე ომი, აფეთქება, ტერორიზმი და ნებისმიერი სხვა მოვლენა, რაც რეალურად ხელს უშლის რომელიმე მხარეს ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაში.

就本协议而言，“不可抗力事件”指影响任何一方履行本协议项下其任何义务的或实际上阻止其按预期履行的能力的事件，而诉诸不可抗力的一方无法合理地避免或克服。不可抗力的例子包括自然现象，例如但不限于地震、流行病、火灾、水灾、飓风、海面紧急情况，还有战争、爆炸、恐怖主义及其它实际上阻碍本协议的任何一方履行本协议项下的义务的情况

17.3. On the occurrence of any Force Majeure Event, the affected Party shall forthwith notify the other Party in writing and within fourteen (14) days following the occurrence thereof, provide written information on such event, including statement of the event and the reason for delay or failure to perform this Agreement. The Party claiming the Force Majeure shall use its best endeavors to minimize the consequences of the Force Majeure Event. If the Party claiming the Force Majeure fails to notify the other parties of the Force Majeure Event, such event shall not be treated as a Force Majeure Event and shall be deemed as a breach of the Agreement.

ფორს მაჟორული გარემოებების დადგომისთანავე, დაზარალებული მხარე ვალდებულია წერილობით შეატყობინოს მათ შესახებ მეორე მხარეს მათი დადგომიდან თოთხმეტი (14) დღის განმავლობაში და მიაწოდოს წერილობითი ინფორმაცია მათ შესახებ, მათი დადგომის, ხელშეკრულების პირობების დაგვიანებით შესრულების ან შეუსრულებლობის მიზეზების შესახებ. დაზარალებული მხარე ვალდებულია მიმართოს ყოველგვარ ზომას არასასურველი შედეგების მინიმალიზაციის მიზნით. თუ ფორს მაჟორული გარემოებების შედეგად დაზარალებული მხარე არ შეატყობინებს მეორე მხარეს, მსგავსი მოვლენა არ ჩაითვლება დაზარალებული მხარის გამართლების მიზეზად და მხარე აღიარებულ იქნება ხელშეკრულების დამრღვევად.

出现不可抗力事件时，受影响的一方须立即书面通知另一方，并在发生事件的十四（14）日内提供该等事件的书面讯息，包括事件的陈述及延误执行或无法执行本协议的原因。诉诸不可抗力的一方须尽最大努力减轻不可抗力事件的后果。如果诉诸不可抗力的一方未向另一方通知不可抗力事件，则其不被视为不可抗力事件而视为违约。

17.4. On the occurrence of any Force majeure Event, the Parties shall seek fair solutions to minimize the consequences of the Force Majeure Event by friendly consultation.

ნებისმიერი ფორს მაჟორული გარემოების დადგომისთანავე მხარეები მეგობრულად იღებენ გადაწყვეტილებას გასატარებელი ზომების თაობაზე მოსალოდნელი შედეგების მინიმიზაციის მიზნით.

出现不可抗力事件时，双方须有诚意地进行商讨，寻求减轻不可抗力事件的后果的公平的解决方案。

Article 18. Severability

მუხლი 18. ხელშეკრულების მუხლების დამოუკიდებლობა

第 18 条 可分割性

If any term of this Agreement shall become invalid, unenforceable or un-performable at any time or in any aspect, such term shall not in any aspect affect or prejudice the validity, legality, enforceability or performance of the other terms of this Agreement.

თუ ხელშეკრულების რომელიმე მუხლი ან დებულება ჩაითვლება ძალადაკარგულად, უვადოდ ან შეუსრულებლად ნებისმიერ დროს და ნებისმიერ ასპექტში, ასეთმა დებულებამ არ უნდა იმოქმედოს ან დააკნინოს ამ ხელშეკრულების სხვა დებულებების ვადიანობა, იურიდიული ძალა, დაცულობა ან შესრულება.

本协议一项或多项条款于任何时间在任何方面变为或成为无效、不能执行或不能履行，在任何方面皆不影响或损害本协议其它条款的有效性、合法性、可执行性或履行。

Article 19. Waiver and Other Rights

მუხლი 19. მოთხოვნის უფლებებზე უარის თქმა და სხვა უფლებები

第 19 条 放弃及其它权利

19.1. Neither the singular or partial exercise of, nor the failure or delay by a Party to exercise any right, power, claim or remedy under this Agreement shall affect, damage or constitute a waiver of such right, power, claim or remedy or any other right, power, claim or remedy.

ერთი მხარის მიერ ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული რომელიმე ერთი უფლების, უფლებამოსილების, პრეტენზიის ან ზომის, ან მათი ნაწილის შეუსრულებლობამ ან დაგვიანებით შესრულებამ არ შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნული უფლებების, უფლებამოსილების, პრეტენზიის ან ზომების დაზიანება, დაზარალება ან ამ უფლებებზე, უფლებამოსილებაზე, პრეტენზიაზე ან ზომებზე უარის თქმა.

任何一方的单一次或部分行使或未能或延迟行使本协议赋予的任何权利、权力、申索或补偿将不会影响、损害或构成该一方放弃其该等或任何其它权利、权力、申索或补偿。

19.2. Any right, power, claim or remedy specifically given to a Party under this Agreement is additional to any other right, power, claim or remedy and shall not affect any other right, power, claim or remedy such Party may have under this Agreement or Applicable Law.

ნებისმიერი უფლება, უფლებამოსილება, პრეტენზია ან ზომა, რომელიც განსაკუთრებულად მიენიჭება მხარეს, არ უნდა აზიანებდეს ამ ხელშეკრულებით და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად მინიჭებულ სხვა უფლებას, უფლებამოსილებას, პრეტენზიას ან ზომას.

本协议项下明确赋予任何一方的权利、权力、申索或补偿为在所有其它权利、权力、申索或补偿之外的额外权利、权力、申索或补偿，并不影响该一方本协议或适用法律下的任何其它权利、权力、申索和补偿。

Article 20. Notices

მუხლი 20. შეტყობინებები

20.1. Any notice, demand or other communication given pursuant to this Agreement shall be made in written and be delivered in person or by postage pre-paid mail or transmitted by facsimile to the other Party at the address or fax number as given below (or any other address or fax number the receiving Party shall notify the other Party in writing by a five (5) Business Days prior notice)

ნებისმიერი შეტყობინება, მოთხოვნა ან სხვა სახის გზავნილი ამ ხელშეკრულების შესაბამისად უნდა განხორციელდეს წერილობით და მეორე მხარეს უნდა ჩაბარდეს პირადად ან გაეგზავნოს დაზღვეული ფოსტის საშუალებით, ან მიეწოდოს ფაქსიმილური კავშირის მეშვეობით ქვემოთ მითითებულ მისამართზე ან ფაქსის ნომერზე (სხვა მისამართის ან ფაქსის ნომრის არსებობის შემთხვევაში, მხარე ვალდებულია აცნობოს მეორე მხარეს წერილობით ხუთი (5) სამუშაო დღის განმავლობაში)

任何根据本协议发出的通知、要求或其它通讯，应以书面形式，以专人送递或预付邮递或传真方式发送往另一方以下所载的地址或传真号码(或收件人于事先五 (5)个工作日内以书面方式通知另一方的其它地址或传真号码):

To Investors: 致投资者:	Address: 地址:	Room 3, 6
	Fax No.: 传真: E-mail
	Attention: 收件人:
To Georgian Side: 致格方:	Address: 地址:
	Tel No.: 传真: E-mail:	[+995 32] 2 378 890

20.2. Any notice, demand or other communication shall be deemed to have been duly delivered: (a) on the date of receipt if delivered personally; (b) three (3) Business Days after mailing if sent by mail within PRC or Georgia; (c) seven (7) Business Days after mailing if sent by mail between PRC and Georgia; or (d) at the time of delivery confirmed by a transmission report.

ნებისმიერი შეტყობინება, მოთხოვნა ან სხვა სახის გზავნილი ჩაითვლება მიწოდებულად, თუ: (a) ჩაბარების მომენტში პირადად ჩაბარდა ადრესატს; (b) გაგზავნიდან სამი (3) სამუშაო დღის განმავლობაში თუ გაგზავნილია ფოსტით ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ან საქართველოს ფარგლებს შიგნით; (c) შვიდი (7) სამუშაო დღის განმავლობაში თ და საქართველოს შორის (d) ან მიღების თაობაზე დამადასტურებელი ცნობის მიღებისას.

任何通知、要求或其它通讯，在下述情况下均被视为已经妥为送达：(a)若以专人递送，接收当日即为送达；(b)若在中国或格鲁吉亚范围内以邮递形式发出，在邮寄后三（3）个工作日即为送达；(c)若在中国和格鲁吉亚之间发出，在邮寄后七（7）个工作日即为送达；及(d)如用传真方式发出，则在发送时即为送达，以发送记录为凭证。

Article 21. Costs and Expenses

მუხლი 21. ტარიფები და ხარჯები

第 21 条 成本及费用

Each Party shall bear its own costs and expenses (including legal fees and advisers' fees) in connection with the preparation, negotiation, execution and completion of this Agreement.

თითოეული მხარე ვალდებულია თავად დაფაროს ამ ხელშეკრულების მომზადებასთან, მოლაპერაკებასთან, გაფორმებასთან და დასრულებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საფასური და ხარჯები (იურიდიული და საკონსულტაციო ხარჯების) ჩათვლით.

双方须各自承担因商讨、准备、签订和完成本协议而产生的所有成本及开支(包括法律和专业顾问费用)。

Article 22. Counterparts and Language

მუხლი 22. ეგზემპლარები და ენა

第 22 条 协议份数及语言

22.1. This Agreement is written in Georgia, English and Chinese in eight (8) originals, being equal authentic. The Investors hold three (3) originals, the Georgian Side holds four (4) originals and one (1) original is to submit to the Public Registry. In the event of any discrepancies between the Georgian, English and Chinese versions, the English version shall prevail.

ეს ხელშეკრულება შედგენილია ქართულ, ინგლისურ და ჩინურ ენებზე რვა (8) ორიგინალური თანაბარი იურიდიული ძალის მქონე ეგზემპლარად. ინვესტორებს გადაეცათ სამი (3) ეგზემპლარი, ქართულ მხარეს – ოთხი (4) ორიგინალური ეგზემპლარი და ერთი (1) ეგზემპლარის წარდგენა სავალდებულოა საჯარო რეესტრში. ქართულ, ინგლისურ და ჩინურ ვერსიებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ინგლისურ ვერსიას.

本协议以格鲁吉亚文、英语及中文写就，一式八（8）份，投资者持叁（3）份，格方持贰（4）份，壹（1）份提交公共注册登记处，具同等效力。如格鲁吉亚文、英文与中文版本之间存在分歧，以英文版本为准。

22.2. This Agreement should be signed by the Parties.

ეს ხელშეკრულება ხელმოწერილი უნდა იყოს მხარეთა მიერ.

协议应由双方共同签署。

22.3. In order to register the title to the Project Land, it is required to present the Property Title Certificate, this Agreement and the E Ordinance to the Public Registry.

პროექტით გათვალისწინებულ მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მიზნით, აუცილებელია საჯარო რეესტრში საკუთრების დამადასტურებელი მოწმობის, ამ ხელშეკრულების და პრეზიდენტის განკარგულების წარდგენა.

为登记注册项目土地所有权，需向公共注册登记处提交：不动产所有权证，本协议以及总统令。

(Intentionally left blank below)

(მიზნობრივად დატოვილი ცარიელი ადგილი)

/以下特意留白

WITNESS WHEREOF this Agreement has been duly executed by the Parties on the day and year first written above.

ზემოთქმულის დასტურად, ეს ხელშეკრულება დადებულია და ხელმოწერილია მხარეთა მიერ ზემოთ მოცემულ რიცხვში.

本协议于首页所书之日期由双方签署，以兹为证。

SIGNED for and on behalf of the
A

By: Mr
代表

格鲁吉亚 h

SIGNED for and on behalf of
JSC “B”.

სს “B”-ის სახელით ხელს აწერს

By: Mr

代表

乙方

SIGNED for and on behalf of the

A

ხელს აწერს

By: j

代表

格鲁吉亚第比利甲方

SIGNED for and on behalf of

JSC “C

”-ის სახელით ხელს აწერს

By: Mr

代表

SIGNED for and on behalf of

JSC “D”

სს “

By: Mr

代表

Annex 1 Details of land sold to B

დანართი 1. გაყიდული მიწის ნაკვეთის მახასიათებლები

附件 1 出售给华甲方的土地信息

Annex 2 Details of land sold to C,

დანართი 2. ს-ს გაყიდული მიწის ნაკვეთის მახასიათებლები

附件 2 出售给 C 的土地信息

Annex 3 Details of land sold to D

დანართი 3. -ზე გაყიდული მიწის ნაკვეთის მახასიათებლები

附件 3 出售给 D 的土地信息

Annex 4 Terms and Conditions of Privatisation of Ownership Rights to Real Estate Owned by B and E Ordinance

დანართი 4. ა-ა საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების პრივატიზაციის პირობები და ვადები და პრეზიდენტის განკარგულება

附件 4 《甲方自治实体所属不动产直接出售私有化条款及条件》及总统令 **Annex 5 Construction timetable and cost for V**

დანართი 5. ძ-ს მშენებლობის გრაფიკი და ხარჯები

附件 5 Z 施工进度及投资预算表

Annex: 6 Parliament Approval and Laws of Georgia amended for the Preferential Policies

დანართი 6. საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებული პრეფერენციული პოლიტიკა და საქართველოს კანონმდებლობაში გატარებული ცვლილებები პრეფერენციული პოლიტიკის შემუშავების მიზნით

附件 6 关于特区优惠政策的议会通过文件及修订后的相关法律

მომსახურების ხელშეკრულება 服务协议

ქ.თბილისი _____ 2015წ.

市第比利斯-----2015

Service Agreement

Tbilisi _____ 2015.

§1. Parties of the agreement:

§1. ხელშეკრულების მხარეები: 双方协议

ეს ხელშეკრულება დადებულია მხარეებს შორის:

ერთის მხრივ, შპს „A“ ს/ნ 4000000, წარმოდგენილი შპს-ს დირექტორის მინდობილი ასლანიანის მიერ, შემდეგში: „დამკვეთი“, და მეორეს მხრივ, შპს _____ ს/ნ _____ წარმოდგენილი მისი დირექტორის _____ მიერ, შემდეგში: „შემსრულებელი“.

本协议双方签署：一方面“A”识别：码40000000，受托方：Aslanyan 斯得办。阿什兰以啊尼，一下简称：发包方,另一方面：有限公司：-----, 一下简称：承包方

The present agreement has been concluded between the following parties: “A” LTD, on one side, identification number: 400000 represented by company Director’s entrusted representative Aslanyan, (hereinafter referred to as the “Customer”), and LTD _____ on the other side, identification number _____ represented by its Director _____ (hereinafter referred to as the “Provider”).

§2. ხელშეკრულების საგანი: 协议对象

(1) ხელშეკრულების საგანია შემსრულებლის მიერ დამკვეთისათვის მომსახურების გაწევა. 合同对象是承包方提供发包方工作服务。

(2) მომსახურება მოიცავს: 服务包含

1. შეკვეთილი პროდუქციის გამზადებას ხელშეკრულებით მითითებულ ვადაში;

按照合同有效期准备订食品

2. პროდუქციის ვარგისიანობის შემოწმებასა და ხარისხზე კონტროლს; 食品有效期检测和质量控制。

3. უფლებრივად უნაკლო ნივთის გადაცემას; 按照要求提供合理的货物

4. რეკომენდაციის შემუშავებას.准备推荐

(3) ამ ხელშეკრულების შესაბამისად მხარეები პასუხისმგებლობას იღებენ ქვემოთ მითითებული პირობების შესრულებას. რესტორანი ან საკვები პროდუქტების დამამზადებელი ობიექტი შეკვეთის შემთხვევაში ამზადებს პროდუქციას შესაბამისი შეფუთვისა და რაოდენობის გათვალისწინებით.

按照合同，双方有责任履行一下条件。有订的情况下饭馆或餐厅按合理的包装和数量准备食品。

(4) რესტორანი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს შეკვეთის განხორციელების მომენტში, მიტანის დროს რეგულარულ საათებში, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

有订饭侯饭及提供饭侯饭馆应营业。除非另有规定。

(5) მხარეები თანხმდებიან რომ შეკვეთილი და მიტანილი პროდუქციის ფასები იქნება ერთნაირი.

双方互相同意订饭和提供饭价钱要同一样。

§2. Subject of the agreement:

(1) The subject of the agreement is the provision of services to the Customer by the Provider.

(2) The services include:

1. The preparation of the ordered products, within the term provided for in the agreement;

Verification of the products' expiration date and ensuring quality control;

3. Transfer of legally perfect product;

4. Development of recommendations

(3) In accordance with the present agreement, the parties undertake to meet the conditions provided for below. In case of order, the restaurant or the manufacturer of food products manufacture products taking in consideration the relevant packaging and the quantity.

(4) The restaurant shall be available in the moment of ordering, within the regular delivery hours, except when otherwise indicated.

(5) The parties agree that the prices of the ordered and the delivered products will be the same

§3. მხარეთა უფლებები და მოვალეობები: 双方权利和责任

(2) დამკვეთი უფლებამოსილია: 发包方的权利和责任

1. დამკვეთს უფლება აქვს მოითხოვოს შემსრულებლისგან ინფორმაცია, ხოლო შემსრულებელი ვალდებულია დაუყოვნებლივ მიაწოდოს შემკვეთს ინფორმაცია მომსახურების მიმდინარეობის შესახებ.

发包方有权向承包方索取信息。承包方有义务提供发包方服务进程的信息。

2. ინფორმაციის მიწოდება უნდა მოხდეს მოთხოვნილი ფორმის მიხედვით: ზეპირად, წერილობით ან ელექტრონული სახით. 按照要求方式要提供信息: 口头, 书面或电子邮件信息。

3. შეამოწმოს პროდუქციის ვარგისიანობა და ხარისხი.

检查产品的质量 and 有效期。

§3. Rights and obligations of the parties:

(2) The customer is entitled to:

1. The customer is entitled to request information from the provider and the provider shall immediately provide information to the customer, about the progress of the service.

2. The provision of the information shall be done in accordance with the required form: orally, in written form or in electronic form.

3. The customer is also entitled to verify the products' expiration date and quality.

(3) შემსრულებელი ვალდებულია: 承包方有义务:

1. გაუწიოს დამკვეთს მომსახურება ამ ხელშეკრულებით შეთანხმებულ ფარგლებში. 在约定的合同内提供发包方服务

2. წინასწარი ურთიერთ შეთანხმებით, ხელი შეუწყოს დამკვეთის სარეკლამო-საინფორმაციო მასალების განთავსებას საკუთარ ობიექტებში. 按提前互相商量, 在自场所帮发包方放广告信息。

3. არ გაახმაუროს დამკვეთის ფინანსური/კომერციული საიდუმლოება; 不要任何人说有关发包方的财务秘密。

4. მიაწოდოს ინფორმაცია დამკვეთს მომსახურების მიმდინარეობის შესახებ; 提供发包方有关工作进行。

5. დამკვეთის თანხმობის გარეშე სხვას (მესამე პირს) არ გადააკისროს მის მიერ შესასრულებელი მომსახურება. 如没有发包方的同意, 不要给第三方他的工作。
6. პასუხისმგებლობას იღებს შეფუთული პროდუქციის ვარგისიანობაზე და ხარისხზე, მის ოდენობასა და ნაკლოვანებაზე. 有产品包装的责任, 产品有效期, 数量和, 缺乏。
7. უზრუნველყოს შეკვეთილი პროდუქციის შესაბამისი ხარისხიანი შეფუთვა პაკეტში, მათ შორის ჭურჭელითა და ხელსახოცებით. 包装好订食品, 包括餐具和餐厅纸。
8. შეკვეთის განხორციელების მომენტში დაუყოვნებლივ განაცხადოს უარი შეკვეთაზე თუ ვერ იღებს შეკვეთას და მისი შესრულება შეუძლებელია რიგი ფაქტორების გამო. 有订进行之内, 马上要反对如果不能接受另外别的订和并能完成新订由于多种因素。
9. შეკვეთის მიღების შემთხვევაში იგი ვალდებულია პროდუქცია გაამზადოს ----- წუთის განმავლობაში. 有订情况下-----分钟之内要准备食品。

(3) The provider shall:

1. Provide services to the customer, in accordance with the terms and conditions envisaged in the present agreement;
2. According to the preliminary agreement, support placement of the client's advertising or informational stuff in its objects
3. Not disclose the financial/commercial confidential information of the customer;
4. Provide the customer with the information related to the service progress;
5. Not assign its duties to another party (third party), without the consent of the customer;
6. The provider guarantees the suitability and the quality, as well as the quantity and the perfection of the packaged products in packages, including the products packaged in dishes and napkins.
7. Immediately refuse to receive an order in the moment of making the order in case if it is unable to receive and fulfill the order for some reasons.
8. At the time of ordering to refuse an order if its execution is not possible due to a number of factors.
9. In case of accepting the order, the provider shall prepare the order within ----- minutes.

§4 სახელშეკრულებო ვადა 该协议的期限

(1) ხელშეკრულება ძალაში შედის მხარეთა ხელმოწერის დღიდან. მომსახურების ვადა განისაზღვროს 2016 წლის 31 ივლისამდე. 协议有效期双方签署日后。服务期规定到 2016 年 7 月 31。

(2) მოქმედი ხელშეკრულების ამოწურვის მომენტში მხარეებს შორის სიტყვიერი თანხმობის საფუძველზე კონტრაქტის მოქმედება გაგრძელდება ავტომატურად 1 წლით. 当协议到期时，按双方之间的口头同意，本协议，将自动保留其功率为一年。

§4. The term of the agreement:

(1) The present agreement comes into effect at the date of its signature by the parties. The present agreement remains valid until 31 July, 2016

(2) In case of outdating the present agreement, the contract will remain its power automatically for one year.

§5. მომსახურების საფასური 服务的价格

(1) მომსახურების საფასური შეადგენს მიმდინარე თვეში მთლიანად შეკვეთილი პროდუქციის ღირებულების 25%. შემსრულებლის მიერ დამკვეთისთვის მიწოდებული შეკვეთის შესრულების საკომისიო განისაზღვროს მთლიანი ღირებულების 25%.

服务的价格包括当月的从全订食品价格的 25%。承包方提供发包方有订的食品，订单将等于手续费全价格的 25%。

(2) დამკვეთის მიერ მომსახურების საფასურის გადახდა წარმოებს თვეში ორჯერ, მიმდინარე თვის 1 და 16 რიცხვებში შემსრულებლის მიერ ინვოისის გამოწერიდან სამ (3) სამუშაო დღეში, შემსრულებლის საბანკო ანგარიშზე. 发包方每个月两次付服务的钱，承包方从三（3）个工作日内开发票后，当月 1 日及 16 日发包方给承包方的银行账号转钱。

§5. Service fee and Delivery fee:

(1) The service fee equals 25% (including VAT) of the total value of products ordered during the current month. Orders generated from provider will equal 25 % of volum.

(2) The payment of the service fee paid by customer, shall be done twice a month, on the 1 and the 16 of the current month, within three (3) business day after the issuance of an invoice by the provider, by means of bank transfer to the provider's bank account.

§6. ხელშეკრულების შეწყვეტა 协议终止:

(1) ხელშეკრულება მხარეთა წერილობითი შეთანხმებით ნებისმიერ დროს შეიძლება შეწყდეს. 该协议可在任何时候双方书面协议被终止。

(2) დამკვეთს უფლება აქვს შეწყვიტოს ხელშეკრულება თუ:

1. შემსრულებელი არ უწევს შეთანხმებულ მომსახურებას;

按照约定的服务承包方不提供任务。

2. შემსრულებელმა დაარღვია ნაკისრი ვალდებულება.

承包方违反了其义务。

(3) შემსრულებელს უფლება აქვს შეწყვიტოს ხელშეკრულება:

承包方有权终止协议:

1. თუ დამკვეთი არ გადაუხდის შემსრულებელს შეთანხმებულ ანაზღაურებას, გაფრთხილებიდან ერთი კვირის ვადაში. ხელშეკრულების ცალმხრივი შეწყვეტის შესახებ შემსრულებელმა წერილობით უნდა აცნობოს დამკვეთს შეწყვეტის საფუძვლის მითითება. ხელშეკრულება შეწყდება ხელშეკრულების ცალმხრივი შეწყვეტის შესახებ წერილობითი შეთანხმებით.

如发包方不付承包方约定的价格, 从通知一周内期。关于单方协议终止情况下, 承包方书面要通知发包方协议终止理由。

2. ხელშეკრულების ცალმხრივი შეწყვეტის შემთხვევაში დამკვეთი ვალდებულია შემსრულებელს აუნაზღაუროს უკვე შესრულებული მომსახურების საფასური.

协议单方终止情况下, 发包方有义务给承包方付已经完成服务的价格。

§6. Termination of the agreement:

(1)The agreement may be terminated at any time, on the basis of a written agreement between the parties.

(2)The customer is entitled to terminate the present agreement if:

1.The provider fails to provide the agreed services; 2.The provider fails to fulfill its obligations under the present agreement.

(3)The provider is entitled to terminate the present agreement if: 1.The customer fails to pay the agreed fee, within one week after the relevant notification (warning). The provider shall notify the customer in written form about the reason for such unilateral termination. The present agreement will be terminated on the basis of a written agreement about such unilateral termination.

2.In case of unilateral termination of the present agreement, the customer shall pay to the provider the fees of the services that have been already provided.

§7 მხარეთა პასუხისმგებლობა და დავის გადაწყვეტის წესი

双方解决纠纷的责任

(1)თითოეული მხარე პასუხს აგებს ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების მთლიანად ან ნაწილობრივ შეუსრულებლობისათვის. მხარე აღნიშნული პასუხისმგებლობისაგან თავისუფლდება თუ ვალდებულების შეუსრულებლობა გამოწვეულია დაუძლეველი ძალის (ფორს-მაჟორული გარემოებები) ან მეორე მხარის ბრალის შედეგად. დაუძლეველ ძალად მიიჩნევა ისეთი ფაქტის ან გარემოების არსებობა, რის გამოც ხელშეკრულების მხარე ვერ ასრულებს ვალდებულებას.

每方承担本合同的责任，如果双方不履行全或一部分工作的义务。不可抗力情况下双方没有责任。不可抗力的情况下平均值的事实或情况的存在，其结果是，本协议的一方不能履行其义务。

(2)თითოეული მხარე ვალდებულია მეორე მხარეს წერილობითი ფორმით დაუყოვნებლივ აცნობოს დაუძლეველი ძალის არსებობის შესახებ რის გამოც ვერ ახერხებს ნაკისრი ვალდებულების შესრულებას. 每方有责任通知第二方有关不可坑里情况，由于通知不可坑里情况下不能完成义务。

(3) ამ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავა მხარეებს შორის წყდება შეთანხმებით, ხოლო შეუთანხმებლობის შემთხვევაში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით

სასამართლოს მიერ. 根据合同，双方之间的争议应通过协商来解决，如果互相不能解决，那时按照格鲁吉亚法律贵定解决。

§7. Liability of the parties and rules for dispute resolution:

(1) Each party shall be held liable for partial or total non-fulfillment of the obligations under the present agreement. The parties shall be relieved from such responsibility in case the non-fulfillment was caused by force-majeure circumstances or due to the fault of the other party. Force- majeure circumstances mean the existence of a fact or circumstance, as a result of which, a party of the present agreement is unable to fulfill its obligations.

(2) Each party shall immediately notify the other party about the existence of force-majeure circumstances, for the reason of which, it is unable to fulfill its obligations.

(3) In accordance with the present agreement, any dispute raised between the parties shall be resolved by means of mutual agreement and in case the parties fail to reach an agreement, the disputes shall be resolved in accordance to the Georgian legislation in force, by the competent court.

§8. დამატებითი პირობები 附加条款

(1) წინამდებარე ხელშეკრულება შედგენილია ორ ეგზემპლარად, რომელთაც აქვთ თანაბარი იურიდიული ძალა. თითო ეგზემპლარი გადაეცემა მხარეებს. (2) ხელშეკრულებაში ცვლილებების შეტანა ხდება ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე, წერილობითი ფორმით გარიგების დადებით.

1) 本协议有两份，每份有同样的法权利。每方给一份 2) 只按照双方分互相商量可以改本

协议，用书面方式。

§8. Additional provisions

(1)The present agreement is made in two original copies. Each party will receive one copy of the present agreement. (2) Any changes or amendments in the present agreement shall be done on the basis of mutual agreement, by means of a written arrangement.

§9. მხარეთა ხელმოწერა 双方签字

1. დამკვეთი: 发包方

1. სახელწოდება: შპს „ინტერნეტ პროექტს ჯორჯია“ 名称: 有限公司 “Internet Project Georgia”

2 识别码. ს/ნ : 405047998

识别码: : 405047998

3.მისამართი: ჭავჭავაძის 43 地址: 差为差挖则: 43

4. საბანკო რეკვიზიტები: სს“ თიბისი ბანკი” TBCBGE22 ა/ა GE97 TB71 5263 6020 1000 01
银行信息: TBC 银行: TBCBGE22 ა/ა GE97 TB71 5263 6020 1000 01

5. ტელ: 555602061 电话号码: 555602061

6. ელ.ფოსტა: info@menu.ge 电子邮件: info@menu.ge

ხელმოწერა: 签字:

§9. Signatures of the parties:

1. The customer:

1. (Name): Internet Projects Georgia LTD

2. Identification number: 405047998

3. Address:Chavchavadze Ave 43

4. Bank details:JSC “TBC Bank” TBCBGE22

Acc No : GE97 TB71 5263 6020 1000 01

5. Phone number: 555602061

6. E-mail address: info@menu.ge

Signature:

2. შემსრულებელი:

1. სახელწოდება:

2. ს/ნ :

3. მისამართი :

4. საბანკო რეკვიზიტები: _____

5. ტელ:

6. ელ.ფოსტა:

ხელმოწერა:

2. The provider:

1. Name:

2. Identification number:

3. Address:

4. Bank details: _____

5. Phone number:

6. E-mail address:

Signature:

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის

პასპორტი

პასპორტი	ტიპი	ქვეყნის კოდი	პასპორტის No
	P	CHN	G 29143454

გვარი: ვანგ
სახელი: ბინ
სქესი: მდედრობითი

ეროვნება: ჩინელი

დაბადების თარიღი: 10.12.1972წ.

დაბადების ადგილი: შანსი

გაცემის თარიღი: 11.06.2008წ.

მოქმედების ვადა: 10.06.2018წ.

გაცემის ადგილი: შანსი

გამცემი ორგანო: სამოქალაქო უსაფრთხოების სამინისტროს მოქალაქეთა მიგრაციის
საკითხთა განყოფილება

თარჯიმანი: თამარ პატაშური

MEDICAL CERTIFICATE OF BIRTH

Neonatal Name: Su Kexuan Gender: male Time of Birth: pm 18:56 of March 26, 1998
 Gestational Age: 39 weeks 3 day Birth Weight: 3400 g Birth Length: 47 cm
 Birth Place: Tianshan District, Urumqi City, Xinjiang Uyghur Autonomous Region
 Medical Institutions: Urumqi General Hospital of Lanzhou Military Command
 Mother's Name: Ma Xiaoli Age: 27 Nationality: China Ethnic Group: Hui
 Address: Changjiang Road, Shayibake District, Urumqi City, Xinjiang Uyghur Autonomous Region
 Valid Identification: Identity card Valid Identification No.: 650106197008110068
 Father's Name: Su Yong Age: 26 Nationality: China Ethnic Group: Hui
 Address: Changjiang Road, Shayibake District, Urumqi City, Xinjiang Uyghur Autonomous Region
 Valid Identification: Identity card Valid Identification No.: 652502197110250014
 Issued Authority: Urumqi MCH Hospital, Xinjiang Uyghur Autonomous Region
 Special-seal for Reissue of Urumqi Health Bureau of Urumqi Birth Certificate (seal)
 Date Issued: May 18, 2015 No.P650004214

出生医学证明
MEDICAL CERTIFICATE OF BIRTH

新生儿姓名 Neonatal Name	苏柯轩	性别 Gender	男	出生时间 Time of Birth	1998 年 3 月 26 日 18 时 56 分
出生孕周 Gestational Age	39 ³ 周	出生体重 Birth Weight	3400 克	出生身长 Birth Length	47 厘米
出生地点 Birth Place	新疆维吾尔自治区 Province	乌鲁木齐市 City	天山区 County	医疗机构名称 Medical Institutions	兰州军区乌鲁木齐总医院
母亲姓名 Mother's Name	马晓利	年龄 Age	27	国籍 Nationality	中国
有效身份证件类别 Valid Identification	居民身份证 Identity Card	民族 Ethnic Group	回族	住址 Address	新疆维吾尔自治区乌鲁木齐市沙依巴克区长江路
有效身份证件号码 Valid Identification No.		有效身份证件号码 Valid Identification No.			650106197008110068
父亲姓名 Father's Name	苏勇	年龄 Age	26	国籍 Nationality	中国
有效身份证件类别 Valid Identification	居民身份证 Identity Card	民族 Ethnic Group	回族	住址 Address	新疆维吾尔自治区乌鲁木齐市沙依巴克区长江路
有效身份证件号码 Valid Identification No.		有效身份证件号码 Valid Identification No.			652502197110250014
签发机构(盖专用章) Issued Authority (Stamp)	乌鲁木齐市妇幼保健院				
签发日期 Date Issued	2015 年 5 月 18 日	编号 No.	P650004214		

დაბადების სამედიცინო მოწმობა

დაბადების სახელი: სუ ქესიუენი სქესი: მამრობითი დაბადების თარიღი: 18:56 სთ, 1998
წლის 26 მარტი

გესტაციური ასაკი: 39 კვირა და 3 დღე წონა: 3400 გრ სიგრძე: 47სმ

დაბადების ადგილი: სინძიანის პროვინცია, იულურეთის ავტონომიური რეგიონი, ქალაქი ურუმჩი, თიანშანის რაიონი

სამედიცინო დაწესებულება: ლანჭოუს სამხედრო რაიონის ურუმჩის მთავარი საავადმყოფო

დედის სახელი: მა სიაოლი ასაკი: 27 ეროვნება: ჩინეთი ეთნიკური წარმომავლობა: ხვეი

მისამართი: სინძიანის პროვინცია, იულურეთის ავტონომიური რეგიონი, ქალაქი ურუმჩი, შეიბაკეს რაიონი, ჩანგძიანგის ქუჩა.

დამადასტურებელი ცნობა: პირადობის მოწმობა პირადობის მოწმობის ნომერი:

650106197008110068

მამის სახელი: სუ იონგი ასაკი: 26 ეროვნება: ჩინეთი ეთნიკური წარმომავლობა: ხვეი

მისამართი: სინძიანი იულურეთის ავტონომიური რეგიონი, ქალაქი ურუმჩი, შეიბაკის რაიონი, ჩანგძიანგის ქუჩა.

დამადასტურებელი ცნობა: პირადობის მოწმობა პირადობის მოწმობის ნომერი:

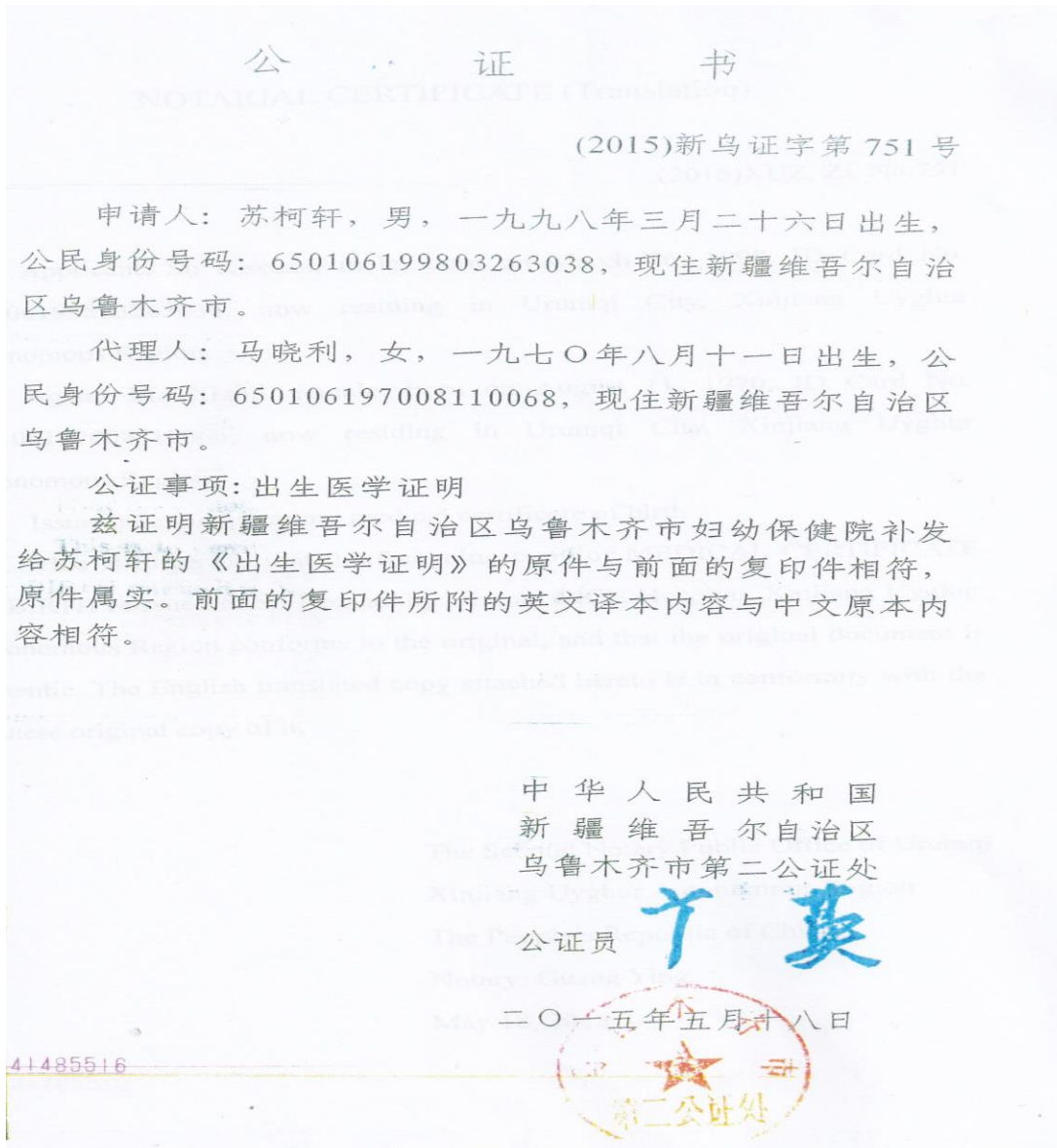
652502197110250014

გამცემი ორგანო: ლანჭოუს სამხედრო რაიონის ურუმჩის მთავარი საავადმყოფო

(თანდართულია ურუმჩის დაბადების მოწმობის ბიუროს ბეჭედი)

გაცემის თარიღი: 18 მარტი, 2015

ნომერი: 650004214

NOTARIAL CERTIFICATE (Translation)

(2015)XUZ, Zi, No.751

Applicant: Su Kexuan, male, born on March 26, 1998, ID Card No. 50106199803263038, now residing in Urumqi City, Xinjiang Uyghur autonomous Region.

Agent: Ma Xiaoli, female, born on August 11, 1970, ID Card No. 50106197008110068, now residing in Urumqi City, Xinjiang Uyghur autonomous Region.

Issue under notarization: medical certificate of birth

This is to certify that the foregoing copy of MEDICAL CERTIFICATE OF BIRTH reissued to Su Kexuan by Urumqi MCH Hospital, Xinjiang Uyghur autonomous Region conforms to the original, and that the original document is authentic. The English translated copy attached hereto is in conformity with the Chinese original copy of it.

The Second Notary Public Office of Urumqi
Xinjiang Uyghur Autonomous Region
The People's Republic of China
Notary: Guang Ying
May 18, 2015

ნოტარიული მოწმობა (თარგმანი)

(2015) XUZ, Zi, No.751

განმცხადებელი: სუ ქესიუენი, მამრობითი სქესი, დაბადების თარიღი: 1998 წელი, 26 მარტი. პირადობის მოწმობის ნომერი: 650106199803263038, ამჟამად მცხოვრები სინძიანის პროვინციაში, იულურეთის ავტონომიურ რეგიონში, ურუმჩიში.

უფლებამოსი წარმომადგენელი: მა სიაოლი, მდედრობითი სქესი, დაბადებული 1970 წლის 11 აგვისტოს. პირადობის მოწმობის ნომერი: 650106197008110068, ამჟამად მცხოვრები სინძიანის ოპროვინციის, იულურეთის ავტონომიურ რეგიონში, ურუმჩიში.

ნოტარილად დამოწმებულია: დაბადების სამედიცინო მოწმობა.

ამასთანავე ვადასტურებ, რომ სუ ქესიუენი, წინამდებარე დაბადების სამედიცინო მოწმობის ასლი ხელახლა დამოწმებულია დედანთან ლანჭოუს სამხედრო რაიონის, ურუმჩის მთავარი საავადმყოფოს, სინძიანის პროვინციის, იულურეთის ავტონომიური რეგიონის მიერ და დედანთან სწორია.

სინძიანის პროვინციის
იულურეთის ავტონომიური
რეგიონის მეორე ნოტარიუსი
ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა
ნოტარიუსი: გუანგ ინგი
2015 წლის 18 მაისი

中华人民共和国机动车驾驶证
Driving License of the People's Republic of China
131082197003010615

姓名 徐建魁 性别 男 民族 中国
住址 北京市朝阳区金台里2号

北京市公安局 出生日期 1970-03-01
交通警察支队 发证日期 2003-06-16
交通管理局 准驾车型 B1
有效起始日期 2009-06-16 有效期限 6年

中华人民共和国机动车驾驶证副页
131082197003010615
姓名 徐建魁 档案编号 110004527267
记录 请于每年的06月提交身体条件证明。
请于2015年06月16日前九十日内申请
换领新驾驶证。

1100001148157

准驾车型代号规定

A1	大型客车和A3、B1、B2	C4	三轮汽车
A2	牵引车和B1、B2、M	D	普通三轮摩托车和E
A3	城市公交车和C1	E	普通二轮摩托车和F
B1	中型客车和C1、M	F	轻便摩托车
B2	大型货车和C1、M	M	轮式自行机械车
C1	小型汽车和C2、C3	N	无轨电车
C2	小型自动挡汽车	P	有轨电车
C3	低速载货汽车和C4		

除公安交通管理部门以外,其他单位或个人一律不得扣留此证

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მართვის მოწმობა

მართვის მოწმობა №131082197003010615

სახელი გვარი: ჯიანკუი ქსუ

სქესი: მამრ.

მოქალაქეობა: ჩინეთი

მისამართი: ქალაქი პეკინი, ჩაოიანის რ-ნი, ძინთაილის №2

დაბადების თარიღი: 01.03.1970

გაცემის თარიღი: 16.06.2003

კატეგორია: B1

ძალაშია: 16.06.2009 , მოქმედების ვადა 6 წელი

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მართვის მოწმობის დანართი

მართვის მოწმობის № 131082197003010615

სახელი/გვარი: ჯიანკუი ქსუ

არქივის №110004527267

შენიშვნა: გთხოვთ ყოველ წელიწადში ერთხელ ივნისში წარადგინოთ ჯანმრთელობის ცნობა.

გთხოვთ 2015 წლის 25 მარტამდე (90 დღის განმავლობაში) შეავსოთ განაცხადი მართვის მოწმობის განახლებისათვის.

ტრანსპორტის მართვის ნებადართული კატეგორია

- A1 მსუბუქი სამგზავრო ავტომანქანა და A3, B1, B2
- A2 ტრაქტორი და B1, B2, M
- A3 საზოგადოებრივი ტრანსპორტისთვის განკუთვნილი ავტომანქანა და C1
- B1 საშუალო ზომის სამგზავრო ავტომანქანა და C1, M
- B2 სატვირთო მანქანა და C1, M
- C1 მსუბუქი ავტომანქანა და C2, C3
- C2 მსუბუქი ავტომანქანა ავტომატური სიჩქარის კოლოფით
- C3 დაბალსიჩქარიანი სატვირთო ავტომანქანა და C4
- C4 სამთვლიანი ავტომანქანა
- D ჩვეულებრივი სამთვლიანი მოტოციკლეტი და E
- E ჩვეულებრივი ორივლიანი მოტოციკლეტი და F
- F მსუბუქი მოტოციკლეტი
- M კომპაქტური სატვირთო-სამგზავრო ავტომანქანა და საზოგადოებრივი ტრანსპორტისთვის განკუთვნილი ავტომანქანა
- N ტროლეიბუსი
- P ტრაბვაი

DRIVING LICENSE OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA
No. 131082197003010615

Name: Xu Jiankui Sex: Male Nationality: P. R. China
Address: No. 2 Jintaili, Chaoyang District, Beijing

Beijing Municipal Public Security Traffic Management Bureau (seal)	Birthday: March 01, 1970 Issue Date: June 16, 2003 Class: B1	Photo of Xu Jiankui
Valid from: June 16, 2009 Valid for: 6 years		

DRIVING LICENSE OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA
(Duplicate)
No. 131082197003010615

Name: Xu Jiankui File No.: 110004527267
Record: Please apply for a renewal of the Driving License within 90 days
prior to June 16, 2015.
Please submit health certificate in June 06 every year.

Bar Code: *1100001148157*

VEHICLE CLASS CODE

A1	Large bus and Class A3, B1, B2	C4	Three wheels motor vehicle
A2	Tractor and Class B1, B2, M	D	Three wheels motorcycle and Class E
A3	Urban motorbus and Class C1	E	Two wheels motorcycle and Class F
B1	Medium bus and Class C1, M	F	Light Motorcycle
B2	Large truck and Class C1, M	M	Wheel type self propel machinery
C1	Compact car and Class C2, C3	N	Trolley bus
C2	Compact auto-transmission car	P	Tram
C3	Low-speed truck and Class C4		

No agency or individual is allowed to withhold this license except for the Public Security Traffic Management Authority.